Garibaldi

C.

Lykanemzromantika

63. C.

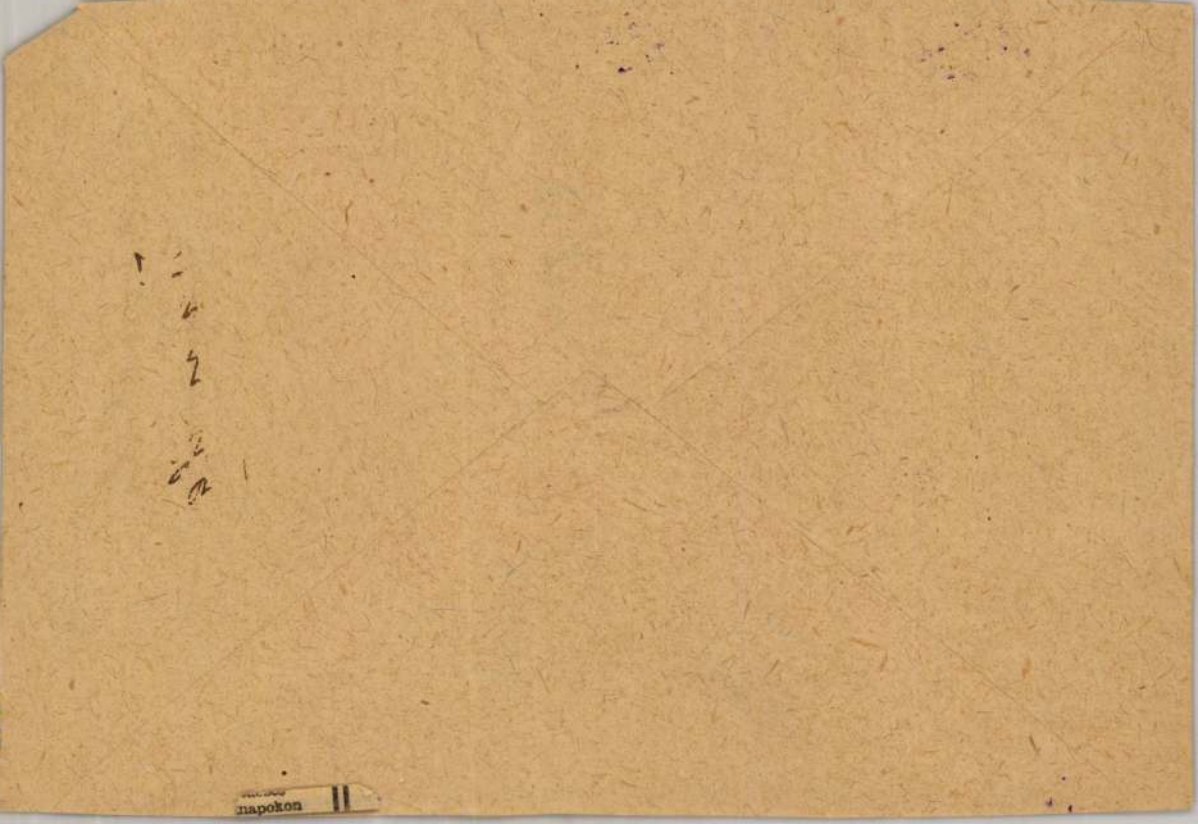
napoleon

MTK

Gáriv

Belgrád látképe 1788.

Tört.Képes.graf. kat.1907. 76.1.

Edward Goral 2) Folytatás,

Tarnavölgyi György: Hat szocialista ország
éremművészei Sóstón.
Keletmagyarország, 1977. szept. 18.

MDK

Garonalio Andrea stukkátoros

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.szám.299.l.

Garouste Gérard, Festőművész

Nagy Holtán: Ludwig, a közgyűjtő. Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.

„Az Akasztott, a vázna és a tükör" olaj, vászon, 250.4 x 500.4 cm, 1984. | vépr. |

Művészet, 1988. máj., 44-old.

Garnier, Lodovico

Budapest. T. 4886.

A nyugatról felvett látképen a középtérben Buda ostromát szemléljük, mig a háttérben Pest és a Margitsziget a rajta lévő romokkal látható. Az előtérben jobbra a bajor választófejedelem, a Lothringeni herczeg és Stahremberg gróf vágtat kiséretével. Felirata:

VERO DISSEGNO DI BVDA CITTA CAPITALE DELL´ONGHARIA INFERIORE
ASSEDIATA
DALL´ARMI IMPERIALI L´ANo 1686.

Jelzése az A.il Semo di Bauiera kezdetü és X.Danubio Fiume befejezésü magyarázó szöveg után Lodouico garnier sc. Fran.Colignon form.

Rm., mér. a rl. 28.6 : 36.2 cm.

107-95

Garrono Allio

stukkator (??)

Budinis

112, 156 l.

...mi.

...r 24.

Tintelettel

Vadas Gyula

Garrono, Allio

XVIII. sz

Stukhátor
1705 Eötvös Budán

Budinis

156 l.

Budapesten, 1-OS évi ho

A miniszter meghag

Lipp

osztálytanác

A Müemlékek Országos B i z o t

Garrono, Allio

stuccatore XVII. sec.

Lavorava a Buda nel 1705.

irod

Budinis. 156. l.

Garrono Allio /Garonalio/ Andreas
budai stukkatormester MDK

Ceresola 1700-ban magyarországi végrendeletében feleségén és két fián /János Bernát és Lipot/ kivül megemlékezik Mária Magdolna nevü leányáról /5. pont/ majd Mária Zsófia leányáról, Spazin /Spazz/ nejéről /12 pont./ két vejéről: Spazz Rókusról és Andreas Garonalio-ról/Andreas Garrono Allio budai stukkatormester/ Belasio /Bellassi/Sándor rokonáról, akit Francesco Canevale-nak ajánl kömüvestanoncnak. Megemliti egy Lorago Bernáttal függőben lévő ügyet.

Fiainak olaszországi gyámja és gondozoja Canevale, Paulus Antonius, gondjaira bizza feleségét. is.

58-59.

SCHOEN ARNOLD: Ceresola capo maestro budai korszaka.

MÜv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 56-60.o.

Gasta műemlékei
és irodalma

l.

Csatkai sopron műeml.
II. 44. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla.

Stephaneum r. t. Budapest.

Gartenauer Gerhard ejtőtn

BEREMENDI CEMENT

BEREMENDI RAKLAPOS CEMENT

MIÉRT kínáljuk ezt a terméket?

Mert gyors, folyamatos kiszolgálást tesz lehetővé és Ön időt takarít meg!

KINEK ajánljuk?

Annak, aki európai minőségű terméket kíván vásárolni!

MIKOR indult az értékesítés?

1994. május közepétől, VÁLTOZATLAN ÁRON!

Vásárolja meg, nem fog csalódni!

KERESSE A BEREMENDI RAKLAPOS CEMENTET A GYÁRUNKBAN ÉS KERESKEDŐINKNÉL!

Bővebb információt kérjen a 72-352-124-es telefonszámon.

MÁRKAKERESKEDŐK:
Promész Kft., Budapest
Dutker Kft., Kecskemét
Akker Plusz Kft., Akasztó
Ritter János, Kecel
Czombos Péter, Kiskunhalas
Fa-z-ig Kft., Kiskunhalas
Petőfi Tsz Betonüzeme, Szalkszentmárton
Dózsa Tsz Betonüzeme, Tass
Első Beton Kft., Szeged
Csikós András, Szeged
Mediterrán Kft., Szeged
Carboker Kft., Komló
Akil Bt., Pécs
Bernath Ferencné, Pécs
DÉL-TÜZÉP RT., PÉCS BARANYA MEGYEI TELEPEI
Kröhnung Bt., Mohács
Regős Ferencné, Pécs
Favall Kft., Dunaföldvár
DÉL-TÜZÉP RT., PÉCS TOLNA MEGYEI TELEPEI
NYUGAT-DUNÁNTÚLI TÜZÉP RT., SZOMBATHELY VAS MEGYEI TELEPEI
Bau-Mont Kft., Szombathely
Vas-Viharsarok Kft., Bük
Giczi–Szabó Magántüzép, Vasvár
VASÉP Kereskedelmi Kft., Szombathely
Ferrolux Kft., Szombathely
NYUGAT-DUNÁNTÚLI TÜZÉP RT., SZOMBATHELY ÉS ZALA MEGYEI TELEPEI
Építőanyag-szaktelep, Zalaegerszeg
Kis-Balaton Kereskedőház, Zalaapáti
ÉPFORG Kft., Nagyrécse
Hálózatforgalmazó Bt., Nagykanizsa
Trombitás Zoltán, Keszthely
DÉL-DUNÁNTÚLI TÜZÉP RT., PÉCS SOMOGY MEGYEI TELEPEI
Reichert Építési Kft., Siófok
Komfort Kft., Kaposvár
Karaván Kft., Kaposvár
Poligon Kft., Kaposvár
Gadanecz Sándor, Barcs
Kiliti Építőanyag Kereskedés, Siófok-Kiliti
Integrál Kft., Székesfehérvár
Faváll Kft., Dunaföldvár
Akil Bt., Székesfehérvár
Porta Kft., Veszprém
Ramszesz Kft., Tapolca-Díszel
TÜZÉPKER RT., GYŐR VESZPRÉM MEGYEI TELEPEI
Bau Szalai Kft., Balatonfüred
Hangár-ÉPKER Kft., Balatonfüred

Beremendi Cement- és Mészipari Rt. kereskedelmi osztály

HÁROM KÍVÁNSÁG

Annak, aki most veszi meg új ZANUSSI - LEHEL fagyasztószekrényét, HÁROM KÍVÁNSÁGA teljesülhet!

1. Most vásárolja meg a ZANUSSI - LEHEL fagyasztószekrényét ami a jövő technikájával, megbízhatóan, energiatakarékosan dolgozik.

2. Az akció ideje alatt minden ZANUSSI - LEHEL fagyasztószekrényhez egy 25 l-es tetszetős hűtőtáskát kap ajándékba.

3. Kis szerencsével megnyerheti az 5 ZANUSSI Jet System mosógép egyikét is, amely a mosógépek koronázatlan királya.

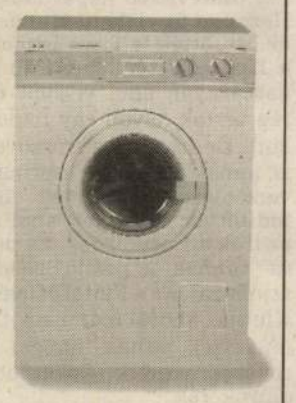

Az akció 1994. június 1-30-ig tart. A hűtőtáskában található részvételi kártyát, felbélyegezve 1994 július 10-ig kell beküldeni. Sorsolás 1994. július 20.

ZANUSSI LEHEL OTTHON A JÖVŐBEN

Az első Amerikai-Magyar Biztosító Rt.

Fő részvényese az American International Group (AIG) a világ vezető nemzetközi biztosítótársasága. A világ több mint 130 országában - köztük Magyarországon is nyújt ügyfeleinek különféle biztosítási és pénzügyi szolgáltatásokat.

Ismerkedjen meg Ön is szolgáltatásainkkal!

● *Élet-, nyugdíj- és balesetbiztosítások egyéni és csoportos formában is.* ● *Ifjúsági megtakarítási biztosítás.* ● *Modulrendszerű csoportos baleset- és kórházi biztosítások.*

AHICO

1083 Budapest, Szigetvári u. 7.
Tel.: (36-1) 267 - 1075 ● fax: (36-1) 134 - 2727

TÁLTOS REKLÁM

Gyönyörűséges tébolyda

Beszélgetés Garaczi Lászlóval

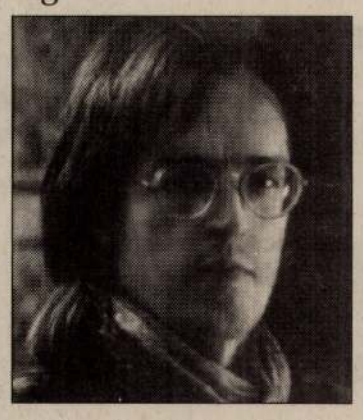

A most 38 éves író az ELTE bölcsészkarának filozófia szakán végzett. Most szabadfoglalkozású. Eddig öt kötete jelent meg. Munkásságát 1989-ben a Jövő Irodalmáért-, 1990-ben Kaser-, 1991-ben Füst Milán-, 1993-ban Irat-díjjal ismerték el.

– Ön is VI. kerületi és Szondy utcai lakos, mint Kukorelly Endre. Tőle nem kérdeztem, most öntől igen, milyen ez az utca, ez a városrész, milyen innen elmenni, ide hazajárni?

– Nemrég megtudtam, hogy ez egy domború utca, a közepén van egy emelkedő, de olyan hosszú, hogy senki se veszi észre, én se, pedig néhányszor végigsétáltam és végigautóztam rajta. Nagyjából Kukorellynél van az emelkedő teteje, ott él fenn a dombon a költő, én meg a liget felőli lanka végén lakom, és inkább prózát írok. Hamvas mondja valahol, nem csupán ő, hogy a magaslati, ritka levegő kedvez a poézisnak és az ezotériának. A Szondy utca tehát ilyen dimbes-dombos, de az egész Terézváros meglehetősen összevissza képet mutat: a Hermina út előkelő villanegyede, itt lőtték le Tisza Istvánt, és a Hunyady tér lepusztult bérkaszárnyái, ahol viszont nemrég vertek agyon egy hajléktalant. De itt van az Írószövetség is; annak idején a Fasorban lóversenyeket rendeztek, innen indították a pacikat, ahol most az írók szövetkeznek. És persze itt vannak a pesti Broadway színházai. És a Fiatal Művészek Klubja, ahová már nem fiatal művészek járnak, hanem land roveres yuppik és kalucsnis álbrókerek.

Az ablakomból kéményeket és felhőket látok, lent a mélyben hátsó udvar és egy függőfolyosó, ajtók egymás mellett szoba-konyhás szükséglakásokkal, amikben cigánycsaládok élnek. Nyáron egész nap nyitva az ablakom, és mintha külföldön lennék, valamilyen távoli és vad mediterrán országban, és ez jó. Az már nem jó, mikor megszurkálják egymást, néha megteszik, éjjel, nagy cirkusz, sikoltozás, ledöftétek a Dezsőt!, átkozódás, aztán lenyugszanak. Nagyon tudnak élni, a nagyvárosi betondzsungel posztmodern elidegenedettsége valahogy még nem ivódott a vérükbe, sőt, egyszerre lazák, szenvedélyesek és ripacsok, lehet tőlük tanulni.

És akkor most be kell vallanom, hogy világéletemben Budán szerettem volna lakni, leginkább Pasaréten, nagyjából ott, ahol Erdély Miklós lakott, a Gábor Áron utca környékén. Kicsit kommersz ábránd, de erősebb nálam, igazából odatartozom, a Gyergyó presszó teraszán kellene söröznöm a barátaimmal buta nyári estéken. Így aztán pesti és terézvárosi életemet az „ideiglenesség egzisztenciális állapota" jellemzi, várakozás, átmenetiség és lemondás. A lakásomat vagy a szobámat vagy az ágyamat mindig jobban szerettem, mint a házat és a városrészt, ami nem jelenti azt, hogy nem tanultam sokat a „városaimtól".

– E sorozatban már többen is lakhatatlannak nevezték Budapestet, mások meg, mint legutóbb Lengyel Péter, épp ellenkezőleg, életük színhelyének csak ezt a várost tudják elképzelni. Ön mit tart erről?

– Ahhoz, hogy megértsem, mi ez a gyönyörűséges tébolyda, amit Budapestnek neveznek, valószínűleg máshol kellene élnem egy ideig, lehetőleg külföldön, mondjuk Madagaszkárban. Most egyszerűen a része vagyok ennek a városnak, árulásnak érezném lakhatatlannak nevezni, és nagyképűségnek, ha ellenpróba nélkül azt mondanám, hogy csak itt tudok élni. Valószínűleg lehet valami alapvetően depresszív Budapestben, amit én már nem tudok azonosítani, mert itt születtem, belém épült, sőt talán közreműködöm e neurózis gerjesztésében, viszont számos alkalommal statisztáltam ahhoz a tipikus jelenethez, hogy idejön egy tökéletesen normális, egészséges emberi lény, és egészen rövid idő alatt, minden látható külső ok nélkül megháborodik. Mosolygós amerikai újságíró két hétre Budapestre érkezik, hogy interjút készítsen, és másfél év múlva távozik, alkoholista idegroncs, elárulva, kifosztva és megmérgezve. És ha megkérdezik, milyen város Budapest, azt válaszolja: isteni.

– Mit gondol, mi hagyta az elmúlt öt évből a legmélyebb nyomot a városon?

– Nyilván a kapitalizmus. Ez a kapitalizmus magyar és frusztrált, és végképp nincsen ízlése, de a gründolás és az eszelős harácsolás kezdeti periódusát felválthatja egy józanabb üzletmenet, és a következő generáció már arra is oda fog figyelni, hogy a bankja ne úgy nézzen ki, mint egy poliamid tojástartó vagy Hitler szülőháza. (Ha a szocik be nem zárják a bankokat, ahogy egy járókelő kérte az előbb a tévében.) Ez az időszak helyrehozhatatlan sebeket ejt a városon, de megint egy kicsit flegmán és szofisztikusan: a városhoz a sebei is hozzátartoznak; a város nem múzeum, hanem dinamikus élettér, és ahol a történelem ilyen „viharos", mint errefelé ott a városok is viharvertek.

Azért, aki a legendás Centrál Kávéházból, ahol Kosztolányi és Karinthy találkozott esténként (későbbi nevén: Eötvös-klub), videopittyegéstől és pénzcsörgéstől visszhangzó „laszvegaszt" varázsolt, annak szívesen adnék egy kokit a búbjára, már bocsánat.

Varga Lajos Márton

Klasszikus harmónia, kedélyes játék

RÉDEI FERENC FELVÉTELE

Akad néhány olyan kérdés, amely a napokban is formálódó, új hangsúlyokkal gazdagodó Budapest építészetének megértéséhez szükséges; olyanok, amelyek segítségével stiláris, technológiai vagy formai csoportok állíthatók föl, s amely osztályokkal aztán a részletekből tendenciák állnak össze. A város terében szétszóródva megmutatkozó mai építészet sokféleségében elkülöníthető a külföldi tervezők által Budapesten épített házak csoportjai. A Tölgyfa utcában álló irodaház, az ETC-irodaház a Kassák Lajos utcában, az új Emke épülete vagy a Francia Intézet tömbje mellett néhány héttel ezelőtt adták át a *Hotel Opera* Révay utca házát, amelyet a salzburgi *dr. Gerhard Garstenauer* tervezett.

E példát is tanulságos megfigyelni, hogy a környezethez való illeszkedés nem itthoni közegben elsajátított követelményét miként érvényesítik nálunk a külföldi tervezők. Mit vesznek észre a városból? Melyek azok a motívumok, építészeti jellegzetességek, amelyek számukra Budapestet meghatározzák, amelyeket fölidézve, vagy éppen modernista eszközökkel meghaladva formálják meg épületeiket?

Garstenauer mintha a körút firenzei neoreneszánsz épületeinek arányait, homlokzati tisztaságát és a felületet meghatározó kváderes tagolást fogadta volna el helyi jellegzetességnek, pontosabban, ha épületét a Révay utca felől, annak szűkülő perspektívájából figyeljük, kitűnik, hogy a burkoló kőlapok arányai az utcát záró Opera oldalát is meghatározó osztási rendszert követik. Így, ennél az apró igazodási pontnál kötődik a szálloda koncepciója a zeneműintézmény szellemiségéhez, tágabb és lényegesebben gyakorlatias módon pedig ahhoz az idegenforgalomhoz, amelyet az Opera közelsége határoz meg. A szálloda magyarországi sárgás mészkőlapokkal burkolt homlokzatán a széleken előre ugró, s az olaszbástyás építészeti hagyomány férfias erőteljességét hangsúlyozó sarokrizalitok a XX. századi neoklasszicizmus megoldásaival keverednek. A főpárkány és az erkély alsó része, akár valamely Mussolini korabeli olasz középület vagy a tisztességtelenségben megboldogult Rákosi elvtárs idejéből származó sztálinvárosi kultúrház lenne, úgy osztja kazettaszerűen a görög építészetben *mutulusnak* nevezett motívum. Az építtető szerencsés választása volt, hogy ugyanaz a tervező alakította ki a belső tereket is. Nemcsak a szobák, bárok, vendéglők, egyéb közösségi terek, de azok díszítése is egyetlen kéztől, illetve a ház koncepcióját következetesen végig vívő egyetlen egytől származnak. A homlokzat rendjét könnyedebbé hangoló aplikációk, zászlók derűjét folytatja belül a folyosók, közterek falain alkalmazott schönbrunn-sárga festés, amely valóban a köznapokból kiemelt, mégis kedélyes terek organizmusává avatja a szállodát. A mindent beterítő meleg és barátságosan sárgás fényű belsők fölött viszont – s ez maradjon a ház titkos attrakciója – pompás körpanorámájú tetőteraszok, amelyekről szinte karnyújtásnyira látszik, nemcsak az Opera tekintélyes tetőszerkezete, de egyebek mellett a Vár palotája, a Bazilika, a most épülő Madách sétány irodaháza vagy a Nagymező utcai Süba tradecenter kupolája. Amonnan föntről különösen fájdalmasnak tetszik, hogy Budapesten nem formálódott ki olyan életforma, amely a tetőteraszok kihasználásával afféle felsővárosi zónává állna össze (miként kiválóan működik ez Rómában), illetve, hogy ehhez a restséghez azonos szellemben igazodnak azok a szabályozók, amelyek több más nyugat-európai szabványtól eltérően a tetőre kényszerítik a kazánok, légcserélő-rendszerek gépészeti egységeit, így téve végképp lehetetlenné a tetőteraszok élő terekké alakítását.

Bojár Iván András

Május 20-i számunk Különösen egyszerű című írásában tévesen tüntettük föl az épület tervezőjének nevét. A szóban forgó házat valójában a Szentpály és Társa Építésztervező Kft. alkotta 1991-ben.

Haumann jön, Blaskó megy

A nagy színház és a Kamra repertoárján egyaránt több mint tíz produkció szerepelt az évadban. Ez a sokféleség vonzó a nézők számára, és ez a sokszínűség jelent folyamatos kihívást, megmérettetést a művészek számára is – hangsúlyozta *Zsámbéki Gábor* igazgató, a Katona József Színház pénteki évadzáró társulati ülésén.

A direktor kifejtette: több mint háromszáznyolcvan előadást tartottak az elmúlt évadban. A társulat ezenkívül sikerrel vendégszerepelt Stuttgartban, Strasbourgban és Dél-Amerikában. A művészi színvonal ugyanakkor nem volt egyenletes, a legérdekesebb és legjobb előadások az évad végén születtek – vélekedett Zsámbéki. Az igazgató elmondta azt is: a bemutatók számát – elsősorban anyagi okokból – a következő szezonban sajnálatos módon csökkenteni kell. Zsámbéki közölte: az állami támogatás nem lett kevesebb, de például az emelkedő adók, járulékok és anyagárak következtében egy-egy produkció lényegesen drágább, mint akár még néhány esztendeje volt. Az igazgató arról is szólt: a színháznak fokozottabban kell mérlegelnie a jövőben, hogy mire van anyagi lehetősége.

Az 1994/95-ös évad első bemutatója a Szentivánéji álom lesz a Petőfi Sándor utcai színpadon. Shakespeare művét *Gothár Péter* állítja színpadra. *Halász Péter* újságcikkek nyomán naponta írja darabját a Kamrabeli produkcióban.

A társulati ülésen bejelentették, hogy a színházhoz szerződött: *Haumann Péter, Lukáts Andor, Hollósi Frigyes* és kilenc fiatal a főiskoláról. Megvált a belvárosi színháztól: *Csomós Mari, Udvaros Dorottya, Blaskó Péter, Gazdag Tibor, Papp Zoltán*, valamint *Sinkó László* színművész.

Veszélyben az Elvis-bemutató

„Biztos a siker, ha a főpróba balul sül el" – tartják színházi berkekben. Ezek szerint az Elvis Presley életéről készült rockbalett sikeres lesz, hiszen a múlt hét végi operaházbeli Makrancos Kata bemutató előtti előadásán ugyanis térdsérülést szenvedett az a *Solymosi Tamás*, aki a Madáchban Elvis szerepét táncolná.

A bemutató előtti pechszériába az is beletartozik, hogy a legendás rocksztár özvegye *Priscilla*a napokban lemondta magyarországi utazását. De a közönség biztos lehet abban, hogy egy Presley megelevenedik a színpadon.

A darab mégis színre kerülhet, ugyanis kettős szereposztással készültek a bemutatóra, ha szükséges *Molnár Ferenc*, a Madách tánckarának igazgatója fellép a címszerepben.

É. M. Z.

Történelmi fejek a Kassákban

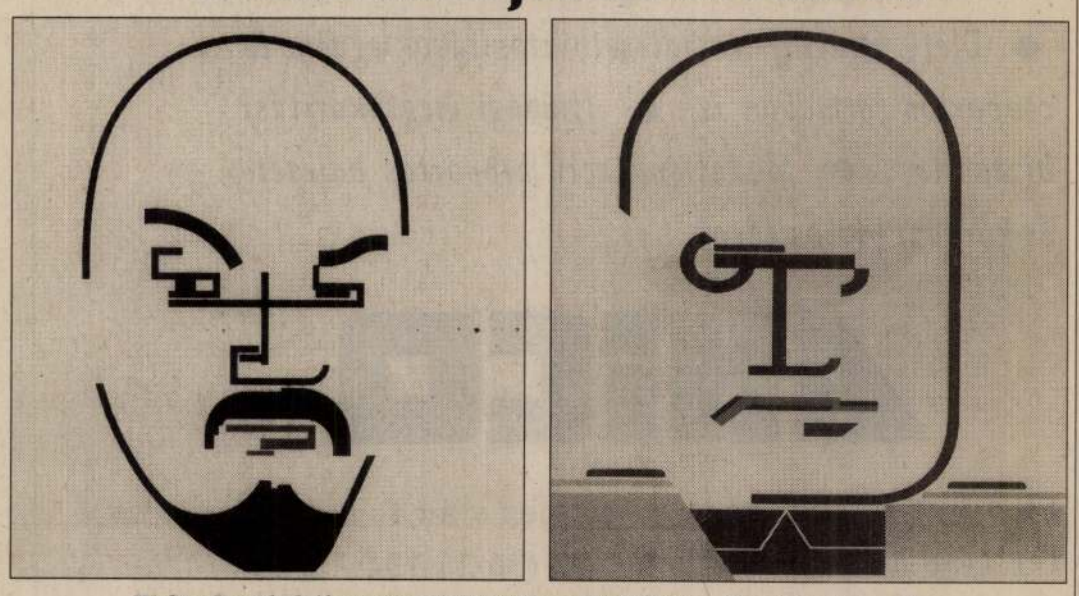

Walter Dexel olajfestményeiből hétfőn nyílt kiállítás a Kassák-múzeumban

Nyári Mikulás

Köröndy a borotválozótükör előtt állott, s éppen azt mérlegelte, megengedheti-e magának (és övéinek), hogy egy napra eltekintsen arcbőre szőrtelenítésétől – nagynéha, vasárnaponként megtette e lazaságot, s minthogy történetünk idején éppen nagynéha volt meg vasárnap, a dolog kivihetőnek látszott. Ott állott tehát, szemben a képmásával a fürdőszoba kicsit elmosódó fényében (kellene már egy rendes lámpa a tükör fölé), amikor meghallotta a karcolást a bejárati ajtón. Nem kopogás volt, csöngetés, dörömbölés vagy egyéb zajgászás, mit egy bejárattal művelni szokás, hanem igenis karcolás: valaki – kifelé fordított tenyérrel – végighúzta a kezét az ablaküvegen – épp csak, hogy a körömhegye hozzáérjen az anyaghoz.

Borzasztó egy hang ez, valami balesetre emlékeztet, csak éppen halkabb, olyan zaj, ami van is meg nem is, hallatszik is meg nem is, ha akarjuk, el is tekinthetünk tőle, ha akarjuk, viszonyulhatunk hozzá, ha akarjuk, nem. Aki így jelzi jelenlétét, épp azt akarja tudtunkra hozni, hogy ő a maga részéről szívesen bejönne hozzánk, de ha mi nem akarjuk, akkor nem kell beengednünk.

Köröndy egyetlen embert ismert, ki így jelzi jelenlétét: szomszédját, Miklós bácsit. A vadászt.

Miklós bácsi jobb sorsra érdemes nyugdíjasa volt valamely vegyészeti gyárunknak, s neje halála óta meglehetősen magányosan éldegélt Köröndy lakásának egykori konyhájában. (Tudniillik a valamikori lakás sok-sok éve leválasztott konyhájáról van szó: így nézve a dolgokat, azt is mondhatjuk tehát, hogy Köröndy élt Miklós bácsi szobáiban, minthogy a mindkét irányból sajnálatosnak nevezhető események jóval korábban következtek be, mintsem hőseink beköltöztek volna a mondott objektumokba.)

Maradjunk tehát annál, hogy egymásra voltak utalva: Köröndy, ki elég rendszertelenül élt, szívesen vette, ha Miklós bácsi átveszi leveleit, kezeli villanyóráját és élezi késeit, míg az öregedő vegyőr inkább csak Köröndy társaságával élt vissza, ha nagyon rátört a magány. Most is erről lehet szó – vélte a borotvák bajnoka. Kikurjantott tehát, hogy nyitva az ajtó (Miklós bácsi tudta ezt), be lehet fáradni.

– Ne haragudjon, szomszéd úr, hogy zavarom – kezdte a maga nehézkes modorában a régi idők sportvadásza –, de az a helyzet, hogy nem értek valamit.

Ez rosszabb volt, mint amire Köröndy számított: időigényes lesz az összejövetel, kétségtelenül.

– Tessék vázolni az ügyet – mondotta szigorúan, majd visszahátrált a fürdőszobába, eldöntve, hogy lészen borotválkozás: legalább csinál valami hasznosat. Miklós bácsi megállt tehát az ajtónál, onnan kezdte elölről.

– A választásokról akarok érd...

– Egy szót se többet! – így Köröndy –, ez, kérem, magánügy, nem vagyok hajlandó még csak meghallgatni sem, nemhogy tanács vagy javaslat – erről ne is tessen álmodozni.

– De doktor úr – vette a dolgot csaknem könyörgőre a Miklósok doyenje –, itt egészen másról van szó. (Köröndyt megillette e titulus, noha sem nem operált, sem nem ítélkezett: bölcsészdoktor volt.

Úgyhogy, a dolog természetéből következően, jobbára ironikusan használták vele kapcsolatban. Miklós bácsi meg, mondjuk, megvesztegetően.)

Kiderült aztán, kézen-közön, hogy a jó Miklós (sőt, Joó Miklós, minthogy ez volt néki a becsületes neve) az éjjel is elhalt nejével álmodott – igen gyakran megesett ez vele, s a drága asszony, „az én édes Olgám", azt mondotta volt, a szavazás második fordulójában neki, mint talpig becsületes embernek, ugyanarra a pártra kell szavaznia, melyre az első fordulóban is szavazott, s ő, mint talpig becsületes ember, ezt meg is ígérte („tudja, doktor úr, nálunk az asszony volt az ész, mindig ő mondta meg, mi legyen"), de reggel azt hallotta a piacon (a kocsmában, javította automatikusan Köröndy), hogy e párt, melyről eleddig szó volt, nem indulhat a második fordulóban. Mit tegyen hát? – volt a végső kérdés.

– Próbáljon elaludni délelőtt, majd megmondja álmában az asszony – felelte Köröndy komoly (és borotvált) képpel, de Miklós bácsi azt hitte, csak ugratja.

S még az is lehet, hogy így volt.

Jolsvai András

/H

Bécs, Gartenbaugesellschaft, a

Ring-szinház épése (Temple jainostól

kiállítása

és Frecskay Lásplótól 1882

Budapesti Hirlap. 1882 II 21.

52. n. 3. o. (Szász K.)

Gartner, Johann epiten

KODONOVÃ, Mária: Synagóga z Hlohovca. = Pamiatky a múzea,41, 1992, 1. 39 - 40. ill. E G

1890 Johann Gartner

Galgóc (Hlohovec) Zsinagóga

27

911. 317—321.)

25

szőnyeg, terv: Falus Elek,
József Múzeum

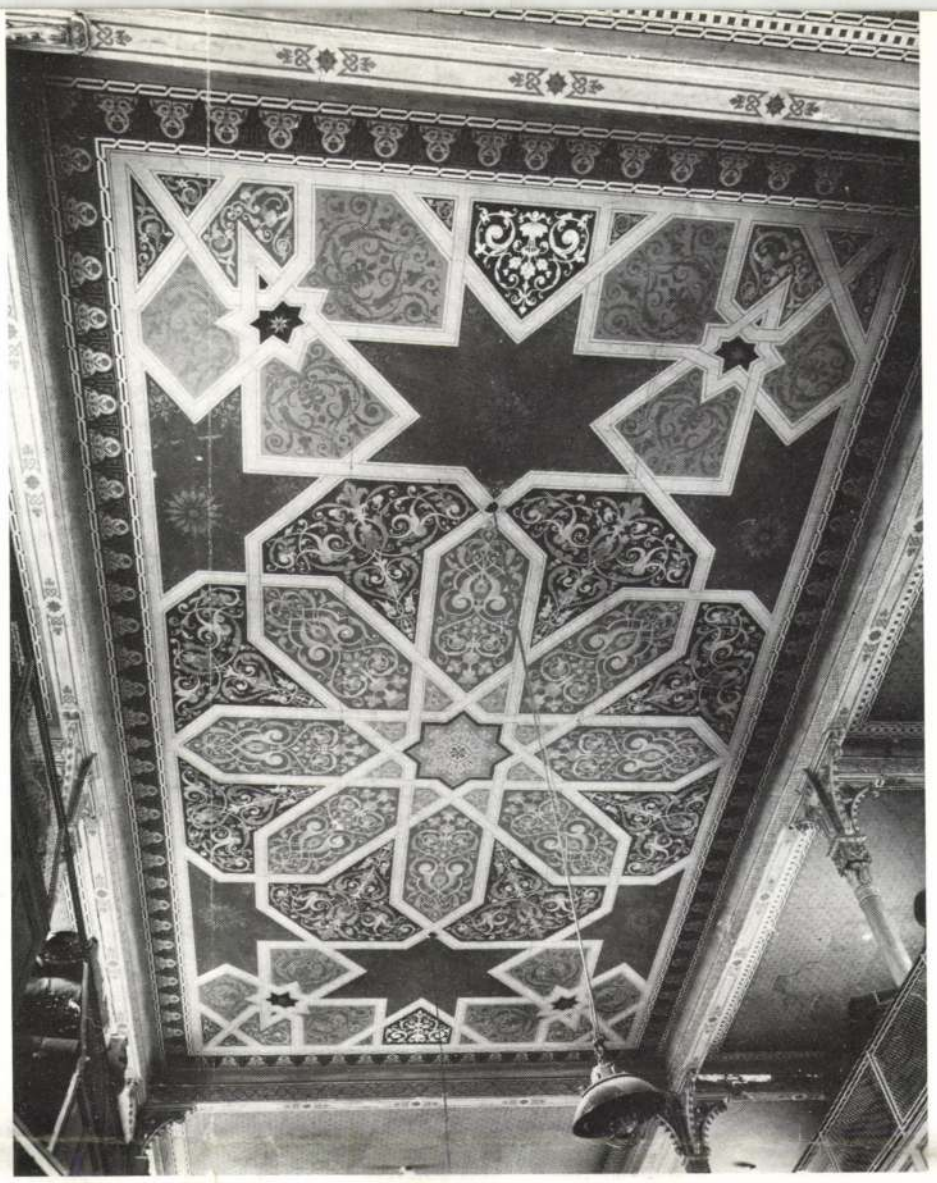

SYNAGÓGA Z HLOHOVCA

MÁRIA KODOŇOVÁ

PRVÁ PÍSOMNÁ SPRÁVA O PRÍCHODE ŽIDOV dotýkajúca sa aj Hlohovca je z roku 1494, a to v súvislosti s blízkou Trnavou, kde boli Židia obvinení z rituálnej vraždy. Štrnástich upálili, ostatných vyhnali a zakázali im vstup do mesta. Až v roku 1717 mali dovolené cestovať cez Trnavu, ale nesmeli tam prespať. Túto dohodu uzavrela Trnava s dvorným faktorom cisára Simonom Michaelom, prapradedom nemeckého básnika H. Heineho. Židia smeli bývať v Trnave až za cisára Jozefa II., od roku 1783. Pod vplyvom týchto udalostí ani osud Židov blízkeho Hlohovca nebol závideniahodný.

Napriek všetkým nepriaznivým okolnostiam Židia sa v Hlohovci majetkovo rýchlo vzmáhali a zvyšoval sa aj ich počet. Začiatkom 18. storočia, po roku 1715, hradné panstvo prešlo do rúk rodiny grófov Erdődyovcov, ktorí podporovali vývoj remesiel a začali podporovať aj Židov ako obchodnícky živel. Židia mali v prenájme hradné regále (víno, pivo, mýto a mäsiarstvo), predávali posádke hradu proviant a dodávali ovos a seno pre kone. Peniaze sústredené v ich rukách požičiavali – stávali sa z nich postupne bankári.

Obchodníci a remeselníci tvorili základ meštianstva obývajúceho hlavné námestie a priľahlé ulice. Súpis z roku 1813 uvádza medzi nájomcami na námestí Židovskú cirkevnú obec pre Synagógu a štyri židovské rodiny.

Prvé presné súpisy obyvateľstva z roku 1843 uvádzajú, že okresné mesto Hlohovec malo 5562 obyvateľov, z toho 650 Židov – čiže celú desatinu obyvateľstva. Roku 1890 sa v súpise podľa vierovyznania udáva, že katolíkov bolo 3165 – 44,3 %, evanjelikov 1539 – 21 % a židov 2512 – 34 %.

Na značný počet židovského obyvateľstva Hlohovca koncom minulého storočia poukazuje aj skutočnosť, že pôvodnú menšiu modlitebňu musela nahradiť nová, väčšia. K prestavbe došlo v roku 1891, keď na mieste pôvodnej modlitebne z roku 1750 postavili novú synagógu podľa projektu viedenského architekta Johana Gartnera. Do novej synagógy sa údajne zmestilo 800 ľudí.

Samostatne stojaca synagóga na rohu Hlohovej ulice a ulice SNP mala dĺžku 26 m a šírku 16 m a obdĺžnikový pôdorys. Na prízemí sa zhromažďovali muži a na chóre ženy. Budova bola dvojpodlažná s ústredným sakrálnym priestorom a nartexom. Na emporu viedlo osobitné

❶ *Výmaľba interiéru – strop nad strednou časťou v červených a modrých farbách.*
❷ *Celkový pohľad na synagógu pred jej zbúraním.*

GARTNER, Johann ...

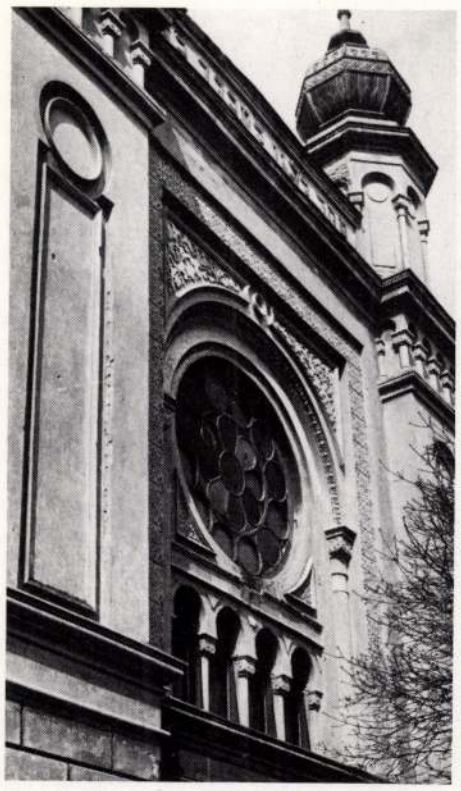

3

schodisko. Ku Aron Hakodešu viedlo šesť schodov. Emporu podopierali liatinové secesné stĺpy. Zábradlie bolo liatinové, riešené podobne ako stĺpy pod emporou.

Strop nad ústredným priestorom mal bohatú geometrickú výzdobu s použitím rastlinných ornamentov v duchu orientálnych motívov v dekoratívnom chápaní. Pod emporou bola drobná výmaľba z geometrických vzorcov vkomponovaná do štukových rámov zdobených ornamentom.

Obvodové steny interiéru boli farebne ladené do červených odtieňov, strop bol červeno-modrý. Dlaždice v hlavnom priestore farebnosťou a ornamentom vhodne dopĺňali interiér.

Hlavné priečelie malo zdôraznenú strednú časť vyčnievajúcimi piliermi v hornej časti prechádzajúcimi do osemhranu so stĺpikovou a oblúčikovou plastickou výzdobou. Nad týmito oktogónmi boli posadené dve orientálne kupoly s plechovou krytinou, vrcholce veží zakončovali dve šesťcípe Dávidove hviezdy. Jedna z týchto veží sa zachovala a je t. č. umiestená pri vstupe na židovský cintorín.

Medzi dvojicou pilastrov bol v dolnej časti hlavný vchod. Veľké okrúhle okno v strede bolo situované nad drobnou oblúčikovou architektúrou, v hornej časti dotvorené štukovou výzdobou vo fasáde podľa maurských vzorov. Na štítovom múre – medzi oktogónmi nesúcimi vežičky – bol výrazný nápis v hebrejčine: „Očisť naše srdcia". Krajné osi boli podstatne jednoduchšie: v prízemí so zdvojenými oknami, na poschodí s oblúkovo zakončeným oknom podľa vzoru maloázijskej architektúry.

Zadná päťosová fasáda mala tri vchody a na poschodí okná vytvorené maurskými oblúkmi. V štíte nad strednou osou bola šesťcípa hviezda. Atiku a štít v hornej časti dopĺňali oblúčikové vlysy. Taktiež bočné päťosové fasády, ktoré mali po jednom vstupnom portáli, boli členené architektonickými prvkami: rímsami a lizénami, na prízemí s radom združených okien a na poschodí s oknami ukončenými vysokými oblúkmi. V exteriérovej úprave sa stavba opierala o neorománske prvky a tvary orientálnej architektúry. Architektonické členenie hmoty zdôrazňovala aj dvojfarebnosť riešenia. Výrazne pôsobila najmä žltá a červená farba na fasádach synagógy.

V januári 1960 bola synagóga zameraná a po vyplatení finančnej čiastky za modlitebňu (40.000,– Kčs) zbúraná. Prevažná časť mobiliára a modlitebne je zachovaná v kaplnke na cintoríne. Najhodnotnejší bol stôl na predčítavanie tóry, ktorý stál už v starej modlitebni a bol zhotovený v roku 1830. Je zdobený arabskými a maurskými motívmi. Vyhotovil ho Rubin Trebitsch. Z ďalšieho nábytku upúta pozornosť veľká skriňa na tóru (Tóra – päť kníh Mojžišových), pult, pri ktorom sa čítalo zo svätých kníh, veža, ktorá bola nad skriňou zvitkov, pár lavíc, tabule s mennými zoznamami obetí I. a II. svetovej vojny.

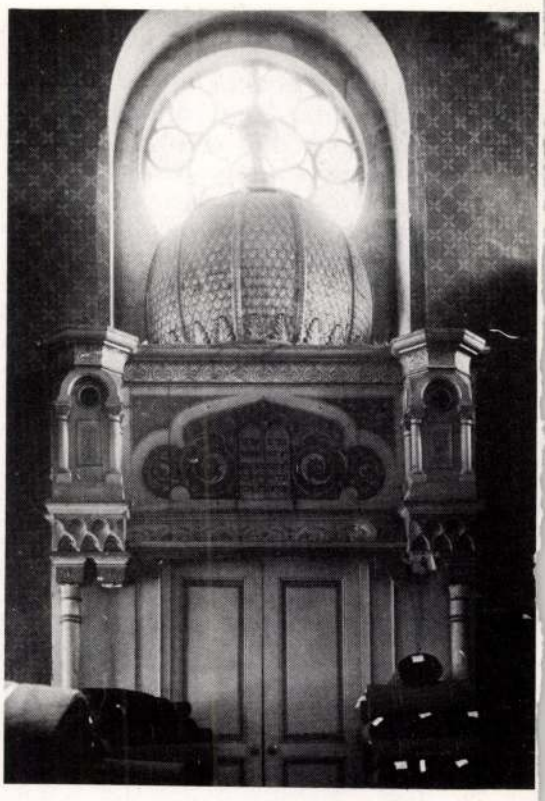

4

Literatúra:

Feráková, V. a kol.: Hlohovec a jeho okolie, Obzor 1968

Tassy, J. a kol.: Hlohovec, Obzor Bratislava, 1984

Trnava 1238–1938. Vydané k 700. roč. jubileu, Trnava 1938 E. Bárkányi, Hlohovec

Židovské pamiatky na Slovensku, archív ŠÚPS, 1965

V. Glück, Správca Židovskej náboženskej obce v Hlohovci, osobné spomienky (list)

Archív SÚPS

Fotografie: ARCHÍV SLOVENSKÉHO ÚSTAVU PAMIATKOVEJ STAROSTLIVOSTI

5

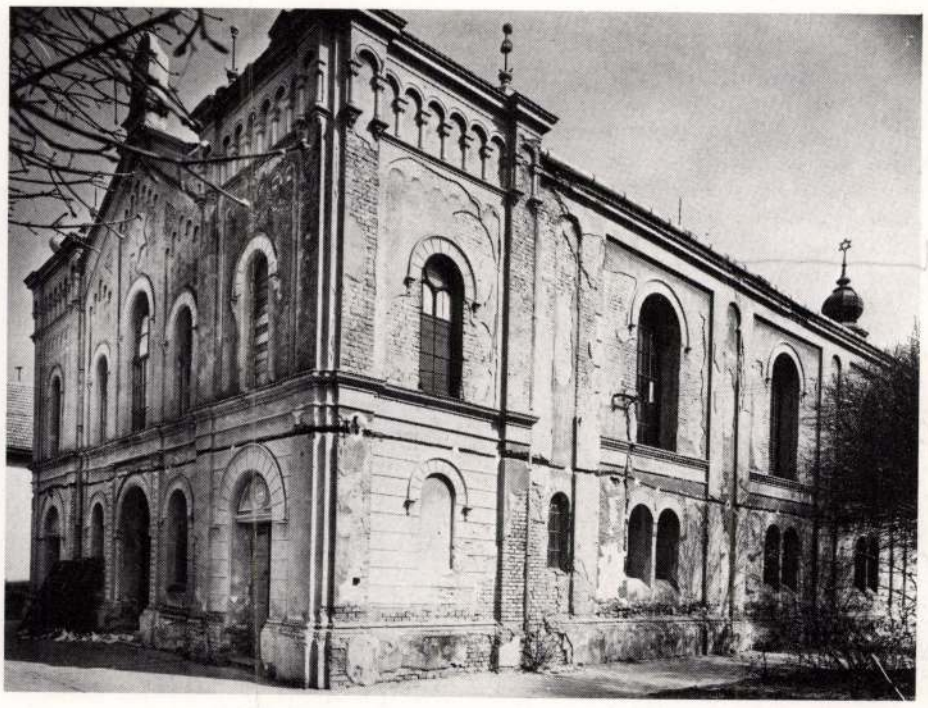

❸ *Detailný pohľad na kruhové okno zo vstupnej časti synagógy.*
❹ *Pohľad do interiéru synagógy.*
❺ *Pohľad na synagógu zo zadnej a bočnej strany. Pod omietkou je po celom obvode viditeľné tehlové murivo.*

Gartner J. M.D.K.

építész

Stricher Izidor Gesti épi-
téssiel kőrösen készitett
terve első dijat nyert
a debreceni zsidó templom
pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

máj. 15. sz. 3. old.

M. D. K.

GÄRTNER (GAERTNER) János Mihály festő

Garas XVIII. sz. 219. l

Gardiner Joachim

l.

Schoenkörperarch

115. l.

Gartner Jóakim

ácsm.

Buda 1702

l.

Váradi Antal

Az egykori Budapest.

Bp. 1922. 112. l.

MOB Kvt.

7380

használtam, és pedig a plébánia
1841 évi canonica visitatio-ját
nyát és az apátság 1811 évi can
ler János volt jáki apátnak a c
őrzött "Ajjáki apátság" című ké
sága rajztárában őrzött törzsla

A régi kolostor helyéről írt
1803-iki veszprémi kiadásában /
jesztésére vonatkozó adatokat a
ténetirójának, Céfin Gyulának k
tótanácsi iratok 8030/785/. Az
rász Nándor jáki plébános a "Ma
számában:"A jaáki templom resta

2. A templom alaprajza, beos

apátsági templomra és a Szent J
téneti szakirodalom 1856-ban in
/Bericht über einen archäologis
Central-Commission I.1856./. Az
az összefoglaló munkáknak és ré
kevesebb szó esik Ják apátsági
ról. Ezért az alábbi felsorolás

Gartner Joakim
ács.
1714-tól a külső
tanács tagja
Budin
Schmall
II. 269. l.

Nagyrágos
Dr. Szentiványi

Midőn köszönetemet fejezem
veszére, mielőtt mig a nyugtát
csem az Otthon kör 928. ja
tiszlelettelyesen kérve az ér
lap utján beküldeni.

Gartner Joachim

M.D.K.

ácsmester

1702 ben a városháza tetőzetét

készítette.

Schoen A.: Klöbling építőmester Budán.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 141-42

1802—1819. említve. A budai ötvöscéh kötelékébe tartozó bajai mester. *Inasa:* 1802. IV. 24. Schönberger András 5 évre. 1819. VI. 27. a budai ötvöscéh felszabadítja fiát Gartner Antalt.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Jungenbuch: 1802. IV. 24., 1805. XI. 24., 1819.; Mihalik hagyaték: 115. p.

1848. VII. 1. 5 évre; Baus József 1853. IV. 12-től; 1847. IX. 11. Havlicsek Gusztáv (Székesfehérvár) 1853-ig; Nagy István (Buda) 1850. VI. 16—1856. V. 31-ig; Obermayer József (Székesfehérvár) 1856. IV. 17—1860. IX. 20-ig; Riedl Ferenc (Buda) 1858. VII. 24—1862. I.-ig.

Művei:

56	19	„C“ 48	Angyali üdvözlet Dombormű 1821 körül Bp. Tört. M.

Pest-Buda 1977

GARTNER Ferenc bajai ötvös

MÉrt 123.

als er das handwerkliche «Meisterstück» bezeichnete, mit dem ein angehender Meister in die Gilde der Künstler aufgenommen wurde. Dieses Verständnis war noch im siebzehnten Jahrhundert so verbreitet, daß sich die Pariser Kunstakademie vor dem Begriff «*chef d'œuvre*» scheute, um sich keiner Verwechslung mit einer Gilde auszuliefern. Das Meisterstück war das Aushängeschild einer erlernbaren Kunstfertigkeit, über deren Regeln die Zunft die Kontrolle ausübte, und damit das Gegenteil von Freiheit und Originalität.

Arthur C. Danto entwickelt an diesem Unterschied die gleiche Frage, die uns hier beschäftigt. In den Anfängen des Museums zogen die Meisterwerke die «moralische Mission» auf sich, Größe zu zeigen und dadurch zur Größe zu erziehen. Da jeder Kunstbesitz ein «Symbol von Autorität» war, wurde es für die nachrevolutionäre Gesellschaft zu einer politischen Geste, ihren Kunstbesitz in den neu gegründeten Museen zur Schau zu stellen. Die konzeptionelle Seite des Meisterwerks lag wiederum darin, als ein Symbol von absoluter Freiheit hervorzutreten. Das Meisterwerk verschrieb sich einem Paradox, wenn es, statt als *Produkt eines Meisters*, als *Schöpfung eines Genies* aufgefaßt wurde. Meisterwerke konnten nicht mehr von einer künstlerischen Ausbildung erwartet, sondern nur als seltene Trophäen für die neugeschaffenen Wunderkammern der Kunst erbeutet werden. Da das Genie an keinen Ort und an keine Zeit gebunden war, glich es dem freigiebigen Universalismus der Natur, die sich ebensowenig erziehen ließ. Der Geniekult fand also seinen Platz in den damals beliebten Menschheitsvisionen, bewies doch das Genie die natürliche Größe, die in der Menschheit

M.D.K.

Gartner János, órásm.

A bajorországi Friedbergből származott. 1790-ben lett Győri polgár. 1789 ápr. 13-án vették fel a céhbe, mint "Klein Uhr Macher"-t./Zsebóra készitő/. Sok empire órát is készitett. Streda Thomas tanitványa volt. 347.o.

Jenei Ferenc: Régi győri Órásmesterek. 345.o.

Arrabona, 7. 1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

M.D.K.

Gärtner János József, órásm.

Gärtner János fia. 1814 aug. 8.-án lett mester Győrött. 348.o. Nála inaskodot és ő szabaditotta fel Kerschbaum Ferencet 1817 jún. 24.-én.

Jenei Ferenc: Régi győri óramesterek. 345.o.

Arrabona, 7. 1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

MDK.

Gartner Jenő

Szobrászmunkája a pesti Vigadón

Keletmagyarország 1965 szept.26.

MDK.

Gartner Jenő

Toldi szobráról

Északmagyarország 1966 jan.9.

Gartner Jenő

A „Vegyipari Munkás" elkészítési-
re a szobrász megbírását kérte
a gyár.

Fekete Judit: "Humáncentrikus"... "heterocentrikus"....
Művészet, 1977. julius - 40. oldal.

8 Gartner Lajos

temesvári műépítész

arczéje és

adatok

Szmida Lajos

A temesvár-gyárvárosi millenniumi rk. templom tört-

[Temesvár c. n.)

56. l.

M E G H

az Istitutó di Ştudi Romani Ma
Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre
f.év junius 26.napján d.u.
a l a k u l ó k ö z

Tárgysorozat:

1. Az előkészitő bizotts
2. A tisztikar és a vála
3. Esetleges inditványok

GÁRTNER Márton gyöngyösi ácsmester. Vámosgyörkön 1780-ban javitja a báró Brudern-féle kocsmát, Markazon --+ Császka János kőmüvesmesterrel 1787-ben helyreállitja az rk. templomot.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Gartner Márton, építőipari ács-mester

1780-ban javítja a Bruderer-féle kocsmát; Markharon, Csáka híres kőműves mesterrel 1787-ben helyreállítja az r.k. templomot.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 330-331. old.

Gartner Nándor

MDK

Önarckép

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

GÄRTNER Nándor festő

OMIKE 1909-1944 139

Gartner Nándor

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

PH 1926. X. 24.

Gartner Nándor

MDK

Önarckép

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Gartner Sándor
építész
Székesfehérvárról, 1847-ben
19 éves.

Gartner Sándor, Székesfehérvárról, 19 éves korában, 1847 márc.-ban az építészeti szakosztályba iratkozott be.

Lásd Fleischer Béla 44. l.

szabadító hadjáratok eredményeit veszélyezteti. A török francia uszításra meg akarja tartani, sőt kiterjeszteni újból feléledő hadiszerencséjét abban a hitben, hogy a hadjárat megindulásakor megtámadja Eszéket és francia segítséggel, ha nem is mindjárt, idővel elfoglalja. Mert »Una victoria est alterius instrumentum et incitamentum.« Eszékről azután Budának veszi útját, mert jól tudja, hogy a császáriak nem erősíthették meg annyira, hogy ekkora ellenséges áradatnak ellen tudjon állni. Ezért a császári katonaság már jó előre előzze meg a veszélyt és ne a szokáshoz híven csak késő tavasszal, hanem mindjárt a tél elmulta után vonuljon a harctérre.

Az aggodalmak azonban nem váltak valóra. Badeni Lajos 1691 augusztus 19-én a császáriak, a brandenburgiak és a magyarok együttes erejével Szalánkeménnél tönkreverte Köprili Musztafa hatalmas seregét. Magyarország területi integritásának teljes visszaállítása 1718-ban történt a pozsareváci békében. III. Károlynak a velencei köztársaság rovására terjeszkedő török ellen viselt első háborújában (1716—18) Savoyai Eugén és Pálffy János megújították Hunyadi János fényes hadjáratát, amelyről az egykorú irodalom is mint példáról emlékezik meg.

A két éves újabb török háború újra fölvetette a szent liga megvalósí-

(Gratsai)
Gratsack

Gartsak, Péter

kőfaragó

l.

Csat-Frey Öst. Kunst

XXIV. K

175, 179. l.

Rüst (?)

Litháromság - plib tepl 1768
29 Tri

Kőkeresz a Mörbisch
felé vez. út-
keresz. vál
1790. restaur

Eisenstadt = Kismarton (?)

1055

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Vármegyeháza Bathóczy portré

Ø Gárumel József

festő (?) gyűjt.

kiáll. Vecsési kultúrház

Szabad Művészet

1951. 10. sz

külső borítók

azaz Háromezernyolcszáz peng
la terhére elszámolás kötele

Nagyságos

Schulek János Urnak,

müépitész,

B u d a p e s t .

I. Verpeléti-ut 2.

Tudomás végett másolatban
megküldöm. Budapest, 1928.évi októbe
dr. Rónay Zoltán s.k.miniszteri taná
A hivata
Ka
miniszt

Garzó
grafikus

MDK

Szerepel a kiállitáton

Végjes közlemények. Magyar. művezek grafikai tárlata
Berlinben
Grafikai Szemle 1908 3 z. 64 o.

Garzarolli grafikusművész,

Archaeologiai Értesítő

XLIV., 1930., 259.

Fleischer Gyula ismertetése.

Grantner Jenő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1961 DEC 3

Új szobrok Kecskeméten

Az 1968-ban alapításának 600. évfordulóját ünneplő Kecskeméten jövőre három új szobrot állítanak fel.

Felavatják Kisfaludi Strobl Zsigmond Kossuth-díjas szobrászművész monumentális, bronzból öntött Lenin-szobrát, s a városi múzeum melletti szoborsétány is két új művel gazdagodik. A város nagyjainak szoborsorában helyet kap *Molnár Erik* történész portréja, *Grantner Jenő* szobrászművész alkotása és *Kocsis Pál* növénynemesítő kő mellképe *Varga Miklós* szobrászművész kivitelezésében.

Előadás a XX. század építészetéről

A *Magyar Képzőművészek Szövetsége* festőművész-szakosztálya a *Fészek Klubban* december 6-án folytatja felsőfokú előadássorozatát, amelynek célja, hogy a festészet és a rokonművészetek időszerű és közös kérdéseit minél behatóbban elemezze.

A délután 5 órakor kezdődő, vetítettképes előadást *dr. Pogány Frigyes* professzor, az Iparművészeti Főiskola igazgatója tartja *A XX. század építészete* címmel, több száz meghívott képző- és építőművész előtt.

rialista harchoz.

Agress
Laosz és Kar

Westmoreland tábornok, az amerikai csapatok parancsnoka elégedetten tért vissza Washingtonból Saigonba: *a vezérkari tábornokok és McNamara hadügyminiszter került ki vesztesen.* McNamara távozik a Pentagon éléről, és a Világbank elnöke lesz.

Az Egyesült Államokból új hírek érkeztek *a vietnami* háború kiszélesítésének terveiről. S az sem hagyható figyelmen kívül, hogy Eisenhower volt elnök éppen ebben az időben mondta el a hidegháborús évekre emlékeztető beszédét, *szárazföldi totális háborút követelve a VDK, Laosz és Kambodzsa ellen.* Az amerikai hadvezetés az utób-

A távozó ango

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gartner Jenő

ÉLET ÉS IRODALOM

1958 JAN 10

610

Gartner Jenő: Feleségem
Hetven művész kiállításából

1

tozatosságával és
hangvételével adhat
kat, tanulságokat a m
szeink számára is. M
tünk az elmúlt évekb
egyszer tévedt az aka
naturalizmus mellékú
most, hogy a korszerű
dernebb képi felfogá
nagyobb szerepet kap
szetünkben, bizonyos vonatkozásban ösztönzően hathatnálunk a jugoszláv művészet alkotásainak e kis gyűjteménye. **ARTNER TIVADAR**

körszínpad kérdése ...
Az érvek és ellenérvek értéke majd a gyakorlatban dől el. Nem az a lényeges a vitából, hogy ezt vagy azt a színpadi formát támogatták többen, hanem ami az egész vita alaptétele volt: a mai kor tendenciája az, hogy a színpad minél közelebb kerüljön a nézőhöz. Ez természetesen egyúttal azt is jelenti — állapították meg, — hogy a darabok tematikája és mondanivalója ugyancsak a mi korunk problémáit fejezze ki.

Mindebből nyugodtan vonhatjuk le azt a következtetést, hogy a nyugati színházi válságból a kiutat nem visszafelé, nem az élettől elzárkózásban, a kor élő kérdéseitől való elfordulásban keresik a szakemberek, hanem éppen ellenkezőleg. S így vélekedik sok progresszívnek nem mondható művész is, mert tapasztalja hogy a közönség elsősorban saját életének kérdéseire igyekszik feleletet kapni. Az már azután természetesen más kérdés, hogy ez a felelet — mit mond.

B. P.

GAR20 Berchtolet festő

M.D.L.

1914.-ben Nagybányán dolgo zott

Németi: Nagybánya... Tp., 1964

Garzó Bertalan

Margitay Ernő a "Téli kiállitás" c. kritikájában beszámol és értékeli a bemutatott müveket. A tárlatot a Mücsarnokban az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat rendezte.

Boemm Ritta: "Tivi" c. akvarell arcképe és a "Lőcsei templomban" c. olajfestménye igen finom és erős, csupa szin és levegő"

Garzó Bertalan,

Makoldi József,

Egyed Erna,
a három müvész igen figyelemre méltó tusrajzokkal szerepel.

Élet, Bp. 1919. jan. 26. XI. évf. 4. sz. 89-91. lap.

Garzó B.

Az érdemesebb alkotások a Nemzeti Szalon téli kiállitásán, a fiatalabb müvésznemzedék itt felsorolt tagjainak köszönhető,-mint a Müvészet c. rovat megállapitja.
Egry József, Szigeti Jenő, Teplánszky Sándor, Beron Gyula, Garzó B., Záhonyi Géza, Pogány Gyula, Demény László.

A HÉT, Bp. 1916. dec. 24.
XXVII. évf. 52.sz. 755-756. lap.

Garzó Berthold festő

Népszava XXXVIII.évf.1910.
márc.19. 66 sz. 5 lap.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata.

Garzo Berthold festő

Népszava XXXVIII.1910.márc.19.
66 sz. 6 lap.

. A Nemzeti Szalon tavaszi tár-
lata.

Garzó Berthold

Elhagyott utca Szent Endrén
szines rézkarc

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924.junius
Orsz.Magy. Szépmüv.Muzeum katalogusa 8 lap

MDK

Garzó Berthold, festő.

Esteli munka. Esztterházy f.vizf.-600.-kor. dij.

OMKT -Vánd.kiáll.1910 szept.8-dec.27-ig.
Kitünt. müv. lajstr.-Hornyánszky V.kny. 63. l.

Garzó Bertalan

életrajz

írod

Csókássy 83. l. és lép

T. 535.

lpusztitott külváros látható, a
lnak, az előtérben pedig a
k kötött ki. Felirata a látkép-
adva:

COMORRA, WIE DIE VOM TVRCKEN
O DMI. 1594.

A. Die Voestung Comorra és be-
grebtnusen.

cm.

Garzó Berthold

Gellértheggi kápolna,
fenti akvatintája
repr.

Olgyai Viktor.

A grafikai technikák.
Bp. 1907.

Garzó Bertalan

1917–18. Esterházy-díj-
Olvasó láng c.
vörf.
Művészet 1918. 32

88

Kiadó orsz. felügyelő.

Kubitschek Vilmos dr. IX. 88.

Garzó Berthold

Nemzeti Lexikon

269 l.

(1631-ben épült)

Falképek a Vágvára alatti Balassa-kastélyban VI. 246.

Kandalló, XVII. sz. beli VI. 13.

Garzó Berthold

Festő

wód

z

Krück I. 379. l.

selbständiges Werk: *Az igazság, az élet* (Die Wahrheit, das Leben) dient sozialdemokrat. Tendenzen. Sie publiziert auch belletrist. Feuilletone in den hauptstädt. Blättern.

Garvay, Andor, Dramatiker, geb. am 13. Aug. 1875 in Máramarossziget, ist seit 1901 Mitglied der Budapester Journalistengarde. Bekannt sind seine Dramen: *A pénz* (Das Geld, 1908), *A becstelen* (Der Ehrlose, 1910), *Bent az erdőben* (Im Walde, 1913).

Garzó, Berthold, Maler und Graphiker, geb. am 11. Jan. 1882 in Ungvár, fiel mit seinen Aquarellen: *Abendarbeit* (1907 ausgezeichnet mit dem Eszterházy-Preise), *In der Küche* (Im Privatbesitz des Königs) und der Serie: *Tabaner Themen* (im Besitze des Museums der Hauptstadt Budapest und des staatlichen Museums der bildenden Künste) auf. Im Auslande ist G. besonders als Graphiker geschätzt.

Garzó, Julius, ev.-ref. Theologe, geb. am 23. Mai 1839 in Kecskemét, gest. 14. Aug. 1908 als Seelsorger in Gyoma, entfaltete in der Fachpresse eine äusserst rege literar. Tätigkeit und redigierte von 1881 bis 1896 die von ihm gegründete Revue *Gyakorlati Bibliamagyarázatok* (Praktische Bibelerläuterungen).

Gáspár, Emerich, Dichter, geb. am 24. Feb. 1854 in Nagycsalomja, gest. 19. Aug. 1910 in Budapest, begann seine literar. Tätigkeit mit Übersetzungen aus dem Slovak. und zählte von 1870 bis zu seinem Lebensende zu den rührigsten Mitgliedern der ungar. Journalistik. Selbständige Werke: *A bálkirálynő dalai* (Lieder der Ballkönigin, 1872), *Válogatott költemények* (Ausgewählte Gedichte, 1876), *Dalok az időnek* (Zeitlieder, 1877), *Újabb dalok az időnek* (Neue Zeitlieder, 1878), *Nincs* (Nichts, Liedercyklus, 1909). G. übertrug auch Miczkievicz's Sonette, Schillers Glocke und Schers Literaturgeschichte ins Ungar.

Gáspár, Franz, Marine-Schriftsteller, Arzt, geb. 1862 in Szilágysomlyó, trat, nach Absolvierung seiner Studien, als Schiffsarzt in den Marinedienst, in welcher Eigenschaft er mehrere grosse und weite Reisen mitmachte. 1907 übertrat G. in den Staatsdienst und wurde zum ärztlichen Referenten des staatl. Arbeiterversicherungsamtes ernannt. Seine literar. Tätigkeit umfasst die Schilderung seiner Reisen und Erfahrungen im Marinedienste. Selbständige Werke: *Negyvenezer mérföld vitorlával és gőzzel* (40.000 Meilen unter Segel und Dampf, 1892), *Hét év a tengeren* (Sieben Jahre zur See, 1903), *A tengerészet lovagkora* (Die Ritterperiode der Kriegs-Marine), *A Föld körül* (Um die Erde, 1908), *A fehér ember útja* (Der Weg des Weissen, 1911), *Tengereken-szigeteken* (Auf Meeren und Inseln, 1913).

Gáspár, Josef, landw. Schriftsteller, geb. 1854 in Mezőpanit, war nahezu drei Dezennien als Professor und Direktor landw. Lehranstalten tätig. Selbständige Fachwerke: *Baromfitenyésztés* (Geflügelzucht, 1891), *A méhtenyésztés* (Die Bienenzucht, 1894), *A legelők és rétek ápolásáról* (Über die Kultur der Weiden und Wiesen, 1897), *A kisbirtokos gazdálkodása* (Die Wirtschaft des Kleingrundbesitzers, 1900), *Általános növénytermelés* (Allgemeine Pflanzenkultur, 1905), *Különleges növénytermelés* (Spezielle Pflanzenkultur, 1906), *A takarmánynövények szárítása és eltartása* (Die Trocknung und Kon-

servierung der Futterpflanzen, 1913), A *rétek felújitása* (Die Auffrischung der Wiesen, 1913).

Gáti, Béla, Elektroingenieur, technischer Schriftsteller, geb. 1873 in Ács, trat, nach Absolvierung seiner Studien am Budapester Polytechnikum, als Telegrapheningenieur zur Post- und Telegraphendirektion in Temesvár ein. Seit 1903 ist er Leiter der Post- und Telegraphen-Versuchsstation in Budapest. 1911 gewann er mit seinen Arbeiten über Mikrophon und Telephon-Relaines den George Mentefiore Lévi-Preis der lüttich'schen elektrischen Gesellschaft. Er ist einer der Vorkämpfer der Kabel-Schnelltelegraphie und der Ozean-Kabeltelephonie. Sein *Baretter-Messinstrument* ist in der technischen Literatur allgemein bekannt. Ausserdem hat er wichtige Verbesserungen in der Transformierung der Telegraph-Leitungen auf Telephonstromkreise gemacht. Seine zahlreichen Aufsätze und Studien erscheinen in deutschen, englischen, französ., spanischen und ungar. elektrotechnischen und physikal. Fachzeitschriften.

Gáti, Stephan, Stenograph, geb. am 8. Apr. 1749 in Mánd, gest. am 17 Feb. 1843, war literar. durch die Herausgabe linguist. und naturwissenschaftl. Werke tätig. Seine eigentliche Bedeutung liegt jedoch darin, dass er mit der Zusammenstellung und Publizierung eines eigenen ungar. Stenographiesystemes — sein darauf bezügliches Werk: A *stenografiának első könyve* (Erstes Buch der Stenographie) erschien bereits 1820 — das Interesse für die Stenographie erweckte und mithin der Vorläufer der Begründung der ungar. Stenographie überhaupt war.

Gáti, Stephan, Geometer, geb. 1780 in Huszt, gest. 24. Sep. 1859 in Tata, veröffentlichte in den 20er, 30er und 40er Jahren des vorigen Jahrhunderts zahlreiche technische Fachartikel und konstruierte einen eigenen Winkelspiegel für geometrische Aufnahmen. Von seinen grösseren Fachwerken verdienen: *Gyakorlati földmérés tükrökkel* (Praktische Erdmessung mit Spiegeln, 1845) und *Budapestnek árviz ellen megóvásáról* (Verteidigung Budapest's gegen Überschwemmungen, 1845) Erwähnung. Sein Werk: *A kótából való klavirozás mestersége* (Die Kunst des Klavierspielens nach Noten), das 1802 erschien, kann als die erste ungar. Klavierschule bezeichnet werden.

Gaul, Karl, sen., Volkswirt, geb. am 28. Nov. 1854 in Garabos, absolvierte die Budapester Polytechnik, an der er auch das Maschineningenieur-Diplom erhielt, worauf er seine Fachkenntnisse in Österreich, Deutschland, Frankreich und Belgien praktisch erweiterte und gleichzeitig im Auftrage des ungar. Handelsministeriums das Gewerbeunterrichtswesen dieser Länder und der Schweiz studierte. Nach seiner Rückkehr wurde G. 1883 zum Professor für Holzindustrie an der Budapester staatl. höheren Gewerbeschule ernannt. Auf diesem damals in Ungarn noch ganz neuen Lehrgebiete stellte G. auf Grund seiner umfassenden praktischen Studien das gesammte Lehrmaterial zusammen. Seit 1892 ist er Privatdozent, seit 1908 öffentlicher ausserordentl. Professor an der Budapester Polytechnik, seit 1907 Direktor des kön. ung. Technolog. Gewerbemuseums. G. wirkt bereits seit 1877 auf dem Gebiete der die Gewerbeökonomie,

ESTI MUNKA
GARZÓ BERTOLD VÍZFESTMÉNYE
A MŰCSARNOK ESTERHÁZY-DÍJÁNAK NYERTESE

Művészet 1908. 59. l

TERMÉSZET

Akadtak festők, akik anélkül, hogy a saját értéküket kisebbíteni akarták volna, megvallották nekem, hogy sokkal jobb eredményt érnek el, ha nem festenek természet után. Ők ezt úgy fejezték ki, hogy a természet kihozza őket a sodrukból. Festő, aki ilyen fogalmakkal bír s ily szokásnak hódol, csakugyan reménytelen állapotban lehet. Joshua Reynolds

*

Az első, amit az önállóan teremtő művésszel meg kellene értetni, a művészet és természet viszonya.

E. J. Hähnel

*

Természet tervez, művész végez.

Raymond Bouyer

*

A természet magában rejti minden képnek szín- és formaelemeit, mint ahogy a billentyűk magukban rejtik minden zene hangjait. De a művész arra született, hogy ezeket az elemeket összegyűjtse, megválogassa s avatott kézzel együttes hatássá foglalja össze, mint ahogy a zenész megválogatja hangjait s alkotja akkordjait, hogy a zűr-zavarból pompás harmóniákat teremtsen.

Azt mondani a festőnek, hogy vegye a természetet úgy, ahogy van, annyi, mint a zongoraművészt felszólítani, hogy üljön a zongorára.

J. M. Neill Whistler

*

A természet nagy szótár, szókat keresünk benne... megtaláljuk benne azokat az elemeket, amelyekből egy mondat áll; de soha senki sem tekintette még a szótárt kompozíciónak, a szó költői értelmében. Eugène Delacroix

Szedőszekrény a természet: megvan benne minden betű, amelyekre a művésznek eszméi lenyomására szüksége van.

F. Bracquemond

*

Természet és művészet: anyag meg mű.

Balthazar Gracian

*

A művészet oly viszonyban van a természethez, mint a bor a szőlőhöz.

Franz Grillparzer

*

Csak azok a művészet fölkentjei, akik megkockáztatták s szerencsésen meg is tették azt a nagy lépést, amely a természettől s a természeten át a műremekhez vezet. Ők azok, akik a természetelemekből képesek voltak kijegecesíteni a művészi tettet. E. I. Schindler

*

Csakugyan, a művészet a természetből indul ki. De csak azért, hogy rögtön szembe helyezkedjék vele.

P. Ansgar Pöllmann O. S. B.

*

Igaz, hogy helyes néhanapján egyet-mást egyenest a természetből vinni a képbe; de azt aztán fejből s belátásunk szerint el kell rontanunk s a magunk eszméjéhez kell simítanunk.

Arnold Böcklin

*

Egyetlen csepp természettel elronthatják a legnagyobb képet. Carl Rahl

*

Kelleténél csak kissé több természet is elég ahhoz, hogy bármily műremek is megromoljék.

Oscar Wilde

Garzó Bertold

1904/5 II. – 1907/8 és 1908/9 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

Sh.l.

Grimm. rajztanár Pesten
† 1940 febr 10

GARZÓ *Bertalan*, festő és grafikus, Ungvár 1882 jan. 11. Budapesten végezte tanulmányait s vízfestményeivel és rézkarcaival keltett figyelmet. Különösen a Tabán festői zugairól készített akvatinta-sorozata szerzett neki elismerést. 1917. az Esterházy díjat, 1923. a Wolfner Gyula vízf. díjat nyerte.

(1908. és

MAPE Tag

1924. részvett M. Rézkarcolók
zürichi kiáll-án
egyet. kiáll

1935
Lötöös forgál-ban

E. G. I. 3661

Tabáni témák c.
Sorozata a Föv. Mur.
és trépen Mur

Pettisson, M. III 10

1904. VII. 17.

Békéscsaba (538/904)

időjárás

Ferenc József tér 12
Sopron, Storno

467

Garzó Bertalan †

Pesti Hirlap 1940. febr. 10

Garzó Bertalan festőművész, a IV. kerületi közs. gimn. tanára hosszu, sulyos betegség után elhunyt. Temetése e hó 11-én, vas. d. u. 4-kor lesz a kerepesi temető halottasházából a ref. egyház szertartása szerint.

Simics Jánosné f. hó 8-án 80 éves korában meg-

Garzó Bertalan

1937-ben az Eötvös reál-
iskola rajztanára

Rajzoktatási
1937. 4-6. o.
52. l.

ZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM
BEAUX ARTS)
NA-ÚT 41.)

HOPP FERENC KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI MUZEUM
(VI., ANDRÁSSY-ÚT 103.)

ATÓSÁG

Budapest, 1927. október 31.

zágos Bizottsága

Elnökségének

Budapesten.

n alatt álló muzeum Évkönyveinek most meg-

Garzó Boldan

rajztanári

megbízás 1940 v. 1941-

ben.

Rajzoktatás

1941. II. évf. 3. h.

17. /-

ottságot, hogy az ócsai ref.
lt hó 12-én 144.623. sz. a. kelt
ni szíveskedjék.
ber hó 29.
téből:

os.

Budapest.

Garzó Berthold

festő

L.

Szendrey - Szentiványi

546. l.

Czéhiratok Körmendi Kőművescéhé VIII. 187.

Garzo' Berthold

rod 2

Thieme-Becker

XIII: 223. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Garzó Bertalan

GARZÓ BERTALAN

tanár, szül. Ungváron, 1882. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte, hol 1904-ben rajztanári oklevelet nyert. 1907-ben Esti munka, 1917-ben Olvasó leány című akvarelljeivel, két ízben nyerte el az Eszterházy-díjat, Rothenburgi városháza kapuja c. képére pedig megkapta a Wolfner-díjat. Több képe van a királyi várban, a pesti Szépművészeti és a Fővárosi múzeum birtokában. 1907 óta rajztanár a Horánszky-utcai főreáliskolában.

GARZÓ BERTALAN

professore, nato ad Ungvár, nel 1882. Ha svolto i suoi studi all'Accademia di Belle Arti, ove nel 1904 ottenne il diploma di professore di disegno. Nel 1907 con il suo acquarello „Lavoro serotino", nel 1917 con l'acquarello „Fanciulla che legge", vinse due volte il premio Esterházy, per il quadro „La porta del municipio di Rothenburg", ottenne il premio Wolfner. Molti suoi quadri si trovano al Palazzo Reale, al Museo di Belle Arti ed a quello municipale di Budapest. Dal 1907 in poi insegna il disegno nella Scuola Reale Superiore (Istituto Tecnico) di Via Horánszky a Budapest.

z körút sarkán (Főposta épületében) (Éjjel)

UCCA 27. SZÁM

RT
YER)

Központi iroda: Budapest VIII, Fő-herceg Sándor tér 4. Tel.: J. 301-14, vagy J. 301-16. Gyártelep: Budapest X, Noszlopi ucca 2. Telefon: J. 390-46

és hang-
k, sörrak-
szárazzá
földleme-
etelése. —
ok kivite-
készítése.
gvetéssel.

Garzó Bárthold MDK

Eszterházy féle vizfestmény dijat kapta

Müvészet 1908. 65.o.

MDK

Garzó /Guttmann/ Berthold

Mintalapok c. kiadványban rajza kiadva

Mintarajzisk. évk. 1905-6. 13. l.

GARZÓ BERTHOLD

543 Tél a Nagykörúton. Vizf. Eladó.
544 Nagykörut eső után. Vizf. Eladó.

Képzőm.Társ.1913 tav.kiáll.kat. 74.oldal

MDK

Garzó Berthold

1907-ben "Esteli munka" c. képe nyerte az Esterházy Miklós Móric által alapitott 600 Kor.-as vizfestmény dijat.

SzmKt 50-129.1.

MDK

Garzó Berthold

Rézkarcát közli lenti lap.

Cikk: Hazai krónika.

Művészet, 1907. 194.lap

MDK

Garzó Berthold

A Nagykörúton, of.

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 11. 1.

MDK

Garzó Berthold
festő, grafikus, rézmetsző

művei a kiállitáson

÷ Nemzetközi grafikai kiállitás a
Műcsarnokban

Grafikai Szemle, 1909 évf 2 f 29 l

MDK

Garzó Berthold

A Műcsarnok 1907 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Konyhában, c. vizf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50- 135. l.

Garzó Berthold

MDK

Csöndes órák, vizf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Garzó Berthold

Gellérthegyi kápolna, akvatinta, repr.

Művészet 1907. 184.l.

Garzó Berthold MDK

Konyhában, vizf.

Esti munka, vizf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Garzó Berthold

Konyhában, vf.

Esti munka, vf.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Garzó Berthold

Konyhában, vf.

Esti munka, vf.

KMT. 1987/8. téli kiáll. kat. 54.l.

Garzó Berthold.

a "Magyar aquarell és pasztellfestők egyesületének tagja.

Benda János.

a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Garzó Berthold MDK

Csöndben, vizf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Garzó Bertold

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909. 237.l.

MDK

Garzó Berthold

Csöndes órák.Vizf.Mgt.

KMTárs. 1907. tav.kiáll. 32.l.

MDK

Garzó Berthold

Csöndben, vf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll. kat. 63.l.

MDK

Garzó Berthold

Templomi interieur.Vizf.
Egy régi sekrestye. "

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.56.l.

MDK

Garzó Berthold

Fatanulmány. Rajz.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.54.l.

GARZÓ BERTHOLD

Templombejárat. Vizf.
A lőcsei Szt.Jakab-templom. Vizf.
Eső után. Vizf.

MDK

Garzó Berthold

Gellérthegyi kápolna, repr.

Müvészet 1907. 184.l.

Garzó Berthold MDK

Zsindelyes házak, vizf.

Intérieur, vizf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiállítás

Garzó Berthold

MDK

Délutáni órák, vizf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Garzó Berthol

Délutáni órák.Vizfm.
Zsindelyes hazak. Vizfm.
Interieur.Vizfm.

Műcsarnok,1909.tav.kiáll. 42.l.

Garzó Berthold

MDK

Rozzant házak, rézkarc

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Garzó Berthold MDK

Gellérthegyi kápolna, rézkarc

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Garzó Berthold MDK

Elhagyott utca, rézkarc

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Garzó Berthold

MDK

Feketeruhás nő, sz. rajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Garzó Berthold

Délutáni órák, vf.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 42.l.

Garzó Berthold

MDK

Esti munka, vizf.

Műcsarnok 1909. grafikai nemzetközi kiáll.

MDK

Garzó Berthold

Zsindelyes házak, vf.

Interieur, vf.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 42.l.

MDK

Garzó Berthold

Fatanulmány, rajz.

Műcsarnok, 1909/10. téli kiáll. 54.lap

MDK

Garzó Berthold

Templomi interieur, vf.

Mücsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 56.l.

MDK

Garzó Berthold

Egy régi sekrestye, vf.

Műcsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 56.l.

Garzó Berthold MDK

A lőcsei Szt. Jakab templom, vizf.

Eső után, vizf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Garzó Berthold MDK

Templombejárat, vizf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Garzó Berthold, festöm.

Esterházy-féle 600 koronás vizfestm.Dij:

Esteli munka.

OMKT - Vándorkiállitások.1910.szept.8.-dec.27.Egerk. Miskolc. Kassa. Eperjes. S.a.ujhely. Debrecen. Gyön. Kat. 62.l. gyös.

MDK

Garzó Berthold

Részlet a lőcsei Szt. Jakab templomból, vf.

Tanulmányfej, vf.

KMT 1910/11. téli kiáll. kat. 56.l.

Garzó Berthold MDK

Részlet a lőcsei Szt. Jakab templomból, vizf.

Tanulmányfej, vizf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Garzó Berthold

Udvarrészlet

KMT 1910/11. téli kiáll. kat. 55.l.

Garzó Berthold MDK

Udvarrészlet,

Micsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Garzó Bertold

Egyike azoknak,akik megalakitottak a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületét.

Cikk: Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete.

Művészet, 1910. 222.lap

MDK

Garzó Berthold, festőm.

639. Tabámi házak. Vizf.

Képzőm. Társ.1912/13. téli kiáll. Kat. 80.1.

MDK

Garzó Berthold

Tabani hazak. Vizf.

KMT 1912/13. téli kiáll. 80.l.

MDK

Garzó Berthold

Tél a Nagykőruton, vf.

Nagykőrut eső után, vf.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 74.l.

Garzó Berthold MDK

Tél a Nagykörúton, vizf.

Nagykörut eső után, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Gerad Berthold

Tel: a Hagyköruton, vint.

Hagyköruti eső után, vint.

Garzó Berthold MDK

Interiur, vizf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Gerard Berthold

Interim. viaf.

Garzó Berthold MDK

Rózsák, vizf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Gerad Berthold

Rdzeek, vizr.

Mbcaarnok 1913-14. téli kiállítás

Garzó Berthold MDK

Sárközi menyecske, vizf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Garzó Berthold MDK

Virágok, vizf.

Malomgát, vizf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Gerard Berthold MDK

Virágok, vizf.

Malomgát, vizf.

Miscellanok 1913-14. téli kiállítás

Garzó Berthold MDK

Rózsák, vizf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Garzó Berthold MDK

Hegyek alján, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Garzó Berthold

Cyklamenek, vizf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Garzó Berthold MDK

Napsütött házak, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Garré Bertnold MDK

Hagmüllerstr. Nr. 6, 01.

Mitgeteilt 1914. Verwandt Mitteilung

MDK

Garzó Endre, festöm.

hatalmas képeket fest tüzes szinekkel.

Baranski E.László: ?
Képzömüvészet.1929. 24.sz. 214.l.

MDK

Garzó B.
Gellérthegyi kápolna, rézk.

Szépm.Muz.
Nemzetközi modern metszetkiáll. Grafikai Oszt.
kiáll. 1907. jun. 28 1.

MDK

Garzó B.

Elhagyott utcza Szent-Endrén, sz.akvatinta

Szépm.Muz.

Nemzetközi modern szecessziókiáll. Grafikai Oszt. Kiáll. 1907. jun. 27 l.

MDK

Garzó Bertalan
festő, grafikus

művei a berlini tárlaton

÷ Magyar művészek grafikai tárlata
Berlinben
Grafikai Szemle 1908 évf 3 sz. 64 l.

MDK

Garzó Bertalan

Wolfner Gyula vizfestm. dijat nyert 1923

Magy.Akvarell és paszt.festők ~~ki~~ 14.kiáll. N.Szal.
1928. okt, 2o.l.

MDK

Garzó Bertalan

választott /rendes/ tag

Nagy. Akvarell és pasztf.festők 14.kiáll. N.Szal.
1928. okt.

Garzó Bertalan.

A Műcsarnok téli tárlatán „Fehér rózsák" c. festménye szerepel. (említve.)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Garzó Bertalan

Festőművész

— **Kiállítások.** A IV. ker. belvárosi reáliskola kiállítása nemcsak érdekes, hanem tanulságos is. Tanulságos, mert alkalmat nyujt arra, hogy belelássunk a fejlődő diák-lelkek művészi álmaiba és megismerjük azt a forrást, amelyből tapogatózó művész-ösztönük az első inspirációkat nyeri: mestereiknek művészetét. A tanárok közül a Műcsarnok és Nemzeti Szalon kiállításairól jól ismert *Garzó* Bertalant említjük első helyen. Kiforrott művész. Alkotásai a valóság jelenségeit tolmácsolják közvetlen és friss élményalappal Akvarelljei üde szinskálájuk. Tanártársa *Kubinyi* Bertalan optimisztikus világszemléletét örökíti meg napsütéses erdei tájain, hegy koszoruzta virágos völgyein. Modern művészi problémák megoldására törekszik *Lázár* Szilárd. Szinei fénytől átitatottak. A valóságot sikokra bontja. Vonalkonstrukcióra épitett képein sem vesztik el a szi-

Nemzeti Újság

1935 II. 13.

3 /.

nek hatóerejüket. A forma és szín kiegyensúlyozása a „Szalmakazlak a napfényben" című képén jut a legharmónikusabban érvényre. A kiállító diákok gazdag és változatos anyaggal szerepelnek. Rajzok, festmények, szobrok, plakátok, fafaragások, ötvös- és bőrmunkák és művészi fotografiák tesznek tanuságot arról a sokoldalu munkásságról, amelyet az iskola főigazgatója, dr. *Erődy* Kálmán és a tanári testület megértő szeretettel támogat. *(B. P. L.)*

Garzó Bertalan

B.H.936.III.11
M.936.III.8.
M.936.III.14.

— (Iskolai rajzkiállítás.) Igen érdekes és értékes rajzkiállítás nyilt meg a IV. kerületi Eötvös József reáliskola egyik tantermében, ahol a kiállításon résztvevő tanároknak képein kivül növendékek rajzai, festményei, valamint egyéb kézügyességüket tanusító tárgyai kerültek kiállításra. Mindenekelőtt őszinte elismeréssel kell szólnunk a kiállító tanárok festményeiről, amelyek valóban teljes értékü müvészetet jelentenek. *Garzó* Bertalan színpompás és rendkivül frissen ható akvarelljei; *Lázár* Szilárd leheletszerü, finom pasztelljei és érdekesen meglátott utcarészletei igen hangulatosak; *Kubinyi* Bertalan mély perspektivájú, friss színü és egységes kompoziciójú tájképein kivül rendkivül sok, eredeti meglátásról tanuskodó fotografiákat is állitott ki; *Pál* Ákos bensőséges hangulatokat árasztó festményei kitünőek. A növendékek közül mint az átlagból messze kiemelkedőt kell megemliteni *Balogh* Andor hetedikes növedéket, akinek olajfestményei és vázlatai azt a hitet keltik, hogy ezek a szárnypróbálgatások későbbi fejlődésének komoly igéretei. A sok tehetséges növendék közül még *Kiss* Lászlót kell kiemelnünk, aki a plakátrajzolás és festés terén tünik ki. A kiállitás március 15-éig bezárólag marad nyitva. *(m)*

B.H. 936 III/11

MDK

Garzó Bertalan.

-s 1919 jul. 10- szept. 10-ig tartandó nyári rajztanár és festőművész átképző tan folyamra kinevezést nyert, mint a rajztanitás methodikájának oktatója.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 183.o.

MDK

Garzó Bertalan

Kertrészlet, of.

Arv.Közl. 1940.dec. 7.rk.sz.96.sulc.
21 l.

Garzó Bertalan grafikus

Pesti Hirlap 1923. dec. 4.5

Díjkiosztás az akvarell-kiállításon

MDK

Garzó Bertalan, festö

a M.Akv.-és Paszt.f.Egy. müvész tagja.

A Magy. Akv.-és Paszt.f.Egy. X.kiáll. 1923.nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Garzó Bertalan,festö

Tabáni házak.	Vizf.
A rothenburgi városház kapuja.	"
Nürnbergi piac.	"
Várkapu Rotheburgban.	"
Rothenburgi részlet.	"
Rothenburgi utcarészlet.	"
Rózsák.	"
Nürnbergi házak.	"

X.

A Magy. Akv.- és Faszt.f. kiállitása. 1923 nov.
Nemz. Szal. Kat.

Garzó Bertalan

MDK

Virágok, vizf. I-II.

Kapurészlet Kothenburgban, vizf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Garzó Bertalan MDK

Tiszaparti füzes

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

MTA

Garzó Bertalan

Tiszaparti fűzes

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítása

Garzó Bertalan

MDK

Fehér rózsák, vizf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Garzó Bertalan MDK

Zineák, vizf.

Régi udvar Lőcsén, vizf.

Fehér Jácint, vizf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Garzó Bertalan

Szekszárdi részlet.Olajf.
Virágos udvar.Olajf.

Műcsarnok,1911/12.téli kiáll.

Garzó Bertalan MDK

Csöndes utca Tabánban, vizf.

Mücsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Garzó Bertalan

Képzőművészet 1928. II. évf. 6. sz. 11. l.

M.D.K.

Garzó Bertalan

Arcképe szerepel a Műcsarnok tavaszi tárlatán kiállitó művészek arcképei között.

Cserna Andor: A Szinházi Élet, Tavaszi Tárlata Szinházi Élet. Bp. 1920. május 9-15. IX. évf. 19. sz. 24. lap.

MDK

Garzó Bertalan

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

Garzó Bertalan MDK

Almák és játszint, vizf.

Zöldruhás nő, vizf.

Paprikák, vizf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Garzó Bertalám , festör.

356. Virágok. Vizf.
357. Kapurészlet Rothenburgban. Vizf.
358. Virágok. II. "

Képzöm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 20.l.

MDK

Garzó Bertalan,

A XI. terem kis szobájában: művei a jelentékenyebbek közé tartoznak.

Chronique:
Műcsarnok. -Téli tárlat.
Képzőművészet IV.évf. 26.sz. 22.l.

Garzó Bertalan MDK

Szekszárdi részlet, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Garzó Bertalan MDK

Virágos udvar, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Garzó Bertalan

MDK

Muskátli, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Garzó Bertalan MDK

Fatanulmány, ceruza

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Garzó Bertalan MDK

Templombejárat, vizf.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tulla Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Garzó Bertalan MDK

Félhomályban, vizf.

Tabáni házak, vizf.

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők ~~EKXK~~ és a grafikusok egyesülete kiállitásai.

MDK

Garzó Bertalan, graf.

Fatanulmány. Ceruzarajz.

Mücs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912 máfc. Kat.46.l.

MDK

Garzó Bertalan, festőm.

Templombejárat. Vizf.

Mücs-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes. - nek
kollekcióiból rendszett kiáll. 1912.márc. Kat. 7o.

MDK

Garzó Bertalan, festőm.

Szekszárdi paraszthéz. kapubejárata.	Vizf.
Félhomályban.	"
Tabáni házak.	"

Műcs.-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes.- Graf.Egyes.-nek kollekci
iból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 7o.l.

Garzó Berthold, festő; szül. 1882 jan. 11-én Ungvárott. Középiskolai tanulmányait a nagyváradi magy. kir. állami főreáliskolában végezte, s 1900-ban tette le az érettségi vizsgát. Még ugyanez évben belépett az orsz. mintarajziskola és rajztanárképzőbe, ahol 1904-ben rajztanári oklevelet nyert. 1908-ig ugyanott mint művésznövendék képezte tovább magát. A képzőművészeti főiskolában eltöltött nyolc esztendő alatt Gyulay László, Zemplényi Tivadar, Hegedűs László, Révész Imre, Ferenczy Károly, Edvi Illés Aladár és Olgyai Viktor voltak tanárai. 1901—1907-ig állandóan ösztöndíjban részesült. 1903-ban Közép-Olaszország nagyobb városaiban műtörténeti tanulmányokat végzett. 1907-ben Esti munka cz. vízfestményével megnyerte az Esterházy-féle díjat, s ugyancsak ez évben Konyhában cz. műve Ő Felsége a király tulajdonába került. Elhagyott utcza és Gellért-hegyi kápolna cz. aquatintái a Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteményében vannak. A Műcsarnokban 1907-ben állított ki először. A Nemzeti Szalon kiállításain 1906 óta többnyire vízfestményekkel és aquatintákkal szerepelt, a külföldi tárlatok közül pedig a milanoi nemzetközi kiállításon (1906), a berlini magyar grafikai kiállításon (1908) és a londoni magyar kiállításon (1908) grafikai művekkel volt képviselve. Jelenleg mint polgári iskolai rajztanár Budapest székesfőváros szolgálatában áll.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain következő műveivel vett részt:

1907. tavaszi kiáll.: Csöndes órák, vízf.

1907—8. téli kiáll.: Esti munka, vízf. — Konyhában, vízf.

1908—9. téli nemzetk. kiáll.: Csöndben, vízf.

1909. tavaszi kiáll.: Délutáni órák, vízf. — Zsindelyes házak, vízf. — Interieur, vízf.

1909. nemzetk. grafikai kiáll.: Esti munka, vízf. — Feketeruhás nő, színes rajz. — Elhagyott utcza, rézkarcz (aquatinta). — Gellért-hegyi kápolna, rézkarcz (aquatinta). — Rozzant házak, rézkarcz (aquatinta).

1909—10. téli kiáll.: Fatanulmány, rajz. — Templomi interieur, vízf. — Egy régi sekrestye, vízf.

1910. tavaszi kiáll.: Templombejárat, vízf. — A lőcsei szent Jakab-templom, vízf. — Eső után, vízf.

1910—11. téli kiáll.: Udvarrészlet, vízf. — Részlet a lőcsei szent Jakab-templomból, vízf. — Tanulmányfej, vízf.

1911—12. jubiláris téli kiáll.: Szekszárdi részlet, olajf. — Virágos udvar, olajf. — Tabáni házak, olajf.

1912. márcz. kiáll.: Fatanulmány, czeruzarajz. — Szekszárdi paraszthász kapubejárata, vízf. — Félhomályban, vízf. — Tabáni házak, vízf. — Templombejárat, vízf.

1912—13. téli kiáll.: Tabáni házak, vízf.

1913. tavaszi kiáll.: Tél a Nagykörúton, vízf. — Nagykörút eső után, vízf.

1913—14. téli kiáll.: Interieur, vízf. — Rózsák, vízf. — Sárközi menyecske, vízf. — Virágok, vízf. — Malomgát, vízf. — Rózsák, vízf.

1914. tavaszi kiáll.: Cyklamenek, vízf. — Napsütött házak, olajf. — Hegyek alján, olajf.

Kiáll. tárgymutatók. — *Művészet.* 1907. 184. l. (képpel). — 1908. 57. l. (képpel). — 1909. 88. l. — 1911. 129, 135. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 167. l. — *Várdai Szilárd:* Az orsz. m. kir. mintarajziskola és rajztanárképző története. 1871—1908. *Az orsz. m. kir. képzőművészeti főiskola értesítője* az 1907—8. tanévről. Budapest, 1908. 34. l. és a művész közlése nyomán.

Garzó Bertalan

László

Nemzeti Szalon

MAPE 10. kiáll. 1923

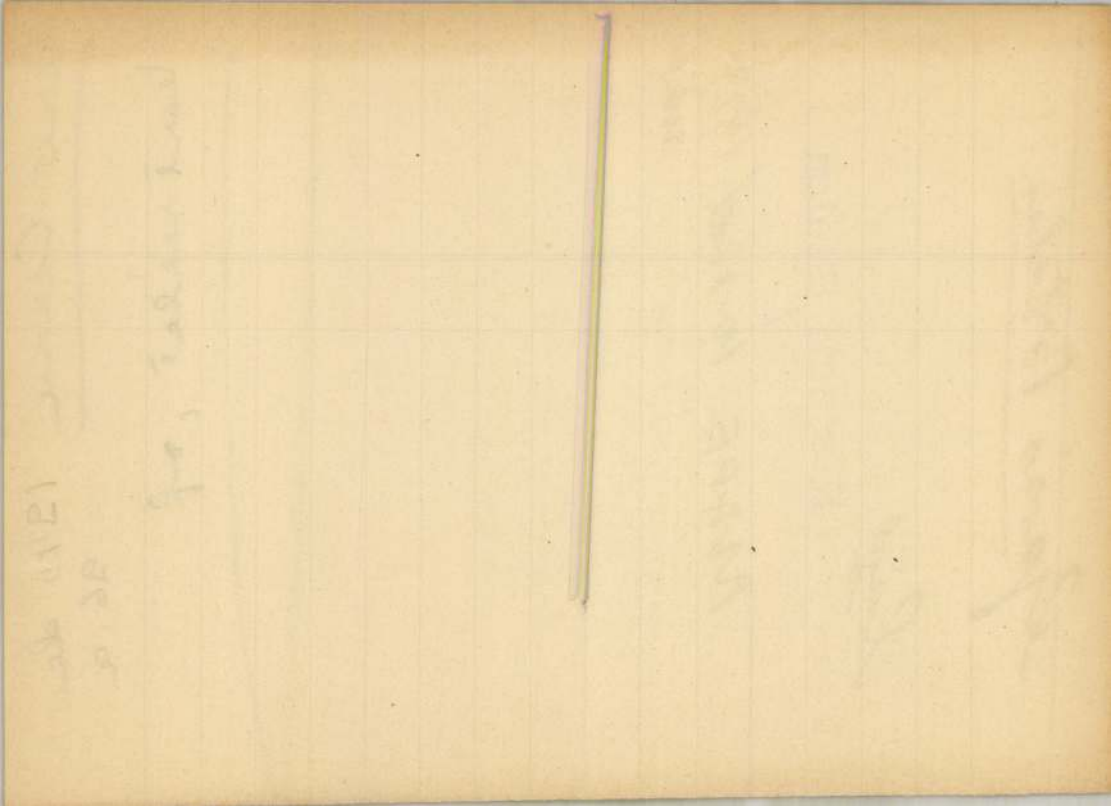

Garzó Bestalan

nut 1882

188. Domboldal
olaf. 35×47
20 P

189. Interieur;
olaf. 35×47 - 20 P

Almásy-Telki V. 1941.

Tafel 84.

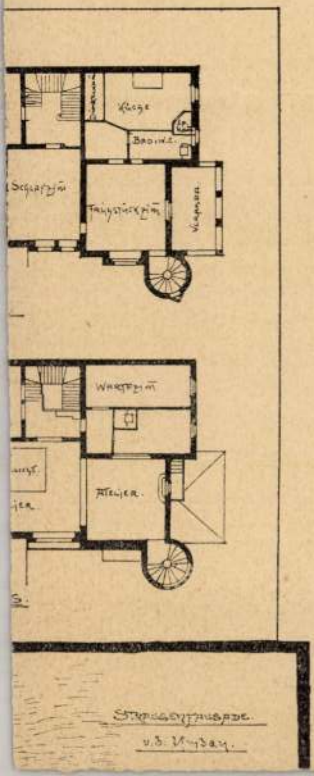
Kloge
Badine
Schlafzim
Frühstückzim
Vorraum
Wartezim
Atelier
Straßenfaßade
v. d. Unday

M. Kepirne Eg 1922 dec
(Arv. Csarn)

Olvasó lány
Udvarrészlet
Nbajai erdőrészlet
u táj

Virágcsendélet, virág

Garzó Betalan
Prítor u. 9.
Műgarnok:
1929, őszi kiall. 123 125

Garzó Boldizsár

1925. febr. (MAPE)

M Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Nürnbergi határ, vrf.
Lőcsei udvarrészlet, cenra
Rothenburgi utcarészlet vrf
Tabáni részlet vrf
Nürnbergi öreg határ, vrf.
Tabáni részlet, vrf.
Virágok, vrf.
Tabáni udvar, vrf.
Rothenburgi részlet, vrf.
Lőcsei udvarrészlet, vrf.

Egyébként állandóan
Kiállítok a Szalonban

Erdődy György gróf, tárnokmester, arck.

III. 35.

Garzó Berthold
(Bertalan)
festő
vod
Ujv. M. Zs. L.
307. l.

Jegyzék

~~Budapest, 192~~

TELEFON AUT. 287—20.

NAGY RAKTÁR

KÉSZ BLONDEL-, OVÁL- ÉS KÖRKERETEKBEN

VINCZE JÓZSEF

ARANYOZÓ- ÉS KÉPKERETEZŐ-ÜZEME

BUDAPEST,

VI. KERÜLET, EÖTVÖS UCCA 6. SZÁM.

KERESKEDELMI NYC''DA. VI. EÖTVÖS-U. 6.

Garzó Bertalan

részt vett a Magyar
Rézkarcolóművészek
Egyesületének Zürichi
kiállításán -

Ungarische Graphik
Zürich 1924

J. L.

bukkan fel pár évtizedes különbségg

Erdély, a Szent László legend
nem volt szegény jó freskófestők n
két mester is dolgozik, az egyik a sz
a templomfalát leginkább északi ha
alatt dolgozó mesterekkel szemben
kodásának végén egy másik festő má
Témája is — Szent György harca a sá
a lovag szent harca a kappadociai
hatására mutat a freskó művészi ka
Simone Martini fogalmazta meg i
tanulóévei során, vagy miniatúrák

Garzó Bertalan

↑ vírt díj 1908

Esterházy díj

1917

292.

Garzó Berthold

1917. Esterházy-féle
600 K vízfestmény díj
Alvaró leány

N. Szalon
1913 ápr.-vége
a Nagy körúton. 1

Szépen Graf. oszt. II 1907 jun.

Elhagott utca tetendrén, tr. aque tinte

Gellérthegi kápolna, rézkar

1924 jun. 49. kiáll

Elhagott utca tetendrén

tr. rézk

Gyarzó Bertalan

Lovid

Nemzeti Szalon

MAPE 11. kiáll. 1925 febr.

A

SPIRITUÁLIS MŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

15 ÉVES, JUBILÁRIS

KIÁLLÍTÁSÁNAK

KATALOGUSA

MDK

Garzó Berthold

Konyhában, vf.

Királyi vásárlások a Mics. tárlatain. SzmKT 50-135.l.

MDK

Garzó Bertalan

Szekszárdi paraszthház kapubejárata, vf.

Félhomályban, vf.

Tabáni házak, vf.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 7o.l.

MDK

Garzó Bertalan

Virágok, vf.

Tabáni udvar, vf

M. Akv. és Pasxt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 8 l.

MDK

Garzó Bertalan

Rottenburgi részlet, vf.

Lőcsei udvarrészlet, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N. Szal. 1925. febr. 8 l -

625

...

...issé jobbra nézve. Jobb kezében csákóját tart-
...ja. Fejé elöl kopasz; haja, nyirott bajusza s
...akravalója felett az aranyoppapjas rendet s mellen
...s szalagját, meg a katonai érdemkeresztet hordja-
...rémes mentéjé s nadrágja gazdagon zsinór-
...á sarkantyus. Derekát szolgálati jelvény övezi,
...táska szíja van átvetve s oldalán kard és tar-
...bottott asztalon két könyv s a háttérben függöny
...kás padlózatú terem erkélyéröl kertre nyilik

...ra, méretei 69: 42. 2 cm.
... ereklyemuzeumból. 107/95. № XXXIII.

107/95: XXXIII.

1918 máj, tav

Garzó Bertalan

66	Jászberényi paplak vizf.	450.—
67	Utca Lőcsén „	450 —
68	Jászberényi részlet „	450.—
69	Napos ut „	450.—
70	Fehér jácint „	900.—

1920 márc (MAPE)
Jászberényi utcarészlet
Gyszonna után
Piros kendős lány
Műterem-sarok
Rózsi utca Lőcsén
Utca Szapes várulján
Nbajai hegek
Trencséni részlet
Utca Pozsonyban
Jászberényi malom
vízf

Nemzeti Szalon

1921 ápr (MAPE)
Sárga ház
Tabáni utca I-III
Dinyevásár a tarvos-téren
Tabáni hárak
" részlet
vízf

1923 nov (MAPE)
Tabáni hárak
a rothenburgi városhár napaja
Nürnbergi piac
Várkapu Rothenburgban
Rhürgi részlet
" utcarészlet
Rózsák — Nürnbergi-hárak
vízf

Szepes vármegye VI. 166.

Garzó Berthold (virf)

Műcsarnok (Rész. a Nagykorútról a Nkörúton Sárga virágok)

~~1914. tav. kiáll. 532, 771, 773~~

1915-16. téli kiáll. 240, 297, 302

1916. tav. kiáll. 172 Napsütött virágok, of

Garzó Bertalan

1916-17. téli kiáll. 221. Rózsák, virf

1917-18 téli kiáll. 292, 382 Bőr a [illegible] olvasó lány virf

1918. tav. kiáll. 156 Délutáni [illegible], of

~~1918-19. téli kiáll.~~

~~1919-20 téli kiáll. 447, 516~~

~~1920-21. téli kiáll. 400~~

~~1921. tav. kiáll. 320, 326~~

1927/28. téli kiáll. 356, 357, 358

V virágok (Magyarégylet Rotkaszaszban) virf

~~1928 (I-II) kiáll. 258, 259, 260~~

Prater n. 9.

1928/29. téli kiáll. 478 Fekete rózsák virf

588.

Erhard Johann Cristoph

Alde Tehénesorda. Rt.

K. 1.

86 m. 114 z.

Ombt

1918-19 téli
a város liyeti Sparcsarnok, virf
Falusi virág
Sárosi hegek

1919-20 téli
Sárga ősi rózsák, virf
Sárosi tág

1920 tav
Sárosi tág, of

1920-21 téli
Csöndes utca Tabánban, virf

1921 tav
Tabáni részlet, virf
" udvarrészlet

Garzó Dettalam

~~MAPFE kiállítás 1923~~

~~Wolfner Gula~~

~~virf. elig~~

Olajfestmények:

270. SPOLARICH THOMA LÁSZLÓ: Iluska. Magántulajdon.
271. BEDNÁR JÁNOS: Vihar.
272. MEILINGER DEZSŐ: Keresztlevétel.

V. TEREM.

KÉVE MŰVÉSZEGYESÜLET.

Elbírálta saját bíráló bizottsága. Rendezték: SZABLYA FRISCHAUF FERENC és BENKHARDT ÁGOST.

Olajfestmények, vízfestmények, tempera-festmények, rajzok. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

273. BÁNÁTI SVERÁK JÓZSEF: Paraszt.
274. ROZGONYI LÁSZLÓ: Zsuzsanna.
275. HARANGHY JENŐ: Vitorlások.
276. BARZÓ ENDRE: Forrásnál.
277. HARANGHY JENŐ: Téli csend.
278. SAY GÉZA: Csendes út.
279. GOEBEL JENŐ: Szentendrei táj.
280. BARZÓ ENDRE: Fekvő akt.
281. GOEBEL JENŐ: Gyárak előtt.
282. SAY GÉZA: Napsütötte országút.
283. GOEBEL JENŐ: Önarckép.
284. BARZÓ ENDRE: Október.
285. BENKHARDT ÁGOST: Cigánygyerekek.
286. FRIML GÉZA: Malompart.
287. BENKHARDT ÁGOST: Alvó nympha.
288. SAY GÉZA: Ősz felé.
289. BENKHARDT ÁGOST: Szeptemberi reggel.
290. ROZGONYI LÁSZLÓ: Önarckép.
291. BARCSAY JENŐ: Fekete órás csendélet.

Garzó Bertalan

248. SZENDE ANDOR: Erdi Krausz Simon könyvtára. Magántulajdon.
249. Dr. LUX KÁLMÁN: A kőbányai evangélikus templom.
250. JAKAB DEZSŐ és SÓS ALADÁR: Népszövetségi palota pályaterve. Magántulajdon.
251. STERK IZIDOR: Genfi népszövetségi palota pályaterve. Magántulajdon.
252. SÁNDY GYULA: Genfi népszövetségi palota pályaterve.
253. VIDOR EMIL: Genfi népszövetségi palota pályaterve. I. Magántulajdon.
254. VIDOR EMIL: Genfi népszövetségi palota pályaterve. II. Magántulajdon.
255. JAKAB DEZSŐ és SÓS ALADÁR: A népszövetségi palota pályaterve. Magántulajdon.
256. STERK IZIDOR: A népszövetségi palota pályaterve. Magántulajdon.
257. SÁNDY GYULA: A genfi népszövetségi palota, madártávlatból.

Vízfestmények. Rajzok.

258. GARZO BERTALAN: Almák és játszint. Vízfestmény.
259. GARZÓ BERTALAN: Zöldruhás nő. Vízfestmény.
260. GARZÓ BERTALAN: Paprikák. Vízfestmény.
261. LÓKAYNÉ EGYED ERNA: Krisztus tanítása. Tusrajz.
262. GY. TAKÁCH BÉLA: Magános tölgy. Vízfestmény.
263. GY. TAKÁCH BÉLA: Rimaparti nyárfák. Vízfestmény.
264. VÁMOSSYNÉ ELEÖD CAROLA: A mi fáink. Vízfestmény. Magántulajdon.
265. GY. TAKÁCH BÉLA: Zugligeti tölgyfa csoport. Vízfestmény.
266. GREGERSEN HUGÓ: Női arckép. Ceruza rajz. Magántulajdon.
267. LÓKAYNÉ EGYED ERNA: Végső küzdelem. Tusrajz.
268. REISCHL KÁROLY: Parádi táj. Vízfestmény.
269. REISCHL KÁROLY: Faluvége. Vízfestmény.

KMT 1928. Sav. Ei all

Garzó Bertalan

GARZÓ BERTALAN MŰVEI:

123. Zineák.
124. Régi udvar Lőcsén.
125. Fehér jácint.

KMTárs. 1929. őszi
kiall.

MDK

Garzó Bertalan

Rothenburgi utcarészlet, vf.

Tabáni részlet, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 8 l.

MDK

Garzó Bertalan

Nürnbergi öreg házak, vf.

Tabáni részlet, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 8 l.

MDK

Garzó Bertalan

Nürnbergi házak, vf.

Lőcsei udvarrészlet, cer.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 8 l.

MDK

Garzó Bertalan

Utca Tabánban, Vizf.

Tabáni házak, "

Tabáni részlet, "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.

1921. IV. 8 1.

MDK

Garzó Bertalan

Sárga ház, Vizf.

Tabáni utca, "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.

1921. IV. 8 l.

MDK

Garzó Bertalan

Dinnyevásár a Szarvastéren, Vízf.

Tabáni utca, "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. IV. 8 l.

MDK

Garzó Bertalan

Wolfner Gyula vizf. dijat nyert 1923

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.

5 l.

MDK

Garzó Bertalan, festöm.

Tabáni részlet. Vizf.
Tabáni udvarrészlet. "

?ücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.16.l.

M.D.K.

Garzó Bertalan

A Mücsarnok tavaszi nagy tárlatán kiállitott 443 kép és szobor között szerepel müve.

Képek, szobrok-festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26. juli. 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

MDK

Garzó Bertalan

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

Garzó Bertalan MDK

Sárosi hegyek, vizf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Garzó Bertalan MDK

A városligeti Iparcsarnok, vizf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Garzó Bertalan MDK

Sárosi táj, vizf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Garzó Bertalan

MDK

Szibéria, vizf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Garzó Bertalan
festőművész.

— A Horánszky-utcai reáliskola kiállitása. A Horánszky-utcai községi reáliskola a tanévzárás alkalmából két termet elfoglaló nagyszabásu kiállitást rendezett. A kiállitás anyaga keretében kerül bemutatásra *Garzó* Bertalan és *Glück* Károly tanároknak, festőművészeknek festménygyüjteménye is. A kiállitást a nagyközönség egész héten át dijtalanul látogathatja. *l*

Uemzeti ujság
1929 VI. 26

Garzó Bertalan
festőművész.

— **Kiállitás a Horánszky-utcai községi reáliskolában.** A *Horváth* Cirill dr. főigazgató kiváló vezetése alatt levő Horánszky-utcai községi reáliskola a tanévzárás alkalmából nagyszabásu kiállitást rendezett. A két termet elfoglaló kiállitás anyaga felöleli a vegytan, természetrajz, fizika, ábrázoló geometria és szabadkézi rajz tárgykörét és annak keretében kerül bemutatásra *Garzó* Bertalan és *Glück* Károly tanároknak, a hirneves festőművészeknek rendkivül értékes festménygyüjteménye is. A kiállitást a nagyközönség egész héten át dijtalanul látogathatja.

Magyarság
1929 VI. 27

Garzó Bertalan MDK

Sárosi táj, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

GARZÓ BERTALAN

494 Tiszaparti füzes.

K M Társ. 1929/3o. téli kiáll.kat. 22.oldal.

MDK

Garzó Bertalan, festö

Virágcsendélet.	65x62	Vizf.
Olvasó leány.	63x62	Olf.
Udvarrészlet.	87x77	"
Nagybányai erdörészlet.	85x7o	"
Nagybányai táj.	85x7o	"

Áll. Árv. Csarnok.- M.Képzöm. Egy.kiáll.1922 dec.15-17
Kat. 6.l.

Garzó Bertalan MDK

Sárosi táj, vizf.

Miccsarnok 1919-20 téli kiállitás

Garzó Bertalan MDK

A Nagykörúton, vizf.

Mücsarnok 1915-16 téla tárlat

Garzó Bertalan MDK

Sárga virágok, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Garzó Bertalan MDK

Részlet a Nagykörutról, vizf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Garzó Bertalan

MDK

Napsütött virágok, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Garzó Bertalan

Rózsák, vizf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Garzó Bertalan MDK

Ősz a ligetben, vizf.

Műcsarnok 1917 téli tárlat

Garzó Bertalan, festöm. MDK

csönöcs, polgári élet genre-ja egész sorát
létjuk, közöttük az ő müvét.

? Kiállítás, XV. terem.
Müvészet.1918: 4.1.

MNK

Garzó Bertalan

Vízfestménnyel vett részt a Műcsarnok kiáll.-én.

Művészet, 1918. 53-54.l.

Garzó Bertalan MDK

A városligeti Iparcsarnok, vizf.

Falusi virág, vizf.

Micsarnok 1918-19 téli kiállitás

Garzó Bertalan MDK

Olvasó leány, vizf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Garzó Bertalan, festőm.

"Olvasó leány" c. vízfestményével Esterházy Miklós Móric gróf 600 korona díját nyerte el.

Kitüntetések.- Műcs.1817/18.téli kiáll.?

Művészet. 1918. 32.l.

MDK

Garzó Bertalan

Művészet 1918. 4.l.

Garzó Bertalan MKK

Sárosi hegyek, vizf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Garzó Bertalan MDK

Sárga őszirózsák, vizf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Garzó Bertalan

MDK

Sárosi táj, vizf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Garzó Bertalan MDK

Sárga őszirózsák, vizf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Garzó Bertalan MDK

Sárosi táj, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Garzó Bertalan

MDK

Csöndes utca Tabánban, vizf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Garzó Bertalan grafikus M.D.K.

105 – Öreg lőcsei ház (agu.)
111 Rotenburgi utca
Régi ház Nürnbergben I, II. (agu)
Taban (agu)
Tabáni házak agu.
Tabáni udvar agu.

Ungarische Graphik. Bev: J. Conrad.
Zürich 1924, 7,

Garzó Bertalan

A városligeti iparcsarnok, vizf.

Falusi virág, vizf.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 19 l.

Garzó Bertalan, sárosixhegyekçxvizfc
Sárosi hegyek, vizf.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 19 1.

MDK

Garzó Bertalan, Bp

8.

Baranski E.L: Főiskolánk a párisi X. nemz.közi ... kongresszuson. Képzőműv. Főisk. Évk. 1936/37.

1.

Garzó Bertalan
Sárga őszirózsák, vizf.

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 22 l.

őkönyvet kérelmével / feljelentésével / panaszával mindenben megegyező-

g kéziegyével ellátta.

mit.

Ackerman Mátyás

fél.

)2. Bmr. 97. § XIII. minta és 5500/1929. MEr. 11. §.)

Garzó Bertalan
Sárosi táj, vizf.

Őszi tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 24 l.

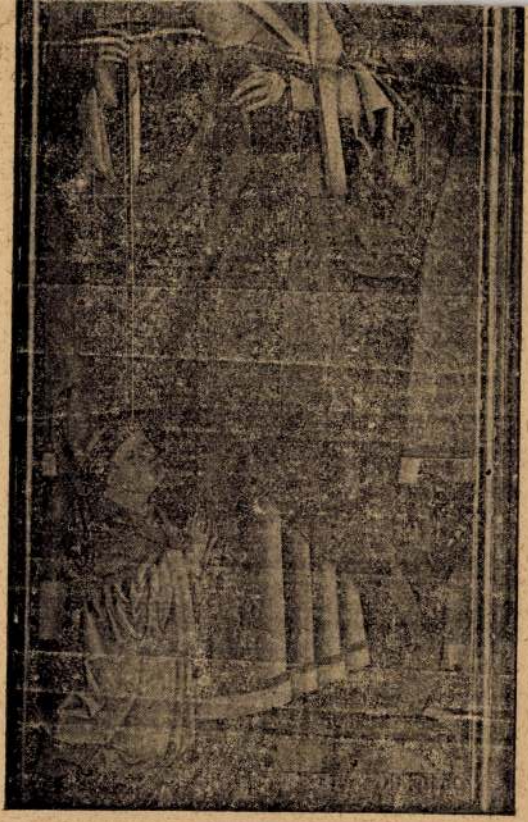

46. kép. *Magyar festő, 1500 körül : Szent Margit donátorral.*

Garzó Bertalan

MDK

Tabáni részlet, vizf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Garzó Bertalan

rajztanár

Eötvös József-főreáliskola müvészeti kiállitása - az intézet rajztermében - képével szerepel. A sokszorosan kitüntetett akvarellfestő a Műcsarnok kiállitásairól ismert munkáit is kiállitotta. Lőcsei részlete, A rothenburgi városháza kapuja, Piroszuhás nő, balatoni képei: A kecskeszi part, Zala s a lebontott Tabán emlékei, a Hadnagy utca's tanulmányfejei, az egyik tiszta Madách-fej, őszinte művészet becsülettes, precíz megoldásokkal.

Magyarság
1935.II.21.

Garzó Bertalan

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban virágképei és lőcsei udvarrészlete szerepelt.

PH. 929. X. 6.

Garzó Bertalan

Tabáni udvarrészlet, vizf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

KDK

GARZO Berchtold festő

1913-ban Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya,... Bp., 1954. 330.l.

MDK

Garzó Endre, festöm.

Lázas gyorsasággal alkotott formái összemosódnak a környezett sötét szineivel. Megdöbbentö emberi szenvedélyt sugárzó emberi alakjait ezek mögé az összemosódott formák mögé bujtatja.

Az uj müvészek egyesületének kiáll. -a a Nemz. Szal-ban
Uj Magyarság. 1942. ápr.11.

MDK

Garzsó Ilona, szabadiskolás
16 é. Sopron

rajzai kitünö tanulmányok.

A kiáll.megrendezésének célja, h. a rejtett tehetségek elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos.:Ifjuságí képzö- és ip.müv. kiáll. Nemz. Szalon. A népmüv. miniszt.által rendezett kiáll. Magyar Nemzet. 1950.jun.1o.

MDK.

Garzó Imre

Kiállitási hirdás

Békésmegyei Népujság 1966 máj.1.

Garzó Irma

sikdiszités

1918 – 22

Éinüsk 1930. 83. l.

vételével állapitották meg. Amen
nek lejárata előtt akár a Magyar
lábat, akár az Országos Hitelüg
levő maximális betéti kamatlába
tiekben megállapitott kamatté
leszállitani.

Ha a zárolási időszak lej
rendelkez{nék/nénk}, a zárolás mindenkor
bitottnak tekintendő és pedig o
amilyen kamat és feltételek a m
pontjában Önök és üzletfeleik kö

Ha a zárolás bármely zárol
okból megszünnek, az utolsó záro
Önök követelés{emért/ünkért} a látra szóló
mindenkori kamatláb szerint fogn

Folyószámla illetve bet
nemü adót és illetéket {én tartozom/mi tartozunk} me
tik, jogosultak a fizetendő össz

1280. — 1937. 16719 Általános Nyomda Rt.

GARZULY GÁBOR

„Az önzésen túl egy tiszta világ”

Komor terek, tűnő lányarcok, kitárt kapuk, hívogató fény — Garzuly Gábor: Rajzfüzet

● **Kozma G.**

Első látásra is megkapó, ötletes a könyvecske borítója: fekete terében kontraszként fehér pötty a névnek és vörös mező a címnek. *Garzuly Gábor Rajzfüzet* — olvashatjuk a vezérlapon. És egy olyan ifjú ember idéződik meg a folytatásban, aki maga volt a feloldhatatlan ellentmondás, üvöltő vágy a teljes szabadság után.

Garzuly Gábor; a sziporkázó tehetség, a filosz, a tantermi zugban rajzoló, a fantázia bajnoka. Egyszerre vad és érzékeny; szinte elfogy a ceruzajel, amikor lányarcot vázol, majd valamivel később az arc durvul, foszlik, eltűnik a semmibe. Vannak hihetetlenül komor terei; varjúszínű halmazában egyszerre csak feldereng valami. Talán ablak, alatta ággyal, talán más. Mindenesetre hívogat *az a fény*, a kitárt kapu. Máskor meg egészen esendő. Mezítelen, mint Jancsó győztes szegénylegényei másodpercekkel a teljes vereség előtt. Kuporodó alakok, valami csőrfej, vízió egy másik világból. Amely mellesleg éppen mellettünk parkol.

Garzuly Gábornak egészen kivételes tehetsége volt az idősíkok belső mozgatására. Ha akarta, egyetlen napon belül „átváltozott” remek humorú, amolyan társaságközpontjává, majd mélységes bugyrokat járó, kardos vitézzé, hogy estére szerelmi románcot éljen, legvégül rajzoljon. És mindez szinte átmenetek nélkül... Íme, egy ember, aki a teljességet akarta, és ebből nem is engedett. Sokat elárulnak róla a Rajzfüzetben közölt naplórészletek: „Tehát miután nem lehetséges, hogy önmagamon kívül működjek; hogy a dolgokat, a történéseket a véletlenen túl végső, meghatározott szerkezetük szüli, mely egyúttal börtön is — az én esetemben (részei az elmúlt és eljövendő történések, a sors figyelmeztető széllökései, egy Tragédia fenyegetése). A szabad, élő, terjedő szerkezetek igaz szépséget hordoznak, ajándékuk az élővé tett idő. Látom a Szépséget, öléből születtem, ez egyben az Ellentét születése is volt — már nem lehettem igazhitű... Nem tettem még semmit, ugyanakkor rengeteg a feladat. Ezeknek meg kell felelnem, mert nem lehet haszontalanul élni. Most már biztos: örökké körbe- és magamban forgó lényként születtem e földre. A szabadság elveszett, helyette falánkság és vágyak önzése maradt.”

Szerzőnk Szombathelyt járva, a Gagarin utcai házak árnyékában gondosan figyelt az apró, mégis világnyi rezdülésekre, amelyek a köznapi ember számára láthatatlanok maradnak. De nem volt ő valamiféle elvonatkoztatott figura, föld felett háromegészhattized centivel járó megváltó-jelölt; nem, nem. Egy ifjú volt abból a korosztályból, amely éppen napjainkra teljesedik ki. És kopik el, gyors ütemben. Olyan ifjú volt, akit izgatott, hogy miért vagyunk, és ha vagyunk — mivégre. Máskülönben minden egyéb kérdés lényegtelen.

Garzuly Gábor 1967-ben Szombathelyen született. A Derkovits-kör tagja volt, majd gimnázium után a pécsi Janus Pannonius egyetem rajz szakos hallgatója lett. Tanárai között találjuk Masszi Ferencet, Morvay Lászlót, Keserű Ilonát és Rétfalvy Sándort. Több kollektív, illetve egyéni kiállításon mutatkozott be itthon és külföldön. Huszonévesen, 1992-ben kilépett a való világból. Ahogy az egyik közeli barátja mondta: „bátran, határozottan és mégsem egészen váratlanul”. Hátrahagyott egy sor rajzot, feljegyzést, töredéket. Hátrahagyta a többi között azt az anyagot, amelyet szülei gondosan megőriztek és értően kezeltek. Ebből a kézirat- és rajzhalomból állt össze 1993-ban a *Kentaurok földje — vers és rajz* című kötet. És most itt a legújabb, a reprezentatív kivitelű Rajzfüzet, az édesanya, Geszler Mária bevezető soraival. A naplótöredékeken túl több rajzot is beválogattak a rendhagyó emlékkötetbe, s végül művészettörténészek elemzéseit olvashatjuk. Mindezen kiegészítő szövegek a magyaron túlmenően német és angol nyelven is megíródtak.

„Jún. 17., péntek. Ma dolgoztam, új fogadalmak köttettek, melyek délutánra megsemmisültek. Nem tudtam az önmegtartóztatást megvalósítani, nekiestem a csokoládénak és a banánnak. De ezt nem hagyhatom. Ezekkel minimum le kell számolni, miután falánk, önző dög vagy... Ma láttam egy igazszívűt. Valikának hívják, régi-régi ismerős.... Valika + én a Reining Hausba mentünk. Ez egy vendéglő. Valika kicsi, formátlannak tűnő, de embersége neki is végtelen... Az arca és a szeme gyönyörű, mint a sokat szenvedett jóké. Az őszben él és a télben, a tavaszban és a nyárban... Ritára is sokat gondolok. Ő Clair, Assisiből, St. Ferenc hű segítője, ugyanakkor Jeanne D´ Arc. Túl saját iszonyú önzésemen túl létezik egy tiszta világ, amely sugárzó, minden mozdulatával, és szökken, kéményről kéményre, mint a napsugár. Hát újra feltápászkodom... 1989. május 7. Új dolog vált fontossá. Az élet célja egy lehet csak, magunkból minél többet adni. Szerénység és engedelmesség. Hogy tudd, minek a jegyében cselekszel. Megpróbálok anyuékkal maradni.”

1987—1991: válogatás négy év terméséből. Egy huszonéves fiú, akit végül is legyűrtek a sárkányok. Aki végül is legyűrte a

megszerettetni magukat a társa-

Hétvége

VAS NÉPE

„Ennél jobban ezt nem lehetett megcsinálni”

Lezsák Sándor MDF-ről, reményekről, kormányzati felelősségről

● **Prieger Zsolt**

„Ma az MDF pragmatikusabb párt, mint négy éve volt, de már nem is kell megmagyaráznunk, hogy egy magyar termékben necsak a munkánk legyen benne, hanem a szellemünk is” — így vélekedik Lezsák Sándor, aki úgy gondolja, hogy ma már azért nem kell magyarázkodniuk a társadalomnak, mert az emberek tudják, hogy mit várjanak tőlük.

Az MDF elnökét pártja választási esélyeiről, a kormányzás tapasztalatairól kérdeztük, de Lezsák Sándor beszélt Pozsgay Imre és Tölgyessy Péter érkezéséről és Szabó Iványék távozásáról is.

— Ön éveken keresztül az MDF szürke eminenciása volt, ma pedig az aktuálpolitika és választási stratégia egyik alakítója, aki ráadásul pártelnök.

— A szürkében benne van minden szín. Nekem az MDF országos gyűlésének felhatalmazásából azokat a színeket kell felerősítenem, amelyek az MDF elismertségét, szakmai programjának megismertetését segíthetik. A stratégiai döntésekben eddig is részt vettem, igaz, az utolsó szó kimondására nem volt nek, amikor a felírt receptek húsz százalékát nem váltják ki, s 150 ezer gyerek bizonyíthatóan éhezik, arról nem beszélve, hogy most már 800 ezren nem tudják kifizetni a számláikat. Ez ennek a négy évnek az „eredménye”.

— Engedje meg, hogy az azt megelőző négy évről is kérdezzem. A napokban arról beszélt egy televíziós műsorban, hogy most már pontosan tudja az MDF, mit hibázott 1990 és ’94 között.

— A politikai intézményrend-

Fotó: Kiss Teodóra

az MDF konzekvensen végrehajtotta volna a beígért „tavaszi nagytakarítást”, akkor nem nőttek volna a feje fölé ezek az emberek?

— Egy határozottabb rendszerváltozáshoz kétharmados többség kellett volna.

— Volt helyette egy paktum, amit az SZDSZ-szel kötöttek meg.

— Az arra volt elég, hogy kormányozni lehessen az országot. De ott volt a szétesőő Szovjetunió, az eszkalálódó délszláv válság, a gazdasági mélypont. Ebben a helyzetben nem vállalhattunk egy kormányválságot, ezért haladtunk óvatosabban. Sokan ma azt kérdezik, hogy miért nem léptünk keményebben. Igen, ezt mondják. Utólag. Én úgy érzem, hogy az MDF tisztességes maradt, mert nem a hatalomvágy mozgatta, hanem az a hit, hogy minél kevesebb sérüléssel is át lehet vinni az országot az egyik rendszerből a másikba. Az egy biztonságosabb ország volt. A biztonságot azonban 1994-ben elveszítették az emberek.

— Kritikusaik azt is mondják, hogy az MDF politikusainak egész egyszerűen nem sikerült szakmai ellentétekről, presztízsokokról volt szó. De a pártütők elmentek.

— Személyes kapcsolat?

— Nincs. Hiszen a hűség nagy erény, a hűtlenség pedig nagyon rossz tulajdonság.

— A legutóbbi országos gyűlés után azt olvashattuk, hogy mától kezdve az MDF-ben volt MSZMP- és munkásőr-vezetők is elindulhatnak képviselőjelöltként.

— Mondja meg mindenkinek, hogy ne is reménykedjenek.

— Tehát nem igaz a hír?

— Az igaz, hogy volt alapszabálymódosítás, de az kizárólag Pozsgay Imre kedvéért történt. E módosítást akár lex Pozsgaynak is hívhatjuk, hiszen rá lett méretezve a dolog. Pozsgayt több helyen jelölték, de alapszabályunk eddig kizárta az egykori MSZMP-vezetők indítását.

— Mit nyer Pozsgayval az MDF?

— Tisztessége, szakmai kvalitásai megkérdőjelezhetetlenek, ahogy dicséretre méltó az a szerep is, amelyet a magyar rendszerváltoztató folyamatban betöltött. Történelmi személyiség, meghatározó kultúrpolitikus.

A recept

● **Fodor Sándor**

Egy különös, ködszagú estén a nagynéném fáradtságra, fejfájásra panaszkodott, és egy magát kimentő mosollyal visszahúzódott a kedvenc székely szobájába. Ledőlt, belefeküdt a szétterülő csendbe, a Fogarasi-hegyek felől sem hallatszott a Holddal perlekedő farkasok lármája. Mosolyogva aludt el, mert azon a vidéken csak mosolyogva szabad nyugovóra térni, ha már napközben oly kevés az ok a vígságra.

Másnap kora reggel a nagybátyámnak az tűnt föl legelőször, hogy Ilonka néném nem sürgölődik a konyhatűzhely körül. Bement hát hozzá a székely szobába, a nagynéném még mindig ott feküdt az ágyon betakarva, és valami különös mosoly bujkált az arcán. Szólítgatta, de nem rebbent meg zavartan a lezárt szemhéj, nem volt fáradt nyújtózkodás, nehezen hazataláló reggeli kérdés, hogy hány óra van? Csend volt. Nagybátyám közel hajolt, megismételte az ébresztő, hívó szót, de a csend már nagyon befészkelődött a szobába. És a hideg. Rátelepedett Ilonka nénémre, akinek a keze, az arca, a nyaka, mind, mind felöltötte ezt a különös hidegséget. Nem segített már semmilyen cirógatás, édesgetés, már nem volt itt az ideje, már el volt késve...

A temetés után a nagybátyám minden áldott nap leballagott a kertbe, és elvett egyet azok közül a virágok közül, amiket még Ilonka néném nevelgetett. Kisétált a temetőbe, letette a sírra a virágot, leült, s hagyta, hogy minden elhervadjon, amit eddig a világról, és benne saját magáról gondolt. Lassan már ő is elhervadt, mégis ment minden áldott nap. Egyik este aztán megszólította a pap. Elnézlek tégedet, Laci bátyám, mondta nyugodt hangon, mész mindennap a temetőbe, viszed oda a szál virágot, de nem tudom, hogy meddig akarod ezt csinálni. Hiszen az utóbbi napokban már azt látom, hogy nem is Ilonkának viszed a virágot, hanem saját magadnak. Ha így folytatod, nemsokára a saját sírodra pörgetheted a szirmokat. Nem volt mit mondani erre. Aztán eszel-e rendesen, bátyám, kérdezte a pap. Zavart hümmögés volt a felelet, nem tudok én főzni öcsém, nem volt nekem eddig gondom erre. A pap nem szólt

GARZULY TIBOR

KOVALOVSZKY MÁRTA: TYUKANYÓ MESÉI 3. A CSODÁLATOS HÁRFA

ÉLETÜNK 1995/1, 67-68

BER, FRANZ
rómitves

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMELCI
A UMELECKÍ REMESELNÍCI 18.
STOROČIA
ARV 4. 1970, 1-2. s., 212

GARZULY GÁBOR

KOVALOVSKY MÁRTA: TYÚKANYÓ MESÉI 3.; CSODÁLATOS HÁBOK

ÉLET ÉS IRODALOM 1995, 67-68

THE GALERY OF
ARTS HOUSE
invites You to the exhibition of

GÁBOR GARZULY

opened by

GYÖRGY VÁRKONYI
arthistorian and
JUDIT JÓNÁS
actress
on April 1-st 1993, Thursday
afternoon at half past four
PÉCS
Színház tér 7–8

The exhibition is open
until April 26-th 1993

MŰVÉSZETEK HÁZA
TETŐTÉRI GALÉRIA
meghívja Önt

GARZULY GÁBOR

kiállítására

Megnyitja
VÁRKONYI GYÖRGY
művészettörténész és
JÓNÁS JUDIT
színművész
1993. április 1-jén, csütörtökön
délután 1/2 5 órakor
PÉCS
Színház tér 7–8.

A kiállítás megtekinthető
1993. április 26-ig.

GARZULY GÁBOR

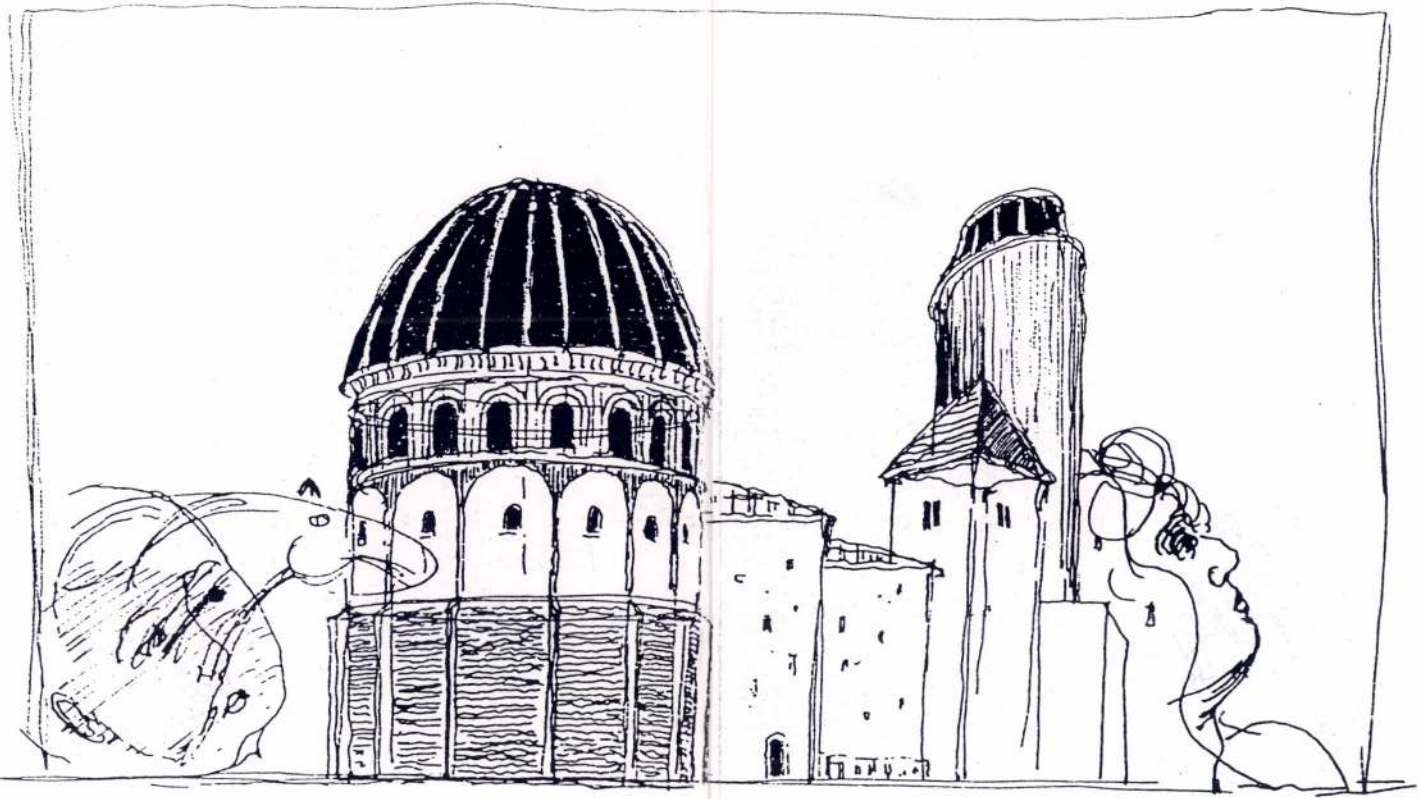

GÁBOR GARZULY

GARZULY Gábor

AS

Szombathelyen született.	**1967**	Born in Szombathely.
A szombathelyi Derkovits Kör tagja. Tanára Masszi Ferenc.	**1984-1986**	Member of the Derkovits Circle. Teacher: Ferenc Masszi.
A pécsi Janus Pannonius Egyetem egyszakos rajz-vizuális nevelés szakának hallgatója. Tanárai Morvay László, Rétfalvy Sándor és Keserü Ilona voltak.	**1986-1992**	Student in Graphic Arts and Visual Education at the Janus Pannonius University, Pécs. Teachers: László Morvay, Sándor Rétfalvi, Ilona Keserü.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK — **SOLO EXHIBITIONS**

Feldkirch, Galeria Schiestel	**1990**	Feldkirch, Galeria Schiestel

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK — **COLLECTIVE EXHIBITIONS**

Pécs	**1990**	Pécs
Pécs	**1991**	Pécs
Szombathely, Képtár - "A gondolat valósága"	**1992**	Szombathely, Picture Gallery - "Reality of Thought"
Bécs, Collegicum Hungaricum - "A gondolat valósága"	**1992**	Vienna, Collegicum Hungaricum - "Reality of Thought"

Geboren in Szombathely.	**1967**	Nato a Szombathely.
War er Mitglied des Derkovits-Kreis. Sein Lehrer war Ferenc Masszi.	**1984-1986**	Membro del Circolo Derkovits. Il suo professore Masszi Ferenc.
Studierte er Zeichnen und visuale Erziehung an der Janus Pannonius Universität in Pécs, seine Lehrer waren László Morvay, Sándor Rétfalvy und Ilona Keserü.	**1986-1992**	Studente dell' Università Janus Pannonius di Pécs, nella facoltà di disegno ed educazione visuale dai professori Morvay László, Rétfalvi Sándor e Keserű Ilona.

EINZELAUSSTELLUNGEN — **ESPOSIZIONI PERSONALI**

Feldkirch, Galerie Schistel	**1990**	Feldkirch, Galeria Schiestel

GRUPPENAUSSTELLUNGEN — **ESPOSIZIONI DI GRUPPO**

Pécs	**1990**	Pécs
Pécs	**1991**	Pécs
Szombathely, Galerie - "Die Realität des Gedankens"	**1992**	Szombathely, Galleria -"La realtà del pensiero"
Wien, Collegicum Hungaricum - - "Die Realität des Gedankens"	**1992**	Vienna, Collegium Hungaricum - - "La realtà del pensiero"

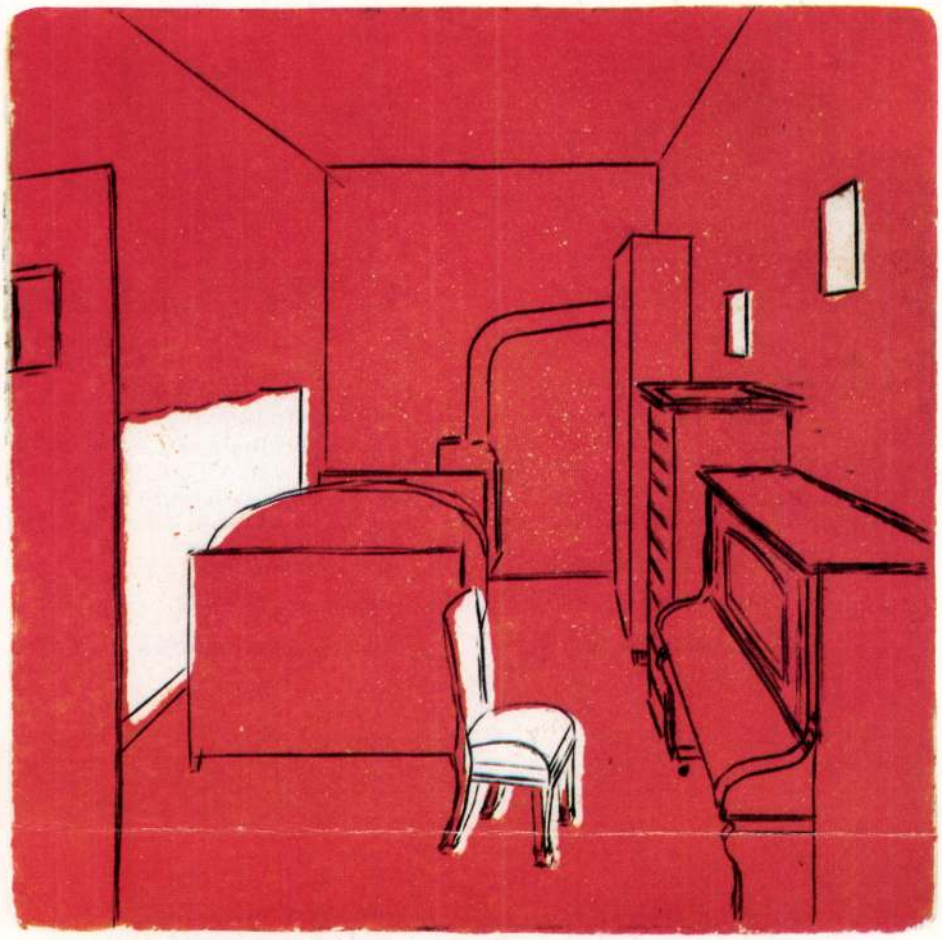

CELLA VÖRÖSBEN
1991. 12 X 12 CM RÉZKARC

CELL IN RED
1991. 12 X 12 CM ETCHING

ZELLE IM ROT
1991. 12 X 12 CM RADIERUNG

CELLULA ROSSA
1991. 12 X 12 CM INCISIONE IN RAME

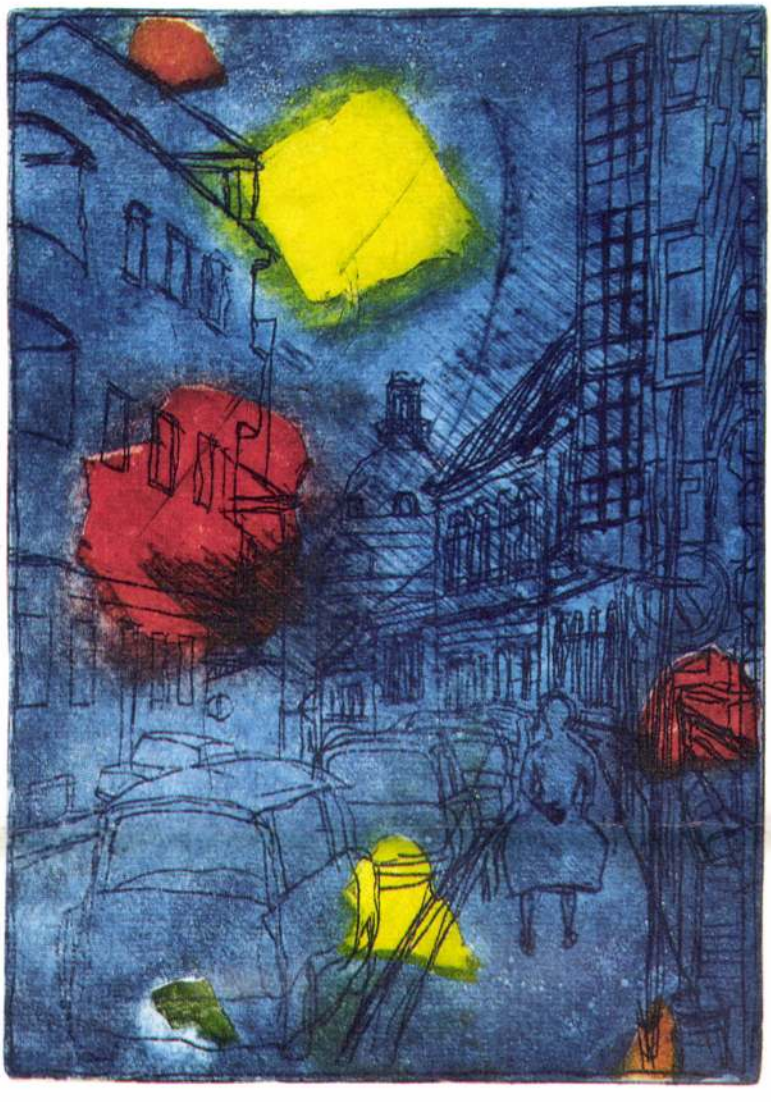

RITA VÁROSA
1991. 23,5 X 16,6 CM RÉZKARC

RITA'S TOWN
1991. 23,5 X 16,6 CM ETCHING

DIE STADT VON RITA
1991. 23,5 X 16,6 CM RADIERUNG

CITTÀ DI RITA
1991. 23,5 X 16,6 CM INCISIONE IN RAME

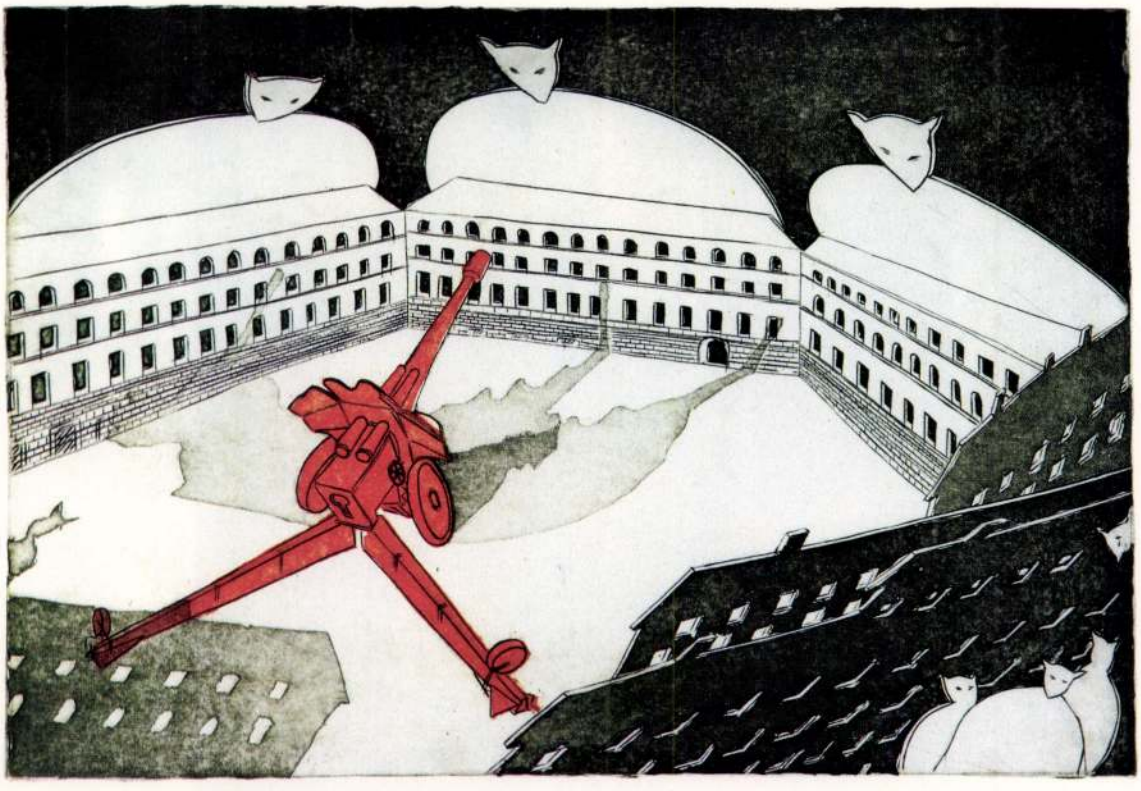

MEGLEPETÉS A MUMUSNAK
1991. 19 X 28,5 CM RÉZKARC

SURPRISE FOR THE BOGGYMAN
1991. 19 X 28,5 CM ETCHING

ÜBERRASCHUNG FÜR DEN WAUWAU
1991. 19 X 28,5 CM RADIERUNG

SORPRESA A SPAURACCHIO
1991. 19 X 28,5 CM INCISIONE IN RAME

Garzuly Gábor

KOVALOVSZKY MÁRTA

Életünk 1995/1.

Tyúkanyó meséi

3. Csodálatos hárfa

A hölgy középkorú volt és már megvoltak a maga tapasztalatai. Amikor először tekintette át Garzuly Gábor rajzait és olvasott bele írásaiba, leginkább a sűrűség lepte meg: a vonalak és a szavak erdőszerű, bozótos sűrűsége. Ez a fiatalember vonalak és szavak, képek és mondatok eleven záporában élt, állandó mágneses zuhogásban. Ez volt a közege. Papírjára hajolva írt, rajzolt, akkor is, ha nem volt toll, ceruza a kezében; ez nem eszközein múlott, hanem képzeletén, fantáziáján, gondolatai szeszélyes kanyarodásán, grafikáit ezért is nehéz pusztán grafikának, vonalhálónak, rajzi fordulatoknak, egyszóval technikának tekinteni. Vagy csak a középkorú nő nem tudta annak látni. Az bizonyos, hogy a rajzlapok felett világosan és tisztán lebeg a nagy mesterek szelleme – olykor Dürer, olykor Kondor például – dehát tanítvány volt, még sokszor, szorgalmasan követte szellemujjukat. De a képek, a figurák, a jelenetek, a tárgyak, a részletek már kizárólagosan az övéi voltak: különbejáratú, különös világ, amelynek anyaga egyszerre valóságos és álomszerű, bizonytalanul imbolygó és ugyanakkor precízen szőtt hálókból meg halálbiztosan indázó vonalfolyondárokból áll. Ha a néző szeme elindul ezeknek a vonalaknak a mentén, az ismeretlen-ismerős részletek között tapogatózva juthat új meg új területekre, amelyek látszólag nem tartoznak szorosan össze, csupán a rajzvonalak sűrű mozgása fogja egybe őket. Karcsú, légies mesebeli figurák, szelíd állatok között kalandozunk; kalandoznak ők maguk is kissé elveszetten, valami ismeretlen közegben, szálkásan rajzolt óriás szerkezetek vagy számjegyekkel beszórt mezők színpadán, sűrű, mágneses atmoszférában. Garzuly Gábor rengeteget dolgozott; lenyűgöző a rajzok mennyisége és sokfélesége, a gondolatok és a képzelet önfeledt, gyakran éppen csak suhanásnyi ötletei: itt még minden éppen a kimondás pillanatában van, talán csak egy másodperccel a végleges megformálás előtt. Még érzékelhetjük azt a távolságot, amely a sugárzóan erős kép és a különféle rajzi stílusok változékony, csaknem szeszélyes használata között létezik. Még semmi sem végleges, képkompozíció és technika között még ott húzódik az a közöttes terület, ahol minden lehetséges addig a pillanatig, amíg a kettő – akár egy szétnyílt olló két szárnya – egymásra csukódik, s tökéletesen illeszkedve, változtathatatlan lesz. Az itt látható művek többsége még csak ígéri ezt a véglegességet, de ez nem üres ígéret: ott, ahol az áramló részletek laza gubancából kiválik egy-egy motívum, ahol lecsendesedik és visszahúzódik a mögötte kavargó vonaltenger – ott, azon a ponton erős, tiszta és hajlékony fuvolaszóként szólal meg egy hang. A néző boldogan ismeri fel benne a fiatal, induló művész otthonos és bátor hangját, különös rugókra járó képzeletének játékait. Ez

történik például azon a kis lapon, ahol egy könnyedén heverő hárfa mögött két fekete vasúti kocsi álldogál mozdulatlanul. Az alig összeilleszthető elemek – hangszer és jármű – különös együvétartozása már valóban ennek a képzeletnek az otthona, a hajlékony vonalak és a baljós fekete felületek kontrasztja már valóban ennek a képzeletnek lehet a stílusa. S a rajzok között tűnődve-morfondírozva sokszor megtörténik, hogy ilyesfajta megérkezésnek, hazaérkezésnek vagyunk tanúi. Miközben tartalom és forma, motívum és stílus, kompozíció és technika, kérdés és felelet még nem mindig illeszkedik hajszálpontosan, még gyakran lebeg bizonytalanul, bár egymás felé igyekezve, egy már-már ismerős tartomány határán. E pillanatnak nincs pontosabb leírása, mint Pilinszky Jánosnak ez a két sora:

„Köztem s egy távol nádas rajza közt
Mutál vékonyka földi jelenlétem:"

Suhog, csapkod a nyomomban.
Megpördülök; senki. Hol van?
Bennem? Rajtam? Át és vissza?
Csúf rontás dől karjaimba.

Óriás semmi. Szétrobbanhat.
Moslék lesz léptén a harmat,
s pusztul a fű, terjed a gyom;
jázminággal ütöm agyon.

Ellenvélemény

Ó, a józan ész.
Ha nem a képzeletnek része,
akkor ugyan mi?
Kőlapok, vasszeg, lapát homok?
Kocka- és gömbfejek agyhúsa,
kattogó zaja, belmérete?

Amit a teljes ember nem kutat föl,
elveszett.
Más *nem* kutathat, csak a teljes ember.
Nincs józan ész a teljes ember
ellentéteként.

Józan vagyok forrpontomon.
Átkelek rajt' agy-pontonon.
Visznek a biztos láng-bokák.
Kövessetek, tovább, tovább.

Tajfel*

(ÖRDÖG)

Rongyos rézből van az orra,
éjfélt nógat kakasszóra,
pedig a Nap, mint az arany-
tök, melynek fény-kalapja van.

Tánclépésekben csörömpöl.
Akószámra hordót dönt föl.
Átkozott, de úgy tesz, mintha
játszana – csak csalafinta.

* A szerző fonetikusan ejti s írja a német *Teufel* szót, hogy asszociálhasson a magyar *tejfel* szóra, így intve az Olvasót vigyázatosságra: minden dolgok ízes, nyalintható fölszínében van valami ördögi.

Kardok, kaszák

Kardok, kaszák közé a kútba
zuhanok-hullok, fekete lánggal
húz a szemed, karóba húzna,
vár, várat virágok szigonyával.

Sziszegnek északos tulipánok,
egy egész erdő, hogy már halna,
dögölne meg tentélő számon
a dal, mert nem enyém, csak dajka,

csak szoptató, annak se jó,
fröcsköl a számba hamis mézet,
higgyem az apadt reményt égnek,
s nyughassak már, mákonyodó
hiteim közt aludjak, éljek.

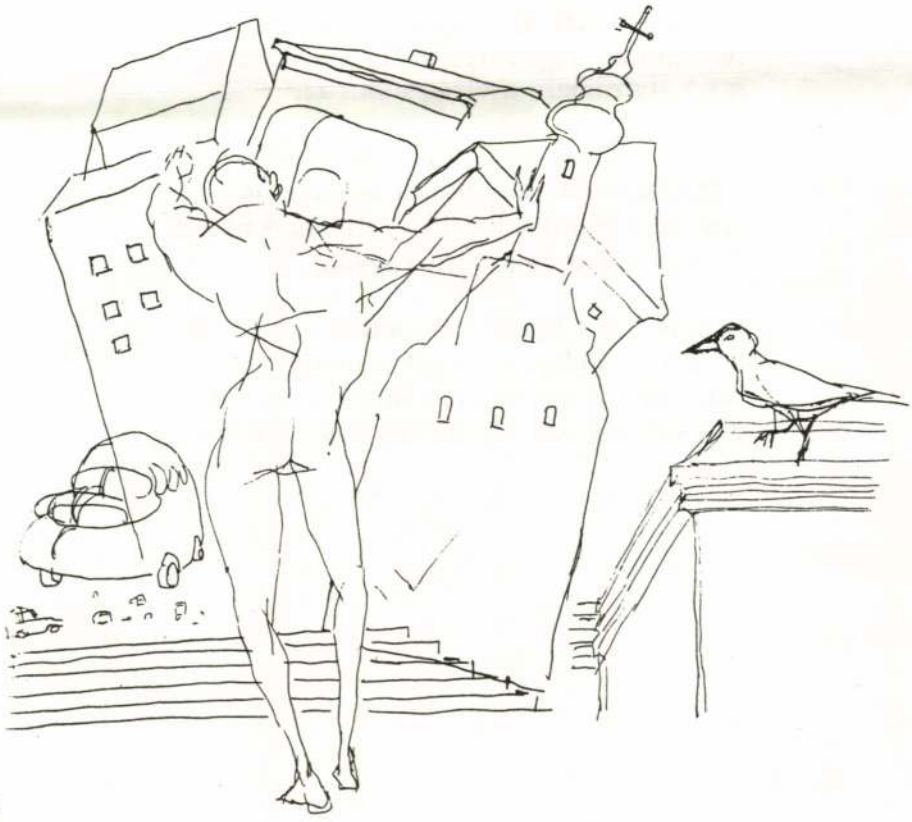

BELLA ISTVÁN

Cigány meggyfamadonna

– versciklus –

Dal

Fekete páva lépdel szívemben,
vérem mezőiben és arról énekel,
van egy nő, egy nő, aki megölet engem,
van egy nő, egy nő, ki megölhet bűntelen.

A szeme színe dél, a szeme színe éjfél,
ő lépi ki időm, hamupercet fakaszt,
hol minden egyszerre születik, hal meg és él,
a hó elvirágzik, a virág elhavaz.

Egyik melle napbölcső, másik holdéj csalitja.
Egyikben születek, másikban meghalok.
Ha majd mind a kettőt végtelenné nyitja,
öröktől fogva és örökre vagyok.

Fekete páva lépdel szívemben,
vérem mezőiben és arról énekel,
van egy nő, egy nő, aki megölet engem,
van egy nő, egy nő, ki megölhet bűntelen.

badságot ünnepelni? Jó, hogy nem tudtuk előre, a nyári és a közvetlen előkészületek után. Talán mégiscsak így volt könnyebb.

Ausztria semleges akar maradni. Örökké. Sikerülhet ez neki? Anyám abbahagyta a táncot, de továbbra is szomszédaival beszélgetett. Nekem nem akadt beszélgetőtársam.

Egyre idegesítőbbek lesznek napjaim. Meddig fokozódik még ez az érzés?

1955. OKTÓBER 23.

Első vasárnapom távol Magyarországtól.

Délelőtt istentiszteletre mentem a Bécs-belvárosi evangélikus templomba. A visszanyert szabadság alkalmából választott ige nagyon kedvemre való volt: „Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, azért örvendezünk" (Zsolt 126:3).

Háromrészes igehirdetés. A diszpozíciók tagoltsága világos volt, de nem tartalmazott fokozást. Ezért mérséklődött az érdeklődés. 1. Szabadok vagytok, a megszállók kivonultak. 2. Teljes-e ez a szabadság? A megszálló hatalmaktól igen, de különben? 3. Krisztus az igazi szabadság. A végén az igehirdető megemlítette: sohase feledjétek szabadságunk mai napját. A könnyen felejtő embert Isten csapásokkal emlékeztetheti.

(Folytatjuk)

JEGYZET

1 Szépfalusi István: Pótszigorlat. 1955, 1983. Bécs, 1984. 400 l. (350–353. l.)
2 Szépfalusi István: Lássátok, halljátok egymást. Mai magyarok Ausztriában. Bern, 1980. 408 l. (365. l.)
3 Mátyás Rákosi: Rechenschaftsbericht vor den Wählern des XXI. Bezirkes (Csepel) von Budapest, Beilage zur Zeitschrift *Ungarische Rundschau* Nr. 8. August 1955. 24 l. Vö. in: *Szabad Nép*, Budapest. 1955. augusztus 9. XIII. évf., 219. szám, 1–2. l.

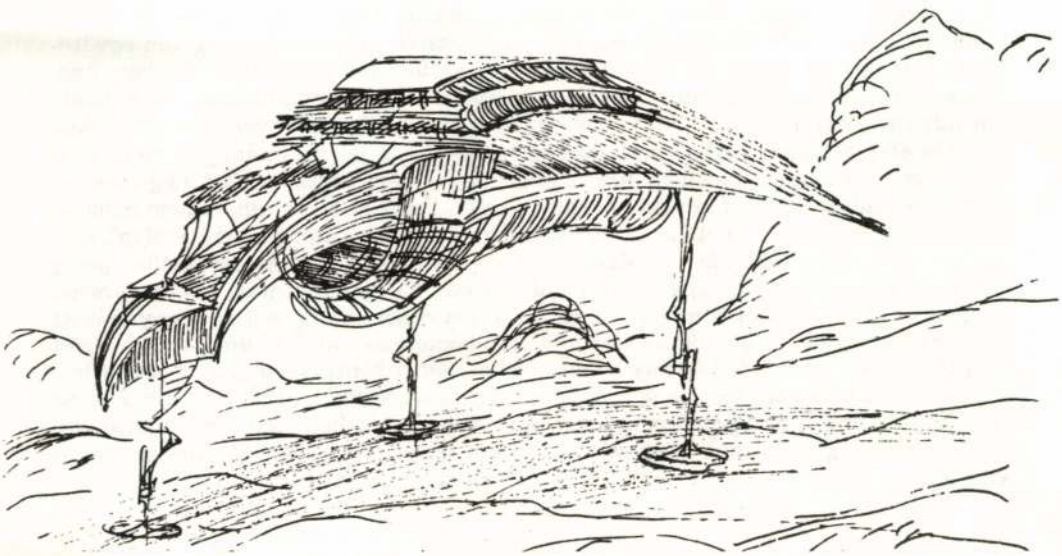

JÁSZ ATTILA

A test ige akar lenni

VASADI PÉTER: *MINDENKI ARANYAT SEJT*

(EGY FEKETE-FEHÉR FILM)

Mintha egy fekete-fehér film idéződne fel Vasadi kötetét olvasva, amelynek se a címére, se a történetére nem emlékszünk már... Ami megmarad, mégis olyan élmény, mint Vasadi kötetében az izgalmas fény-árnyék játék, ami évtizedek múlva is előhívható lesz emlékeink vetítővásznán.

A filmszerűség élménye abból adódik, hogy a profi filmesekre jellemző vágástechnikával egymás után/mellé egymástól távoli, éles és pontos képeket villant, de úgy, hogy összhatásukban erősítsék egymást, és a záróképben, kimerevítve felismerhetővé váljék a szándék. E látomásszerű, de mikrokozmikus képek kifejezik Vasadi szemléletében – még extrém megvalósulásukban is – minden bizonytalanság ellenére, a reményre való összpontosítást: „Te már azelőtt is / vártad a parton jelemet, mely kevesebb volt mint / vízipók lába nyomán a tótükör rezzenete". Megerősítésként hozzáteszi: „De jel volt" *(Kalokagathia)*.

A filmszerű impressziókat, a szavak vibrálását már a korábbi versekben is megszakította szándékosan, amikor a „lényeget" akarta kitapinthatóvá tenni: „Testet tapintok. Csak húson, csonton át / érzem a lényeget. (...) Titok csak testben él / húst fogamzik, karját / növeszti, forgatja könyökét / s ami bevonja / – – a bőre, sorsa, fényhalála – – / abból mosolyog ki" *(Misterioso)*. Mindez a jelen kötet nyelvén így hangzik: „beírva a húsba szavakat: / olvashasd a világot, melyben m / indünk teste ige akar lenni" *(Magánbeszéd)*. A biblikus parafrázist túlemeli a megszokott közhelyen, Jézus testté válásának modern János apostoli áttételét alkalmazza a költészetre, ami a maximalitásra való törekvést fejezi ki – – egyrészről; másrészről pedig van egy ironikus felhangja az utolsó tagmondatnak. Minden kifordítva működik a világban, kaotikusan. A szemközti oldal utolsó sorai segítenek: „pedig / kifordulhatnál a sarkaidból: / az üdvösség forgópontja a hús" *(Animusz)*. A mostani szövegkörnyezetben a biblikus jelentésréteg csupán az elhallgatással kap hangsúlyt, a jelentéshiánnyal, mert mindenki ismeri a negyedik evangélium szövegének ide vágó részeit, és itt mégsincs *szó* róla, csak hallgatás. Mert mindenki aranyat sejt... De az nem ott van, hanem máshol. Nem az aranymosótálban. *A Tamariszk* kötetben azt írja: „arannyá rohad a világ". Ezt, ma a kötet nyitóversében úgy fogalmazza: „Fekete homokot / merítesz a fatálba, pedig / aranylik alattunk a homokpart" *(Bujkálok benned)*. És ezen a ponton, az első versben megbukik a fekete-fehér filmteória, mert az aranymosótálban a sejtett arany helyett csak fekete homok van, amíg az alattunk lévő homokpart, ahol állunk, *aranysárgán* fénylik. Az arany, mint jelkép megszínezi a fekete-fehér kontraszt jegyében elkészített kötetet. A *Biblikus szimbólumok* szófejtése szerint az arany a HIT, a HŰSÉG és az IGAZSÁG szimbóluma. Laodiceának azt tanácsolja az Úr, hogy tőle vegyen aranyat, hogy gazdag legyen. Jézus hit által közvetített igazsága az igazi gazdagság ezen a világon.

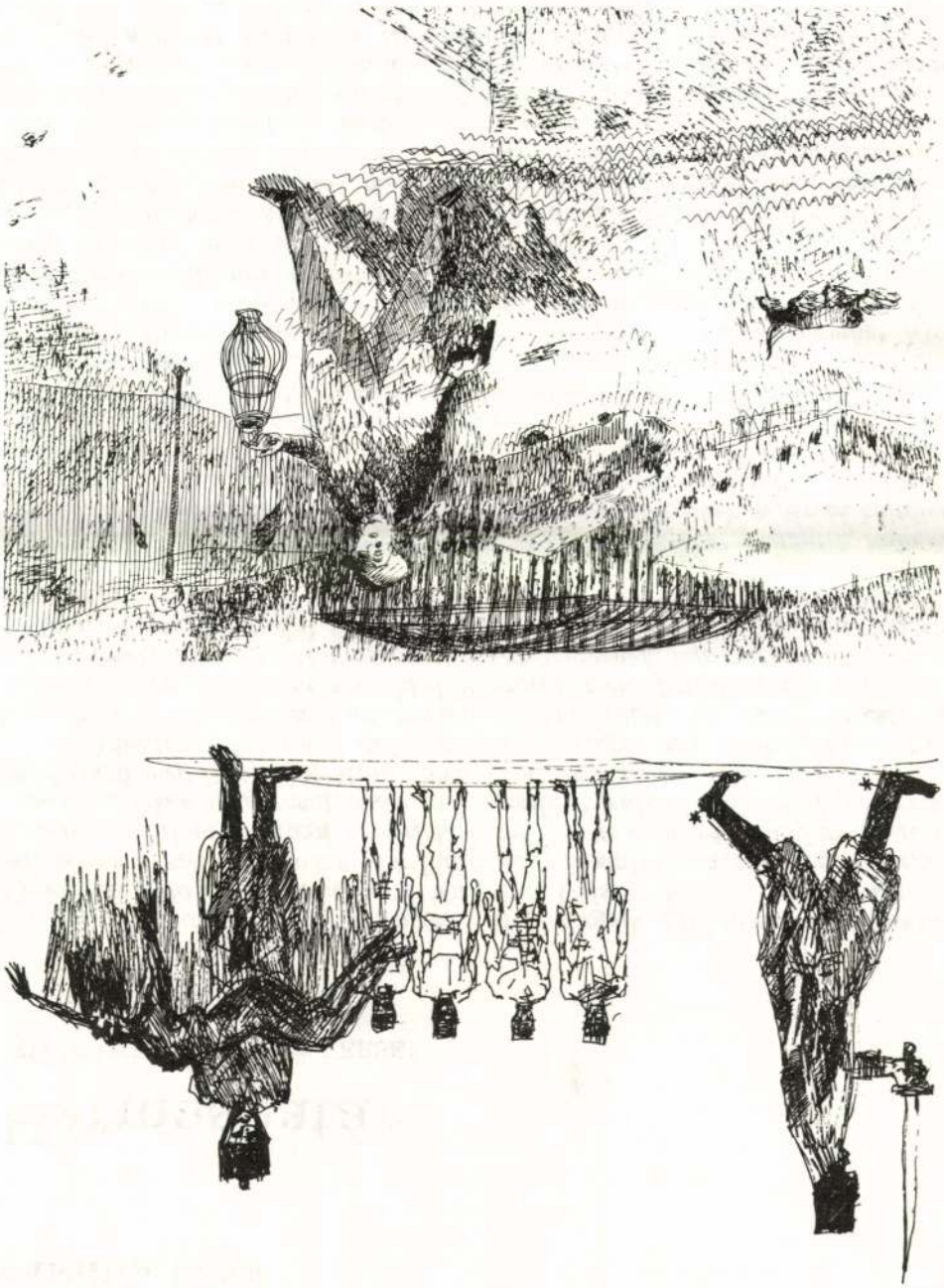

BANGHA IMRE

Hármashatár

SZÍTÁKÁNT MAHÁPATRA VERSEI

Szítákánt Mahápatra a kortárs orijá irodalom egyik legkiemelkedőbb alakja. Nyelve, az orijá az India keleti részén fekvő, Orisszá állam hivatalos nyelve. Bár sokan beszélik, nem tartozik India nagy irodalmi nyelvei közé. A szegényesebb irodalom azonban megfelelő kezek között előnnyé is válhat, mert a meglévő értékek megbecsüléséhez és szélesebb körültekintés igényéhez vezet. Így érthető meg Szítákánt Mahápatra jelentősége is.

Mahápatra, mint a mai indiai értelmiség nagy része, jól ismeri az angol irodalmat, s ezen keresztül az európai gondolkodásmódot. Ezért egyrészt az angol irodalom ihlette törekvésekkel kívánja felélénkíteni az indiai orijá költészetet, melynek hagyományaiban versei gyökereznek, másrészt az indiai hagyományok megidézésével új hangot kíván hozni a világirodalomba, hiszen éppen e hagyományokba ékeltség ad kivételes erőt verseinek. Ahogy a hinduk szemében a történelemnek nincs nagy jelentősége, a hagyományok Szítákánt Mahápatra számára sem a történeti múltba való visszanézést jelentik, hanem állandóan újraértelmezve örökké a jelen világra vonatkoznak. A versek költőjét foglalkoztatja ugyan a történelem, de nem az európai értelemben vett történettudomány. A hindu kultúra számára nem létezik ilyen történelem, hanem csak mitológia, mely egészen más időképpel rendelkezik. Mahápatra versei az állandó mitológiai utalásokkal a mai életet az időtlen hindu világba ágyazzák. Ez az időtlenség a hindu kultúra egyik legjellemzőbb sajátossága. Az évmilliónyi Brahmá-napokhoz és világkorszakokhoz képest minden emberi léptékű időszakasz, minden történelem elveszíti jelentőségét. Ezzel szemben felértékelődik a pillanat, az állapot. Mikor pedig megjelenik az idő, akkor az nem a lineáris, hanem az „indiai" ciklikus idő.

A nyugati gondolkodásmód hatására feltűnik az indek számára eredetileg idegen szociális gondolkodás, mely azonban a minden lénnyel való metafizikai közösség jellegzetesen indiai érzésével fonódik össze. Az európai irodalom hatását a legvilágosabban a szabadvers formája, a szimbólumhasználat és a szürrealista képzettársítás mutatja. Mahápatra szimbólumai mégsem elsősorban „eredeti" szimbólumok, hanem szakrális vagy mitologikus helyek, személyek vagy képzetek felidézései. Ilyen szimbólum a halottégetőhely – a mi „temetőnk" –, ahol az idő előtt megholtak lelkei kísértenek, s így a halott múlt valahogy mégiscsak jelen van. Ilyen a folyópart, az örökké hömpölygő víz, és a parti homok találkozása, vagy éppen a Mahábhárata hadvezér hősének, Juddhisthirának útja az életből a Himálaja felé.

Az európai és a hindu hangok mellett egy harmadik szólam is felfedezhető Mahápatra költészetében: a hinduizmuson többé-kevésbé kívülálló indiai törzsi kultúráé. Orisszában nagy a szinte őskori életet élő, nem indoárja eredetű népesség. Ezeket az animista törzseket a kifinomultabb társadalomba szerveződött, filozofikus hinduk érinthetetleneknek tartják. Mahápatra állami szolgálatban is sokat foglalkozott ezekkel a „bennszülöttekkel", ugyanakkor több antológiát jelentetett meg költészetükből. A törzsi népdalokból tanult csiszolatlan nyelv és érzékletes képhasználat teszi nagyon is földközelivé verseit.

Szítákánt Mahápatra költészete része az indiai irodalom és a világirodalom legtöbbet ígérő útkeresésének. Kultúrájának egyetlen rétegét sem tagadja meg: sem az őskorit, sem az időtlen hindut, sem az újkori angolt. Mindezeket szervesen egybeolvasztva kíván a mai és a mindenkori ember életéről szóló művészetet teremteni.

Szítákánt Mahápatra verseit Bangha Imre fordításában közöljük. (A szerk.)

SZITÁKÁNT MAHÁPÁTRA

Romos templom

A tündér köldökéből
egész éjjel
hangtalan
csillagfény és harmat árad.

A templomi medence lépcsőin
a szennyes, toldozott-foldozott
történelem és hagyomány tisztul
a tudásadó Ganésa dicső oltárán.

Mint vak istenségek magukba merülve,
néha-néha mint széllökések,
denevérek repülnek
a belső sötétségből a bizonytalan jövő felé
a közönyös horizontra.

A végtelenül hosszú délidőnek vége,
egy távoli ökrösszekér zörgésében
úgy tűnik, hogy csak néhány pillanat, s megáll az idő
az elnyúló bozótos mező
reménytelenül elhagyott esti sötétjében.
Ki hív és kit?
Gyengéden, vágyón, mohón, boldogtalanul.
(Ebben az életben vagy másikban?)

A víz széles ragyogó arcán a mosoly
váratlan reményt érez,
s a templom árnyékát és a felkelő holdat
szerelemmel vonzza.

Várakozásban telik el a nap,
„Jön-e valaki istentisztelő?"
kérdi magában mielőtt ásítva felkelne
a leprás koldus.

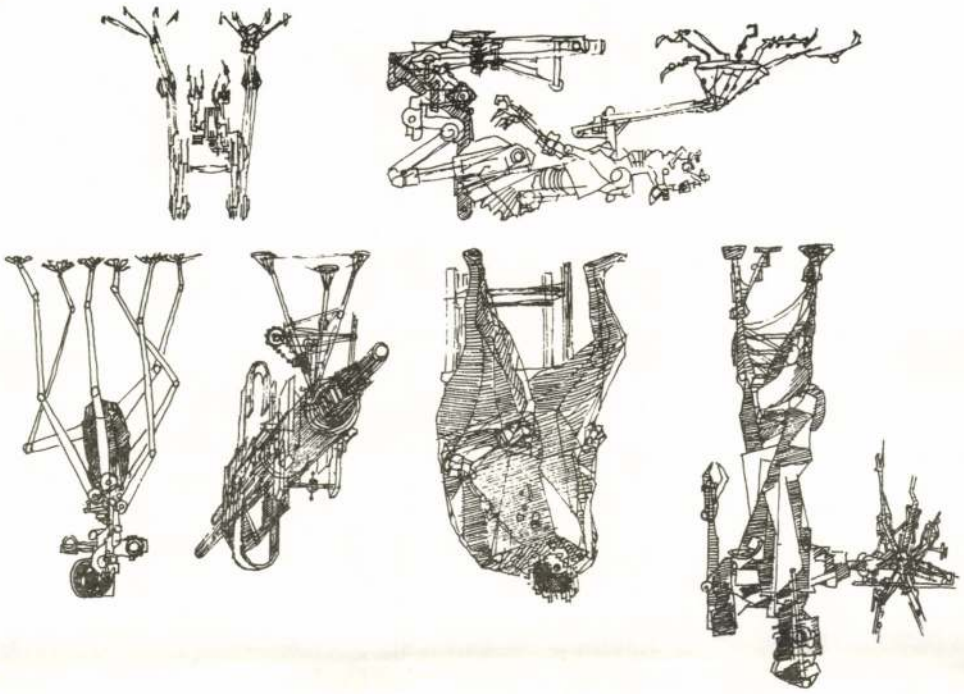

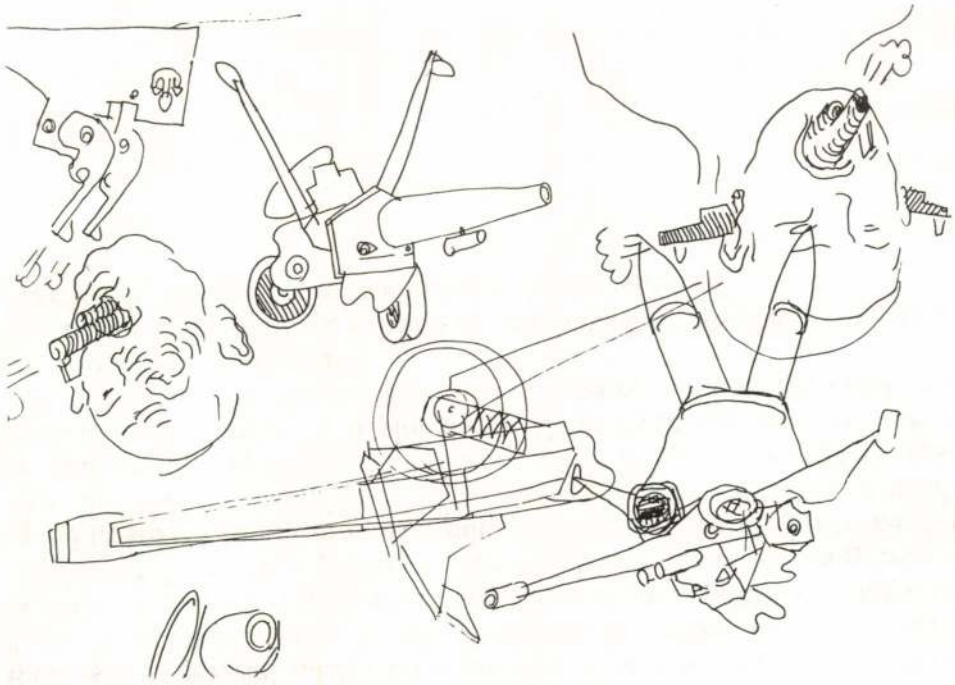

Elolvassa a nevedet a kép alatt, előveszi a versedet Elolvassa azt is. Aztán az ablakhoz megy. Kinéz. Esteledik. Kihullik a kezéből a papír és torz rángás fut végig az arcán... Szóval ezért, akik itt vagyunk körülötted, Veled is vagyunk, de hát mivel az ember élete nagy részét egyedül, sokszor saját magával való kínzó vagy örömteli párbeszéddel tölti: hát minden kétségbeesett pillanatot nem oszthat meg mással; de nem is baj egy-két ilyen pillanat, mert abból lesznek jó versek, mint ez is itt... most újra elolvasom. Csak ilyen nagyon nem lenne szabad elkeseredni, vénhedt frontharcos veteránoknak lekonyulna a bajusza, ha ezt elolvasnák.

Szóval, ha nagyon zuhog benned az eső, bökjél jól oldalba, és szívesen nyerítek jó nagyot, akár telefonba is, hogy: nyihaha!

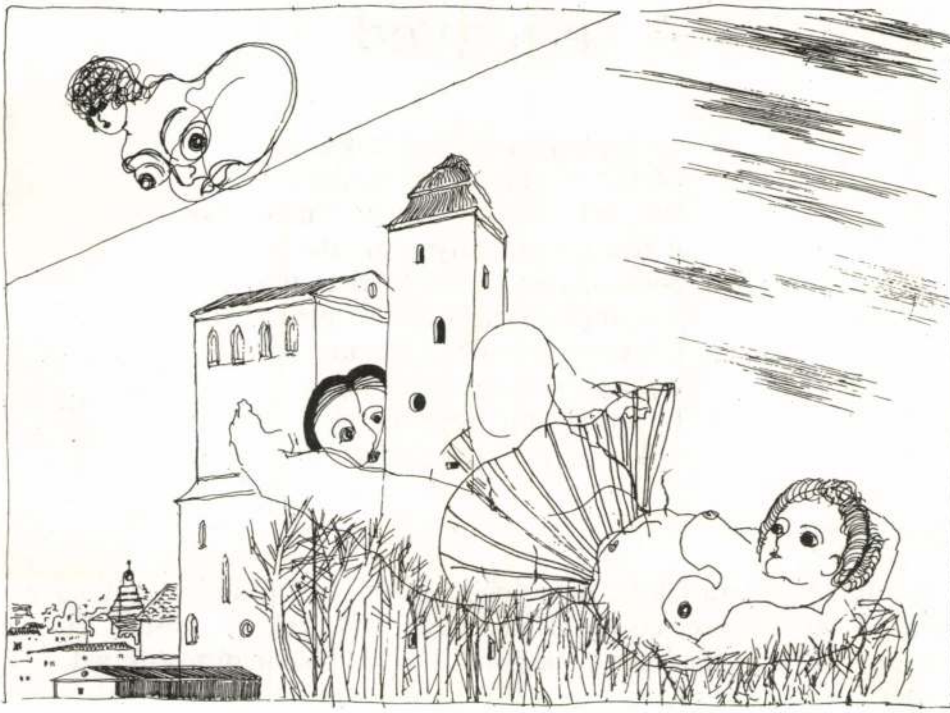

A te jegyed

Csillagkép, amely körbekarol,
Látlak a mélyűrben valahol,
Ott, hol a Fiastyúk a semmibe vész,
A Kiáltás magányos sötétbe hull,
Semmit sem sejtve a fénytelen
Távolban fölragyogsz hirtelen,
Fényoszlop-hullám, táguló,
Dalolsz, lüktetve terjedő,
Egyetlen nap, egyetlen éj,
Kéknapszem-szövevény.

... A hárfa pedig ott feküdt az erdőben. Sokan hallották hangját, sokan indultak keresésére, de csak igazszívűek találtak rá mindig. Ha ez megtörtént, a hárfa húrjai megzendültek és boldoggá tették azt, aki megérintette őket. Hangja hallatán pedig mindig újak és újak kerekedtek föl, hogy megkeressék. A Gonoszság is tudott létezéséről és megsemmisítésére tört, de hiába, nem tudta megkaparintani a hangszert. A hatóságok dühödten és dolguk végezetlenül tértek vissza újra és újra az ország erdeiből – de hát mit is tudna kezdeni egy papírokat tologató, egyformaságba kövesedett buta gépezet – a Csodával?

Egy város körülbelül éjfél után igen különös tud lenni. Rengeteg ember magánya mintha összesűrűsödne ilyenkor és láthatatlan folyóként hömpölyög az utcákon. Egészen elveszik benne az, ami összekötne minket izzó villanykörteszállal. Persze, a magányos szemlélő látja csak így, az éjszakai botorkáló. Önző szabadság-vágy ez, az állandó egyedüllét vágya. A szabadság üvegén át minden egyéb kívánság alárendeltnek tűnik, így az alak, aki az éjszakában tekereg, felettébb furcsa alkatúnak tűnik szemünkben. Óhajtja az emberhez való kapcsolatokat, de ezek a kapcsolatok felszínesek, könnyen bomlók. Mi újság a szerelemmel? Mint mindenre, erre is idegenkedve néz, már a valóságosra persze! Nem szereti a valóságos dolgokat, a már elmondott történetek közt érzi igazán otthon magát, ha van kósza álma, hát annyira fellegekbe járó, valószínűtlen, hogy maga sem ér fel hozzájuk, másoknak elmondani végképp képtelen, ezért többnyire sületlenségeket fecseg.

kakasok gombolyítják a gyapjú szöszét,
gombolyítják az idő gombolyagát...
El-elpihen a guzsaly
derekadon, válladon –
az örökkévalóság nyoszolyáján.

Fordította Bede Anna

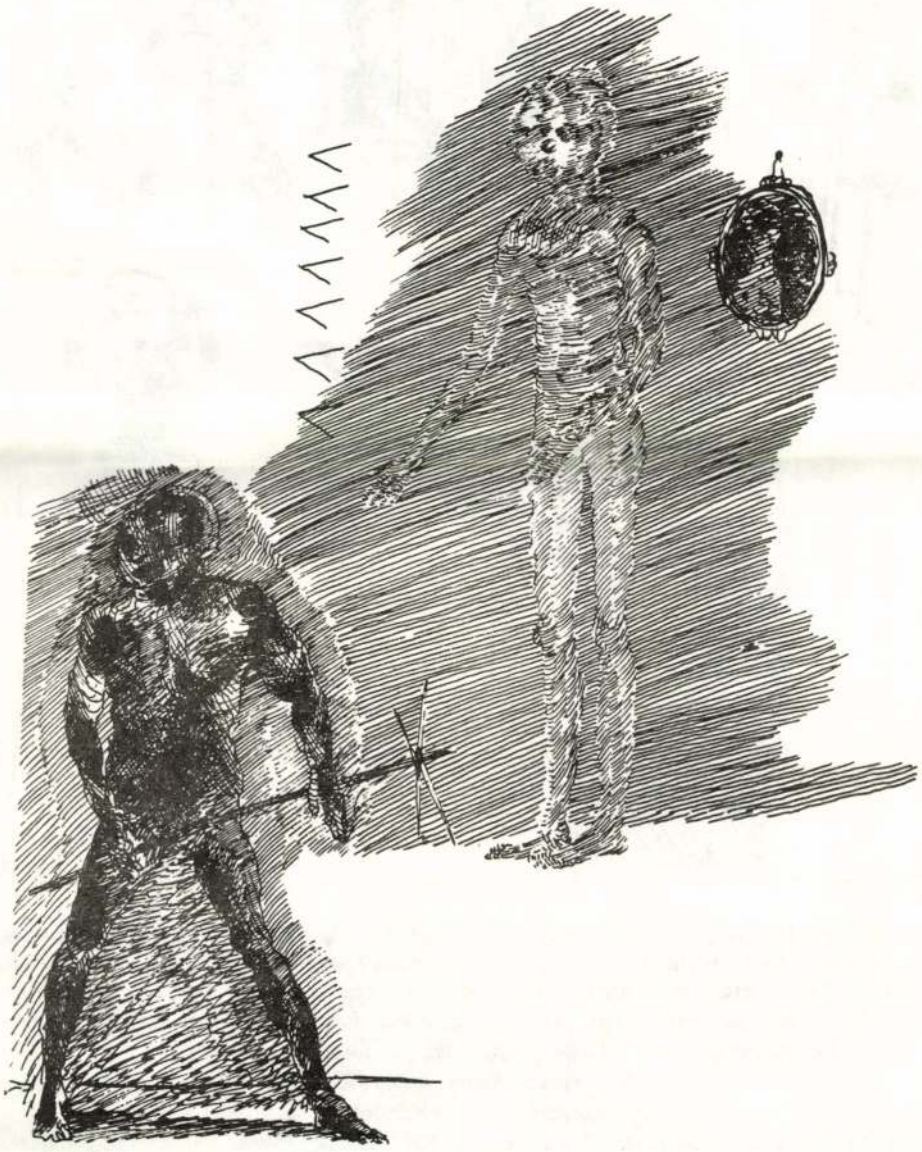

Garzuly Gábor 1967 szeptemberében született Szombathelyen. Barátok, iskolatársak, tanárok, család és szerelmek Giliként ismerték, mert mamája – én – gyermekét várva, hajnalonként munkába menet a Sanyo zsebrádióból ezt a refrént hallotta „Gili-giligili" és mert gyönyörű hajkoronája, finom testalkata, értelmetlen sötétbarna szememélye, gyermeki naivitása, furcsa képességei, végletes érzelmei, megfejthetetlen filozófiája, képzelődései – egy „Gili-világot" alkottak.

A Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem rajzszakos diákja, a századvég fiatal emberének, az utolsó lovagnak, magányos űrhajósnak személyi igazolványképe.

Gábor csak fehéret és feketét ismert, ezért az itt közölt írások végletesek, az indulatok, gondolatok a végsőkig feszítettek. Ha háborúról olvasott, nem tudott vacsorázni, az amerikai filmek szörnyeit valóságnak vélte, a tudományos eredmények beláthatatlan végtelenbe taszították gondolatait, szerelmei az imádatba csaptak át, ha táncolt – a kimerülésig, ha nevetett, zengtek a falak. A fiú az idegen városba vágyódott, a lovag hősi harcba indult, a gondolkodó elsüllyedt elméleti sűrűjében, a felfedező Garzuly Gábor 1992 késő tavaszán felszállt kedvenc űrhajójára – és eltávozott közülünk.

A harang volt a jele…

Geszler Mária

A szalmabálák, szénkupok
mellől a csélcsapattal tudatom:
szemünk ecetes forma csípi.
Nem tartósít, csak a tartalom.

Hadersdorftól az őrhatárig
kitart dobozolt lehelletem.
Alpári fohászom tán eljut Pálig.
Pappot hivassatok, ha nem.

Az utolsó szó jogán

(kvázi)

Ha a költészet létezne még,
ha bárkinek még vers kellene,
lehet, hogy verset kezdenék,
s ez lenne a nekikezdete...

Egy hosszú, érzelmes vers megkurtítása

(Magyar Műhelyes barátaimnak ajánlom)

Hadersdorfig a vonaton
roncsoltan magam zaklatom
(élet-pazarló ennyire)
gereblyélt murva, mályva-szín
napszállatom – és hajlatom

átereszek, rézsük, hidak
hidak alatt a kattogás
tömbökbe drótozott szalmabálák
alatt a csimasz árkot ás

a tarlót átszelő sineknek
kifényesült szolgálata.
Az ember ott leli meg halálát,
ahol a köztes létnek volna a
volna az átmetszése pauszon

Sívó sikokkal aluszom.
Késes vagyok és köszörűs.
Hádesz-dorfig a járt utat...
– Tudatom Veletek: van tudat,
és az arról síró eszme hűs.

Tata táján a szénkupok.
Sásas patak, sor jegenye.
Egy elkanyargó gyalogút.
(Élet-pazarló ennyire...)

Még néhány évig áteresszek!
Még hídhatnék.
Még úthatnékom van nagyon.

Garzuly Mária, iparművész

Deéd szőnyegterveit szőtte és maga is tervezett szőnyegeket. Megszerezte a Kunstgewerbliche Handarbeit Meister címet. Így önálló műhelymunkába kezdhetett. Egy tiroli fejedelmi sírból származó selyemfoszlányt restaurálta. Kremser Schmidt festette faliszőnyeget. 59. old.

László Gyula: Deéd Ferenc művészete 55. old

Műv. Tört. Ért. 1976. XXV. 1. sz. Bp.

Garzuly Maria, iparmüvész

Poszonyi születésü volt.Nagyapja mügyüjtő,és első texti élményeit itt szerezte.Gimnazista koraban mar eljegyez te magat Deéd Ferenccel.1931-ben esküdtek meg.Férje mu munkajaban nagy részt vallalt.Megtanulta a freskó resta tauralas nehéz munkajat.Esztergomban,Feldebrőn,Veszprém ben a Gizella képolnaban,a Kőszegi Szt.Kristóf hatal mas freskójat ő bontottaki. 58.old.

László Gyula: Deéd Ferenc müvészete 55.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp.

Garzuly Mária, iparmüvész

Restaurálta a 1954-ben a Ausztria egyik legjelentősebb mükincsét,az 1458-ban készült gurki Böjti lepelnek /Fastentuch/hatalmas felületét.-A bécsi Szt,Istvan templom padlásan dolgozot és négy év alatt fejete be.1958-ban letette a textilrestazrátori vizsgat. 59.old.

László Gyula: Deéd Ferenc müvészete 55.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Garzuly Mária, iparmüvész

Restauralta Szt.László keresztjének selymét.Magyar föl
det megjárt osztrak zászlókat.Fejedelmi bőrköpenyeket,
kis huszardolmanyokat.Gotikus,reneszansz és barokk tex
tiliakat is más külföldi területekről is.Tapasztalaatai
ról előadásokat tartott a bécsi Képzőművészeti Akadé
mian 59.old.

László Gyula: Deéd Fer no müvészete 55.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXv. 1.sz. pp.

64

Garzuly Maria, iparművész

Deéd Ferenc festő 1931-ben megesküdött Pozsonyban Garzuly Máriával. S ettől fogva munkássága egy finom lelkü, nagy müveltségü asszony figyelmében teljesedett ki. 56.old.

László Gyula: Deéd Ferenc Művészete 55.old

Müv.Tört.Írt. 1976. XXV. 1.sz. Bp

.D.K.

GÂSCĂ Virgil

1930-ban a Szépmüvészeti skola tagja

Réti: Mag bánya... p. 1954. 340.l.

MDK.

Gasca Eugen

Kiállitási ismertető

Utunk 1966 szept.16.

II. ***Immessen Vilmos bécsi egyetemi tudori tételei 1689 jul. 13-áról, Kollonics Lipót biboros érsek arcképével.***

Az egyházfejedelem térden alul van ábrázolva, félig balra forduló ülő alakban. Kezében térkép és iratok. Alul a megszólítás. (Eminentissimo. Et. Reverendissimo. Principi. Ac. Domino. Domino. Leopoldo. Sacræ. Romanæ. Ecclesiæ. Cardinali. à Kolonitz. Archiepiscopo. Ecclesiarum. Colocensis. Et | Bachiensis. Canonice. Unitarum. Episcopatus. Jaurinensis. Administratori. Eiusdemq ; Loci et Comitatus. Supremo. Ac. Perpetuo. Comitis. Joannis | Hierosoly : Ordinis. Priori. Et. Commendatori. Agræ. Ac. Maylpergæ. S. Cæs. Regiæq ; Maiestatis. Consiliario. Intimo. etc. | Következik a megszólítás és ajánlás szövege, végül az 50. tudori tétel. O. A. M. D. G.)

Egykorú rézmetszet bársonymodorban. M. 46·5—30·5 cm. Jelzése alul jobbra : «H. Gascar p : C. Weigel sc : Viennæ.» Ltsz. 2558.

III. 1. ***Thökölyi Imre fejedelem.*** († 1705.)

Balfelé forduló lóhátas alak. (Graaf Emmerich Tekkely. Opperhoofd | der Hungarische Malcontenten en Protestanten.)

Egykorú rézmetszet. M. 23·3—15·7 cm. Jelzés alul balra : «Door Pieter Stevensz.» A fenti írás alatt: «by Nicolaus Vischer met Privilegie vande H. H. Stat : Gen'l:» Kettős példány.

— 2. ***Thökölyi Imre fejedelem.*** († 1705.)

Derékig ábrázolt, félig jobbra forduló alak, ovális keretben. (Emerici Tököly | Hungarici Comitis, | Vera Effigies.)

Rézmetszet. M. 36·5—27·3 cm. Jelzések alul : «O. a Plasse pinx : — ex Formis Nicolai Vischer cum Privil Ordin : General : Belgii Fœderati.— P. Stephani F. Sculp :» Kettős példány.

IV. 1. ***Érsekújvár ostroma 1685-ben.***

A középen a vár. Körülötte az ostromló seregek. Jobbra az előtérben vezéreik. Fent a középen : «Die Vestung Neüheusel.» Balra és jobbra mondatszalagokon német nyelvű magyarázat.

Egykorú rézmetszet. M. 18·5—51·4 cm. Ltsz. 263.

— 2. ***Az eszéki vár és híd 1684-ben.***

Az előtérben kissé balra Eszék vára. Mögötte a Dráva hídja, túlsó partján a dárdai erősséggel. Fent mondatszalagon : «Disegno Del Famoso Ponte E Fortezza Di Essech.» Alul olasz nyelvű magyarázat.

Rézkarc. M. 19·6—52·2 cm. Jelzése lent a jobb sarokban : «Data in luce da Gio : Giacomo de Rossi dalle sue stampa, | in Roma alla Pace con Privileggo del S. Pont : 1684». Ltsz. 5466.

NEGYEDIK TEREM.

I. 1. ***Gr. Oettingen Farkas, a haditanács elnöke, a karlovici béke szerzője.*** (1699.)

Álló alak, félig jobbra fordul. Fent az igazság és a Magyarország térképét tartó béke alakjai, szalagra fűzött érmekkel, melyeket jelképes ábrázolások díszítenek és pálmaággal, melyen egy sast látunk. (Præsidium Et Dulce Decus. | Hor. | Expertus Fidelem Jupiter. | Hor : | Sceptra Jovemque Conciliat. Virg. | Ex Limine Judicat Aeque . . . Mittentis Vota Secundat. | Ihr Excellenz Herr Wolffgang des H : Röm : Reichs Graff von Oettingen Kaiserl : | Majestät Geheimbder Raht, Camerer, und Reichs Hoff Rahts, = Præsident, auch dero bey denen, | Anno 1699, im Monath Januario, zu Carlowiz in Ungarn, mit denen Türcken geschlossenen Friedens = | Tractaten gewesener Plenipotentiarius primarius, und jezo an die ottomanische Pfort nach Constantino = | pel abgeschickter Gross Pottschaffter. M.D.C.C. | Se Tibi pax . . . utramque domum. Ovid :)

Egykorú rézkarc. M. 34·3—21·7 cm. Jelzések alul balra és jobbra «Joh: Jonathan Felsecker Sel: | Erben Excudebat Norimberg. — E. Nunzer: sculp: Norib:» Kettős példány.

2. ***Győr látképe délről a XVIII. századból.***

Az előtérben utasok, kik a háttérben ábrázolt város felé haladnak. Balra a Rába, túlsó partján a külvárossal. Fent a középen mondatszalagon: «Javarinū. — Raab.» Két oldalt géniuszok papirlapot tartanak német nyelvű magyarázattal. Írás alul: «Urbs cum arce in Hungaria inferiore, . . . venum prostant. | Eine Stadt nebst einem Schloss in Nieder-Ungarn . . . gegeben worden».

Egykorú színezett rézkarc. M. 18·8—29·3 cm. Jelzések alul balra és jobbra: «Cum | Privil. | Sacræ | Cæsareæ | Majestat. | J. C. Leopold | excud. A. V. | F. B. Werner | Ad Vivum Delineavit». Ltsz. 335.

Tört. Képes. graf. Kiáll. 1907

MDK

Gasca

Kéki Béla: Az erdélyi képzőművészet gondja.
Erdélyi Tudósitó, 1935. jan. 25 1.

GASCH eperjeri epiten

Löcse, recilgium, 1894

Szörnyi 1996 116.

pel Galleryben rendezték, majd 1949-ben a jónevű Hanover Galleryben olyan képekkel jelentkezett, melyeknek stílusa az absztrakció és a posztkubizmus között helyezkedett el. A kiállítás nagy sikert hozott számára és ezután évente állított ki, előbb csak Londonban, majd Párizsban, Sidney-ben, New Yorkban.

A festészet mellett animációs filmkészítéssel is foglalkozni kezdett és 1952-ben a Cannes-i filmfesztivál nagydíját nyerte el a feleségével közösen készített ,,Animated Genesis'' (Élő Genézis) című kb. húszperces filmje, amelyben a rajzfilm nyelvén mutatja be a Teremtést, a csillagok, az atomok, a primitív sejtek születését és ehhez kapcsolódva, a korunk tudománya által létrehozott gépkorszak világát, a modern Teremtést.

Még nagyobb sikert és főleg közönségsikert ért el 1955-ben a ,,Short Vision'' (Rövid látomás) című, festményeiből készített animációs filmje, amely a Velencei Filmfesztivál nagydíját kapta. Egy ideig még fog-

Gasch Rezső

bútortervező

1913–1922

Éimisk

1930. 83. l.

KARL GASKO, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E metsrek egyike volt:
326.- Karl Gasko, Rimaszombath, 1846. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

GASNER János
80. Sziámi ultrarock – Egyetemi Színpad, 1989
Siamese ultrarock – University Theatre
offset, 42x28,5 cm
j.j.l. GAS – ny.n.
ltsz.: xy 90.363

A változás jelei : Plakátok 1988-1990.
: Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.14.-
dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin
Bp., MNG, 1990 17. p.

Gáspár

eperjesi kőfaragó

1466, 1/4 frt

l. 1468 adólapban

Muz. Kot-Ért

1917. 240. l.

u.o. 1918. 35. l.

(Stegmüller)

Gáspár Kőfaragó

1470-es évek

Tv. Epezés 3/o.

240.2

Gáspár, építő (murator) a XV. század közepén Bátrfán. 1463-ban Perényi István királyi asztalnokmester részére Újvárt dolgozott s elvégzendő munkáira 100 arany forintot kért.

Arch. Ért. 1912. 443. l. — *Iványi Béla dr.:* Bártfa szabad királyi város levéltára. 1319—1526. Budapest, 1910. 227, 235, 273. l.

MDK

Gáspár kőfaragó

Iványi Béla dr: Eperjes középkori kőfaragói és szobrászai. Muz. és Könyvt. Ért. 1917. 4.füzet.
240 l.

A
KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET - DUNAÚJVÁROS
tisztelettel meghívja Önt

GÁSPÁR ALADÁR
ÚJABBAN

című kiállítására.

A megnyitó időpontja: 2006. augusztus 18., péntek 18 óra
A megnyitó helyszíne: KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET (Dunaújváros, Vasmű út 12.)

Köszöntőt mond: KISMONI LÁSZLÓ DMJV humán alpolgármestere
Bevezetőt mond: KOZÁK CSABA művészeti író

A kiállítás megtekinthető 2006. szeptember 8-ig, a vasárnapok kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Gáspár Aladár Részeidből egészed című új katalógusa a kiállítás zárónapján, 2006. szeptember 8-án 19 órakor kerül bemutatásra.

A kiállítás és a katalógus támogatói: Dunaújváros MJV Önkormányzata, Modern Művészetért Közalapítvány, EL-CO Dunaújváros, Orbán Erzsébet és Tsa, DunaNet, Mayer Anna, Dr. Tamás László

GÁSPÁR ALADÁR ÚJABBAN

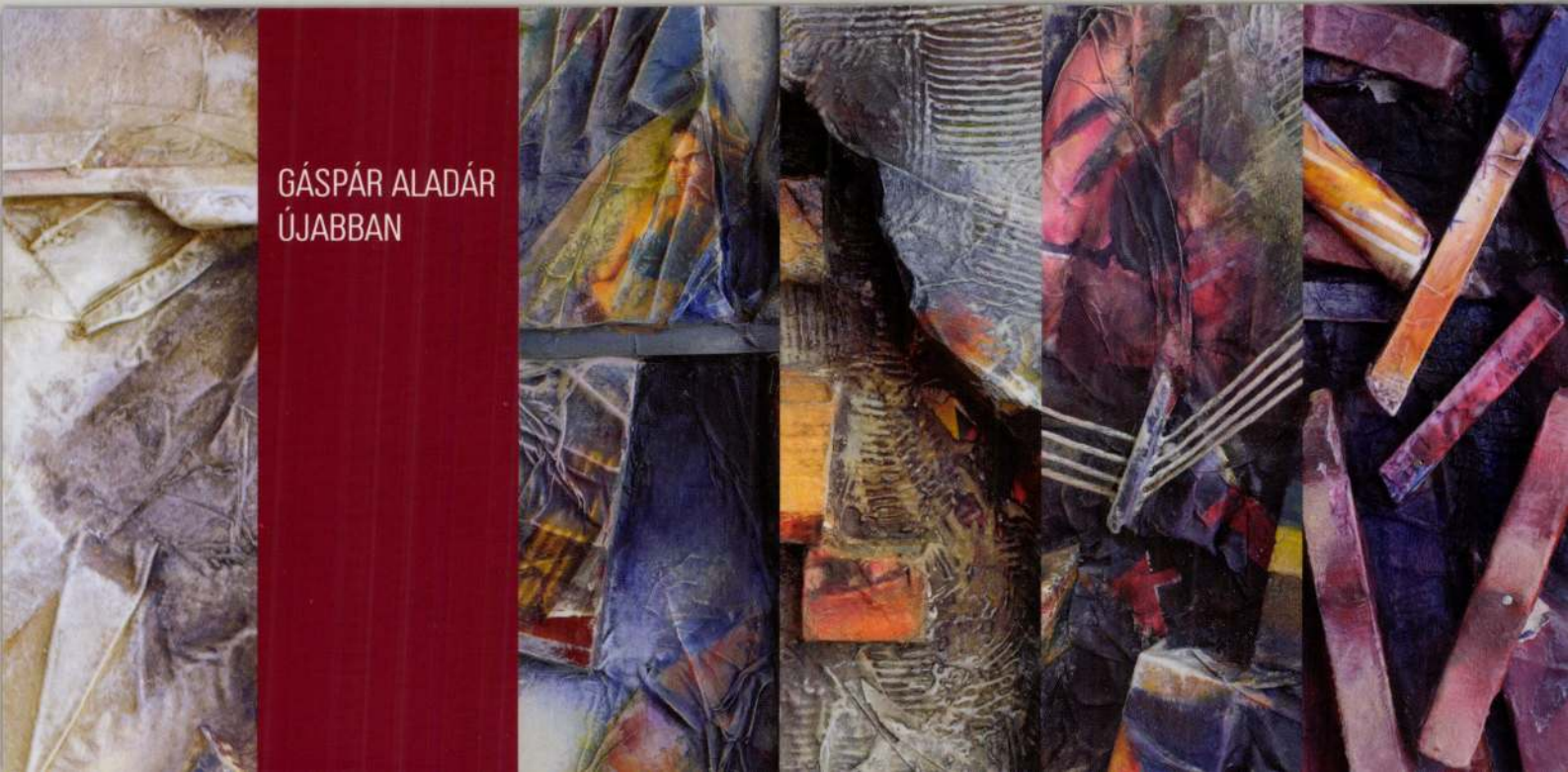

Gáspár Antal

~~festő~~

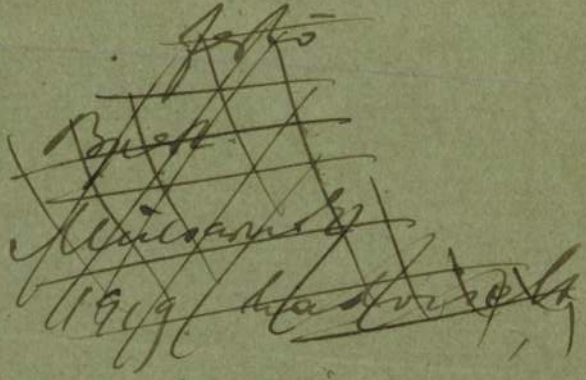

~~Brest~~

~~Minsarnok~~

~~1919 Hadvizsg.~~

egy hozzám intézett

horizó önéletrajzát a

szépművészeti Muzeum

adattárának ajándé-

koztam. Ez a végleges

megírásnál okv. fel-

használandó.

Gáspár András

festőművés

a kiállítás Kaposváron, a Kilián György Műv. Központban tekinthető meg.

Ripol Rónai (József) Stúdió

Kiállítás: 1988 aug. 27-szept. 9.

MDK

Gáspár András

graf.:

Olefini

Somogy megyei képzőművészek 2o. kiáll.
Rippl Rónai Muz. 1968. ápr.

Gáspár Boldizsár épitész M.[illegible].K.

Közremüködött a kaposvári gimnázium tervézésében

Társa: Scholz E, Gáspár Szávay J. Souheitl F.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 170.l.

< Gáspár dezső >

< > Szerkesztő látszattan. (Perspektiva.) 1. köt. Gyakorlati rész. Irta és az abrákat (129) rajzolta —. Bpest 1935 (1936) 152 l. 8 r.

II. k. 1938

1927 és 1929 vagyt Ferencz-téri ish-ban

~~(1895–1927)~~ ~~Ø~~

~~Gelek Artúr: Liebl Ervin f. 8 r, 55 l,~~

~~56 k. Bpest 1935.~~

~~9 Egy ismeretlenül élt festő- és szobrász-~~

~~művész élete és művészete.~~

Gáspár Dezső

1914. máj.–pin. kiáll. Nemzeti halon
Virágok, olajf. 200.–

1914. dec. kiáll. u. o.
Tisztás, olajf. 80.–
Madarak hazája, olajf. 120.–
Konyhakert, olajf. 60.–

1915. ápr.–máj. kiáll. u. o.
Pálma-bimbó, olajf. 400.–

Polgárisk tanár, minőtes
igazgató, festőnmező

1916 máj. fáriment
Virágok, tidő, of

1933
50
1883

1927. koll.
Ferenc sar-
tári polg
isk. bm

Ujfalusi József dr., apátkanonok (nekr.)

III. 168.

Gáspár Dezső
festő
Dolce, olajf.

Nemzeti Szalon
1917. máj.
tav. kiáll.

Gáspár Jenő

1920. szept.

kiáll. Nemzeti szalonban

Évike pastell 10000.–

Flattern h. n. V. 54.

Gáspár Dezső

1922. ápr. – M Akv Pf Egy
ki ll. Nemzeti Szalonban
Tanulmány, pastell, 1200.–
Gondolatok, pastell, 1500.–
1922. máj. MROE
kiáll. Nemzeti Szalonban
3 pasztell Bory, Erdő
1923. nov. M Akv Pf Egy
ki ll. Nemzeti Szalonban
Erdő, pastell, 4000.00.–

Lelet, dunaszekcsői V. 17.

Gáspár Dezső

Nyitrai park,
pastell.

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Hadsereg.

E lapon egy-egy Caval
stadt) és Ingenieur-Akademie
1735, 1820 és 1840. évből á

középütt: DI
jobbra: No.

a kép alatt: Akdamie-Zöglin
alól balra: F. l'Allemand.
jobbra: Gedr bei J. Hö
legalól középütt: Wien bei
denen Kron

Szines kny., mér. a
F. l'Allemand: Die k.
zweyer Jahrhunderte, J. Ber

140

Gáspár Dezső

festő

Badacsony, pastell

A Kisbalaton vidéke

pastell

Nemzeti Szalon

III. Balatoni kiáll.

1928. ápr.

Gáspár Derső

1928. jun. Neuv. Szalon
fav. tárl.
4 pastek

Matuznák Mihály, plébános és történetíró

III. 232

Gáspár Dezső

153 Zobor, paszt. 1000
154 Park, paszt. 800

Nemzeti Szalon
1926. Május.
MAPE 12. kiáll.

EMŐD AURÉL : Terefere

Gáspár Dezső

1922 ápr (N. Ital) festő
Tanulmány, Gondolatok, pszt

Erdő, pasztell 400.000.

Nemzeti Szalon

MAPE 10. kiáll. 1923 nov.

1927 máj-jun
Parádi részlet | pszt
Csobánc

1928 okt cyáng ház, virf
Erdő
Falusi köz | pszt

1930. dec
Marospart
Erdő
tűrhület | pszt

Gáspár Dezső

1909/10. — 1912/13

Ferkèpzomfoiskòvk
84. l.

Le cabinet des estampes de la Biblio-
[illegible] la gravure

< Gáspár Dezső >

könyve

Szerkesztő látszattan.

< > 2 kötet. Bp. 1938.

Ismeretlen Ábrakkal -

Mátrai Vilmos

Rajzoltatás

1938. 42, 43. l

lásd

2

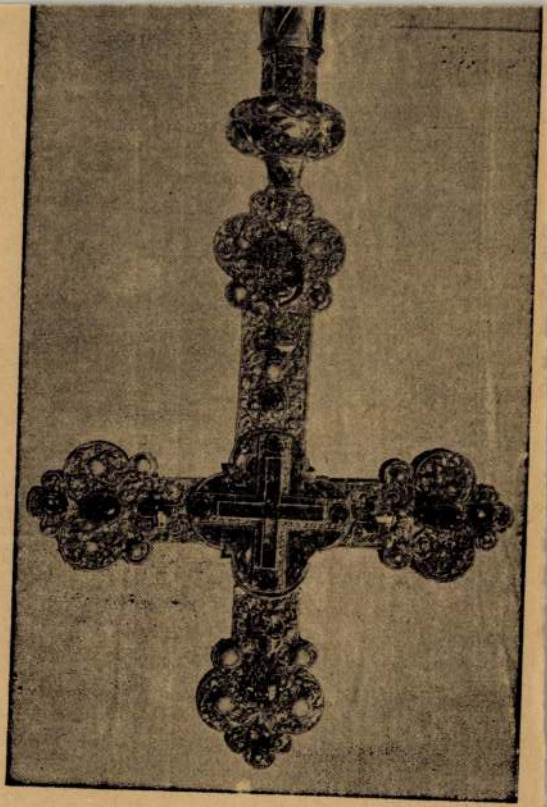

Gáspár Dezső

rajztanár

belépő a Rajztanárok

Egyesületébe.

Rajzoktatás

1937. 9–10. sz.

161. l.

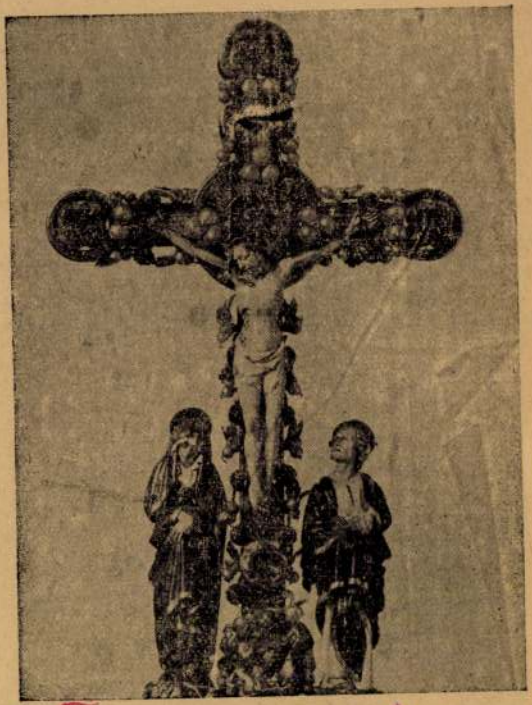

239. kép. *Mátyás király kálváriájának teteje.*

Gáspár Dezső

l.

Rajzortatás

1938. 4–6. n

50. l.

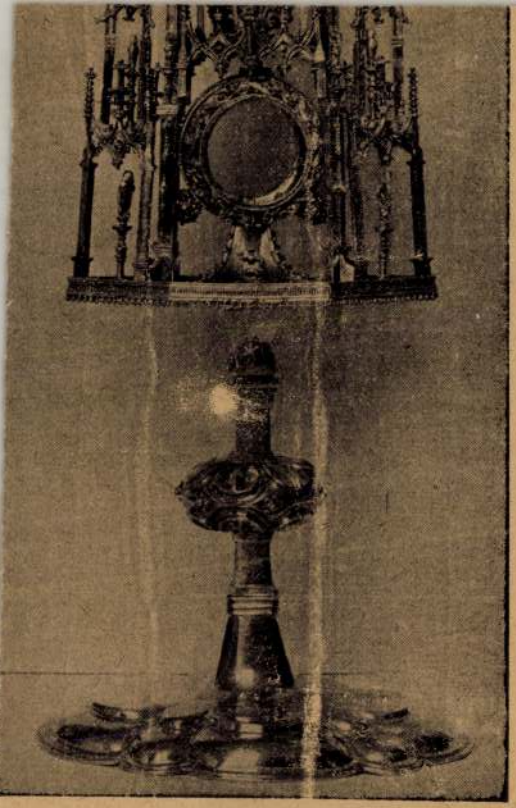

250. kép. *Urmutató, XV. sz. vége.*

~~239~~ 237

Gáspár Dezső

Unics céd

Ujság 1927. dec. 17

Gáspár Dezső, Reuter Ágost és Vadon Benjámin képkiállitását az I., fehérsastéri polgári fiuiskolában Kertész K. Róbert államtitkár képviseletében Mariay Ödön és Rónay Zoltán miniszteri tanácsosok meglátogatták.

[illegible] üdvözlöm Önöket, akiket a szellemi erőgyüjtés nagy feladatának nemes vágya vezetett ide körünkbe, Egyetemünk falai közé, úgy azokat, akik már mint ismerősök jöttek vissza, mint azokat, akik csak ezúttal léptek Egyetemünk kötelékébe, hogy itt a választott pályára képezzék ki magukat. Amidőn igaz szeretettel fogadjuk, fokozott felelősségünk tudatában, arról szeretnék általánosságban szólani, miképpen rendezkedjenek be ez új otthonukban, hogy jól érezzék magukat és céltudatosan haladjanak jövőjük felé, nyitott szemmel és erős karral evezzenek a cél felé. Quo vadis? Hová, merre induljanak, mert van olyan út is, mely nem oda vezet, ahová elérkezni a szándékuk.

Mindenekelőtt avval kell tisztábajönni, van-e rátermettségük, éreznek-e kedvet, hivatottságot a pályára, alapos, komoly megfontolás után határozták-e el magukat erre az egész életükre kiható lépésre. Sajnos, nálunk is akadnak, akik sivár lé-

Gáspár Dezső

Könyve

Dr Zigány Ferenc:
Gáspár Dezső: Szerkesztő látszatban.
II. k. Bp. [1938].
Könyvism.
Technika
1938. 220. l.

Gáspár festőművész a szép Sándor Laura megrendítő tragédiájáról

Miért ugrott le a fiatal leány a negyedik emeletről?

— *Az Est tudósítójától* —

Miért ugrott le a 21 éves *Sándor* Laura a *Markovics Iván* ucca 4. számú ház negyedik emeletéről? — erre a kérdésre keres választ vasárnap este óta a rendőrség.

Vasárnap este tíz óra tájban Budán, a *Markovics Iván* ucca 4. számú ház negyedik emeletéről *az udvarra ugrott egy jólöltözött, csinos, fiatal lány.* Röviddel azután, hogy beszállították az Uj Szent János kórházba, meg is halt. A házbeliek ismerték a halálugrás áldozatát, másfél évig lakott a *Markovics Iván* uccai házban *Gáspár* Dezső polgáriiskolai tanár, c. igazgató, festőművész műteremlakásában az ötödik emeleten.

Szegény *Sándor* Laura mostohagyermeke volt az életnek. Túl a reménytelen szerelmen, amely a halálba űzte,

reménytelen volt egész élete.

Nem volt senkije, semmije.

Valahol társaságban ismerkedett meg vele a festőművész rajztanár. A fiatal leánynak megtetszett a komoly, negyvenes férfi. Azután egyszerre csak odakerült a festőművész lakásába és ott maradt másfél esztendeig.

— Házvezetőnő volt nálam — mondta tegnap éjszaka alig néhány perccel az öngyilkosság után *Gáspár* Dezső a detektívnek.

A nagy csalódás

Másfél esztendeig együtt éltek, aztán a festőművész próbálta megértetni *Sándor* Laurával, hogy *nem élhet tovább vele, mert sokat pletykáznak róluk.* Szobát vett ki a *Donáthi* uccában a leánynak, majd elhelyezte őt öccse kifőzésében a *Lehel* ucca 33. számú házban

Egy hónappal ezelőtt költözött a *Lehel* uccába *Sándor* Laura és a kifőzdés *Gáspár* családtagnak tekintette őt. Lakást is ő adott a leánynak, aki reggeltől-estig kiszolgált a kifőzésben. Sokat panaszkodott ismerőseinek, hogy

csalódott szerelmes, céltalannak látja az éltét és előbb-utóbb öngyilkos lesz.

Tegnap is szomorúan szolgálta ki a kifőzés vendégeit és délután hat órakor kimenőt kért gazdájától. Utóbb derült ki, hogy valamit tudott már ekkor *Sándor* Laura. Tudta azt, hogy a festőművész budai műteremlakásában nagy vendégség lesz este, a kifőzésből vittek oda vacsorára valót.

Az utolsó találkozás

Sötét este volt, amikor felért az ötödik emeleti műteremlakás ajtaja elé. De nem ment be, hanem ott maradt a lépcsőházban és *órák hosszat várakozott.*

Tíz óra előtt kinyilt az ajtó és elegáns urak, jól öltözött urak társaságában távozott hazulról *Gáspár* Dezső. A sötét lépcsőházban egyszerre szembetalálta magát *Sándor* Laurával.

— *Gáspár úr, kérném egy szóra...* — dadogta falfehéren a fiatal lány.

A festőművész így felelt:

— *Most nem érek rá, majd visszajövök.*

És tovább ment társaságával.

A leány bement a lakásba és itt talált rá fel óra mulva a visszatérő tanár. Hogy mi történt közöttük? A festőművész szerint ugyanis *jelentéktelen beszélgetés* folyt le. A lány szemrehányást tett Gáspárnak:

»nem szeretsz, mindent tudok«,

Gáspár csillapította és amint a detektívnek mondotta később:

— Végül is a lány megbékélve, csendesen távozott a lakásból.

Az történt, hogy

Sándor Laura kirohant a lakásból és mert az ötödik emeleten csukott a folyosó, lerohant a negyedikre és átvetette magát a folyosó korlátján.

A festőművész levelesládájában *kis cédulát* találtak a tragédia után. A cédulán csak ennyi állott:

»Miután már nem szeretsz, nem is látsz többé, Laura.«

A festőművész-rajztanár ma reggel nem ment be órára a polgári iskolába. Az átélt izgalmak következtében feldúltan, sápadtan fekszik lakásán. Lassan szürcsöli reggeli teáját, amikor Sándor Laura öngyilkosságáról beszél:

— *Ez nem szerelmi dráma... tulajdonképpen csak ő volt szerelmes belém.* Itt lakott nálam mint házvezetőnő. Intelligens lány volt, kereskedelmi tanfolyamot végzett és tudomásom szerint a *Weiss Manfréd*-gyár irodájában dolgozott azelőtt mint tisztviselőnő.

Nagyon egyedül élt a világban, anyjával is megszakított minden érintkezést, én gondoskodtam róla.

— Sajnos, pletykáztak rólam, rossznéven vették, hogy csinos fiatal lánnyal élek a lakásomban. Kénytelen voltam állásomra való tekintettel változtatni a helyzeten... Megkértem öcséméket, hogy vegyék magukhoz és azt hittem, hogy ezzel nyugvópontra jutott a história. Tévedtem. Tegnap este

Katalin-napot

tartottunk idehaza. Tudniillik együtt lakom unokaöcsémmel, ő is tanár. Társaságot hívtunk, úrilányokat, ismerősöket, olyan házibál volt. Laura ezt megtudta valahonnan, azt hitte, hogy Isten tudja, mi történik nálam és ezért jött ide, ezért állt órák hosszat a lépcsőházban és ezért fogadott szemrehányásokkal később, amikor az úrilányokat hazakísérve visszatértem. Öt percig volt csak itt, azután *leugrott az emeletről...*

A festőművész végigsimítja a homlokát, leteszi a teáscsészét, megint felveszi. És hosszú hallgatás után szükségesnek tartja megjegyezni:

— *Nem mondom, én is szerettem őt, hiszen nagyon kedves, csinos lány volt... Dehát nem tehetek arról, ami történt...*

Mély fájdalommal tudatjuk rokonainkkal, jóbarátainkkal, s mindenkivel, aki őt ismerte és szerette, hogy drága édesanyánk

özvegy

Kálmán Koppstein Károlyné

szül. Singer Paula

jóságos életének 80-ik esztendejében e hó 26-án elhúnyt.

Kedves halottunkat e hó 29-én Wienben (Zentralfriedhof) családi sírboltban helyezzük örök nyugalomra.

Kálmán Imre, özv. Woititz Ernőné, Barna Józsefné, dr. Nágel Pálné, Abelsberg Jenőné gyermekei.

Kálmán Imréné menye.

Ábelsberg Jenő, dr. Nágel Pál, Barna József vejei,

valamint unokái és dédunokái.

A francia sajtó üdvözli a közvetlen német-francia tárgyalásokat

Párizs, november 27
(Az Est külön tudósítójától)

A francia sajtóban nagy visszhangot keltett az a megbeszélés, amelyet Berlinben *Hitler* birodalmi kancellár *Francois-Poncet* francia nagykövettel folytatott. Általános vélemény szerint ez a megbeszélés

első fejezete azoknak a közvetlen francia-német tárgyalásoknak, amelyeket Anglia is helyesel és javasolt.

Miután Párizsban *Köster* párizsi német nagykövet szintén megbeszélést folytatott *Leger*-vel, a francia külügyminisztérium vezértitkárával, azt hiszik, hogy *ezen a megbeszélésen ugyanazok a kérdések kerültek szóba, amelyeket Hitler Francois-Poncet berlini nagykövettel megvitatott.* Hivatalos francia részről arra utalnak, hogy nem egyes konkrét kérdések megvitatásáról volt szó, hanem

csak általános jellegű eszmecseréről, amelynek célja voltaképpen tapogatózás és tájékozás volt.

A baloldali sajtó egyrésze melegen üdvözli *Hitler* kezdeményezését.

A vasárnap esti lapok közül a félhivatalos *Temps* foglalkozik részletesebben a német kancellár és a berlini francia nagykövet találkozásával. A *Temps* is rámutat arra, hogy noha *Hitler* ezen a találkozáson kétségtelenül jelezte a homloktérben álló kérdésekkel, mint a *Saar*-problémával kapcsolatban való felfogását mégis bizonyos, hogy

a megbeszélés során lényegbe vágó tárgyalások még nem kezdődhettek meg.

Mindamellett ez a megbeszélés is elsőrendű jelentőségű esemény, még pedig azért, mert megtörtént *a közvetlen érintkezés és a francia nagykövet a nemzeti szocialista kormány fejétől kaphatott felvilágosításokat.* Ha igaz, hogy *Hitler* kancellár olyan formulát keres, amely a két állam megértését szolgálja és ha igaz az a békeakarat, amely legutóbbi beszédeiből és nyilatkozataiból kicsendül, akkor

meg fogjuk tudni, hogyan óhajtja ezt az akaratát és ebbeli szándékait cselekedetekben megvalósítani, amelyek biztosítanák a kölcsönös megértést. Kétségtelen, hogy ezzel kell kezdeni.

A »L'Intransigeant« ezt írja: »Akár akarjuk, akár nem, *Hitlernek Francois-Poncet*-val, valamint *Köster* követnek *Leger*-vel való összejövetele nem egyéb, mint a közvetlen német—francia tárgyalások előjátéka. De vajjon egyetérthetünk-e azzal, hogy

Németország engedélyt kapjon az újból való fegyverkezésre és vajjon hozzájárulhatunk-e Hitlernek ama kívánságához, hogy a Saar-vidéket népszavazás mellőzésével adjuk át Németországnak?

Ezekre a kérdésekre csak *igen*-nel vagy *nem*-mel lehet válaszolni. **(L. R.)**

Gemier meghalt

Firmin Gemier

Párizs, november 27

Tegnap este meghalt Párizsban Firmin *Gemier*, a kiváló színész, rendező és színigazgató. Megalapítója volt a színházi világszövetségnek. A becsületrend lovagja volt.

Gemier 68 éves volt és szívszélhüdés ölte meg.

Román vasgárdisták véres erőszakosságai

Bukarest, november 27

A választási küzdelem mindenütt megindult. A vasgárdisták sok helyen véres zavargásokat rendeztek. *Eski Baba* községben mintegy 30, Bukarestből teherautón érkezett vasgárdista *revolversortüzet adott* a parasztokra és a bíróra, aki meg akarta menteni agitációjuktól a község nyugalmát. *A bíró, a jegyző, a pénztáros és öt paraszt súlyosan megsebesült.*

Jassiban a diákok lármásan tüntettek a liberális klub előtt

egy társuk agyonlövése miatt.

A rendőrség szét akarta verni őket, mire a *tüntetők rájuk lőttek és*

egy rendőrt halálosan megsebesítettek.

Ezután *eltorlaszolták magukat a diákmenzán.* Ha holnap reggelig nem távoznak, erőszakosan verik ki őket.

Jamandi belügyi államtitkár Jassyba azt mondta, hogy *ezt az anarchiát a kormány ki fogja irtani.*

Express hirdetések

Ebbe a rovatba délelőtt 10 óráig fogadunk el hirdetést. — A szombati és hétfői lapok részére a hirdetések már előző nap feladandók. — A legkisebb hirdetés ára 4 pengő.

Télikabát prima minőség, mérték után, seidenia béléssel P **130.–** selyembéléssel P **150.–** **BLUM** és Testvére angol úriszabók, Váci ucca 31-33. Piarista épület

Világhírű ólomkristály ajándék- és dísztárgyak rendkívüli választékban és minőségben nagyon olcsón kaphatók. **Damjanich ucca 54, I. 6.**

Buda legszebb részén II. Ruszti út 10. sz. (Fillér u.) bérvillában **4-szobás hallos** nagyméretű lakás, garderobe- és két előszobával, központi fűtés és állandó melegvízzel, kívánatra garázzsal, **májusra kiadó** Bővebbet a helyszínen, vagy a tulajdonos telefonja **426-05**

Agogépet veszek Ajánlatokat azonnal **Ganztried, Laudon ucca 3.**

Ne kísérletezzék! WINDFIX a tökéletes, megbízható légréselzáró ablakos és ajtók részére. Gresham-palota. Tel. **825-33**

5-tonnás teherautó 6 db. új Cordatic elastic gumival, Bosch világítással, generáljavítva P 1500-ért **eladó.** Méray gyár, Zápolya u. 15-17

Pehelypaplanok, gyapjúpaplanok, vattapapla ok minden minőségben olcsón **Blau paplanüzemben, Király ucca tizenkilenc,** udvarban. Hibásak is kaphatók. 25

Új fővárosi gyógyintézet keres Képzett belgyógyászokat adjunctusi — laboratóriumi, alorvosi állásra, továbbá gazdasági vezetőt és directricet szerény tőkével. Ajánlatokat „Rentabilitás biztosítva" jeligére a fiókkiadóba, Vilmos császár út 62

VILLA palotaszerű emeletes, **2-lakásos,** nagy kerttel, garázzsal. **negyvenezerrel** átvehető. — **539-26**

Perzsabunda molett **alakra eladó.** VI., Teréz körút 22. sz., házfelügyelő 129

KÖTŐMESTERT keresünk Schubert Salzer sapkakötőgépekhez. Jelentkezni Palace-szálló 307. 32

SPORT

Hajszálon függött a Ferencváros elsősége

A Bocskay harmadik, a Hungária ötödik lett az utolsó őszi futballfordulón — Kétnapos „téli szünet"

— *Az Est tudósítójától* —

Az őszi bajnokság utolsó fordulója *izgalmas vasárnap* volt. Öt perccel a futballbajnokság félideje előtt még az *Ujpest állott az első helyen*, a Ferencváros csak az utolsó percekben lőtt góllal tudta megmenteni első helyét. Heves izgalmak voltak a Hungária-pályán, de valamennyi meccsen elkeseredett, nagy küzdelem folyt, amely a sorrendben *két lényeges változást* eredményezett: a Bocskay a harmadik, a Hungária az ötödik helyre nyomult fel.

A bajnokság állása:

	Játszott:	Pont:	Gólarány:
1. Ferencváros	11	18	39:14
2. Ujpest	11	18	35:14
3. Bocskay	11	14	22:15
4. Kispest	10	12	24:17
5. Hungária	11	10	20:20
6. Phöbus	11	10	19:20
7. Somogy	12	10	18:40
8. III. ker.	9	9	20:21
9. Szeged	11	9	22:24
10. Attila	10	7	17:24
11. Budai	11	7	21:30
12. Nemzeti	10	4	14:32

FERENCVÁROS—PHÖBUS 4:3 (2:1)

A ferencvárosi hátvédek bizonytalansága majdnem bajt okozott. Nem voltak elég gyorsak és *a széles berliniuccai pályán* minduntalan áttörte őket a kitünő Phöbus-csatársor.

Jól kezdett a Ferencváros, *Sárosi* a 15. percben megszerezte a vezetést, *Titkos II.* kiegyenlített, de a 41. percben *Toldi* újból megszerezte a vezetést. Szünet után viharos erővel kezdett támadni a Phöbus, *Sztrigán* a 11. percben kiegyenlített, majd a 15-ben a vezetést is megszerezte. A Ferencváros nagy erővel feküdt a játékba, de a csatársor sokáig nem boldogult az ellenfél védelmével és saját balszerencséjével. A Phöbus már *időhúzással* próbálta megmenteni az eredményt, amikor a 35. percben *Takácsnak* sikerült kiegyenlíteni, a 41. percben pedig *Toldi*, Sárosi remek trükkje következtében, megszerezte a győztes gólt.

HUNGÁRIA—SZEGED 3:2 (2:1)

Az első faultot a Hungária *Titkosa*, az első gólt a Hungária *Dudása* követte el. *Cseh* 2:0-ra javította a vezetést, a 42. percben *Gerle* 2:1-re javított. A második félidő elején *Turay* lőtte a Hungária harmadik gólját, azután a játék kezdett egyre keményebb lenni. A 24. percben *Kiss*, a Hungária hátvédje megrugta a szegedi *Gerlét*, mire verekedés támadt a pályán, végül a bíró *Kisst* és az őt bántalmazó *Somogyit* kiállította. Egy perccel később *Kalmár II.* belőtte a Szeged második gólját. Több gól nem esett, de faultokban ezentúl sem volt hiány. *Boronkay* bíró rendőrrel igazoltatta az egyik őt sértegető nézőt, amire *nagy tüntetést rendeztek ellene*. Percekig szünetelt a játék, azután befejezték a meccset.

UJPEST—KISPEST 4:1 (3:0)

A kispesti pálya mély talaja nehéz feladat elé állította mind a két csapatot, ennek ellenére *végig erős iram* volt, — dicséretére mind a két csapatnak. *Az Ujpest kitünő játékot mutatott be*, különösen csatársora volt elemében, de a Kispest is végig jól dolgozott.

Avar a 20. percben lőtte a vezető gólt, amely után a Kispest a veszélyes támadások egész sorozatát vezette — eredménytelenül. A félidő végén *P. Szabó* két góllal 3:0-ra javította az eredményt. A második félidő elején *a Kispest vette át a játék irányitását* és *Szabó II.* révén a tizedik percben 3:1-re javított, többi gólhelyzetét azonban elrontotta. A harmincadik percben *Tamási* három játékost kicselezve belőtte az Ujpest negyedik gólját. Ezután a *Kispest visszaeseti.*

BOCSKAY—ATTILA 2:1 (1:1)

Rendkívül heves küzdelemre kényszerítette Debrecenben az *Attila* francia földön feljavult csapata a *Bocskayt*, amely nagyon megérezte, hogy már a harmadik mérkőzését játssza nyolc napon belül. A 15. percben a *Bocskay* mintaszerű akciót vezet, az egész csatársoron végigfut a labda, anélkül, hogy miskolci játékos érintené és végül *Markos* remek gólt rúg. A 25. percben *Alberti* hibájából egyenlít az Attila. *Zilahi* 30 m-es lövése a vetődő kapus fölött a kapufáról a hálóba gurul — 1:1. A játék rendkívül izgalmas, *a közönség sokat zúg a szolnoki biró ítélkezései miatt.*

A II. félidőben gyorsan gólt rúg a Bocskay, a 4. percben *Eöry* passzát Vincze szép lövéssel berúgja. 2:1. A játék továbbra is izgalmas marad.

SOMOGY—NEMZETI 3:2 (1:2)

Nagyon sáros volt a kaposvári pálya. A Somogy első gólját a bíró megsemmisítette és ezután a *Nemzeti jutott vezetéshez*, de *Galambos* csakhamar kiegyenlített. A Nemzeti kevéssel a szünet előtt újból megszerezte a vezetést, de a második félidőben majdnem állandóan a *Somogy* támadott, kiegyenlített és a 23. percben lőtte győztes gólját.

BUDAI 11—III. KER. 3:3 (3:1)

Az első félidőben nagyon *könnyelmű volt az óbudai csapat, a Budai már 3:1-re vezetett.* A III. ker kiegyenlítésében döntő szerepe volt annak, hogy kevéssel a szünet előtt *Pozsonyi*, a Budai 11 balszélsője *karját törte* és így a csapat tíz főre apadt le.

II. PROFILIGA

Taxi—VAC 5:0, Váci Reménység—Millennáris 1:1, Vasas—BAK 3:3, Soroksár—Szentlőrinc 2:1, Drogista—Nagytétény 3:0, ETC—Budatétény 1:0, Budafok—Csepel 3:0.

A bajnokságban a Soroksár vezet, 2. ETC, 3. Szentlőrinc, 4. Budafok, 5. VAC, 6. Taxi.

AMATŐR I. OSZTÁLY:

Biró-csoport: UTE—Turul 1:1, Postás—Testvériség 6:1, HAC—III. ker. 6:3, BSE—VI. ker. 5:0, TLK—BEAC 1:0, Beszkár—URAK 2:1. Az első három: 1. UTE, 2. Beszkár, 3. Postás.

Pártos-csoport: FTC—MÁVAG 7:3, BMTE—MTK 2:1. EMTK—Kelenföld 5:1. Fer. Vasutas—Elektromos 2:0, WSC—33 FC 1:0, Törekvés—CsMOVE 6:5. Az első három: 1. MÁVAG, 2. EMTK, 3. Eelektromos.

Négy birkózó, három Európabajnok

A magyar válogatottak nagy sikere Párizsban

— *Az Est tudósítójától* —

A négytagú magyar birkózócsapat igen nagy sikerrel szerepelt a párizsi Európabajnokságon. A szabadstílusú versenyben

Papp László, Tóth Ferenc és Zombory Ödön Európabajnokságot nyert.

Zombory a légsúlyban győzött, három ellenfelét tussal, egyiket pontozással verte meg. Dr. *Papp* László mind a három mérkőzését tussal nyerte, közülük a svájci Aeschlimant 57 mp. alatt fektette kétvállra. Így lett a kisnehézsúly Európa-bajnoka. *Tóth* Ferenc a pehelysúlyban szerzett győzelmet Magyarországnak.

A negyedik magyar birkózó, *Tasnády*, kikapott a magyar származású német Európabajnok *Földeáktól.*

A magyar csapat 9 ponttal a harmadik helyre került a nemzetek pontversenyében

Franciaország és *Svájc* mögött. Ha anyagiak hiányában nem kell a csapat két tagját itthon hagyni, akkor bizonyosan Magyarország végzett volna első helyen valamennyi európai résztvevő közül.

A Ferencváros változatlan csapattal játssza „tavaszi" meccsét a Nemzeti ellen

— *Az Est tudósítójától* —

Az »őszi futballbajnok«, a Ferencváros, még a Nemzeti ellen játszik szerdán és csütörtökön reggel útrakel téli túrájára. A Ferencváros a szerdai nap közelségére való tekintettel már vasárnap este döntött szerdai csapata felől: *ugyanazzal a csapattal fog kiállni, mint a Phöbus ellen.* Felvetődött ugyan ismét *Székely* szerepeltetése, mert Toldit a túrára való tekintettel pihentetni szeretnék, de a tervet elejtették s a Phöbus ellen kiválóan játszó *Toldi* mellett döntöttek.

Sporthirek

A BEAC gólyaversenyén 165 úszó állott starthoz, ami azt jelenti, hogy a főiskolákon egyre népszerűbb lesz az úszósport. A BEAC 100 méteres gyorsúszó klubbajnokságában *Csik* 59.8 mp alatt győzött. Csik persze csupán *mint jogász gólya*, az úszósportban ő már régen megkapta a *doktorátust* is.

—

A góllövő bajnokságban *ismét holtversenyben áll együtt a három ferencvárosi belső csatár: Takács, Sárosi és Toldi 11—11 góllal.*

—

A Komjádi-kupa mérkőzései — egy meccs kivételével — befejeződtek. Tegnap a III. ker. 1:0 arányban verte az MTE-t, a MUE az NSC-t 6:4-re győzte le. A mérkőzéseken jelen volt Albrecht főherceg is. A kupa sorsát a *MAC—FTC* meccs döntötte el, a MAC 8:0-ra győzött és így első ízben megnyerte az új vándordíjat.

—

A Földváry-emlékversenyen nagy meglepetésre figyelt fel a vívótársadalom: a *Hungária VC* csapata a döntőben mind a három ellenfelét legyőzte és így első lett. 2. MTK, 3. RAC, 4. Postás. A versenyben *19 csapat* indult és igen sok fiatal vívó munkája aratott tetszést.

—

Az első jéghokki tréningmeccs vasárnap reggel volt a műjégpályán. Rossz volt a jég, de a játék sem volt jó. A csapatnak még sok tréningre van szüksége.

—

Az amerikai Carnera, Ray Impelletiere Tomy Loughrannal, a kisnehézsúly volt világbajnokával mérkőzött. Az amerikai óriás nem birt a fürge Loughrannal, aki pontozással legyőzte nála *35 kilóval nehezebb* ellenfelét. Loughran legközelebb az exvilágbajnok Schmelinggel mérkőzik.

—

Ausztrália teniszbajnokságában az angol *Lee* 0:6, 6:4, 11:9, 4:6, 6:3 arányban legyőzte az ausztráliai *Turnbult*, míg a világbajnok ausztráliai *Crawford* 7:5, 1:6, 6:3, 6:1 arányban verte az angol *Houghest.*

—

Carpentier, *a bokszvilágbajnokból filmszinésszé lett kiváló francia sportember hazatért Amerikából Párizsba és kijelentette, hogy újból bokszolni akar. Nagy csodálkozással fogadták ezt a kijelentését, hiszen Carpentier már 39 éves.*

Arne Borg Oslóban tartott egy úszóversenyen. Száz méteren 1 p 02.9 mp, 200-on 2 p 22 mp-es időt ért el.

—

Borotra emlékplakettet kapott *a francia futballszövetségtől. A világhírű teniszező ugyanis műegyetemi hallgató korában kapitánya volt a műegyetem futballcsapatának.*

ÜGETŐ

Nagy közönség a vasárnapi ügetőn

A novemberi míting utolsóelőtti napján a nedves, hideg idő ellenére nagy közönség kereste fel az ügetőpályát. A főversenyben, a nemzetközi heathajtásban mind a hét ló indult. A verseny sorsa két részben eldőlt, mert *Gondolat II.* megnyerte a két egymásutáni heatet. A klasszisban kiemelkedő *Neradian* csak az első részben játszott komoly szerepet, hosszabb kényszerpihenője után úgylátszik nem volt elegendő munkája. Az utolsó futamot két részben futották, a délután folyamán tehát kilenc versenyszám került lebonyolításra. Az eredmények realitásában itt-ott csorba esett, nagyobb meglepetés azonban nem volt.

Részletes eredmény:

I. **Dauka** (Fityó) 1, Oszlány (Maszár F.) 2, Olivia (Benkő) 3. Fm.: Kassa, Gudrune, Guard Todd, Philip Moris, Berci, Ugrabugra, Evviva. Tot.: 10:126, 28, 26, 74. 2½, 4, 16. Olasz: 44. Idő: 32.7.

II. **Tündér** (Maszár F.) 1, Szeszélyes (Kovács II.) 2, Magvas (Zwillinger) 3. Fm.: Éliász, Opál, Navigator, Erika O. Tot.: 10:142. 11, 10, 10. 8, 8/10 reá, 2. Olasz: 47. Idő: 29.5.

III. **Gondolat II.** (Kovács II.) 1, Muscicapa (Steinitz) 2, Fregoli (Kallinka) 3. Fm.: Oly, Milike, Nevadian. Jeles 0. S. Tot.: 10:34, 12, 13, 13. 1¼ 3, 5. Olasz: 41. Idő: 26.7.

IV. **Eladó** (Baik) 1, Ngyida (Jónás) 2. Fm.: Simba, Vava, Dongó, Glória. Tot.: 10:57, 28, 47. 2½, 12. Olasz: 66. Idő: 36.3.

V. **Gondolot II.** (Kovács II.) 1, Fregoli (Kallinka) 2. Fm.: Muscicapa, Nevadian, Oly, Milike. Tot.: 10:22, 16. 22. 8/10 reá, 4. Olasz: 30. Idő: 27 9. **Heat-eredmény: 10:366.**

VI. **Elga** (ifj. Baranyay) 1, Dárius (Kovács II.) 2, Enyém II. (Feiser) 3. Fm.: Gallinula, Sacy, Gézenguz, Delila, Sámson, Esély, Helyre Kati, Feri 0. Tot.: 10:162. 28, 14, 24. 6, 6/10 reá, 5. Olasz: 56. Idő: 30.5.

VIII. **Oda** (Zwillinger) 1, K. L. (Simkó) 2, Pezsgő (Kovács I.) 3. Fm.: Próza, Urbér, Estike, Mercedes II., Bubenyik, Fácán. Tot.: 10:52, 19, 18, 43. 3, 2½, 12. Olasz: 46. Idő: 35.1.

X/1. **Express** (Steinitz) 1, Arditti (Feiser) 2, Tündérlány II. (Fiszter) 3. Fm.: Mogul, Revizionárius, Cigánybáró, Ormuzd, Gyurka. Tot.: 10:27, 14, 19, 15. 2, 3, 4. Olasz: 50 Idő: 33.9.

X/II. **Orkán** (Feiser) 1, Ipse (Marek) 2, Ördögleánya (Kovács II.) 3. Fm.: Mimosa, Melinda, Fanny, Hajnalka. Tot.: 10:17, 13, 13, 18, 17. 5/10 reá, 4, 12. Olasz: 49. Idő: 36.1.

Kettősfogadások: Tündér—Gondolat II.: 10:1481. Elga—Oda: 10:1867. Express—Orkán: 10:39.

Ára 6 fillér

Regényünk: Lellei Amália

A MAI NAP

Budapest, X. évfolyam, 269. szám — Hétfő, 1933 november 27 — Telefonszámok: 268-40, 104-73

A szép szerelmes modell halálugrásának titkai

Szörnyű éjszakája volt mára virradóra a budai Markovics Iván-utca 4. számu öt-emeletes bérház lakóinak. Az ideigizgató riadalom vasárnap este tiz órakor keletkezett a házban.

Velőtrázó sikoltás törte meg egy pillanatra a bérpalota csendjét és a következő percben borzalmas zuhanás hallatszott az udvar közepéről. A lakók, akik már nagyrészt pihenésre készültek, kirohantak az ajtók elé és megdermedve látták, hogy

az udvar közepén nagy vértócsában, összezuzott tagokkal fekszik egy fiatal, elegánsan öltözött leány.

A lakók közül többen telefonhoz siettek, hogy a mentőket hivják, mások pedig a házfelügyelőt zörgették fel. A házfelügyelő az öngyilkos leányban azonnal felismerte Sándor Laura fiatal, feltünő szép modellt, aki másfél éven át a ház ötödik emeletén lévő müteremben lakott mint Gáspár Dezső festőművésznek, a fehérsasteri polgári iskola rajztanárának alkalmazottja.

Sándor Laura senki előtt sem titkolta, hogy

halálosan szerelmes volt a fiatal festőművészbe.

Véletlenül ismerkedtek meg és a leány, aki tipikus szenvedője volt a pesti életnek, mert apját és anyját korán elvesztette és serdülő korában egyik rokonától a másikhoz hánykolódott, csakhamar örömmel elfogadta a festőművésznek azt az ajánlatát, hogy hozzá modellnek beszegődjék.

Sándor Laura nemcsak a festőművész iránt viseltetett ragaszkodó érzéssel, hanem valóságos rajongója lett a müvészetnek és a bohém életnek. Csak ritkán mozdult ki a verőfényes müteremből, ahol mint egy igazi modern rabszolganő szorgalmasan ellátta a házi teendőket és amellett *állandó modelljéül szolgált a jóhirü festőművésznek.*

Igy telt el másfél év, amely a hányatott életü leánynak legszebb korszaka volt, de aztán elkövetkezett a bánatos fordulat. *Gáspár* Dezső egy hónappal ezelőtt elhatározta, hogy szakit a leánnyal, elbocsátja alkalmazásából, mert Sándor Laura kezdett a terhére lenni és állandóan azt a kivánságát fejezte ki neki, hogy *vegye el feleségül.* Azonkivül a leány tulzott rajongásai nyugtalanitotta a festőművészt, aki ugy gondoskodott Lauráról, hogy *beajánlotta fivéréhez, Gáspár Sándorhoz.*

Gáspár Sándoréknak étkezdéje van a Lehel-utca 33. számu házban. Oda került Sándor Laura és *a modellből kiszolgálóleány lett az étkezdében.* Kis szobában lakott ott a szerelmében csalódott fiatal nő és

lassanként valósággal buskomorrá vált.

Senkivel nem érintkezett, hanem szabadidejét imádkozással, templombajárással töltötte. Szobájának falát azokkal a képekkel diszitette, amiket Gáspár Dezsőtől hozott magával és néhanapján, különösen vasárnap átlátogatott Budára, hogy a festőművész közelében lehessen.

Vasárnap estefelé *Sándor* Laura ismét megjelent a budai házban. Hosszu ideig a kapu alatt járt fel-alá, rendkivül izgatottan. Azután eltávozott és este kapuzárás előtt ujra visszatért.

Többen látták, hogy a szép modell felsiet az ötödik emeletre és becsönget a festőművész ajtaján. *Feleletet azonban nem kapott, az ajtó zárva volt.*

Ekkor Sándor Laura lement a házfelügyelőnek az udvaron levő lakására és attól érdeklődött Gáspár Dezső után. A házfelügyelő azt felelte a leánynak, hogy nemrégiben látta hazulról eltávozni a festőművészt egyik nőismerőse társaságában. Ez a hir szemmelláthatóan megdöbbentette a modellt. *Egész testében reszketni kezdett, halálsápadt arccal köszönte meg a házfelügyelőnek a felvilágositást,* azután ugy tett, mintha a házból eltávozna.

Néhány percig a kapu alatt járt fel és alá, azután ismét felsietett az emeletre. Fejvesztetten rohant fel a lépcsőkön, először az ötödik emeleti müterem elé, majd onnan *valóságos önkivületben* vissza a negyedik emeletre és aztán

átvetette magát a korláton.

A mentők, akik csakhamar megérkeztek és a szerencsétlen modellt első segitségben akarták részesiteni, megállapitották, hogy *életveszélyes sérüléseket szenvedett.* A mentőkkel egyidejüleg véletlenül érkezett a kapu elé a házzal szemben levő Szent Anna templom káplánja, aki a szörnyü hir hallatára az udvarra sietett és

a haldokló modellnek feladta az utolsó kenetet.

A mentők hordágyra tették és kocsijukba emelték Sándor Laurát azzal a szándékkal, hogy az Uj Szent János-kórházba szállitják,

a szép szerencsétlen modell azonban a mentőkocsiban kiszenvedett

Csakhamar megérkezett a rendőri bizottság is a Markovics Iván utcai házba. Kihallgatta a lakókat, de *Gáspár* Dezső festőművész még mindig nem volt odahaza. Hajnaltájban sietett haza a szerencsétlenség hirére és azt a vallomást tette a rendőri bizottság előtt, hogy *Sándor Laura beteges idegzetü, valósággal hisztériás leány volt,* aki az utóbbi időben mindjobban követelte, hogy vegye el feleségül. Emiatt helyezte el a fivérénél, ahol senki sem sejtette, hogy milyen sötét elhatározások érlelődnek meg a szerencsétlen modellben.

Ma reggel a rendőrség emberei megjelentek a Lehel-utca 33. számu házban és kihallgatták a kifőzés tulajdonosát az öngyilkos alkalmazottjáról. Kutatást tartottak *Sándor* Laura szobájában is, ahol azonban ***semmiféle bucsulevelet nem találtak,***

Valószinünek tartják, hogy a rendkivül érzékeny lelkületü fiatal leány az éjszakai órákban, *hirtelen felindultságában határozta el az öngyilkosságot* és azért vetette le magát a negyedik emeletről, mert meghallotta, hogy a festőművész egy másik nővel távozott el hazulról.

Sándor Laura 21 éves volt. Holttestét a törvényszéki boncteni intézetbe vitték és *kedden délután fogják eltemetni.*

Szombaton és ma is hazatanácsolták a zsidó egyetemi hallgatókat

Hol az egyetem hatósága és hol a rendőrség?

Több mint egy hete folyik a budapesti tudományegyetemen és részben a müegyetemen is egy sajátságos, ugynevezett *„eltanácsolási“* eljárás. A zsidó vallásu hallgatók megjelennek a tanrend szerinti élettani, anatómiai, kémiai és más tanórák hallgatására, *de csak az intézetek kapujáig jutnak el,* esetleg csak a Trefort-kertig, mert ott másvallásu kollégáiknak megszervezett csoportjai felszólitják őket,

hogy menjenek haza, az egyetemre nem léphetnek be.

Közben odafenn megkezdődik a tanitás, amelyen tehát nem vehet részt a beiratási dijait és tandijainak megfelelő részét már befizetett zsidó vallásu hallgató, a tanár *esetleg katalogust is olvastat,* ami által az ártatlanul távolmaradt diák abszenciát kap és igy *csonkán* folynak az előadások, amelyekről

200—250 zsidó hallgatót erőszakkal távoltartanak.

A MAI NAP már szóvá tette az egyetemi diákok renitenciájának ezt az uj fajtáját és rámutattunk arra is, hogy a zsidó hallgatók félreállitására kieszelt «uj találmány» *igen ügyes stikli,* mert meglehetősen csendben, feltünés nélkül történik és az autonómia által nem orvosolható — mert nem az egyetem falai között viszik véghez —, viszont a rendőrség figyelmét sem hivja fel, mert *nyilvános botrányokozással nem jár.*

Őszintén szólva, azt hittük, hogy felszólalásunk után az igazoltatók és eltanácsolók beszüntetik legujabb erőszakos módszerüket. Azt hittük, hogy a nyilvánosság reflektora szétugrasztja a törvénytelenségek sorozatos elkövetésére szervezkedett gárdát. Tévedtünk:

a zsidó hallgatókat sem tegnapelőtt, sem ma nem engedték be az egyetemre és távollétükben folyt mindenfelé a tanitás.

Homokba dugott fejjel azonban a kérdést **nem lehet elintézni, mert** *a közvélemény nem fogja türni, hogy a törvénytelenség a budapesti egyetemeken állandósittassék.* Vagy autonómia vagy rendőrség! Vagy képes az egyetem oly nagyon féltve őrzött autonóm hatalma a diákok megengedhetetlen önbiráskodásának és önkényeskedésének véget vetni, vagy ha erre bármilyen okból nem képes,

a rendőrség kötelessége megvédeni az egyetemi hallgatók személyes szabadságát,

tekintet nélkül arra, hogy ezek milyen felekezethez tartoznak és gondoskodni róla, hogy azok, akiket az egyetemekre szabályszerüen felvettek, *tanulmányaikat akadálytalanul végezhessék.* Ismételjük: *vagy az autonómiának vagy a rendőrségnek kell kötelességét teljesiteni,* mert a kultura ellen nem képzelhető sulyosabb támadás, mint hogyha lehetetlenné teszik, hogy tanuljanak azok, akik tanulni akarnak.

A kultuszminiszter ur, aki a nála járt diákküldöttségnek igéreteket tett, sürgősen váltsa be ezeket az igéreteket, ha tudja. Figyelmeztetjük azonban a miniszter urat, hogy

a társadalom részéről támogatásra nem számithat az olyan egyetemi szellem,

amely *igazoltat, eltanácsol,* esetleg *verekszik* és tisztességes, jószándéku, tanulnivágyó ifjakat tartósan megakadályoz abban, hogy tanulmányaikat folytathassák. *Tessék ennek az állapotnak véget vetni,* de most már azonnal, mert amig ezeket napirenden tarthatják, a józan magyar közönséget semmiféle egyetemi probléma nem érdekli.

Ma reggel ujra megjelentek a tudományegyetem élettani intézeténél, valamint az anatómiai intézetnél az egyetemi hallgatók, de a zsidóvallásuakat ujra nem engedték be. Mindkét intézetnek három kapuja van és sajátságosképen e kapuk közül kettő zárva van és csak egy van nyitva. Ennél az egynél bajtársak állanak, akik az érkező zsidó egyetemi hallgatókat felszólitják, hogy menjenek haza, mert az egyetemi előadásokon

Igmándi-ból nem kell pohárszámra inni,
Negyed vagy fél pohár elég szokott lenni

nem vehetnek részt. Pedellus nincs sehol. Rendőr sincs, egyetemi tisztviselő, tanár sem látható. Mintha az egész szinszerüen meg volna rendezve, *s gondos kezek ügyelnének arra, hogy az igazoltatás és eltanácsolás feltünés nélkül megtörténhessék és senki se akadályozhassa a bajtársakat erőszakos és törvényellenes müködésükben.*

Ma reggel a klinikán is megindult az igazoltatás

Ma reggel fél kilenc órakor a Baross-utcában levő Frigyessy-klinikára érkező egyetemi hallgatókat a kapuban álló bajtársak igazoltatták és

a zsidóvallásu hallgatókat nem engedték be a klinikára.

A bajtársak nagy óvatossággal ügyelnek arra, hogy utcai botrányt ne provokáljanak, nehogy a rendőrség kénytelen legyen beavatkozni és meglehetős csendben tanácsolják el diáktársaikat, akik azonban kénytelenek a tulerő elől meghátrálni, ahelyett, hogy bemehetnének a klinikára tanulmányaikat folytatni, kénytelenek szégyenszemre hazamenni, ezzel elesnek attól a lehetőségtől, hogy tanulmányaikat tisztességes diákok módjára folytassák.

Eddig arra nem volt példa, hogy klinikán igazoltatni merészeltek volna. A klinika a betegeké. Ma reggel is sok szülő nő sietett a Frigyessy-klinika felé, asszonyok, karjukon gyermekekkel, akik tanui voltak ezeknek az épületes jeleneteknek. Ujból felszólitjuk Budapest főkapitányát, hogy mivel már tiz nap óta folyik az egyetemi épületek előtt a zsidó diákok eltanácsolása, a klinikákon is nézzen utána azonnal ennek a botrányos állapotnak és vessen véget neki, mert *az erőszakos jelenetek az utcán folynak le,* ahol nem az egyetemi autonómiának, hanem Budapest főkapitányának van hatásköre és kötelessége.

Frigyessy tanár erélyes fellépése

Kilenc órakor a Frigyessy-klinikán fordulat állott be. Olyan nagyszámban érkeztek a zsidó egyetemi hallgatók, hogy a bajtársak nem tudták többé megakadályozni a klinikán való megjelenésüket. A zsidó hallgatók bementek az előadó-terembe, a bajtársak pedig utánuk nyomultak.

Ekkor megjelent a katedrán dr. Frigyessy egyetemi nyilvános rendes tanár, a nőgyógyászati és szülészeti klinika ismert kitünő vezetője és felszólitotta a rakoncátlankodókat, hogy a tanteremben csöndesen viselkedjenek, mert az erőszakoskodókat haladéktalanul el fogja távolitani.

Amikor erre a zajongók nem voltak hajlandók, Frigyessy lejött a katedráról, többeket a gallérjuknál fogva ragadott meg és kivezette őket a teremből.

A tanár erélyes fellépésének hatása alatt csakhamar helyreállott a nyugalom és a kitünő tanár a békeszerető és tanulni vágyó ifjuság lelkes éljenzése közben megkezdte előadását.

„Nem fizetek egy vasat se“ mondja Brauch Ferenc a Vásárpénztár ultimátumszerü felszólitó levelére

Amint *A MAI NAP* megirta, a Vásárpénztár volt igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai a *Községi Takarékpénztártól* felszólitó levelet kaptak, hogy *a jogtalanul felvett összegeket nyolc napon belül fizessék vissza,* mert különben *biróság elé állitják őket.*

Az ultimátumszerü felszólitásra a Községi Takarékpénztár, mint felszámoltató intézet, *egyremásra kapja a visszautasitó leveleket. Brauch* Ferenc hentesárugyáros évekig volt tagja a Vásárpénztár igazgatóságának, ügyvédje utján a következő tartalmu levelet intézte a Községi Takarékpénztárhoz:

Brauch Ferenc ügyfelemhez folyó hó 18-i kelettel intézett háromrendbeli levelük elintézésében van szerencsém közölni, hogy *ügyfelem egyik levélben foglalt felszólitásnak sem hajlandó eleget tenni.* Ügyfelem álláspontjának indokolását mellőzni ehelyütt azért is célszerübbnek látom, mert egyrészt a t. Cim azzal amugyis tisztában van, másrészt, ha az ügyet biróság elé méltóztatik állitani, ugyis módjukban fog állni ezt az álláspontot megismerni. Tiszelettel: dr. *Rejtő.*

Volt alkalmunk erről a kérdésről beszélgetni *Brauch* Ferenccel, aki visszautasitó álláspontját *A MAI NAP* részére a következő nyilatkozatban magyarázza meg:

— Eleinte az volt az álláspontom, hogy amennyiben a többiek visszafizetik a Vásárpénztár részére követelt összegeket, ugy én is visszafizetem. *Három különböző összegü és tartalmu* felszólitólevelet kaptam. Ezeknek elolvasása után, mindenkitől függetlenül, az az elhatározás alakult ki bennem, hogy

nem fizetek egy vasat se.

Különben biztos tudomásom van róla, hogy *valamennyi volt igazgatósági és felügyelőbizottsági tag hasonló tartalmu levélben visszautasitja a felszámolóbizottság kérését.* Tőlem három különböző cimen követelnek vissza összegeket, melyeknek *jogosságát el nem ismerhetem.*

— *Tantiém vagy kocsipénz cimén nem is vettem fel annyit, amennyit most visszakövetelnek.* Annak is bizonyos részét *adóra levonták* és most *ezt a levont összeget is ujra követelik tőlem.* Ez nem komoly dolog. Majd a biróság előtt részletesen meg indokolom álláspontomat, ha ugyan egyáltalában oda kerül a dolog.

Nem hiszem azonban, hogy biróság elé mernék vinni az ügyet.

Én többet veszitettem a Vásárpénztár részvényein, mert befektetett pénzemnek még ezredrészét sem kaptam vissza.

— Egyik levélben valami *Leidenbach* nevü alkalmazottnak kifizetett összegeket követelik rajtam is. Kijelentem, hogy *ezt a nevet soha nem hallottam.* Halvány sejtelmem se volt arról, hogy ilyen nevü alkalmazottja van a Vásárpénztárnak. Azt se tudom, ki hozta oda, ki protezsálta.

Fizesse meg az, aki odahozta.

Én nem fizetek egy vasat se. Hogy jövök én ahhoz?...

— A harmadik levél szerint a *Vinárium* után *6666 pengő 60 fillér* visszafizetését követeli a Községi Takarékpénztár. Ez a Vinárium valami *borkereskedelmi* vállalat volt. A bankosztály hozta annak idején az igazgatóság elé ezt az ügyet. Senki se tudott róla, senki se ismerte a részleteit. *Megcsinálták és ráfizettek.* Minket nem avattak bele a dolgokba.

Tessék azokkal megfizettetni, akik benne voltak a dolgokban.

Mi köze a Vásárpénztárnak a borkereskedelemhez? Kérem, ezek nem komoly dolgok... Hát csak pereljenek, ha jól esik. Majd a biróság előtt alaposan megmondom a magam véleményét.

A volt igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok között csak egyetlen egy van, akitől a tantiém-, illetve kocsipénzeket nem követelik vissza. És ez *Vajna* Ede fővárosi tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője. Vajna annak idején szintén felvette a kocsipénzeket, de idejekorán belátta, hogy ehhez nem volt törvényes joga és *visszafizette az összegeket.*

A MAI NAP
a közérdekért harcol

Lángba akarták boritani Spanyolországot az anarchisták és a kommunisták

Madrid, november 27.

(A MAI NAP távirata.) A rendőrség nagy anarchista-szindikalista összeesküvést leplezett le, amelynek hétfőn kellett volna kirobbanni. Az összeesküvők, akiknél nagymennyiségü fegyvert, valamint gáz- és gyujtóbombát találtak, fel akarták robbantani az összes hidakat és igy elzárni a város felé vezető utakat. Ezt megelőzően meg akarták semmisiteni a telefon és távirővezetékeket. A terrorisztikus cselekmények végrehajtása után a felkelők kikiáltották volna a szabad kommunizmust.

A felkelők azzal akarták elterelni a rendőrség és katonaság figyelmét a lázadásról, hogy a város közepében felgyujtottak volna egy hatalmas petróleumraktárt.

A tüz kiütése után a felkelők megszállták volna az összes középületeket és kaszárnyákat. Ez az intézkedés azt jelentette volna, hogy most egész Spanyolország szindikalista szervezeteinek fel kell lázadniok, hogy magukhoz ragadják a hatalmat.

Bilbaoban a rendőrség számos szocialistát tartóztatott le, akikről kiderült, hogy óriási arányu fegyvercsempészést folytattak.

Santanderben a kommunisták rejtekhelyein nagymennyiségü gáz- és gyujtóbombát foglalt le a rendőrség.

Bombamerényletet kiséreltek meg egy földbirtokos ellen

Vakmerő bombamerényletet követtek el ma éjjel *Szabó* Antal nagybirtokos, kormányfőtanácsos ellen. *Szabó* Antalnak a borsodmegyei Monosbél községben van birtoka és kastélya. A kormányfőtanácsos éjszaka tért haza és abban a percben, amikor kastélyának parkjába lépett, a kerités mögül valaki

dinamitból összeállitott bombát dobott elébe.

Szerencsére a bomba akkor robbant fel, amikor Szabó már elfutott. A dinamit fákat tépett ki és megrongálta az épületet is.

A csendőrség meginditotta a nyomozást a tettes kézrekeritésére, aki valószinüleg személyi bosszuból akarta eltenni láb alól a földbirtokost. A környéken több bánya van, a merénylő tehát feltünés nélkül juthatott a dinamithoz.

„Azt se szabad mondani, ami igaz...“ — mondotta Gadó táblai tanácselnök egy érdekes rágalmazási ügyben

Fejős Gáspár tekintélyes tápiógyörgyei földbirtokos háromrendbeli rágalmazással és becsületsértéssel vádoltan állott az ítélőtábla Gadó-tanácsa előtt. Fejőst *Turák* István tápiógyörgyei főjegyző, dr. *Baldzsovits* Boldizsár adójegyző és *Tauber* Richárd községi irodatiszt jelentették fel, mert azt állitotta róluk a község képviselőtestületében és a gazdakörben, hogy dr. *Györgyey* Lajos,

a község sokezerholdas szőlőbirtokosa megvesztegette őket.

Ez a megvesztegetés *Fejős* szerint abból állott, hogy *Györgyeit,* aki többezer hektoliter bort termel, *mindössze 500 hektoliter után adóztatták meg,* mert az adójáról való szavazás előtti estén a főjegyzőt és társait gavallérosan megvendégelte és

részükre hajnalig tartó óriási lakomát rendezett.

Fejős szerint *Turák* főjegyző, az adójegyző és a községi irodatiszt ezzel az eljárásukkal *a községet évi tizennyolcezer pengővel kárositották meg,* mert Györgyeynek legalább ezer hektoliter bor után kellene adót fizetnie.

A pestvidéki törvényszék Marton-tanácsa *Fejőst,* miután nem tudta bizonyitani, hogy a község vezetőségét valóban megvesztegették volna, egyhónapi fogházra itélte el. A földbirtokos ezt az itéletet megfellebbezte és igy került ma az ügy a Tábla Gadó-tanácsa elé.

A *Gadó*-tanács előtt Fejős azzal védekezett, hogy ha állitásait nem is tudja bizonyitani,

a látszat mégis az volt, hogy a főjegyző és társai „megették a borjut“,

mert az adóztatás előtti napon a *Györgyey* által rendezett dáridón résztvettek. Ez a körülmény joggal keltette benne és a község lakóiban azt a hitet, hogy a főjegyző és társai, mikor ő ezer hektóliter után kérte megadóztatni *Györgyeyt,* a vacsora hatása alatt szavaztak ötszáz hektós adóalap mellett.

A Tábla Fejős büntetését

150 pengő pénzbüntetésre szállitotta le,

azzal az indokolással, hogy *a látszat valóban a sértettek ellen szólott és Fejőst ez megtéveszthette.*

Az itélethirdetést *Gadó* tanácselnök ezekkel az érdekes szavakkal fejezte be:

— *Azt se szabad mondani, ami igaz, csupán azt lehet állitania mindenkinek, amire bizonyitékai is vannak és amit igazolni tud, hogy igaz...*

— **Akiknek a szivmüködése rendetlen,** erőlködés nélkül ugy érhetnek el könnyü székelést, ha naponta reggel éhgyomorra megisznak egy kis pohár természetes „Ferenc József“ keserüvizet.

Kasszafurás a sütők székházában

Ma reggel jelentették a főkapitányságnak, hogy az elmult éjszaka a sütők Peterdy-utcai székházába ismeretlen tettes álkulccsal behatolt, a helyiségekben az összes szekrényeket és fiókokat feltörte, majd megfurta és kinyitotta a páncélszekrényt és onnan eddig meg nem állapitott összeget vitt el.

Folyton csak a levegőbe lövöldözött az „öngyilkos“

Miskolc, november 27.

(A MAI NAP tudósitójától.) Tóth József *kőhegyi* lakos a község egyik kocsmájában ülte meg felesége elhunytának négyéves fordulóját. Éjféltájban teljesen berugott. Igy ment aztán haza, ahol vele lakó anyósa és négy gyermeke a disznóólba menekültek előle. Ekkor a szobából revolverdörrenés hallatszott, amelyet fájdalmas jajveszékelés követett. Azt hitték, hogy a berugott ember öngyilkos lett. Az éjjeli őr felkeltette a birót és a jegyzőt, közben felébredt egy sereg szomszéd is. Az egész tömeg együtt hatolt be a lakásba, ahol Tóth József alkoholmámorban fetrengett, egyébként azonban más baja nem volt. A részeg embertől elvették a fegyvert. Tóth József később magához tért és utánaeredt a bakternek. Erőszakkal visszavette tőle a revolvert, aztán elbotorkált a temetőbe és lefeküdt a felesége sirhantjára. Jajveszékelt és énekelt, azután ujra elsütötte a revolvert. A lövésre megint kicsődült a fél falu, de megállapitották, hogy a részeg ember megint a levegőbe lőtt.

Gáspár Dezső MDK

Nyitrai park, pasztell

Nemzeti Szalon1928. ápr.
Tavaszi Szalon

Gáspár Dezső

— **Müteremkiállitás.** Az *O. N. E. G. Volt Iskolatársak Szövetségének művésztagjai* tanulmányi ösztöndijalap javára müteremkiállitást rendeznek festményeikből és iparmüvészeti tárgyaikból (Veres Pálné-utca 36). A kiállitás december 8-tól december 16-ig tart. — *Gáspár* Dezső, *Mendlik* Lajos és *Vados* Benjamin festőmüvészek az I., Fehérsas-téri polgári fiuiskola rajztermében kiállitást rendeznek. Megnyitás december 8-án délelőtt 11 órakor. Belépődij nincs.

N. ü. 929. XII. 7.

N. ü. 929. XII. 7.

Gáspár Dezső

** **Három festő karácsonyi kiállítása.** *Gáspár* Dezső, *Mendlik* Lajos és *Vadon* Benjámin festőművészek az I., Fehérsas-téri polgári fiuiskola rajztermében kiállítást rendeznek. A kiállítás e hó 8-án nyilik meg és e hó 24-ig tekinthető meg díjtalanul naponként 10—4 óra között.

Újság 929. XII. 7

Újság, 929. XII. 7.

MDK

Gáspár Dezsö,

Erdö. Pasztell.

K.

A Nagy. Akv.- és Paszt.f. kiállitáen. 1923 nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Gáspár Dezsö,

Mendlik Lajos és Vadon Benjámin müvésztársaival rendezte meg a szokásos karácsonyi kiállitásukat a Fehérsas-téri iskolában.

Kis Kiállitások. Képzőművészet 1929. 16. sz. 32. l.

MDK

Gáspár Dezső

Évike, paszt.

N.Szel. ósai téri. 1920. szept. 12. l.

MDK

Gáspár Dezső

Badacsony, paszt.

A Kisbalaton vidéke, paszt.

Balatoni Társ 3. N.Szal. 393.kiáll. 1928. ápr. 14. l.

MDK

Gáspár Dezső

Cigányház, vf

Erdő, paszt.

Falusiköz. paszt.

[illegible]

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal. 1928. okt. 8.1.

MDK

Gáspár Dezső

Parádi részlet, paszt.

Csobánc, paszt.

MAFE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.

6. 1.

Gáspár Dezső

Tanulmány, pasztell

Gondolatok, pasztell

Magyar akvarell és pasztellfestők Egy esülete
IX. kiállitása, 1922. Nemzeti Szalon, katalogus

Gáspár Dezső.

** **Müteremkiállitások.** Karácsony közeledtével, mint minden évben, megsokasodnak a müteremkiállitások. Az elsők egyike a *fehérsastéri polgári fiuiskola* rajztermében nyilik meg e hó 9-én. *Gáspár Dezső*, *Mendlik* Lajos és *Vadon* Benjámin, nagy kiállitásainkról is ismert jónevü festők, mutatják be rajta munkájukat. A kiállitás december 24-ikéig 10—4 óra között dijtalanul tekinthető meg. — *Z. Hadzsy* Olga festőmüvész Kelenhegyi-ut 12. szám alatti mütermében december 5-ikétől 20-ikáig képkiállitást rendez müveiből. A kiállitás dijtalanul megtekinthető naponként 11—6 óra között.

Ujság, 1928. dec. 6.

4

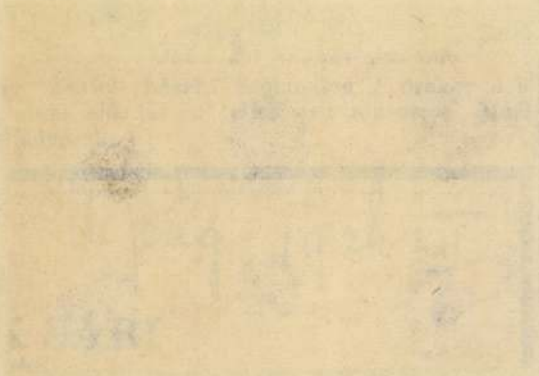

Gáspár Dezső.
festőművész-tanár

— **Három tanár kiállítása.** A *Fehérsas-téri* polgári iskolában három festőművész tanár jólsikerült kiállítást rendezett. *Gáspár Dezső* jó festményekkel szerepel; pasztelljei is szépek. *Mendlik* Lajos vizfestésű képei nagy érdeklődést fognak kelteni. *Vadan* Benjamin erős rajzokat és néhány szép olajfestményt állitott ki.

M. 928. XII. 13

Magyarság, 1928. dec. 13.

Gáspár Dezső.

A fehérsastéri polgári iskolában dec. 9.-én Mendlik Lajos- és Vadon Benjáminnal együttes kiállítása nyílik meg.

Est, 1928. dec. 7.

Gáspár Dezső.

A Nemzeti Szalonban, a szezon záró kiállításon magastátrai pasztelljei szerepelnek. (emlitve.)

Pesti Hirlap, 1924. Jún. 21.

Gáspár Dezső.

festőművész, rajztanár

a felsőszatéri polgári fiúiskola tanára csoportkiállításon szerepel művelvel.

Esti Kurír, 1927. dec. 11.

Liebste Mama!

Herzlichen Dank für Deine

O die herrliche Zeit der Kindheit, Freude
Unschuld, Glückseligkeit, Frohsinn, Heiterkeit,

Viele Küsse, Dein Otto 11

MDK

Gáspár Dezső

Tanulmány, paszt.

Gondolatok, paszt.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 11 l.

MDK

Gáspár Dezső

Virágok. of.

Erdő

N.Szal. 2. szürimentes kiáll. 1916. máj. 13 l.

MDK

Gáspár Dezső

Zobor, paszt.

Park, "

NAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj. 11 l.

MDK

Gáspár Dezső

Szomoru füz, paszt.

Borù, paszt.

Erdő, paszt.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szal. 1922. máj.

11. 1.

MDK

Gáspár Dezső

Képzőművészet 1929. 16. sz.

Gáspár Emil

vácdukai művén
rajzoival rént ven a váci járás
pedagógusoknak első képzőművészeti kiál-
lításán.

U.I.: Képzőművészeti tárlat Grödlingeten
Pest megyei Hirlap 1968. máj. 5 (Vác)

Gáspár Emil festő, rajztanár.

a váci Sztáron Sándor gimnázium [ál-
landó képzőművészeti iskolagalériá-
ján régi képe szerepel.

L.M.: Iskolagaléria Ráckeven és Vácott.
Pestmegyei Hírlap, 1974. máj. 4.

MDK

Gáspár Endre (karikaturista)

Korabeli karikatúráival, rajzaival jelent meg a Gondolat Könyvkiadónál Srokoly Endre: ... és gömbös gyula a kapitány c. műve.

(K. I.): Srokoly Endre: ... és gömbös gyula a kapitány

Ország-Világ, Bp. 1961. 5. sz. (8. l.)

Gaspár Éva

A kecelí Nevelési Központ
egyik tesverője.

Jeney Lajos: Újígények – réj épületek?
Tükör, 1977. március 13 – 23. lap.

Gáspár Ferenc

szobrászsegéd

1 reál, 4 iparr.

4 hónap, jelles

Tanár Vasadi Ferenc

Iparrajziskola 1904

VESZPRÉM

Ferences templom, 1723.

Zombory Gusztáv: Veszprém.
V 1859, 390.l.

Gáspár Ferenc

szobrászsegéd

1 reál, 4 iparrajú

feles eredm.

Tanár Vasadi Ferenc

Iparrajziskola 1904

Propriétaire :

Adresse pour le renvoi :

Les oeuvres ci-dessus ont-elles paru dans quelque Expo

Autorisez-vous la reproduction de vos œuvres dans le *Catalogue illustré* de l'Exposition ?

Répondre par **oui** ou **non**

Date ..... Signature de l'artiste

M.D.K.

Gáspár Ferenc

A magánerőből épülő lakosakra kiirt tervpályázaton dijazva III. dij
Társtervező: Bertalan Sándor, Szabó Ferenc, Novák J.

Magyar Építőművészet 1967/4. 8-9.l.

Gáspár Ferenc
nőtlen
67 éves
(szívizomelfajulás)
+1945 XII. 1.
Új köztemető

Halotti főkönyv
231

Gáspár Gáspár, jezsuita mérnök és rajzoló. 1768-ban készítette Bártfa városának és a városhoz tartozó birtokoknak térképét, melyen alul a város madártávlati képe látható. A térkép jelenleg a Sárosvármegyei Múzeumban van.

Mihalik József: Vezető a Sárosvármegyei Múzeum gyűjteményeiben Bártfán. Kassa, 1906. 21, 60. l. — *Myskovszky Viktor:* Bártfa középkori műemlékei. A városház s a város erődítményeinek műrégészeti leírása. Budapest, 1880. 2, 9. l. — *Tóth Sándor:* Sáros vármegye monografiája. Budapest, 1912. III. 331, 721. l.

Gáspár György, porczellánfestő; szül. 1885 szept. 24-én Új-Dombóváron (Tolna megye). Bécsben és Németországban tanult. 1908-ban Selb-ben (Bajorország) dolgozott.

A család közlése.

MDK

Gáspár Gáspár

A régi Bártfa látképe és alaprajza, rajz /1768/

Mih Sáros 21 l.

Germain Gáspár Keramikus

Magyarországi születésű - Holicson tanult -
A faenzai Ferniani műhely ben a por-
celánszínek vel, az aranyozással és az arany-
purpur előállításával ért el sikert. 13 Zold.
1776-1778 között.

Tasnádiné Marik Klára: A faenzai
Ferniani műhely fajanszai gyűjtemé-
nyünkben. 12 ol. old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müvészeti
Múz.Evkönyve.VII.1964.Képzővüv.Alap Kiadóváll.Bpest.
1964

Gáspár Géza,

okl. mérnök, a műszaki tudományok kandidátusa, az Építéstudományi Intézet tudományos osztályvezetője 68 éves korában meghalt.

Hír

Népszabadság, Bp. 1959. jan. 4. 10. l.

Gáspár Géza, faszobrász

A halála alkalmával kifejezett

részvétért

↓

— : Köszönetnyilvánítás 11,

Népszabadság, Bp 1973. márc. 3.

GASPAR GÉZA, építész

A szombathelyi Heckenast-féle felszabadulási emlékmű pályázat szakbirálata: "Nagyon szép és érdekes feladat a tev kivitelezése...ezt a munkát csak a tervezővel közvetlen és állandó összeköttetésben lehet megvalósitani 214.old. A kivitelező VASÉP képviselője.

PÉTER LAJOS: A felszabadulási emlékmű tervezése és kivitelezése 210.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf, 1970, 2.szám, Szombathely

GÁSPÁR GÉZA, épitész

Szombathelyen 1963-ban felépült a Turista-szálló. Kocsi Tivadar és Heckenast János épitészek tervei szerint. A hátsó szárnyépületet pedig pár.évvel később Gáspár Géza épitész tervezte. 340.old. 24.jegyzet. 351.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám. 1968. Szombathely

Gáspár Gyula építéi M.D.U.

emlitve:

Flóris Áron: A legujabb rajztanitási és egyszerű mint ált. kenyérkereseti módszer. Bp. 1909, 15

Gáspár Gyula M.D.K.

Tervei szerint készültek a kaposvári tisztviselő-telep és munkásépületek.

1900 körül nagy szerepet játszott.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 167.l.

. . .

Gáspár Gyula M.D.K .

A cukorgyári városrészben a cukorgyári munkás- és tisztviselőházakat tervezte Kaposvárt. 1914.

Zádor Mihály : Kaposvár, Bp. 1964. 234.l.

Gáspár Gyula . M.D.K.

Kaposvár , vágóhid épitése, 1889.

Zádor Mihály: Kpposvár, Bp. 1964.167.1.

Gáspár Gyula M.D.K.

1892-93-ban épitette a kaposvári Kálváriát Bereczk Sándor tervei alapján.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 181.l.

Gáspár Gyula épitész M.D.K.

A ka posvári megyei kórház tüdőbeteg pavilonja

1912.

Zádor Mihály: Kaposvór, Bp. 1964. 219.l.

Gáspár Gyula

kaposvári építő mester 1887-ben bővítette a kaposvári kórház épületét.

Leskó László: Kaposvár, Kaposvár,

(é.n.) 491

411

Gáspár Gyula épitőmester M.D.K.

Kaposvár, kórház bővitése Scholz Erik tervei szerint. 1887.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 175.l.

Gáspár Gyula épitőmester M.D.K.

A kaposvári kórház 1898-i bővitésének kivitelező-
je, Te vek: Scholz Gyula és Vámos Ignác

Zádor Mihály: Kaposvár, 2p. 1964.

.X.

Gáspár Gyula építőmester M.É.K.

a xIX-XX. sz.fordulóidején Kaposvárt dolgozó kap osvári mester

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964.147.1.

MDK.

Gáspár Gyula agyagiparos

Pécsi Kiállitás V. Áll. ezüstérem.

Magyar Iparmüvészet 1907. 300. l.

Gáspár Gyula építék

Tagja volt annak a gyűjtőbizottságnak, amelynek feladata volt rózadakozásból összegyűjteni a Kaposvárott felállítandó Kossuth-szoborra a szükséges pénzt. Kaposvár város képviselőtestülete a 128/1902-es közgyűlési határozatával döntött a szobor felállításáról.

Szilli Gyula: A kaposvári Kossuth-szobor avatása.
Somogy, 1987. 4. sz. 89. l.

Gaspár Imre gróf

1917 máj. 26 DP

Gyarm. 1/2 év

Gábriel Frigyes

butortervező

Gyorgyi magyarítóm

II. 24. l.

MDK

Gáspár Imre, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Gáspár Imre, [grafikus]

MDK

filmgyári rajzoló. A betegsége miatt ágyhoz kötött Lengyel Gyula karikaturistát Gáspár Imre kezdte tanítani.

á. i.: Kiütés lefegett tussal győz

3

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jún. 24.

GÁSPÁR GYULA ([illegible]) - faszobrász

Méltó helyen eleink szobra

Az Okányban élő és alkotó, ám Erdélyből származó faszobrász, Gáspár Gyula Attiláról, a hunok vezéréről, Árpád fejedelemről és István királyról készített alkotásai méltó helyre kerültek a településen, a Rákóczi utcai millenniumi emlékparkot díszítik

FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

Bázis Megyei Hírlap 1998.08.28.

ezerre becsülhető. Vasúti szerelvényekkel vittek el bennünket, először Heidelberg környékére, a második hullám Stuttgart és Ulm vidékére érkezett. Én az első szerelvényre kerültem, Németországban előbb lágerben éltünk, majd a környező falvak-

találkozunk, jótékonysági vacsorát és bált rendezünk, ennek bevételéből segítjük a békési települést.

– Először mikor látogathattak haza, és mikor jött létre a testvértelepülési kapcsolat?

– A hatvanas években nyílott rá lehetőségünk, hogy hazaláto-

Zavartalan lehet a t

Közeledik a nyári felújítások befejezése. A napokban több oktatási intézményben már megtörtént a felújított épületrészek műszaki átadása. Így zavartalan tanévkezdést ígér a megyeszékhely pénzügyi és gazdasági irodájának fejlesztési csoportja Békéscsaba nevelési-oktatási intézményeiben. Mint azt Csernus István irodavezető-helyettestől megtudtuk, 68 millió forint áll rendelkezésükre a felújítási munkálatokra, ám további 30 millión két oktatási intézmény – a Szigligeti Utcai Óvoda és a Trefort Ágoston Villamos- és Fémipari Szakképző Iskola – osztozik.

Egyedül a Hajnal Utcai Óvodában csúsznak a munkálatok – mert nem várt pénz állt a házhoz. *Vízhányó László* képviselő négyszázezer forintot ajánlott fel az óvoda számára, így a betervezett melegkonyha-átalakítás mellett a vizesblokkok is megújulhatnak szeptember 7-

Három nagy csoportra oszthatók az idei nyári felújítási, karbantartási – oktatási intézményeket érintő – munkálatok: így a tornatermek padozatának cseréjére hatmillió forintot szánt Békéscsaba, mely három általános iskolát – a 2., a 9. és a 3. számút – érinti a városban. A

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Gáspár Imre

FÜLES
Budapest

1971 SEP

Könnyűzenei arcképcsarnok

A könnyűzene ot magyar művészéről készített karikatúrát rajzolónk, Gáspár Imre. Találja ki az „áldozatok" nevét!

Amerikai szakszervezet. a CIO-val egyesült. **13.** Kettőzve heti szórakozás. **14.** Erdőt kivágat. **20.** Juttat-e? **22.** Albán folyó. **26.** Hangsor jelzője is lehet. **28.** Festi. **30.** Asztácium. **31.** Becézett női név. **33.** Kitalált dologról beszél. **35.** Olasz eredetű versforma, három háromsoros versszakból áll; mindegyikben az 1. és 3. sor rímel egymással. **36.** Nyáron különösen kedvelt ital. **38.** Francia író; Carmen című története alapján készült Bizet operájának szövegkönyve. **40.** El tudta viselni. **43.** A rovarok, rákok vázanyaga. **45.** ... János; a hajdúk őrnagya volt. 1686. szeptember 2-án elsőnek tűzte ki a magyar zászlót a budai várra. **46.** Mozdulatlan. **48.** Mint a 13. sz. **53.** Férfinév. **55.** Idősebb hölgy, aki valaha a lányokat kísérte a bálba. **56.** F. Á. **57.** Neves szovjet történész (Jevgenyij Viktorovics). **60.** A lecsendesedett vihar igéje. **65.** Lúd betűi. **67.** A tojás tudományos neve; például ha nem rántotta, hanem kis csibe lesz belőle. **69.** A beton- és vasbetonszerkezetek építésénél alkalmazott deszkaváz. **71.** Női név. **72.** Recehártya. **74.** JSS. **76.** Kocsonyásodik, például a tej. **77.** Erbium vegyjele. **78.** Kereskedelmi rövidítés! **81.** Tőkés érdekeket szolgáló bérrendszer volt. **83.** Szigetlakó nép. **86.** Megszilárdul a folyékony anyag. **88.** Ékesség (utolsó négyzetbe kettős betű). **90.** A fenyő, nyír, tölgy is ez (névelővel). **93.** Gallium. **94.** Ó. M. **96.** Nyele is van, forint is. **98.** Névelő.

Gáspár Imre

A Magyar Ujságíró Szövetségben megnyílt kiállitáson karikaturái szerepelnek.

Bajár Iván: Fiatal karikaturisták.

Magyar Hírlap, 1972. márc. 4.

Gáspár Imre

Karikaturáját Tízli a lap

a 15. oldalon

Magyar Ifjúság 1969 december 31.

M.D.K.

Gáspár Imre

"Kiváló áru" c. rajzának repr.-ját hozza a lap

Élet és Irodalom, Bp. 1969. nov. 29.
XIII. évf. 48. sz. 11. lap

A portrérajzoló

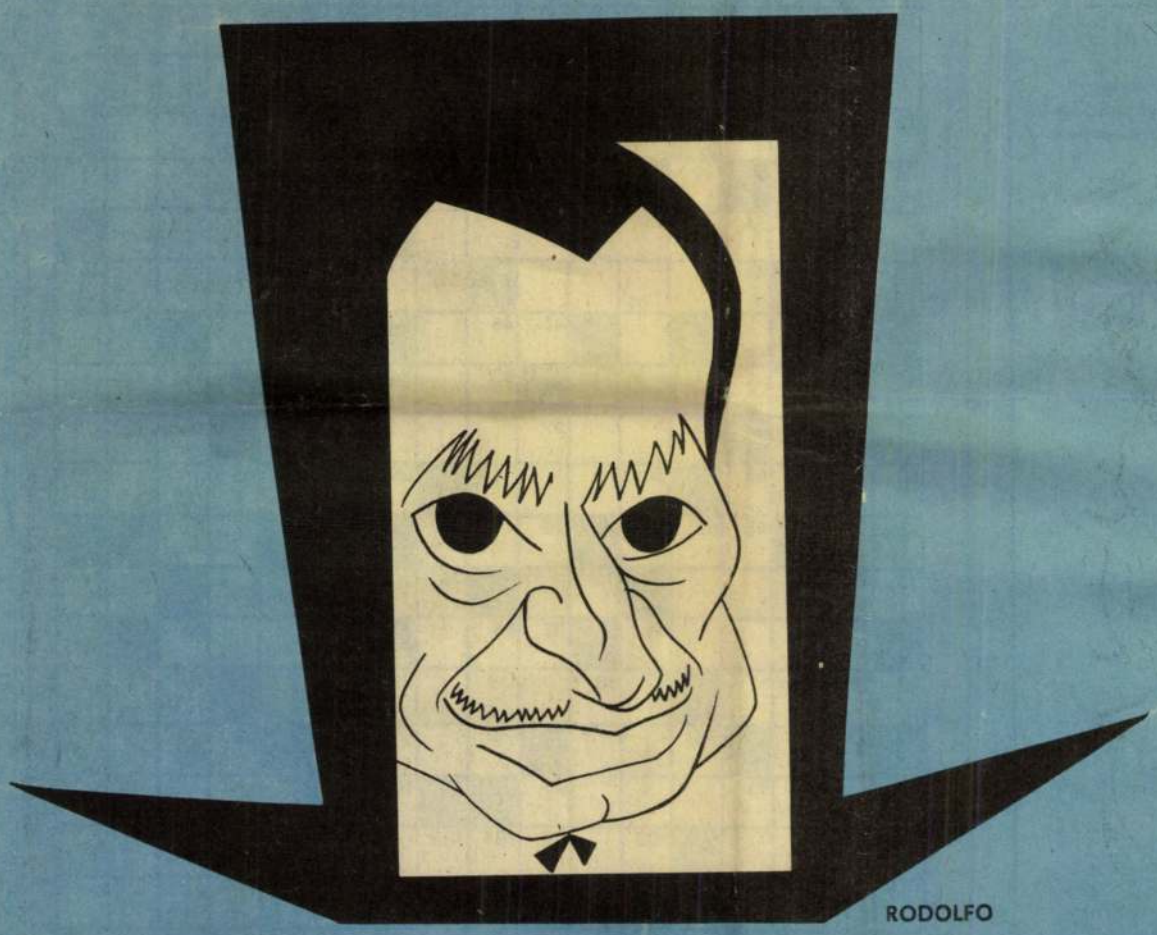

RODOLFO

TORDAY TERI

Tagadhatatlan, hogy a karikatúra müfaján belül valamennyi „almüfaj" bizonyos kockázattal jár. A rajzolóknak lépten-nyomon bizonyos buktatókat kell kikerülniük; például az epigonizmus, az unalmasság, az érthetetlenség, a gépiesség buktatóit – igazi egyéniség legyen a talpán, aki elkerüli mindezt.

A legnagyobb kockázatot talán mégis a portrérajzoló karikaturista vállalja; tudniillik ő a legkönnyebben tetten érhető. S talán neki van a legtöbb kritikusa; nemcsak a szakmabeliek, hanem úgyszólván az egész közönség. A legkevésbé éles szemü néző is egyetlen szempillantás alatt megállapitja, hogy a rajz „hasonlit-e" a modellhez.

S ha valakinek, hát neki igazán tudnia kell rajzolnia. A mellébeszélés, a ködösités lehetősége számára nem adatott meg; esetleges gyengeségeit semmiféle bűvészkedéssel nem tudja feledtetni. Másfelől egy-egy jól kihegyezett poén, egy-egy metszően szellemes ötlet elterelheti a néző figyelmét a grafikai megoldás hiányosságairól, a felkészületlenséget tükröző vonalakról – eladhatóvá válhat a kevésbé sikerült is.

A portré-karikatúrában nem létezhetnek ilyen kibúvók. S ha az alkotó rajztudásával nincs is semmi baj, és ha az előbb emlegetett naivan laikus „nem hasonlit" váddal senki sem illetheti rajzait, akkor is még csak a müfaj alapkövetelményeit teljesitette. Mint a zenész, aki megtanult kottát olvasni, és tudja hogy melyik billentyüvel melyik hangot lehet megszólaltatni. S hol van még akkor a virtuóztól!

Gáspár Imre már régen teljesitette ezeket az alapkövetelményeket, és fölényes biztonsággal kezeli eszközeit.

Mit eredményez mindez? Minthogy óvakodunk a felületes értékeléstől, inkább azt nézzük meg előbb, hogy mit nem.

Tehát: semmiképpen sem rajzolt fényképet, amely a hasonlóság alapkövetelményét végcélla magasztositja. Nem hatásvadász torzképet, amelyet mondjuk az elvarázsolt kastély görbe tükrei korlátlan mennyiségben állitanak elő. Nem olyan bravúros, könnyü kézzel papirra vetett impresszionisztikus vázlatot, amely beéri az egyszeri jelenséggel és lemond a modell személyiségének mélyebb megértéséről. Nem személytelen karikatúrát, amelyből mit sem tudunk meg a rajzolónak a modellhez való viszonyáról és magáról a rajzolóról, Gáspár Imréről.

Szóval mindezt nem. S hogy mégis mit, annak összegezését ezek után már bátran rábizhatjuk a kedves olvasóra.

Gömöry Albert

PÁLYAKEZDÉS ELŐTT ÁLLÓK!

MAGASABB TUDÁSRA TÖREKVŐ, ALKOTÓ MUNKÁÉRT LELKESEDŐ FIATALOK!

A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyógyszergyártáshoz szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudással rendelkező szakemberekre

HÍVUNK! VÁRUNK!

Jelentkezzetek gyógyszeripari tanulónak a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁRBA,

illetve annak

DOROGI GYÁREGYSÉGÉBE!

FELVESZUNK MÉG FIÚKAT:

géplakatos,
villanyszerelő,
mechanikai műszerész,
gépi forgácsoló,
szobafestő-mázoló,

ÉRETTSÉGIZETT LÁNYOKAT:
vegyészlaboráns
SZAKMUNKÁSTANULÓNAK

JUTTATÁSOK:

társadalmi és vállalati ösztöndíj,
védőruha, napi egyszeri díjtalan étkezés (ebéd)

AZ ÉRETTSÉGIZETTEK KÉT ÉS FÉL ÉV ALATT VEGYÉSZTECHNIKUSI OKLEVELET SZEREZHETNEK!

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR
üzemcsarnokaiban, korszerű tanlaboratóriumában nagyszerű lehetőségek nyílnak a gyógyszergyártás magas szinten való elsajátítására, tanulásra, művelődésre, végleges pályaválasztásra és szórakozásra is

KULTÚROTTHONUNKBAN:
szakkörök, nyelvtanfolyamok, táncklub, szépirodalmi könyvtár

SPORTOLÁSI LEHETŐSÉGEK:
sportszakosztályainkban

UDULÁS:
Balatonlellén, Balatonfüreden, Miskolc-Tapolcán

HÉTVÉGI PIHENÉS:
ráckevei horgásztanyánkon és budakalászi csónakházunkban

Jelentkezés, érdeklődés:

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR

személyzeti és oktatási főosztályán
Budapest X., Gyömrői út 19–21.
Telefon: 149-560

vagy a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR DOROGI GYÁREGYSÉGE, DOROG

személyzeti osztályán,

telefon: 128-129

KERESZTREJTVÉNY

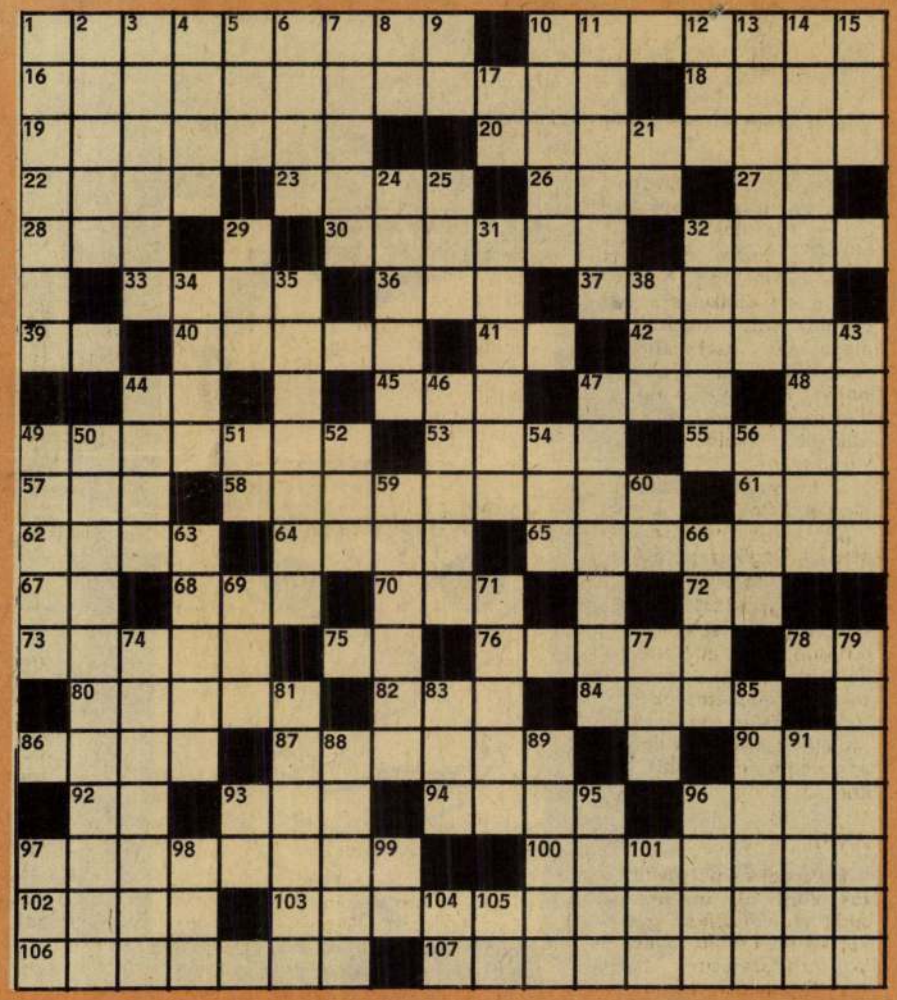

VÍZSZINTES: 1. Támogatja. 10. Elavult jármű, a kormányozhatót a magyar Schwarz Dávid találta fel. **16. A Föld legnagyobb tava (371 000 km²).** 18. Félkör alakú vonalak. 19. Címke, árujegy. 20. Tengeri kagyló. 22. „a"! 23. Németh László folyóirata volt. 26. Nagy emberi közösség. 27. Zene fele! 28. A manézs része! 30. Gyorsan csúszik. 32. Csehov Három nővéréből az egyik. 33. Ruhadísz. 36. Kel betűi. 37. Szenvedélynek megrögzötten hódoló. 39. Határozott névelő. 40. Híres múlt századi román népzenész. 41. Férfi sorsa a ... (Jókai). 42. Nagyon idős. 44. Görög betű. 45. SGÁ. 47. Bér betűi. 48. Szomszéd betűk. 49. Kettős földrész. 53. Falu Ózdnál. 55. A magyar dzsessz egyik kiemelkedő egyénisége (Aladár). 57. ... Marino. **58. Dél-amerikai ország, itt van a Föld legnagyobb vízesése, az Angel (979 m magas).** 61. Ipari növény. 62. Csúcs. 64. Bihari község. **65. A Föld legnagyobb sivataga (7 800 000 km²).** 67. Mely személy? 68. Nálad. 70. Tejszínből köpült zsiradék. 72. ÖD. 73. Prágai német író (Franz, 1883—1924). 75. Az udvarról a házba. 76. Anna becézve. 78. Dísz. 80. Részedre. 82. Szakít. 84. Olajtermelő államok szövetsége. 86. Község Bács-Kiskunban. 87. Utánoz, színlel. 90. Uncle ... 92. Keresztül. 93. Szóösszetételekben: vissza, újra, ellen. 94. El...; tovaszökken. 96. ... hupa. **97. A Föld legnagyobb szigete (2 160 000 km²).** 100. Vágyakozva. 102. Botond becézve. **103. A Föld legmagasabb csúcsa (8848 m magas).** 106. Ókori görög bordal. 107. Nagy hegységrendszer.

FÜGGŐLEGES: 1. Mezőgazdasági eszköz. 2. Az ókori rómaiak nyelve. 3. A nemesi földbirtok családi birtoklásának 1848-ig érvényben volt elve. 4. Ala...; állam az USA-ban. 5. Amit a máj termel. 6. Ablaküveg rögzítője. 7. Felöntött a garatra. 8. Megszólítás. 9. Izomkötő szalag. 10. Kukucskálni. 11. Felfogható. 12. Értesülés. 13. Kereskedelemben előre értesített. **14. A Föld legnagyobb tengere (13 919 000 km²).** 15. A Volga hajózható mellékfolyója. 17. Ázsiai játék. 21. Telep, röv. **24. A Föld leghosszabb folyója (6690 km hosszú).** 25. Falu Sümegnél. 29. Távolra mutató névmás. 31. Textilipari termék. 32. Méhviaszból készített hatszög. 34. Finom nedű. 35. Tüzelőanyag szénporból. 38. Téli csapadék. 43. Pozsonyi ifjúsági napilap. 44. Nevadai város. 46. Tulajdonos. 47. Északolasz város, turistaközpont. 49. Nagy megrázkódtatás, névelővel. **50. A Föld legnagyobb mélysége a Csendes-óceánban (11 034 m mély).** 51. Papírmérték. 52. Félig rohanó! 54. Csatár csapdája. 56. Árul. 59. Tovahajítja. 60. Pára!!! 63. Erős feketekávé. 66. A nap ...; mindenki róla beszél. 69. Tea betűi. **71. Ázsiai ország, itt épült a Föld leghosszabb alagútja, a Seikan (54 200 m hosszú).** 74. Állóvíz. 77. Postaügyi Világunió, röv. 79. Megmagyarázza a távollétét. 81. Kerékpárlámpa áramforrása. 83. Csigafajta. 85. Neves erdélyi történetíró (Mihály, 1669—1756). 88. ... Lescaut; Puccini-opera. 89. Fény erősítése indukált sugárzás kibocsátásával. 91. Török cím névelővel. 93. Rangjelző szócska. 95. ... tesz; becsap. 96. Szív alakú a levele. 97. Brit és svéd autók jele. 98. A Nílus német neve. 99. Délután. 101. Vezetőség, röv. 104. Tiltás. 105. Szovjet repülőgéptípus.

Bajai István

BEKÜLDENDŐ: a kilenc vastag betűs sor megfejtése.
HATÁRIDŐ: március 3.
CÍM: Magyar Ifjúság, 1983 Budapest
A megfejtésre a feladó neve fölé kérjük ráírni: Rejtvény — 8.

A 6. számban megjelent rejtvény megfejtése:
Az álmok színhelye. Semmiképp sem boldogulhat méltóság, finomság és szépérzék nélkül.

Könyvutalványt nyertek:
100 forintosat: Molnár Béla, Budapest
50 forintosat: Győrváry László, Cirák — Szabó Lajos, Sopron
30 forintosat: Vágány Alajosné, Mancsuska József, Budapest — Troskün Nyikolajné, Eger — Fülöp László, Városlőd — Szabó Sándorné, Gyoma — Gyenese Csaba, Székesfehérvár — Lakatos András, Debrecen — Mező István, Selyeb — Kovács József, Putnok — Juhász Erika, Pusztaszabolcs.

kockázatai

GÁSPÁR IMRE

VÁRKONYI ZOLTÁN

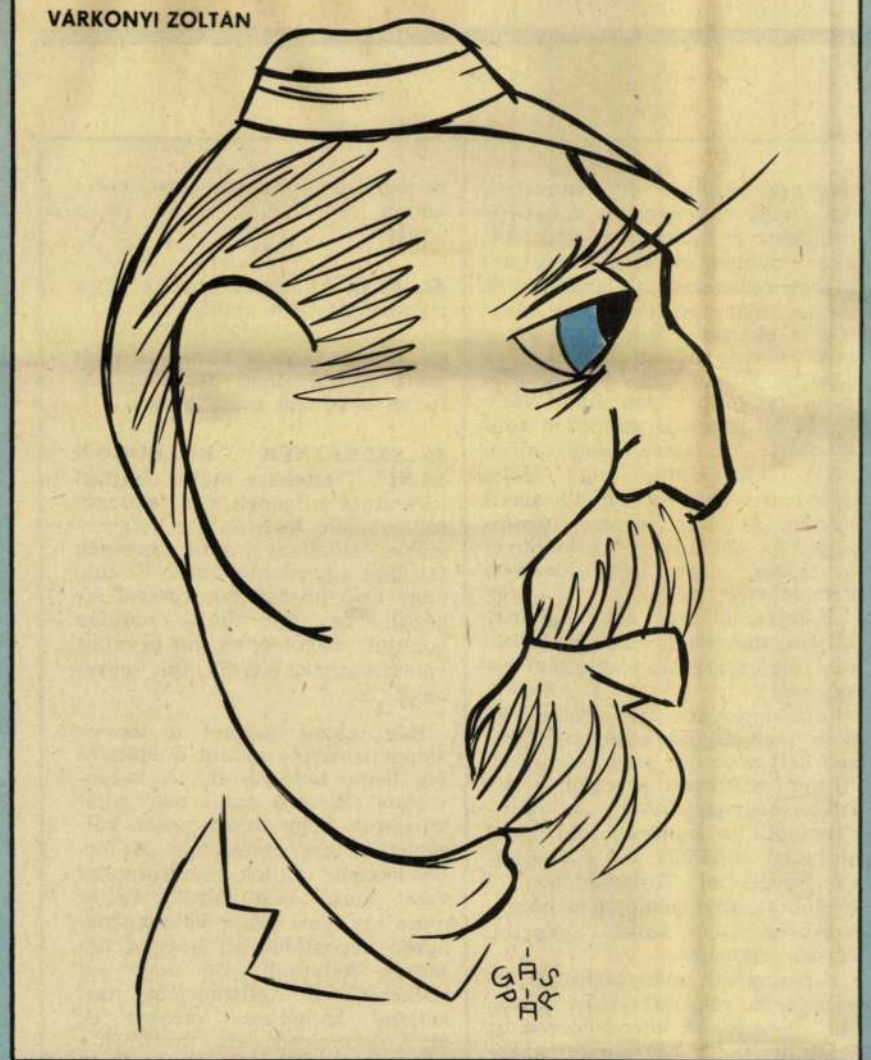

KOVÁCS GYULA

ABODY BÉLA

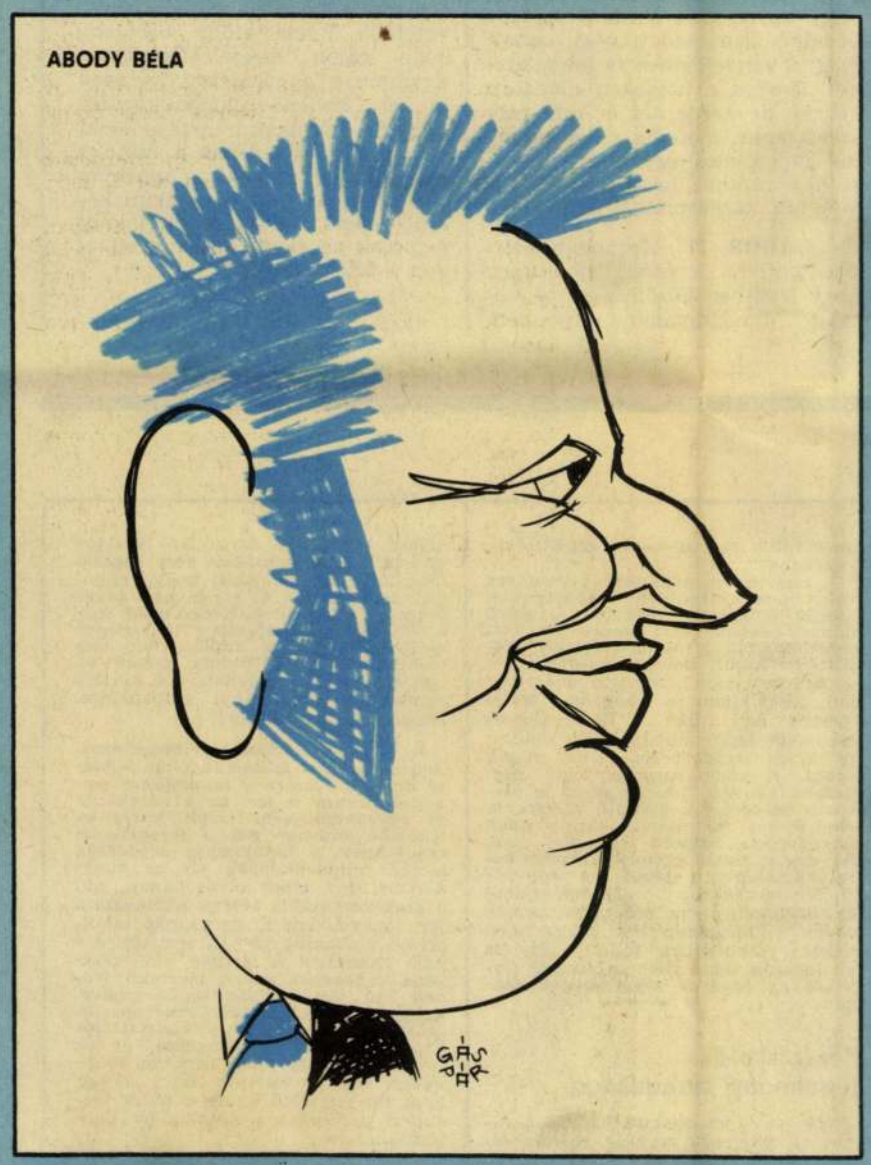

PSOTA IRÉN

AZ ORVOS VÁLASZOL

● **„BUDAPEST 69."** Ajánlott expréss küldeményként kaptam az alábbi levelet:

„Menyasszonyom kis faluban él, ha elmegy az orvoshoz, akkor ezt mindenki tudja, és azt is, hogy mit írattott fel. Sajnos sem rokoni, sem baráti kapcsolatai nem alkalmasak arra, hogy fogamzásgátlót írasson fel. Egyszer már kipróbálta a Bisecurint, jó volt, semmi mellékhatást nem észlelt. Kérem írja le részletesen, hogyan lehet itt Budapesten beszerezni. Amennyiben az újságban válaszolna, „Budapest 69." jeligére írjon.

Név, pontos cím."

A jeligét választottam, a válasz másoknak is szól.

Amióta szinte teljessé vált a mindenki számára ingyenes gyógyítás, faluhelyen is megnövekedett a rendelők forgalma. Ma már a legtöbb helyen pletykálnivalót sem találnak abban, ha valaki orvoshoz jár. De elképzelhető, hogy abban a bizonyos faluban egyelőre más a helyzet.

Az is igaz, hogy arról, ami a rendelőkben történik, néhol nemkívánatos információk is kiszivárognak, bár a hivatalos rendelkezések előírják, hogy a titoktartás kötelezettsége nemcsak az orvosra vonatkozik, hanem minden más hivatalos személyre is, aki mellette dolgozik — ápolónőre, orvosírnokra. Aki a titoktartás ellen vét, állásával fizethet, de ezen túlmenően is felelősségre vonható.

Ha a helytelen gyakorlat menyasszonyának falujára is jellemző lenne, más megoldás is létezik. Erre a továbbiakban még visszatérek.

Azt írja, hogy menyasszonyának nincs olyan rokona vagy ismerőse, aki felírathatná a fogamzásgátló tablettát.

Érdemes ennél a megállapításnál megállni, ugyanis nemritkán fordul elő, hogy akadnak, akik szívességből egymásnak átadják a felírt orvosságokat — például a fogamzásgátló tablettát —, és ez nem veszélytelen kisegítés! A gyógyszer felírását megelőző orvosi vizsgálat nem felesleges zaklatás, mert van jó néhány olyan, az orvos által ismert állapot, amelynél bizonyos gyógyszerek nem adhatók. A laikusok jóindulatú tudatlanságának súlyos következményei is lehetnek!

Egy budai kórházban két, éjszakai műszakban dolgozó takarítónő megbeszélte a betegségét. Az eszmecserére az adott okot, hogy mindkettejüknek, ismereteik szerint, „vérnyomásuk" volt. Persze hogy volt, vérnyomás nélkül nem lehet élni. A két nő vérnyomásbetegségben szervedett. Azt viszont nem tudták, hogy betegségüknek más a jellege. Az egyiknek ugyanis állandóan kórosan magas, a másiknak pedig kórosan alacsony volt a vérnyomása.

Most az történt, hogy a magas vérnyomásban szenvedő adott néhány „csodálatos hatású tablettát", az egyébként is alacsony vérnyomású kolléganője bevette a gyógyszert, amely az egyébként is alacsony vérnyomását tovább csökkentette! Később, amikor magára maradt, elvesztette az eszméletét. Reggelre holtan találtak rá.

Nem minden gyógyszerajándék jár ilyen súlyos következményekkel. De járhat.

Azt írja, hogy menyasszonya Bisecurint szedett és semmiféle káros mellékhatást nem érzékelt.

Újabb felelőtlenség!

Honnan tudja a menyasszonya, hogy milyen mellékhatásokat kell észlelnie? És tudja-e, hogy mikor jelentkeznek ezek? Hetek és hónapok is elmúlhatnak, amíg a gyógyszer-mellékhatások a laikusok számára is nyilvánvalóak lesznek. Ők ugyanis nem végeznek laboratóriumi ellenőrzéseket, amelyek idejében figyelmeztetik az orvost a fenyegető egészségromlásra. A hozzá nem értő csak akkor döbben rá, hogy mivel járt meggondolatlansága, amikor az esetleg már jóvátehetetlen károsodást okozott a szervezetében.

A megelőző vizsgálat kihagyása azzal is járhat, hogy a fogamzásgátló tablettát olyan fiatal lány kapja és használja, akinek a hormonális rendszere még nincs olyan állapotban, hogy ilyen gyógyszert veszély nélkül szedhessen. Az alkalomszerű fogamzásgátlás olyan következménnyel is járhat, hogy egész életében nem lehet gyereke.

Befejezésül arra kér, hogy közöljem, miképpen lehet Budapesten fogamzásgátló tablettát beszerezni?

Mindenekelőtt szögezzük le, hogy menyasszonyának személyesen kell orvoshoz fordulnia ezért. Kérheti a körzeti orvostól, a kerületi nőgyógyászaton, az üzemorvosnál, ha munkahelyén ilyen szolgálat működik és a Család- és Nővédelmi Tanácsadóhoz is fordulhat, ahol nemcsak a házasságkötés után adnak tanácsot, orvosi segítséget.

Amennyiben menyasszonya továbbra is régi falujában lakna, ahol nem kíván körzeti orvoshoz fordulni, akkor keresse fel a járási nőgyógyászati szakrendelést, vagy ugyanott a Család- és Nővédelmi Tanácsadót, vagy annak megyei rendelőjében is jelentkezhet. Ezeken a helyeken nemcsak kérhet, de kérdezhet is, ami célszerű lenne, mert ha a nemi élettel kapcsolatos egyéb értesülései is a leírtakhoz hasonlóak, akkor van mit kérdeznie.

● **„GÁBOR '77".** Korábban azért üzentem, ha leszerel, írjon újra, hogy levélben közölhessem a választ. Mondanivalóm most sem tartozik a nyilvánosságra, ezért kérem, közölje a nevét és a címét.

● **N. G.** Az izzadsággátló spray a terhességet nem befolyásolja.

● **„EDINA".** Az alkalmazott módszert kulturáltnak tartjuk. Bár sokan követnék példájukat.

● **„SZERETNÉK BOLDOGAN ÉLNI".** Tiszteletre méltó óhajtást választott jeligének egy feleségétől különélő férfi és egy kétgyermekes családanya, akik szeretnék életüket egymáshoz kötni. Közlik, hogy első házasságuk rosszul sikerült, és úgy tűnik, minden gondjuk megoldódna, ha egymást választhatnák. Kérdik, mit tegyenek?

Két család jövőjét a tények alapos ismerete nélkül felelőtlenség lenne befolyásolni. A különváltan élő férfi arról nem tájékoztatott, hogy miért jutott válságba az első házassága. A férjes asszony is sok elmarasztalni valót közöl élettársáról. Ha ez mind így igaz, akkor valóban nehezen képzelhető el, hogy a békesség helyreáll. De hogy ezt „békebíróként" elismerjem, meg kellene hallgatnom azokat is, akik nem írtak. Ha indokolt a két család felbomlása, úgy a bíróság kimondja a válást, de célravezetőbb lenne előbb tisztázni, hogy vajon megjavíthatatlanul elromlott-e a házasság? És azon is el kellene gondolkozniuk, hogy ha elmúlnak a „mézes hónapok", nem következik-e majd a második házasságukban ugyanaz, ami miatt az első felbomlani készül. Mert feltételezhető, hogy nemcsak az élettársakban volt és van a hiba...

Dr. Veres Pál

A JOGÁSZ VÁLASZOL

Tárgyalásmulasztásért pénzbírság

HALÁSZ JÁNOS siófoki olvasónk egy évvel ezelőtt üzemi balesetet szenvedett. „Az üggyel kapcsolatban tavaly májusban tárgyalás volt, amelyen nem tudtam megjelenni, mivel kórházban voltam. Néhány nappal a tárgyalás után egy papírt kaptam, amelyből az derül ki, hogy pénzbüntetéssel sújtottak és a perköltségek megfizetésére köteleztek. Ezt jogosan tették velem?"

A bírósági munka folyamatossága és a bíróság iránti tisztelet is megkívánja, hogy *akit a tárgyalásra megidéznek, az köteles azon megjelenni.* Függetlenül attól, hogy esetleg ő indította a pert, vagy csak tanúként, szakértőként hallgatják meg, vagy esetleg alperese a pernek. Ha a perbeli feleket, tehát a felperest vagy az alperest személyes megjelenésre kötelezték, akkor is kötelesek a tárgyaláson megjelenni, ha egyébként ügyvéd vagy más személy képviseli őket. *Ha tehát a megidézett a szabályszerű idézés ellenére nem jelenik meg a tárgyaláson, akkor az eljáró bíróság jogosan sújtja pénzbírsággal.* Természetesen ha megfelelő indokkal kimenti magát, akkor nem jogos a bírság, illetve ha később történik a kimentés és előzőleg a bírságot már kiszabták, azt fellebbezésre elengedik. Az a tény, hogy levélírónk kórházban volt, *kimentési oknak számít.* Csak az a hiba, hogy amikor az idézést megkapta, a megfelelő igazolás csatolásával nem közölte a bírósággal, hogy kórházban van. Ezért a bírság kiszabása jogos volt. Ha pedig az ügynek felperese volt és nem jelent meg a tárgyaláson, nem mentette ki magát és képviselője sem volt, akkor *pervesztes is lett,* mert ez a magatartás azt jelentette, hogy visszavonta a pert.

Táppénz üzemi balesetnél

JÓNÁS ISTVÁNNÉ nagydorogi olvasónk férje táppénzügyében érdeklődik. „Férjem 1976 decemberében munkahelyet változtatott. Majd 1977 májusában üzemi balesetet szenvedett, s nem az itteni fizetése után, hanem az előző munkahelyén kapott keresete alapján állapították meg táppénzét. Egyrészt szeretném tudni, hogy ez jogos volt-e? Másrészt arra kérek választ, hogyha később ismét beteg lett, az üzemi balesetből betegállományban töltött idő beszámít-e az egyéves táppénzjogosultságba?"

A táppénz megállapítása törvényes volt, mert a legújabb rendelkezések szerint *a táppénz összegét az előző naptári évben elért keresetből kell megállapítani.* Olvasónk férje 1977 májusában került betegállományba, így az 1976-ban elért keresete alapján kellett kiszámítani a táppénzt. Mivel néhány nap híján a teljes 1976-os esztendőt előző munkahelyén dolgozta le, az ottani bérét kellett alapul venni. E vonatkozásban tehát nem tudunk kedvező választ adni, de második kérdésére kedvező a válaszunk. Az üzemi balesettel kapcsolatban úgynevezett baleseti táppénzt kap. Az egyéb megbetegedésből eredő keresőképtelenség esetén *az egyéves táppénzjogosultság szempontjából előzményként nem lehet figyelembe venni* a megbetegedést megelőzően baleseti táppénzben töltött időt. Ez az időszak tehát nem csökkenti férjének az egyéves táppénzjogosultságát.

Középiskolás tanulmányi szabadsága

KIS ISTVÁN kiskunfélegyházi olvasónk gépipari szakközépiskola levelező tagozatára jár. „Az iskolába járáshoz a hozzájárulást nem kaptam meg azzal az indokkal, hogy gépkocsivezető vagyok és ehhez nem szükséges a középiskolai végzettség. Így a vállalattól mindössze 9 nap tanulmányi szabadságot kapok, nem biztosítják, hogy el tudjak menni az iskolába és a vizsganapokra ki kell vennem a tanulmányi szabadságot. Megtehetik ezt velem?"

A vállalat eljárasa törvényellenes. A középiskolai tanulmányokat folytató dolgozó részére a tanulmányi szabadság akkor is jár, ha a munkáltató egyébként nem járult hozzá az iskolába járáshoz. Sőt a középiskolai tanulóknak a tanulmányi szabadság idejére *mindenképpen jár az átlagkereset.* Így tehát olvasónknak, aki a szakközépiskola levelező tagozatára jár, tanévenként 15 munkanap tanulmányi szabadság jár, az érettségire 6 nap. Ezenkívül a vizsgán való részvétel érdekében olyan mértékű *szabad idő jár átlagkeresettel fizetve,* hogy a vizsgára beérkezhessen és azon részt vehessen. A konzultációs napokra kötelesek elengedni, de az így távol töltött időre nem jár munkabér. Azt tanácsoljuk, hogy a vállalat törvénysértő eljárása miatt forduljon panasszal a munkaügyi döntőbizottsághoz.

GÁSPÁR Imre grafikus

Sághy Ildikó (1941-)
Szerelemtől a színpadig : Szubjektív beszélgetések és mellébeszélgetések kedvenceinkkel szertelenül sokféle műfajban / Sághy Ildikó ; [a karikatúrákat Gáspár Imre kész.]. – [Bp.] : Sághy I., [1985]. – 268 p. : ill. ; 21 cm
Példányszám: 50000
ISBN 963 500 408 7 fűzött : 48,- Ft
7(439)„19":929(0:894.511 – 92)
894.511(091)„19":929(0:894.511 – 92)
894.511 – 92

A kötet jó megtartású, a kötés ara
néhol oxidálódott. Irodalom: *Vásárhelyi J*
Judit a kötés címeréről ezt írja: „[a kö
címer látható, amely alapján valószínűleg
téből került Erdélybe, illetve Magyarorsz
pajzsot a Báthory-címerrel és az utols

48 *Julius Bielz:* Siebenbürgische Exli
Mitteilungen aus dem Baron Bruckentha
44.

49 Warsewicius, Christophorus: Mem
num coaevorum descriptio . . . ad annu
Matthiae Wirzbiatae, 1585. ([136] levél,
Székesegyházi Könyvtár, jelzete: I. 8. 7.

Kötése színezetlen pergamen, aranyo
sárga; egyszerű aranymetszéssel díszítet
eredetileg bíborvörösek voltak. Az előtábl
között hullámos indakeret fut körbe, beni
körte (füge?), alma, makk, szőlő, apró lev
gabb motívumkincsű. de ugyanilyen típu
sárospataki Heidenstein-kötet díszítésére
A keret sarkaiban egy-egy virágtő. A kö
ugyanilyenek vannak elhintve, s olyan vi

jelzetű Fauntenus köteten (46 jegyzet). A n
6. jelzetű Fauntenus-kötet sarokvirágaiv
A tábla közepén hasogatott, felpöndörödő
kartusban a farkasfogas Báthory-címer
készült, mint az I. 8. 6. jelzetű Fauntenus
háttáblájának címere). A háttábla kompo
tábláéval, ennek közepén azonban nem cím
van a gyermek Jézus alakjával. Jézus boj
reszt. Jobbja mögött sugárkoszorúban I
mögött a kimondhatatlan istennév négy
keretében belülről olvasható antikvabetűs

IN SOLE POSVIT TABERNACVLVM SV

(Zsoltáridézet: Ps 18,6)
Külső kerete lángkoszorú, hullámos és egy
gerince is rendkívül díszes, virágtövekből é
állított a motívumkincse.

A kötet elég jó megtartású — rosszal
van: gyűrött és kopott. Az aranyozás néh

Irodalom: *Vásárhelyi Judit* i. m. 234.
tulajdonosáról ezt írja: „pergamenkötésén
címer Báthory András tulajdonosvoltát su
azért lehet Báthory Andrásé, mert sem Kr
mondé nem lehet (nincs benne a posses
Zsigmond bele szokta írni a nevét a kön
nem közli a hátsó tábla Krisztusmedal
András könyveiről lásd a 40. és 46. jegy

MDK

Gáspár Imre, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Gáspár Imre

Dunai Imre, Gáspár Imre és Varga Csaba karikatúráiból nyílt kiállítás vasárnap az egerszegi Ady-filmszínház dohányzójában, látható nov. 2.-ig.

Zalai Hírlap, 1975. okt. 28.

Gáspár Imre grafikus

Dunai Imre, Gáspár Imre grafikus és Varga Csaba szobrász – a Fiatal Karikaturisták Stúdiójának tagjai – alkotásaiból nyílik ma kiállítás Zalaegerszegen.

Zalai Hírlap, 1975. okt, 26.

Gáspár Imre karikaturista

GÁSPÁR IMRE karikaturista portrérajz-kiállítása december 2-án nyílik Budapesten a Gutenberg Galériában.

Népszabadság, 1985. XI. 29

Gáspár Imre

— **Gáspár Imre** Portrékarikatúráiból nyílik csütörtökön 14.30 órakor kiállítás a békéscsabai Kner Nyomda kiállítótermében.

Népszava 1985. II. 14.

Gáspár Imre, grafikus

Lengyel Gyula tizenhárom éves korában kezdett bokszolni, 19 éves volt, amikor megsérült, fél évre fekvő-beteg lett, ekkor kezdett rajzolni. Rajzai megismerte Gáspár Imre, aki bíztatta a további rajzolásra, ő kezdte Lengyelt tanítani, majd ké sőbb Várnai Györgytől kapott rendkívül nagy szakmai segítséget.

Szekeres István: Grafikarrier.
Népsport, 1982. jún. 12.

GÁSPÁR IMRE térképész

Gál 1989 28-29.p. 1818

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1982 ÁPR 2.

1021

Portré-karikatúrák

Gáspár Imre portrékarikatúráiból nyílt kiállítás a Ludas Matyi szerkesztősége Gábor Andor Klubjában (Budapest VIII., Gyulai Pál u. 14.). A válogatás az elmúlt tizenöt év termésének legsikerültebb darabjait mutatja be, amelyek közül jó néhány éppen a Magyar Ifjúságban jelent meg először. Néhány név a bemutatott portrékon ábrázoltak közül: Pege Aladár, Gonda János, Kovács Gyula, Zorán, Gobbi Hilda, Radnai György, Latinovits Zoltán. A kiállítás, naponta 13 és 15 óra között, április közepéig tekinthető meg. Képünkön a Hungária együttes énekesnője: Dolly.

GÁSPÁR IMRE

Ø

Gáspár István

cjutészmérnök

Mil. 1899.

Élctr.

1929. lett a kamara tagja

l Csikmagyvarosok

20 hasáb

Gáspár István

építész.

Szül. Székesfehérvár 1899.

Oklevelet nyert 1926.

Műegyetem 7. l.

5 15 15 15

11½ 25 12 11½ 15 12 11½ 15

15 12 11½ 250 12 11½ 250 15

15 12 11½ 15 12 11½ 15 11¼ ha hagja

Gáspár István

építész

— **Székesfehérvár uj tűzoltófőparancsnoka.** Székesfehérvárról jelentik: Gróf *Széchenyi Viktor* főispán a megüresedett székesfehérvári tűzoltófőparancsnoki állásra *Gáspár István* építészmérnököt nevezte ki.

Pesti Hirlap

1937 nov. 23

Gáspár Irén

A miskolci rendezvénysorozat keretében megnyílt a mezőkövesdi művészek tárlata, melyen szerepelnek a művész bátikjai.

Északmagyarország, 1977. jún. 10.

Gáspár Irén

kárpittextil tervező, részt vesz a
kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
(Kecskemét), 1975. jún – júl.

GÁSPÁR JÁNOS 6 éves

TÁMOGATÓ:

OTP BANK

GÖDÖLLŐ

NYITVA: 1995. NOVEMBER 12-IG

CÍMOLDAL:

GÁSPÁR JÁNOS (6 ÉVES)

„ÉN IS GYŰJTÖK PÉNZT ANYUKÁMNAK"

(I. SZ. ÓVODA, GÖDÖLLŐ, MARTINOVICS UTCA)

A RAJZPÁLYÁZAT KIEMELT I. DÍJAS ALKOTÁSA

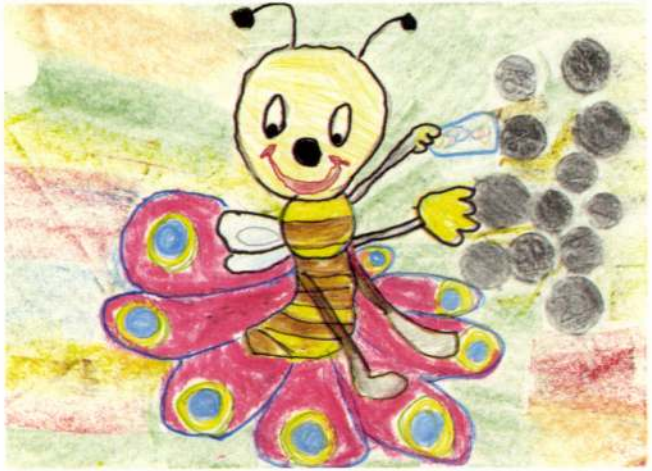

VILÁGTAKARÉKOSSÁGI NAP '95

GYERMEK RAJZPÁLYÁZAT

KIÁLLÍTÁS

SZERETETTEL MEGHÍVJUK A

VILÁGTAKARÉKOSSÁGI NAP '95

CÍMMEL MEGHIRDETETT

E G Y É N I

GYERMEKRAJZPÁLYÁZAT

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1995. OKTÓBER 29-ÉN 16 ÓRÁRA
A GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBA

EREDMÉNYHIRDETÉS
DÍJKIOSZTÁS

MEGNYITJÁK:

DR. NACSA JÁNOSNÉ, AZ OTP GÖDÖLLŐI FIÓK IGAZGATÓJA
SZEKERES ERZSÉBET TEXTILMŰVÉSZ

KÖZREMŰKÖDNEK:

A CHOPIN ZENEISKOLA NÖVENDÉKEI

KLACSMANN BORBÁLA	GORDONKA
KLACSMANN NÓRA	FURULYA
SALAMON ANNA	FURULYA
MÁZIK KATALIN	GITÁR
NAGY MARIANNA	GITÁR
NUSZBAUM FERENC	GITÁR

RENDEZŐK:

AZ ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS KERESKEDELMI BANK RT.
GÖDÖLLŐI FIÓKJA
GÖDÖLLŐI PETŐFI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

MDK

Gáspár István, sz. 1899. építész Székesfehérvár

A Kamara uj tagjai. MMÉSzKösl 1929 jun. 9. 148. l.

Gáspár Imre

építész.

Szül. Bácsföldvár 1873.

Oklevelet nyert 1898.

Műegyetem

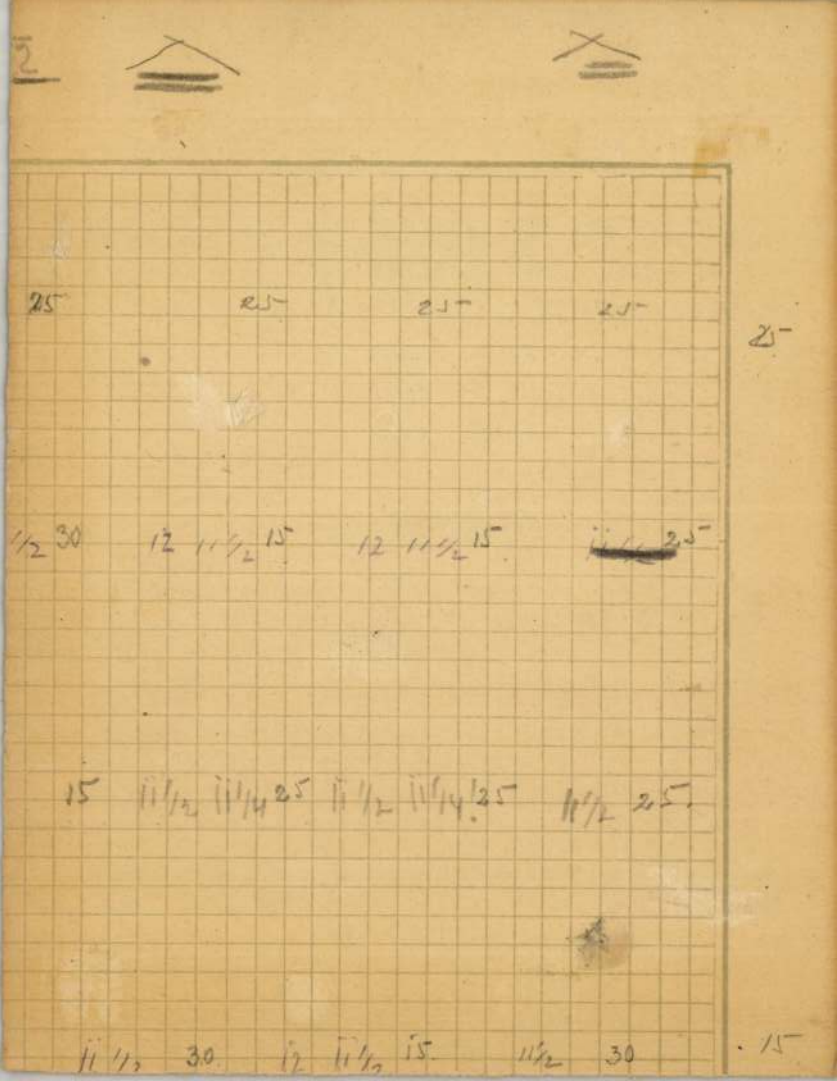
25
25
25
25
25
1/2 30
12 11 1/2 15
12 11 1/2 15
15
11 1/2
11 1/4 25
11 1/2
11 1/4 25
11 1/2 25
11 1/3 30
12 11 1/2 15
11 1/2 30
15

Gáspár Izsó

épitész

szül. 1873. Bácsföldvár.

Brestí mücgy. okl. 1898

Kísmarty Lechner Jenő
Közlése

1955. nov. 23.

Gáspár János
Venezia, vizf.
Hont-Dob. vizf.
Tájkép, vizf.

A Nemzeti Szalon első bajai kiállítása, 1906. 3 l.

és virágok között tizenkilenc játszadozó gyermek. A lap közepén a két szöveghasáb között a pergamenen arany-rózsaszín keskeny szalag húzódik végig, amelyet középen s két végén virágkehely alakú kék, zöld, rózsaszín levélmotívumok díszítenek.

(Pontifex pueros in fronte chrismare volens...) P iniciálé (70×67 mm) aranyalapon, kandelaber s bőségszaruk motívumaiból képzett kék betű, amelyet gyümölcsök, levélkék s két kúszó putto díszít. A betű belsejében a *Bérmálás* ábrázolása látható. Fekete alapon rózsaszín köpenyű, gyöngyös süvegű püspök előtt sárgaruhás ifjú térdel imárakulcsolt kézzel, mögötte zöldruhás ifjú, kezében szalagot tart. A háttérben még két ifjú áll rózsaszín s szürke ruhában, homlokukon szalaggal. (303. kép.)

9a lap (II): (De clerico faciendo.) *D* iniciálé (71×66 mm) aranyalapon, színes levelekből képzett betű. A betű belsejében *Püspök klerikusokkal* látható. Aranycirádás, zöldvirágos alapon, fehér ruhában, karminpiros bélésű kék köpenyben püspök ül, balkezében pásztorbottal. A püspök mellett tonzurás pap nyitott könyvet tart, míg előtte hat ifjú térdel. A betűből két arannyal bélelt, zöld-lila hosszú csipkézett levél nyúlik el a szöveghasábok között, hármas s négyes csoportú, szakállas aranytallérokkal.

10b lap (III'): (De septem ordinibus ecclesiasticis.) *D* iniciálé (70×67 mm). A külső lapszélen húzódó díszítés és a betű némi eltéréssel, mint a 9a lapon. A betűben fehér ruhában, vörös köpenyben ülő püspök előtt három tonzurás pap s ifjú térdel imárakulcsolt kézzel. Egy negyedik térdeplő pap, hátsó nézetben, a püspök elé piros-

Gáspár János rajztanár, festő
Bajón élt szerepel a baja:
Tüzz István muzeum táslatán

Kismárkey Mária: Baja képzőművészete

Petőfi Népe 1970 VIII. 11

Gáspár János
festő

Koll. kiállítása Baján
1910 körül
Katalogusa Bencze
Ferencnél

ACHIMOWITZ, THEODOR (osztrák festő, 1800—1889)

'emplom belseje

'ászon, olaj, 56×48 cm.
.z Ipolyi gyüjteményből 1854-ből.
Ipolyi Biharvármegye, 302. szám.

ANNECK, FRANZ CHRISTOPH (osztrák festő, 1703—1761)

'zent József és Mária eljegyzése

Angyali üdvözlet

Bemutatás a templomban

Magdolna lábmosása

Krisztus Szent Péternek adja a kulcsokat

Utolsó vacsora

'zent Péter utolsó kenetet ad fel
Vörösréz, olaj, egyenként 41×35 cm, második és harmadik 32·5×42·5 cm.
Maszlaghy II., 149., 452., 451., 147., 148., 150. és 151. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Uj Magyar Sion, XVI., 1885., 847. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l.

Ecce homo

los másolat hitelül.

Dávoliczki

niszteri iroda s.tiszt.

Gáspár János
rajztanár
gimn. Baja
1905

a tek. Elnökség utján hozzám felterjesztendő.

Budapest, 1934. évi október hó 16-án

A miniszter h e l y e t t :

ifj. báró Wlassics Gyula s.k

h.államtitkár.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM
Művészeti ügyosztálya

Gáspár János
testő
a zici szeretesek fő-
gimnáziumának
rajztanára, festőmű-
vész.

lásd az iskola
értesítőit

N. Szalon 1906. (Baza)
Venezia
Hont. Dob. } vízf
Tájkép

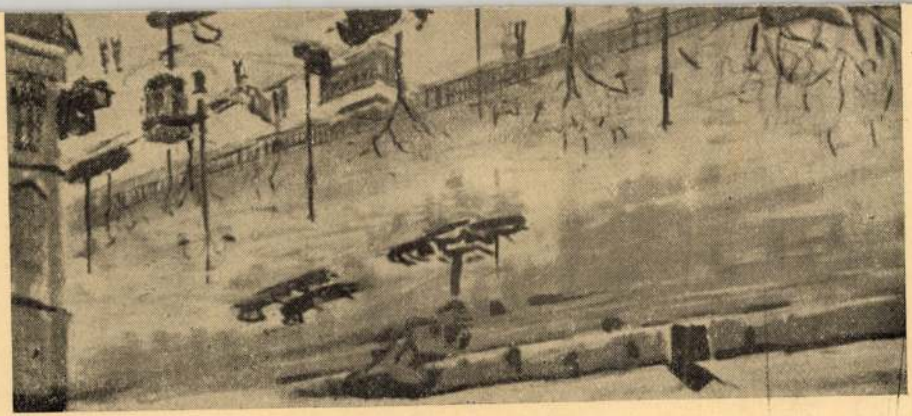

Gáspár János

1913. ápr. – máj. kiáll –
Nemzeti halon
Bajai deszkás Duna,
vörf

Löschenkohl III. 115.

Gáspár János

festő

Nemzeti Szalon

1935. aug. – szept.

Baja város kiállításának katalogusa.

Kertrészlet, Halászbárkák, A „Kamarás-Duna", Duna a Kádárszigetfelett, Hajók a Dunán, Bajai halpiac, A bajai vörös hid, valamennyi vízf.

A MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

Gáspár Imós

a bajai cisztercita fő-
gimnázium rajztanára

Értesítő 1918–1922.

Kún J. Bev. Fan.

a Bajai Festőművek
Kiáll. katal. hoz.
Baja, 1910 (?) okt.

Gáspár János
rajzlapja
Baja
l. Lyka-Károly
120-l.

Gáspár János

Vörös hid Bajan c.
képe repr.

Puskás Deriödr.

Baja város.
Bpest, 1935.

VASÁRNAP **3** Kat. L. Teréz Prot. Helga	N. k. 6 ó. 1 p. N. ny. 17 ó. 36 p.	
HÉTFŐ **4** Kat. A. Ferenc Prot. Ferenc	N. k. 6 ó. 3 p. N. ny. 17 ó. 34 p.	
KEDD **5** Kat. Placid vt. Prot. Aurél	N. k. 6 ó. 3 p. N. ny. 17 ó. 33 p.	Izr. 30. Ros Khodes
SZERDA **6** Kat. Brunó hv. Prot. Brunó	N. k. 6 ó. 5 p. N. ny. 17 ó. 31 p.	Izr. 1. Markh. R. Kh.
CSÜTÖRT. **7** Kat. Rózsafűzér Prot. Amália	N. k. 6 ó. 6 p. N. ny. 17 ó. 29 p.	
PÉNTEK **8** Kat. Magy. Na. Prot. Etelka	N. k. 6 ó. 8 p. N. ny. 17 ó. 27 p.	
SZOMBAT **9** Kat. Dénes pk. Prot. Dénes	N. k. 6 ó. 10 p. N. ny. 17 ó. 25 p.	Izr. 4. S. Noakh.

Gáspár János

festő

a bajai reálgimnázium volt rajztanára, akvarellfestő

(több mús)

Rapcsányi J. Baja

286 l. MUM

1934

MDK

Gáspár János

Bajai deszkás Duna, vf.

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 10. l.

MDK

Gáspár János rajztanár

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

MDK

1/. Gáspár János, festöm.

Akvarellek: Halászbárkák.

Városkép a régi fahiddal.

Áradás.

Városi Muzeum. Baja.
Bajai festök képei Bajáról. Kiállitás. 1942. Kat.
dec. 19.-26.

Gáspár János

Baja város kiállításának katalógusában szerepelt: Kertrészlet vízfestménnyel
Halászbárkák — " —
A "Kamarás-duna" — " —
Duna a Kadár-sziget felett — " —
Hajók a Dunán — " —
Bajai halpiac — " —
A bajai vörös híd — " —

Nemzeti Szalon Művészeti Egyesülete 1935. VIII. 17 - IX. 1.

Fészek Clüb.

Zombory Lajos
festőművész
gyüjteményes kiállitása.

1931. I. 11 – 20.

2/. MDK

Gáspár János, festőm.

Akvarellek: Borpiac.

Dunapart.

Ács-strand.

Város a Türr-emlék felöl.

Városi Muzeum. Baja.
Bajai festők képei Bajáról. Kiállitás. 1942. Kat
dec. 19.-26.

MDK

3/. Gáspár János, festőm.

Akvarellek: Erdei tó.

Árpád-utca.

Szeremlei Dunaág.

Régi Dunameder.

Városi Muzeum. Baja.
Bajai festők képei Bajáról. Kiállitás. 1942. Kat.
dec. 19.-26.

Gáspár János

m. Selmecbányász mil. – † Bajai 1947.
1896-ban Zemil B-ra mint rajzta-
nár a cinkerci gimn.-ba. A múzeum
őtsi nékéj tanulmadát.

Miszolczy Ferenc, Baja képzőmüvészeten XIX. szaradba!
Kérisszt MDK-C-II-599/127 l.

Gáspár János

Hangulatos képeivel a b-i riállitásokon szerepel –.

Mikolczy Ferenc, Baja képrömüvénele a XX sz-ban, kézirat, MDK-C-II.

599/2

101.

Gáspár János

Baja város képzőművészeti és népmüvészeti kiállitást rendezett a Nemzeti Szalonban, melyen müvei szerepelnek.

Nemzeti Ujság 1935.VIII.17.

Gáspár János

festő

Baja városa állit ki a Nemzeti Szalonban, melynek résztvevője mint festő.

Est,1935.VIII.18.

MDK

Gáspár János festőm.

Deszkás Duna

Selmecbányai bányatelep

Csendélet népekkel

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Pohly Izabella iparm.

M. Képzőm.-ok Szabadszervezete 46. tárlata

1948. nov.

MDK

Csapár János festőm.

A régi városligeti vendéglő
Csendélet halakkal

Bajai Postaműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőn.

46-5o. tájképek

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Arcképtanulmány

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Csendélet I.

" II.

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Csendélet népekkel

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Rózsák

Rákospalotai rész

Selmecbányai részlet

Bajai Festőművv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Virágcsendélet

Bajai Sugovicai részlet

Rékosi részlet

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Prágai részlet II. r.

Mohácsi sziget templom

Félegyházi külváros

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Facsoport

Prágai részlet I.

Erdőrészlet, of.

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Duna mentén

Hajók a Dunán

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Félegyházi szélmelom, r.

Félegyházi táj

Az apatini hajójavító.

Bajai Festőművész Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Pohly Izabella iparm.

M. Képzőm.-ek Szabadszervezete 46. tárlata

1948. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Félegyházi bérmalom

Sugovica részlet

Deszkás Duna, r.

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Csapár János festőm.

Erdőrészlet

Parkrészlet

Félegyházi külváros

Bajai Festőművv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Baja a Sugivicáról nézve

Szeremlei erdőrészlet I.

" " II.

Bajai Festőművv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Naplemente

Tájkép

Félegyházi részlet

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Erdőrészlet

Alpári Tiszaág

Szeremlei erdőrészlet

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Visegrádi Salamon torony

Sugovica hid

Apatini halászkunyhók

Bajai Festőmüv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Gáspár János festőm.

Mohácsi sziget

Udvarrészlet

A selmecbányai óvár

Bajai Festőműv. Csop.kiáll. 1916. nov.

MDK

Pohly Izabella iparm.

M. Képzőm.-ek Szabadszervezete 46. tárlata
1948. nov.

Gáspár Jenő

kiáll. Nemzeti Szalonban

1920. máj.

Dombok (Tihany)

olaj - 7000.-

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Kútkeleti, pastell 3000.-

Nyári pastell 6000.-

1920. dec. u. o.

Verőfény, pasztell, 40000.-

Összes. 1920 tav:

Holdtölte, pant

Hluberth Vilmos, lévai ügyvéd V. 32

Gáspár Imre

l.

Szabad. Művészet

1948. 292. l.

9. kép. *Dávid-sorozat : Dávid és egy nő. Német, XVI. század.*

Gáspár Jenő MDK

Holdtölte, pasztel

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

M.D.K.

Gáspár Jenő /?/

"Az optimista és pesszimista, ahogyan a festő és a rajzoló látja c. felhivásra készitett, "Az optimista és a pesszimista" c. rajta.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 31.-juni. 6. XXI. évf. 23. sz. 23. lap.

Gáspár Jenő MDK

Holdtölte, pasztell

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Gáspár

kőfaragó

a XV. század végén Kassán

L.

Szendrey-Szentiányi

552. 1.

Pozsonyi nyisajok régi számai

V111.163.

Gáspár, kőfaragó (lapicida), a XV. század végén Kassán. Azon mesterek közé tartozott, kik a János Albert hadai által fedült szentvérfalvai (ma Kassa-Béla) templom helyreállításánál közreműködtek.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek. *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye.* 1904. 43. l.

MDK

Gáspár Jenő

Kültelek, paszt.

Nyár, paszt.

N.Szal. őszi tárl. 192o. szept. 11. l.

MDK

Gáspár Jenő

Verőfény, paszt.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
8.l.

MDK

Gáspár Jenő

Dombok (Tihany) olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatának katalogusa.1920.Majus. 8.1.

M.D.K.

Gáspár József és Majoros Teréz

Tervezték Lippenszky István és Futaky Hajna:
"Zrinyi riadója" c. történelmi drámájához a jelmezeket.
A darabot a Pécsi Nemzeti Szinház mutatta be a budapesti Néphadsereg Szinházában.

Színház és Mozi. Bp. 1953. aug. 28.- szept. 3.
VI. évf. 35. sz. 10. lap.

Gáspár Jenő

részt vett és munkatársaival V. helyezést ért el az alábbi zártkörű meghívásos tervpályázaton:

Borosnyay Pál: Alagútzsaluzattal kivitelezhető lak- és szállásjellegü épületek tervpályázaty 197o. Magyar Építőművészet, 1971.5.sz. 2-12. l.

Gáspár József

Kőnnivés 1788

l. J: A

Bíró germyeszegi

Teleki-kastél

1938

28. l.

34

58

T. 347.

kal megerősitett vár és város fog-
n pedig erődök látszanak. Felira-

A

e: 1. Statt, befejezése: Der See

a vk. 6.2 : 11.2 cm.

Gáspár József

könnvespaller

XVIII-n

l.

Birógernyeszegi

34. l.

T. 5588.

t várban, hol aknák robbantak
atok vonulnak be, utczai harcz
. Pálffy huszárok állnak. Fel-
iránytü is van adva:

AAB, WIE DIE VON DEN CHRISTEN
ENOMEN ANo 1598. den 29 Marty

A. Das Weyssenburger thor és be-

: 26.3 cm.

Gáspár József

ácsm. 1800

l.

Birógernyeszegi

58. l.

Gáspár József

l.

Biró Erdmuvátrete

121. l.

1941

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dr. Gáspár Józsefné, ötvösművész MDG

Az Áll. Pénzverőben dolgozik.

(Fényképe.)

— : Ötvösremekek 9

NÉPSZABADSÁG bp. 1965. dec. 23.

Gáspár József

a nagyvázsonyi Park-szálló épületének
helyreállításával és átalakításának tervezője.

Vendégváró régi házak, Müszaki kiadó Bp. 1979. 186. o.

MEGHÍVÓ

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK

A MAGYAR NAIV MŰVÉSZEK MÚZEUMÁBA

GÁSPÁR JULISKA

NAIV FESTŐ

IDŐSZAKI TÁRLATÁNAK A NYITÁSÁRA

1984. JÚLIUS 7-ÉN (SZOMBATON) 11 ÓRAKOR

MEGNYITJA: GYERGYÁDESZ LÁSZLÓ
A MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSI OSZTÁLYÁNAK KÖZMŰVELŐDÉSI CSOPORTVEZETŐJE

A KIÁLLÍTÁS: 1984. OKTÓBER 14-IG TEKINTHETŐ MEG.
KECSKEMÉT, GÁSPÁR A. U. 11.

84. 42356 Petőfi Nyomda, Kecskemét

Gáspár Juliska, [naiv] festő

1910-ben született Kerekegyházán.
Iskolába nem járt. Most a
kunszállási tanyavilágban él.
Szerepel a Nemzeti Galéria tárlatán.

Harangozó Márta: Magyar naiv művészet

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. máj. 29.

Gaspár Julisha

A Nemzeti Galeriában rendezett mai mivesek kiállítás az szerepelt.

Sz.E: Mint a mudár...
Nők Lapja 1972. jul – 27 szám

Gáspár Juliska, [naiv] grafikus

Kunszállási járásképtelen (50 éve az!) asszony. Most 61 éves. Nyolc krétarajzát a főv. Művelődési Házban állították ki.
„Amit csinál, a gyerekrajzra emlékeztet."

Máté György: Naivak, sikerélmérnyel

7.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 1.

GÁSPÁR JULISKA, naiv művész, festő

A naiv művészetben belül figyelmet érdemelnek a gyermek rajzokkal rokon festmények, faragások is. Talán különös a élet két szélső pólusán elhelyezkedő korosztály munkit összehasonlitani, de az ismert művek-főleg Gáspár és Pozs gai Pálné képei-a gyermekrajzokkal való kapcsolatott biz zonyitják. 76.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 10.sz. 1972. Budapest

GÁSPÁR JULISKA, naiv müvész, festő

A naiv müvészeten belül figyelmet érdemelnek a gyermek rajzokkal rokon müvek is.-Azonos a szemlélet tisztasága de ugyanakkor különbséget mutatnak a megfigyelések és így a részletek gazdagodása.A gyermekrajzokra jellemző ösztönös-expresszív jelrfaek helyett az idős alkotók már ábrázolási igénnyel készitik képeiket. 76.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG. A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz.
Budapest

GÁSPÁR JULISKA, naiv festő

---

62 éves, rajzoló, kunszállási tanya.-Gyerekorában szere
tett rajzolni. Palatáblan babákat, kicifrazgatta őket. Maj
ceruzavéggel. Festeni a libák mellett tanult meg. A festé
az élete mindene. Főleg arcokat szeret festeni. Lefestette
édesanyját, a bátyját is. Bátyja Lajos két hangszeren jat
szik. Az élete rövid története. 69.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz.
Budapest

GÁSPÁR JULISKA, naiv művész, festő

A történelem és a mostani megnyilatkozások is bizonyit
ják,hogy a művészet létrehozására olyanok is vagynak,és
képesek,akik hivatásszerüen a feladatra nem készültek
fel és nem is ebből élnek.-Gáspár Juliska önmaga és köz
vetlen környezete gyönyörködtetésére készit rajzokat s t
tanyájuk ablakába maga formálta állatfigurákat tesz.
77.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG. A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz.
Budapest

Gáspár Gyuliska népművésze.

részt vett a „Magyar naiv művészet a XX. században" kiállításban a Nemzeti Galériában.

B. P. A naiv művészet és a közművelődés

Népművelés 1972/7 39old.

Gáspár Juliska. (Jakabszállás).

A Nemzeti Galéria és a Népművelési Intézet pályázatán a grafikai kategóriában a II. díjat kapta. Öt képe szerepel a tárlaton.

Hettai Nándor: Budapesti múzeumokban

Petőfi Népe, 1972. jún. 21.

Gáspár Juliska náv festő

Jún. 28.-án nyílik meg a „Magyar náv művészet" c. kiállítás (rezdában, melyen szerepel népművészettel rokon festménye c/ anlitve).

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 5.

Gáspár Julianna, parentfestő

Kiállít Kecskeméten.

– i. Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 27.

Gráfár Juliska, naiv festő

Drezdában szerepel.

— : Magyar képzőművészeti kiállítások külföldön

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 26.

Gáspár Juliska

a Népművelési Intézet, a Nemzeti Galéria múlt évi közös pályázatára beérkezett nyár alkotások bemutatásán szerepettek művei. Gáspár Juliska nem járt iskolába, libaőrzés mellett tanult meg festeni.

Esti Krónika.

1972. V. 27. Kossuth, 19.00 | 6 | R j

Gáspár Gyuláról.

A Nemzeti Galériában rendezett „A magyar mai művészet a XX. században" c. kiállításon művei szerepelnek.

(B. T.): A mai művészet és a közművelődés.

Népművelődés, 1942. ... 4.

Gáspár Juliska, náv művész

Kecskeméten, a Bánó-házban van a náv művészek Múzeuma állandó kiállítása. Gáspár Juliska művei már-már a teljes természetbűségre törekednek.

Halász Ferenc: A náv művészeti múzeum csodái, Petőfi Népe, 1977. ápr. 24.

Gáspár Juliska

Gáspár Juliska harminchat festményéből időszaki kiállítás nyílt szombaton Kecskeméten, a Magyar Naiv Művészet Múzeumában. A tárlat október 14-ig tekinthető meg.

A bábosok 33. találkozója

Magyar Nemzet 1984. VII. 8

Újszabadság, 1984. VII. 8

MEGHÍVÓ

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK

A MAGYAR NAIV MŰVÉSZEK MÚZEUMÁBA

GÁSPÁR JULISKA

NAIV FESTŐ

IDŐSZAKI TÁRLATÁNAK A NYITÁSÁRA

1984. JÚLIUS 7-ÉN (SZOMBATON) 11 ÓRAKOR

MEGNYITJA: GYERGYÁDESZ LÁSZLÓ
A MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSI OSZTÁLYÁNAK KÖZMŰVELŐDÉSI CSOPORTVEZETŐJE

A KIÁLLÍTÁS: 1984. OKTÓBER 14-IG TEKINTHETŐ MEG.
KECSKEMÉT, GÁSPÁR A. U. 11.

84. 42356 Petőfi Nyomda, Kecskemét

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1972 MÁJ 29

Gáspár Juliska

A Nemzeti Galéria ma nyíló kiállítása

Magyar naiv művészet

Ismeretlen sorsok ♦ Robbanó, eleven színek

1021

Vankóné Dudás Juli képe

„Nevem Gáspár Juliska. 1910-ben születtem Kerekegyházán, január 31-én. Laktunk Jakabszálláson, Bugacon, Adácson. Tizenöten voltunk testvérek. Most a kunszállási tanyavilágba élek. Festeni a libák mellett tanultam. Iskolába nem jártam. Azért írni-olvasni megtanultam a magam szorgalmából egy kicsit. Írni nehezen tudok ma, ezért ezt az önéletrajzot Polyák Ferenc fafaragóval irattam. A festés az életem mindene..."

SZÍVÜK SZERINT

A 62 éves parasztasszony, *Gáspár Juliska* rövid — századok sorsát tömörítő — önéletrajza akár mottója is lehetne a *Nemzeti Galéria* szombaton nyílt, *Magyar naiv művészet a XX. században* című kiállításának. Jelmondata, mert akik itt bemutatkoznak, nem csupán a művészi kifejezés eszközéért küszködtek magukra hagyottan, hanem sorsuk miatt — az egész élettel. Kevés kivétellel valamennyien négy elemit, vagy még ennyit sem járt parasztemberek, akik az egész napi vagy éppen egy egész élet munkája után fogtak ecsetet, vésőt, hogy a mindennapi dolog terhe alól felszabadulva azt tehessék, ami szívük szerinti; papírra, fába örökítsék élményüket, megélt életüket, beváltsák ifjúkori álmukat, vagy a bölcsé érett öregség elképzeléseit.

A Nemzeti Galéria kiállítása a tízes évektől kezdve napjainkig kíséri figyelemmel a magyar naiv művészet útját. Az első három teremben a klasszikusok sorakoznak. *Süli András*, az 1969-ben elhunyt, hat elemit végzett algyői földműves kosárfonó, aki oly magától értetődő természetességgel ötvözte eggyé a népművészet stílusjegyeit és a gyermeki tisztaságú rajzok látásmódját, *Győri Elek*, a tokaji kovácslegény, aki nem is festette, hanem valósággal elbeszélte humoros, jóízű, csattanós történeteit. Itt van a csodálatosan komponáló geszterédi cipész, *Gajdos János*, a vésztői fafaragó juhász, *Bereczki György*, s a paraszti élet mindennapjait és ünnepeit megfestő *Benedek Péter* Uszodról, akinek *Móricz Zsigmond* is szeretettel figyelte pályáját. A hódmezővásárhelyi parasztfestőnő, *Kovács Mári* pedig csak így szignálja képeit: Mári. S találkozhatunk a kalandos életű, fantasztikus keleti és mesebeli tájakat álmodó *Mokry-Mészáros Dezsővel*, s a gulyásbojtárként, majd pincérként dolgozó *Káplár Miklós* festményeivel. Ma már klasszikusnak számít a legtermékenyebb alkotói éveiben levő galgamácsai *Dudás Juli* is, aki robbanó, eleven színekkel teremti meg a falu régi és újkeletű szokásait megörökítő, költői ihletettségű festményeit.

A naiv művészet új hullámának rangidőse *a 87 esztendős Gyovai Pál*. Az öreg mindszenti kubikos saját vallomása szerint 80 éves korában csak úgy, unalmában kezdett el faragni, s most olyan természetességgel bontja ki a kőből, s díszíti popelemekkel ősi kultikus szobrokra emlékeztető plasztikáit, mintha egész életében csak ezt csinálta volna. A Budapesten élő *Török Sándor* 70 éves korában fogott ecsetet, ám mielőtt elkezdett festeni — így mondja — a szobája falát tele látta képekkel. Találóan fogalmazott, hiszen valóban látomásosak égő, eleven színekkel festett képei.

VILÁGKÖRÜLI ÚT

Az egyik legérdekesebb sorsú naiv művész a nyíregyházi *Horváth Vince*. Harmincöt éve készíti szobrait, de eddig egyetlen darabot sem adott el, mert mint mondja: „Az volt a tervem, hogy világ körüli útra megyek hetven szoborrommal és elismerést hozok külföldről, meg pénzt és abból építek egy műhelyt, berendezve szerszámokkal, hogy azok a fiatalok, akiknek kedve van faragni, ott dolgozhassanak." S idézhetnénk még sorra a többieket is, a salgótarjáni *Bálázs Jánost*, vagy a mezőtúri faragót, *Kupai Sándort*, akinek már iskolás korában az volt az ábrándja, hogy festőművész lesz, nem is akármilyen, hanem mint Munkácsy. A 71 esztendős *sándorfalvi Budai Sándor* pedig évtizedek óta készíti eladásra citeráit, festményeit azonban lakása díszítésére használja, az elpiszkolódott képeket összetépi.

Ezúttal leírjuk a jelzőt, szenzációs kiállítás nyílt a Magyar Nemzeti Galéria földszinti termeiben. A szép rendezés *F. Mihály Ida és Bánszky Pál* művészettörténészek érdeme.

Harangozó Márta

MA ÍRJÁK

A MC ZÁRÓKÖZLEMÉNYT

Fogadás a Kremlben — Utazás Kijevbe

Moszkva, május 29.

Bokor Pál és Kis Csaba, az MTI tudósítói jelentik:

Végéhez közeledik Nixon elnök látogatása a Szovjetunióban. Ma még egyszer tanácskoznak, majd sor kerül a záróközlemény aláírására.

Kora délután a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és a minisztertanács a Kremlben fogadást ad

Nixon tiszteletére, s az amerikai elnöknek ezt megelőzően bemutatják a diplomáciai képviseletek vezetőit.

Nixont kora délután ünnepélyesen búcsúztatják Moszkvában. A vnukovói repülőtéren vesz búcsút a szovjet vezetőktől, majd kíséretével együtt Kijevbe repül, ahol nem egészen egy napot tölt. Még kora este koszorút helyez el az Ismeretlen Katona sírján, majd részt vesz azon a vacsorán, amelyet az Ukrán SZSZK Legfelsőbb Tanácsa és az ukrán minisztertanács ad tiszteletére. Holnap délelőtt még *rövid városnézésen* vesz részt, s a többi között megtekinti a híres kijevi székesegyházat, majd délelőtt útnak indul körútja következő állomására, *Teheránba.*

Az amerikai elnöknek tegnap a szovjet rádióban és televízióban elmondott beszédét ma kivonatosan közli a Pravda. A Moszkvában levő külföldi sajtótudósítók felhívják a figyelmet arra, hogy

Nixon beszéde legalább annyira az amerikai közönségnek készült, mint a szovjet hallgatóknak,

s ez rányomta bélyegét annak megformálására, egyes kitételeire. Figyelemre méltó az a tény is, hogy az amerikai elnök megismételt egyes olyan célzásokat, amelyeket már megérkezésekor hangoztatott — például a nagy-

Ettől függetlenül,

a szovjet fővárosban nagyra értékelik a most véget ért tárgyalásokat, mert azok nemcsak a két közvetlenül érdekelt félnek hoztak hasznos megállapodásokat,

hanem olyan egyezményekhez vezettek, amelyek a világ minden népének hasznára válnak. Természetesen a legnagyobb jelentősége a hadászati fegyverrendszerek korlátozásával kapcsolatos egyezménynek és ideiglenes megállapodásnak van. Külön hangsúlyozzák annak jelentőségét, hogy ezt a korszakos megállapodást éppen a Szovjetunió fővárosában, s ilyen magas szinten írták alá. Mint a Pravda vezércikke is utal erre, a megegyezést a szovjet emberek az SZKP XXIV. kongresszusán meghatározott külpolitikai program megvalósulásának, egyik legfontosabb eredményének tekintik.

ANGLIA:

Sztrájkba lépnek a dokkmunkások

London, május 29.

Stanley Levinson telefonjelentése:

Holnap teszik közzé Londonban annak a szavazásnak az eredményét, amelyet a tory-kormány kérésére az ipari bíróság rendelt el a brit vasutasok körében.

A három vasutasszakszervezet ugyanis korábban elutasította a munkaadók ajánlatát a bérügyi viták rendezésére,

s az angol kormány egy különleges törvény alapján most közvetlenül a 300 ezer szervezett munkást próbálta kijátszani szakszervezeti vezetőik ellen, a vasút igazgatóság ajánlatának elfogadtatásáért. Londoni megfigyelők bizonyosra veszik, hogy a vasútigazgatóság ajánlatát — az elrendelt szavazás alapján — a dolgozók is elutasítják, s emiatt

számolni kell újabb munkalassítási sztrájkkal a vasutakon.

Egyidejűleg a tory-kor-

lási intézkedések miatt veszélyben forog munkájuk. A rakodómunkások száma a múlt időszakban — jórészt a konténerprogram miatt — 60 ezerről 40 ezerre csökkent.

IRAK SZANKCIÓKKAL

Élesed az olajtárs

Bejrút, május 29.

Bagdadban hivatalosan bejelentették, hogy az iraki kormány a kőolajexportáló arab országok szervezete (OPEC) rendkívüli ülésének összehívását kérte. A június 7-én *Bagdadban* megtartandó értekezleten Irak olajiparának helyzetéről tárgyalnak.

Irak azt veti a területén

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 DEC 31

Gáspár József
1021

GASPÁR JÓZSEF NAPRAFORGÓ

S VÁSÁRLÓJÁNAK
OG ÚJ ÉVET KÍVÁN

A BUDAPESTI
TECHNIKAI GYÁR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dr Gaspár Józsefné

NÉPSZABADSÁG

1965. december 23, csütörtök

1021

ÖTVÖSREMEKEK

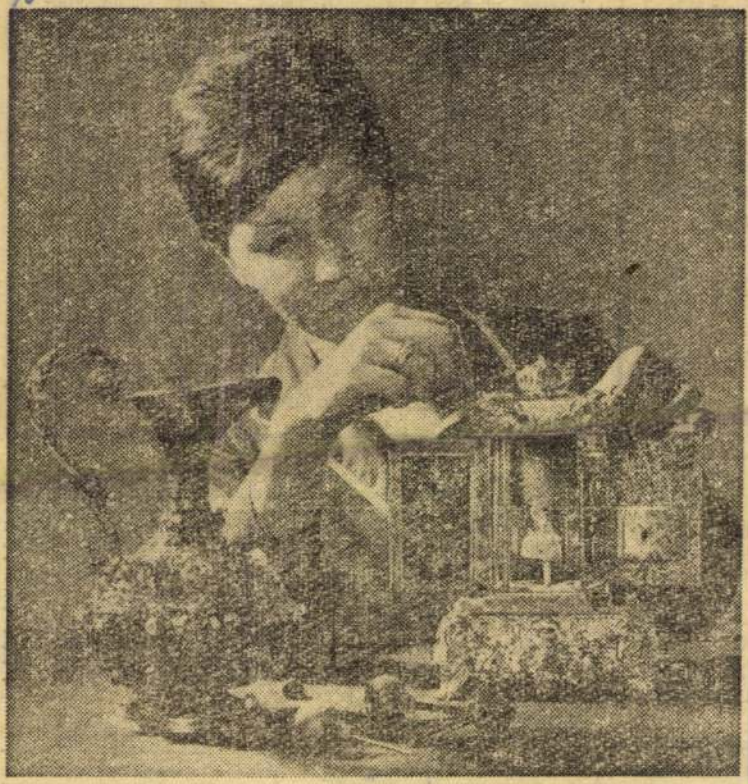

Az Állami Pénzverő ez évben is sok millió forint értékű ötvösárut exportált a világ minden tájára. Dr. Gáspár Józsefné ötvös, ezüst-aranyozott, zománcberakásokkal és valódi kövekkel díszített zenélő cigarettaadagolón dolgozik.

(Kéri Dániel felvétele.)

ÁR 2-IG

ER 30.

DIÓ

— 14.20:
15.05: Dél-
16.10: Heti
— 17.05:
idióban. —
ámhosszán.
— 17.50:
— 18.39:
Tánczene.
dúrban és
Strauss-ke-
éhező Bra-
és. — 21.05:
.30: A ket-
Rádiómo-
irigálok. —
ttuk ... —
ek.

IÓ

letek. —
. — 20.00:
el. — 20.20:
: Tánczene.

ER 31.

: Strauss-
. — 15.10:
il, 1965. —
k. — 17.05:
17.45: Ami
műsoraiból
: Hangver-
5: Kórusok
műsoráról.
— 20.00-tól

ÁLLAND(

KOSSUTH RÁ

nés műsor. — Közben: 5.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 5.30: Reggeli Krónika. — 6.00: Hírek. Időjárásjelentés. — Kb. 6.30: Hírek. Időjárásjelentés. — 7.00: Reggeli Krónika, II. kiadás. — Kb. 7.30: Új könyvek. — 8.00: Hírek. — 8.05: Műsorismertetés. A budapesti mozik és a vidéki színházak műsora. — 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 12.00: Déli harangszó. Hírek. Időjárásjelentés. — 14.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 17.56: Műsorismertetés. — 18.15: Hazánk hírei. Időjárásjelentés. — 19.55: Jó éjszakát, gyerekek! — 20.00: Esti Krónika. Időjárásjelentés. — 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 0.25: Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ: 4.26—10.58: Azonos a Kossuth rádió műsorával (kivéve a 344 méteres hullámhosszat, hétköznapokor). — Közben: 6.20—6.30: Torna (a 252 és a 344 m-es hullámhosszon). — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. — 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 19.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 21.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 23.15: Műsorzárás.

URH-RÁDIÓ: 14.05—18.00: Azonos a Petőfi rádió műsorával (vasárnap 7.30—18.00-ig). — 18.30: Hírek. — 22.30: Hírek.

dr. Juan José Fuxa Sanz nagykövet. — 16.33: Hanglemezparádé. — 17.13: Toldi szerelme. Rádiójáték, I. rész. — 18.05: Lánc, lánc, zenelánc. Pillanatképek. — 18.50: A Zenei Magazin, Farkas Ferenc száma. — 20.10: Népdalok. — 20.18: Magyar Pantheon. Főhadnagy, Fazekas úr. Dokumentumjáték. — 21.14: Strauss: Denevér. Háromfelvonásos operett. — 23.22: Tánczene.

PETŐFI RÁDIÓ

8.00: Kamarazene. — 8.45: Az oroszlán. Rákosi Viktor elbeszélése. — 8.58: Operettrészletek. — 9.38: Zsuzsanna és a vének. Zenés rádiójáték. — 10.50: Kodály-kórusművek. — 11.05: Tánczene. — 13.09: Mesejáték. — 14.00: Népek táncai. — 14.20: Művészlemezek. — Kb. 15.20: Morzsa. — 16.00: Puccini: Pillangókisasszony. Háromfelvonásos opera. — Közben: 17.00: Új esztendőt. Mai költők versei. — 18.50: Mosolygó klasszikusok. — 19.25: Tánczene. — 20.20: A Stuttgarti Kamarazenekar a Zeneakadémián. — 21.33: Népi zene. — 22.10: Dalok és zongoraszólók.

URH-RÁDIÓ

18.35: A dzsessz kedvelőinek. — 18.50: Operaáriák. — 19.32: Debussy-zongoraművek, II. — 20.20: Könnyűzene. — 21.35: A Bécsi Filharmonikusok Zenekara játszik.

VASÁRNAP JANUÁR 2.

KOSSUTH

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 FEB 13
Gáspár József
Magyar Ifjúság

1021

Gáspár József rajza

színpadra, csak legyen őszinte." Vagy azt az emlékeztetést, amelyet *Ihász Gábor* zenéjéhez *S. Nagy István* írt A dallal írom az égre című nótában: „A semmiből jöttem én, honnan oly sok ember indult, s egyszerű napok vannak mögöttem ... Elmúlhat sok-sok év, de én semmitől sem félek, mert tudom jól, hogy bennük mindig élek." És szerencsére olyan szerzőkkel

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gáspár Juliska, naiv festő

PETŐFI NÉPE

1984 JUL 22

lítanak nyugati exportra.

1021

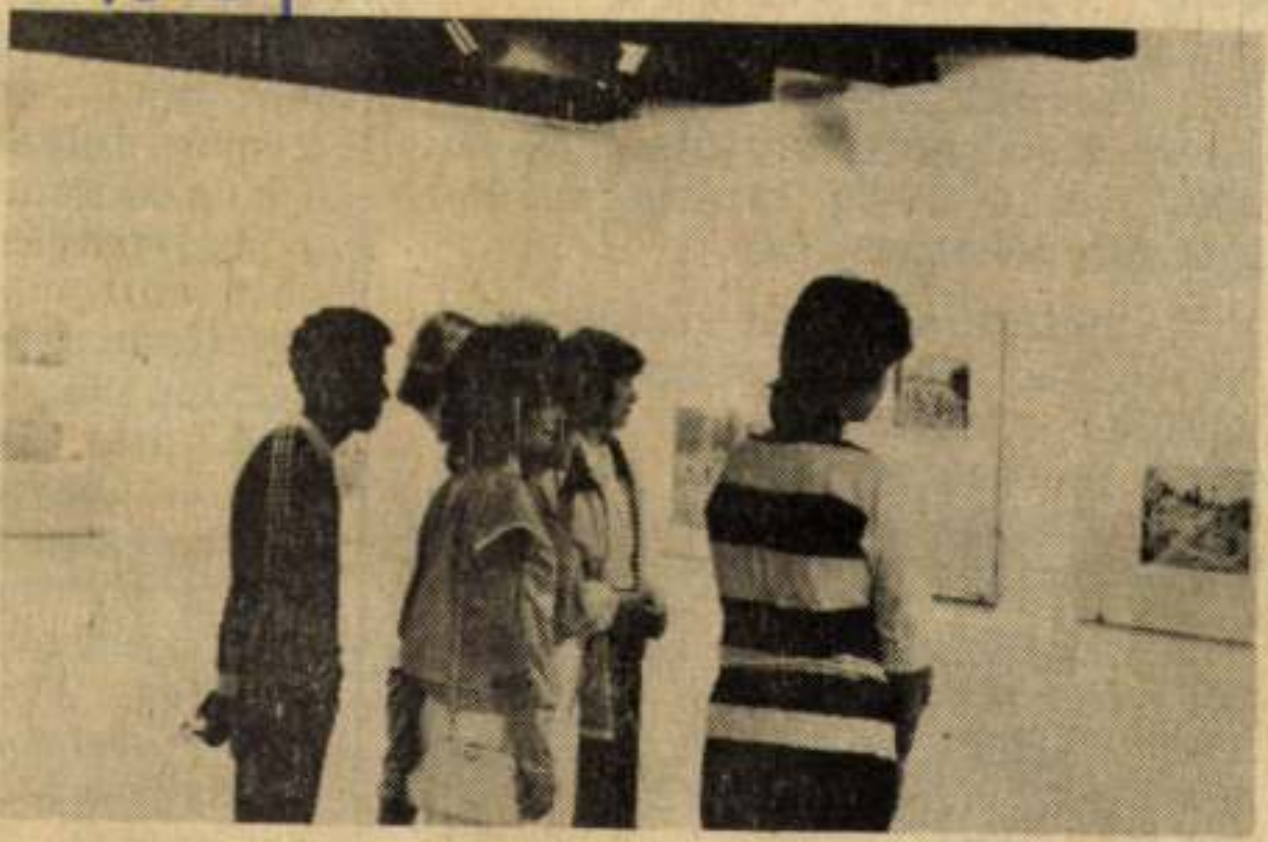

Sokan megtekintették Gáspár Juliska képeit Kecskeméten, a Naiv Művészek Múzeumában.

nem

A
Ezért
1985.
igazo

E
szabá
ötödi
1982.
állás

a bizottság.

Egyidejűleg a Rába ETO vezetői figyelmeztetésben részesültek. Felhívták a figyelmüket, hogy a jövőben tartsák be az MLSZ idevonatkozó előírásait. A döntés ellen nyolc napon belül fellebbezni lehet az MLSZ elnökségéhez.

Olaszországból
ból is várnak
Az idén első
meg az „Utcá
dok" elnevezés
darúgó-tornát,
közösségek cs
nek. Ehhez h
kes tömegs
nek ígérkezil

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gáspár Imre

Arcképmás

HÉTFŐI HÍREK

1984 JUN 1 17

1021

Ajánljuk...

Gáspár Imre karikatúrája

● *Eszerint nálunk olcsó a szolgáltatás?*

— Véleményem szerint az árakra nem lehet panasz. Mert például a *Patyolat* áraihoz az állami támogatás mértéke meghaladja a 100 százalékot. A *fodrász*-árak is olcsók. E szektorban magas az élőmunka aránya, a munkáskéz egyre költségesebb, a gépi kiváltás mértéke távlatokban sem számítható számottevőnek. Ennek pedig meg kell mutatkoznia az árakban is. *A probléma sze-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC 18

PESTI MŰSOR

Gáspár Imre grafikus

Portré-karikatúra kiállítás

1021

November 30-án délután nyílt meg a II. ker. Művelődési Központ Vízivárosi Pinceklubjában *Gáspár Imre* grafikus és *Varga Csaba* szobrász portré-karikatúra kiállítása. A megnyitó beszédet *Dunai Imre* karikatúrista tartotta.

Gáspár Imre nem ismeretlen az olvasók előtt. Több újságban — Füles, Rádióújság, Magyar Ifjúság — jelentek meg munkái.

— *Most, a kiállítás megnyitásakor karikatúrista pályafutásom éppen öt éves* — mondta Gáspár Imre. — *Tulajdonképpen ebből az apropóból állítottuk össze a kiállítást Varga Csaba barátommal, aki Zalaegerszegen él. Varga Csaba népművelő, én pedig a Kossuth Nyomdában dolgozom mint retusőr.*

A kiállítás rendhagyó. Első alkalommal történt meg, hogy hagyományos — azaz rajzos — karikatúrákat és karikatúra-szobrokat egyszerre mutatnak be.

A kiállítás előreláthatólag december 15-ig tekinthető meg.

ezen a kiállításon. *Rippl-Rónai, Vörös Géza, Fényes Adolf, Orbán Dezső, Márffy Ödön, Paizs Goebel Jenő, Schreiber Hugó* festményei mellett a korszak hivatalos művészeti irányzatát, az ún. római iskola neoklasszicizmusát képviselő művek *(Kontuly Béla, Molnár C. Pál)* szerepelnek.

Az I. világháborút követő évek kedvezőtlen társadalmi és politikai feltételei között kialakult művészetből ad ízelítőt a pécsi bemutató.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 22
Magyar Ifjúság
Gáspár Imre grafikus

1021

PORTRÉ-KARIKATÚRÁK KIÁLLÍTÁSA

Két fiatal művész, a Magyar Ifjúságból is ismert GÁSPÁR IMRE grafikus, és VARGA CSABA szobrász portrékarikatúráiból nyílik kiállítás november 30-án a II. kerületi Művelődési Központ Vízivárosi Pinceklubjában (Bp. II., Kapás u. 55.). A két héten át nyitva tartó kiállításról egy-egy színészportrét közlünk ízelítőül: Gáspár Imre grafikáját MENSÁROS LÁSZLÓRÓL és Varga Csaba DARVAS IVÁN szoborportréját.

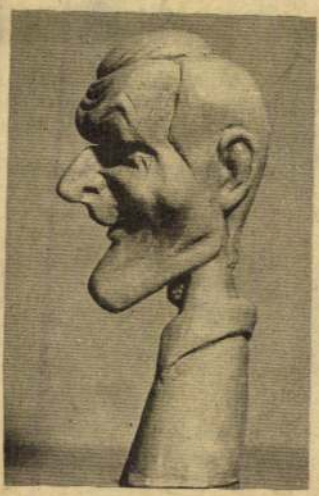

1976-ban megrendezik a gyermekolimpiát, mégpedig hazánkban. 1977-ben a Szovjetunióban sor kerül az első gyermek-„VIT"-re. A főtitkár kijelölésének jogát ismét a Magyar Úttörők Szövetsége kapta. A főtitkár: *Alföldy Tádé.*

Egy sebhelyes küldött

Kosztasz Kaposz bal arcán 6–7 centiméter hosszú, ujjnyi mély sebhely húzódik. Már behegedt, de az árok örökre megmarad. Amikor eredetéről kérdezem, kezeit, lábikráját mutatja, újabb sebhelyeket.

– Az igazság az – neveti el magát keserűen –, hogy nem is tudom, hogyan sérültem meg. Ugyanis még korábban elvesztettem az eszméletemet.

Kosztasz Kaposz a görög KISZ főtitkárhelyettese, testvérlapunk, az Odigitisz főszerkesztője. Az idén májusban tartóztatták le, július 26-án szabadult. Megkínzatásán még a junta által engedélyezett polgári sajtó is felháborodott.

– Mit jelentett ott a börtönben a szolidaritás?

– Nagyon sokat. Pontosan tudtam, hogy az életem egy hajszálon múlik. S ez a hajszál a nemzetközi szolidaritás, a szocialista országok létezése. Ez az erő fogta le a fasiszták kezét.

Szervezete most a jövő évi

Gaspar Karl

festő MDK

Két mellékoltárképe a Kállói r.k. templomban:
Szent József halála
Szt László vizet fakaszt a sziklából.

236.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

M.D.K.

Gáspár Klári

Jelmezterve a "D I V A T" c. rovatban

Szinházi Élet. Bp. 1927. febr, 13-20.
XVII. évf. 7. sz. 88-89. lap.

Gáspár Klára, gyermek rajzoló

Surdi.

Jutalmat kapott.

–: János vitéz – gyermek rajzok

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 4.

Dear Ellen, Yours very
Sincerely
Yours Truly.

Yours Ellen - Yours very sincerely

ok. D. K.

Gáspár Lajos

Tikány-Rév, vízlethaz főépítésvezetője

Tervezők: Dianóczki János és Detre Dezső

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 20. l.

GÁSPÁR LÁZÁR,bodnárlegény pecsétje

A tarcali bodnár céh pecsétjének lenyomata Gáspárnak 1825-ből való szabadulóleveléről ismeretes.A nyomat hibás.Kerek,3.4 cm.Körirat:"A TART/ZAI/I BODNÁR/CZÉH PETSETYE".Hordó,fakörző,,bunkó,szekercc,két szent alakja
A pecsét valószinüleg a 19.sz.első negyedéből. 215.old
106.jegyz

BODÓ SÁNDOR: Borsodi,abaúji és zempéni céhpecsétek
189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE,IX. 1970
Miskolc,1971

D

Gáspár Magda

1922/23 - 1924/25

Ferkèpzomfoisk`vk

84. l.

Gáspár Magda
Kompozició. vizf.

O.M.Kir.Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 15 l.

Gáspár Magda
Fiu-fej, szén
Férfi fej, %

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 15 l.

MDK

Gáspár Magda

Fiu-fej, szén

Férfi fej, "

Képzőp.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

15. 1.

MDK

Gáspár Magda

Kompoziciók, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

15. 1.

MDK

Gáspár Margit

Szőke leány, paszt.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

7. l.

Gáspár Margit
Szőke leány, paszt.

O.M.Kir.Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 7 l.

Gáspárné Gál Margit

trobrán Pécs (triget vár)

Pécsi képr és Mnbar. Társ

1934 őszi

Pólya Tanár
Frank Frigyes
Neumann Lipót
Kossuth Ibolya

plakettek

1935 tav

Bernáth Aurél
Fehér József
Jung Mihály

Lucy

plakett

(1938. EVI TAGKIALLITAS)

1938 JANUÁR 23-TÓL FEBRUÁR 6-IG.

Gáspár Dezső
festő

l.

Nemzeti Szalon

MAFE 16. kiáll. - 1930 dec.

G ás pásr Mária M.D.K.

Művei a kiállításon

A vecsési képzőművészeti szakkör kiállítása
Pest megyei Hirlap 1964. november 4. 4.l.

MDK

Gáspár Mária, VII.c. tan.

Nagykanizsa, Általános iskola.

126. A választás napja.

Magy. Ifj. Képzömüv. Kiáll. /VIT/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949.aug.16.-szept.1c. Kat.

allampénztárba háladentalanul visz-
szafizetendő lesz.

Budapest, 1919. augusztus hó 25.

A miniszter rendeletéből:

[signature]

miniszteri tanácsos.

1876-1956

Kis Tanki Bon + Gáspár Mártonné
Mezőkövesd 1876 aug. 27 nagymúvész, szegyelő
17 ép-i kiale, ~~[illegible]~~ Miskolcz 13
1923-24 szüstérem, oklevél
kitő Hárinyi tiszte szegyel
Tervez

a, elszámolás kötelezettsége

cám fent megjelölt alnaplójában

hiteléül:

MAGYAR VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

Látta

Budapest, 1919 VIII-2,

[illegible]

MINIST. SZÁMVEVŐSÉG XIII. OSZ. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI

GÁSPÁR MÁRTONNÉ,MOLNÁR BORBÁLA,iróasszony

A Néprajzi Muzeumban az Adattárban,a rajzraktár leltárá
rában számos rajza Mezőkövesdről.Bámulatos rajztudás.
Valóban irás,ahogy ők mondják,nem habozott,igazitás
nélkül"primán" vetette papirra a legkomplikáltabb
himzésmintáit. 293.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjte-
ménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum
Évkönyve. XXXVI. 1954. x Bpest. 1954

Gáspár Mártonné Molnár Borbála =
= Kis Jankó Bori – népmúvész

Székely András: Kis Jankó Bori örökré-
gle 7,
Nérszabadság, Bp. 1976. aug. 27.

Gáspár Miklós

Képsorozatát igen figyelemreméltó alkotásokként emliti meg Register: "Képzőművészeti krónika" c. ismertetésében, mely a Nemzeti Szalon kollektiv kiállitásáról ad képet. A nyomornak és az emberi szenvedélyeknek éles megfigyelője a müvész, akinek akvarelljei is kiválóak és elismerésre érdemesek.

A HÉT, Bp. 192o. május 1.
XXXI. évf. 15. sz. 223. lap.

Mdk

Gáspár Mihály filcális szijgyártó-
mester
Abony.

1840-ben lépett a Vagykörös város cétébe

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Céhes Szara
Vagykörös 1943. 135. l

GÁSPÁR Mihály műlakatos

1864-Ökollégium, második emeleti
teremsor előtti függőfolyosó
rácskalátás

Julián István: Keszkemét vára építéstörténete.
Keszkemét, 1998. 186.

sz magyar architektúra? 1

és 9-14. ill.

tünk topográfiája.
a után. 15-21.

log] 22.

ollák Manó előadása] 23.
ínház elhelyezése.
3.
ítése. [Iparművészeti

25.
ely Zsigmond felolvasása]

Róbert füzete] 25.
25. és 66., 68. ill.
té Rezső] 25.

Gáspár Miklós festő

Pesti Hirlap. 1920. márc. 25. 5

K. K. L. Sportkiállítás a Mennyeti

Szolonban

Gáspár Miklós festő * 1885. Kabán (Hajdú vm.) A bpesti 1909-1913
iparműv. iskolában Körösfői Kriesch Aladárnál és Ujváry Ignácnál tanult. 1914-től részt vett a világháborúban; 1918-tól a sajtóhadiszállás művészcsoportjában szolgált. A háború után a harcolt művészeknek a bpesti Műcsarnokban rendezett tárlatán az Ernst Lajos-féle díjat nyerte. Tirolban és Galíciában hadifestőként készített művei-ből 1920. a Nemzeti Szalonban gyűjt. kiállítást rendezett.

1922. óta USA-ban élt, 1946-ban halt meg. Az utóbbi években főként nagyméretű falfestményeket alkotott, templomok falDekorációit készítette. Leánya Anna Louise G. 407 N. Palm Dr. Apt. C., Beverly Hills, California, cím alatt művéről fotográfiákkal rendelkezik.

~~Medici, Leopoldo de', biboros V. 214.~~

E, GI =

Éber László, Gombosi

György: Művészeti lexikon

II. kiadás Bpest 1935

I-II. kötet

Gáspár

G. 2. *Miklós*, festő, • Kaba 1885. Az Iparművészeti Iskolában tanult. A Műcsarnok és Nemzeti Szalón kiállítója, ahol háborús rajzaiból és aquarelljeiből 1920. gyűjt. kiállítása volt. 1919. az Ernst Lajos-díjat nyerte a hadviselt művészek tárlatán.

Le-G. I. 367 l

Karabélyos Ede ref. lelkész

VII. 290

Gáspár M. Miklós

1918. dec. - kiáll. N. szalon

Olasz falurészlet a Piavenál, vízf. 600.–

Olasz parasztkonyha, vízf. 500.–

Gáspár Miklós

1919 febr. MAPE kiáll. n. o.

Rovereto környéke, vízf. 500.–

Taraguolo völgy, vízf. 600.–

Magyar katnák egy déltiroli faluban, tempera, 400.–

A Taraguolo völgyben, vízf. 600.–

Rutén parasztudvar, Galiciában, Eldorádó vízf. 600.–

1919. okt. kiáll. n. o.

Olasz falurészlet, Szinés tollrajz 700.–

Tiroli tájkép, vízf. 600.–

Olasz parasztházak egy déltiroli faluban, vízf. 700.–

1919. egyházmüv. kiáll. n. o.

A kereszt utján, vízf. 5000.–

Tovább nem irom ki.

~~Arch. Est. VIII. 103.~~

Gáspár Miklós

1920. jan. febr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Öreg parasztházfeljárója Tirolban, vízf. 500.—

Udvarrészlet Nagyszebenből, vízf. 800.—

1920. márc. M Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Házak a velencei síkságon, pasztell 1500.—

Falurészlet a velencei síkságon, vízf. 1400.—

~~1920 márc. ápr.~~

~~1920 ápr. Tavalmány, 1912~~

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

3 tájkép Sugána völgy Délkirolban / Falurészlet of / Parkrészlet vízf

1920. dec. n. o.

Glas 2 tájkép vízf.

Téli hangulat ku térpli fakulban

állandó kiállítás

Lelet, Zombai VI. 88.

Gáspár M. Miklós

Műnarnok (Gderzo falu a Piave mellett) virf
Borus hangulat, Galiciában
1919 hadviselt m. Virimalom Udinében
Glas falu 343,
Bombavető m. balra
Potrik falu Rovereto-nál
Falurészlet Déltirol-ban
Mare 398, 421, 423, 424, 426,
436.
Maretsen vill.
1919-20 téli kiáll. 409, 411, 412, 423

Glas falurészlet Déltirolban, sz. r.
Fűrésmalom Galiciában, virf
Lángvetők a Piave-fronton, r
Udvarrészlet Nbrebenből, virf

1920 tav
Hangulat a tiroli faluban of
Tiroli tájkép (virf
Virimalom romja)

Illyésházy – család VI. 306

Aukciók

Ernst. 1920 dec. 13-14

M. hősök temetése (1919) part
Tiroli részlet (1920)
Galiciai menekültek, verf.

M. N. Reneszánsz Társ.
1921. I. a. Nimródok, tr. tár

~~1923. V. a.~~

Gáspár Miklós
Miáll.
Vemrehalom
1920 máre-ápr
Tér. képt

Gáspár Miklós

festő

Az Ujság

1920. márc. 25.

(e. a.: Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban.)

XIII.

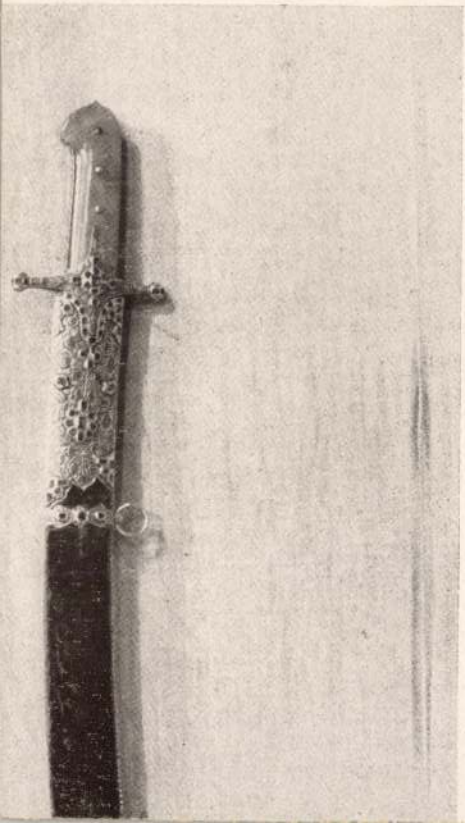

Gáspár Miklós
Tanulmány, rajz

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 5 l.

Gáspár M. Miklós

Olasz falurészlet Déltirolban, szines rajz

Téli tárlat. Mükszamok, 1919-20. 2o 1.

KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA

Szállítottunk

a mai napon:

a könyv szamla

Budapest, 193 6 Febr h

YGáspár Miklós

Fürészmalom Galiciában, vizf.

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 2o 1.

MAGYAR,
NÉMET, ANGOL, FRANCIA
ÉS OLASZ KÖNYVEK NAGY RAKTÁRA.
METSZETEK, KÉZIRATOK ÉS
RAJZOK

LANTOS KÖN
ÉS TUDOMÁNYOS
BUDAPEST, IV, MU

TELEFÓNSZÁM: 87-5-01. ✧ PÓSTATA

Tekintetes

Müemlékek Ors

Fizetendő és perlendő Budapesten

			Szives megtekintésre:
		1	Raguenet, Petits Édifices

Gáspár M.Miklós

Lángvetők a Piave-fronton, rajz.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 2o 1.

MAGYAR,
NÉMET, ANGOL, FRANCIA
ÉS OLASZ KÖNYVEK NAGY RAKTÁRA.
METSZETEK, KÉZIRATOK ÉS
RAJZOK

LANTOS KÖN

ÉS TUDOMÁNYOS

BUDAPEST, IV, MÜ

TELEFÓNSZÁM: 87-5-01. ◈ POSTATA

Tekintetes

Müemlékek C

Fizetendő és perlendő Budapesten

		1	Sárváry, Történelmi viszhan
		1	Ormós, Adatok a müvészet t

Gáspár M.Miklós
Udvarrészlet Nagyszebenből, vizf.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 21 l.

WOLFNER
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

TÁVBESZÉLŐ
26-6-83, 26-6-82, 18-3-78, 24-5-09.
POSTACSEKKSZÁMLA 5844.

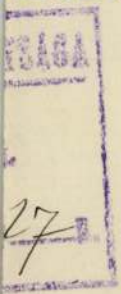

BUDAPEST, 1936. feb. 22.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 16.

k o r s z . B i z o t t s á g a ,

vészeti Múzeum,

B u d a p e s t .

kivül kedvező árajánlatot van szerencsénk

NSCHAFT. Herausgegeben von Ernst Gall
7 kötet, 1/2 vszn. 4°, köt.ként kb.300 old
ett P 126.- netto

MDK

Gáspár Miklós, sz.Kaba 1885. festőm.

Oderzói templom, vf.

Udvarrészl. Oderzóban, vf.

Zvinyagó romja Tirolban, vf.

N.Szal.csop.kiáll. 1920. márc. 3-4.l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

Przemysl környéke Galiciában, vf.

Olasz városrész Lombardiában, vf.

Táborozás, vf.

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

Velencei sikság, vf.

Korházkocsit toló katonák, vf.

Pergiue látképe, vf.

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba, 1885.

Tiroli parasztcsalád, kőrajz

Piadza részlete, vf.

Oderzói templom a Piave mellett, vf.

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós

Olasz tájkép, vf.

Téli hangulat egy tiroli faluban, vf.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
8.1.

MDK

Gáspár Miklós

Sugána völgy Déltirolban, vf.

Falu részlet, of.

Parkrészlet, vf.

M.Szol. őszi tárl. 1920. szept. 11. l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

Hegyi falu Merán mellett, toll

Ebédkiosztás, ecsetr.

Udvar Perginében, kr.

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba, 1885.

Udvarrészlet Oderzóban, vf.

Zvonyagó romja Tirolban, vf.

A Domhegy csucsa Tirolban, vf.

N.Szal. csop.kiáll. 192o. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba, 1885.

A kereszt utján, vf.

Telitalálat,

Frontszolgálatos öszvér, r.

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba, 1885.

Olasz parasztudvar, vf.

Délelőtti napsütés, vf.

Házak a velencei síkságon, vf.

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba, 1885.

Téli hangulat Déltirolban, vf.

Hunor és Magyar a csodaszarvas üzése közben, karton
r.

M.Szol. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

Magyar hősök temetése Galiciában, paszt.

Olasz falu romja a tüzvonalban, vf.

Lángvetők, kr.r.

N.Szal. csop. kiáll. 192o. márc. 3-4 l.

Gáspár Miklós

MDK

Vizimalom romja, vizf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Gáspár Miklós MDK

Tiroli tájkép, vizf.

Mücsarnok 192o. t avaszi kiállitás

Gáspár Miklós MDK

Hnagulat egy tiroli faluban, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Gáspár M. Miklós MDK

Udvarrészlet Nagyszebenből, vizf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Gáspár M. Miklós MDK

Fürészmalom Galiciában, vizf.
Lángvetők a Piave-fronton, rajz

Műcs rnok 1919-2o. téli tárlat

Gáspár M. Miklós MDK

Olasz falurészlet Déltirolban, szines rajz

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat.

Gáspár M. Miklós MDK

A kerszt utján, vizf.

Egyház és müvészet
Nemzeti Szalon 1919

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

Alkonyat a Piave mellett, vf.

Olasz falu Tirolban, vf.

Közelharc Lembergnél, vf.

N.Szal. csop. kiáll. 192o. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

Sebesült szállitás az orosz fronton, tollr.

Tiroli falu, tollr.

Falusi házak Tirolban, temp.

N.Szal. csop. kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

A Brentahegység látképe, vf.

Burgonyatisztitás, kr.

Előharc az orosz fronton, rk.

N.Szal. csop. kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kabe 1885.

Kilátás a Bómhegyről Tirolban, vf.

Taragnolo völgye, vf.

Tiroli tájkép a Paszubióval, vf.

N.Szal. csop. kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. Kaba 1885.

Olasz falu a Piave mellett, vf.

Kolostor romja Galiciában, vf.

Vizimalom Udinében, vf.

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 3-4 l.

MDK

Gáspár Miklós, 19. sz.

Nimródok, sz.szén

M.N. Reneszánsz Társ. V. sukc. 1923. 26. 1.

MDK

Gáspár Miklós, sz. 1885. Kabán, festőm.

Magyar hősök temetése Galiciában, paszt.

Olasz falu romja..., vf.

Lángvetők, kréta

N.Szal. csop.kiáll. 1920.márc. 3. l.

MDK

Gáspár Miklós, sz. 1885. Kabán, festőm.

Alkonyat a Piave mellett, vf.

Olaszfalu Tirolban, vf.

N.Szal. csop.kiáll. 1920.márc. 3. 1.

MDK

Gáspár Miklós, sz. 1885. Kabán, festőm.

Közelharc Lembergnél 1914. vf.

Sebesültszállitás az orosz fronton, toll.

Tiroli falu, toll

N.Szal. csop.kiáll. 1920.márc. 3. l.

MDK

MDK

Gáspár Miklós sz.Kaba 1885. festőm.

Falusi házak Tirolban, temp.

A Brentahegység látképe, vf.

Burgonya tisztitás, kr.

N.Szal.csop.kiáll. 192o. márc.

Gáspár András, festőművész

a Rippl-Rónai József Stúdió kiállítást rendez Kaposváron, 1988. aug. 29 – szept. 9-ig. a kiállító művések: Bátai Sándor, Gáspár András, Gárdonyi Tibor László, Gyöngyösi György, Patai József, Tóth József, Vörös András.

Meghívó

1988. ~~szept.~~ aug. 29.

Somogy megyei információs portál

Színdarabok közt járva

2005.04.24. 14:31

Harangozó Ferenc, Gáspár András és dr. Géger Melinda

Gáspár András díszlettervező-festőművész kiállítása látható a Vaszary Képtárban. Az alkotó a realista díszlettervezők közé tartozik. Egy-egy színpadtervét látva, azok önálló festményként is megállják helyüket. A művész 35 évig a Csiky Gergely Színházban dolgozott, először mint a festőműhely vezetője, később pedig a színdarabok díszletének tervezője.

A tárlatát szintén több részre osztották. A képtár egyik termében láthatók a ceruzával készült vázlatai, melyeken szobabelsőket és dísztárgyakat – többek között csillárokat és gyertyatartókat – ábrázoló tervei láthatók. A másik teremben tájak és városok látképeit vetette vászonra, míg a következőbe kerültek a díszletek festményei.

Gáspár András nagyszerű munkáinak köszönhetően dolgozott a Balatonföldvári Nemzetközi Folklórfesztivál, a Szegedi Szabadtéri Játékok, a Színházak Központi Műtermei, valamint az Opera előadásaihoz is. Sőt a legnagyobb színházi rendezők ma is gyakran hívják segítségül darabjaik megvalósításához. Az alkotó kiállítása, melyet dr. Géger Melinda művészettörténész ajánlott az érdeklődők figyelmébe, május 21-ig tekinthető meg.

Fotó: Cs.G.

Gáspar Andrási

Gáspár Andor, grafikus

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1945-ben rendezet kiállitás.-Gáspár Endre grafikai a Vármegyei Múzeumban. 383.old

Barkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX.1974. Pécs

Gáspár Andor

-1945-ben a pécsi Városmegyei Múzeumban grafikai kiállítást tartott

-a Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974. XIX

Gáspár András MDK

Bérházak este, akv.

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

M.D.K.

Dr. Gáspár Andor, gyüjtő

1945-ben Pécsett az 6 exlibris gyüjteményét ,rézkar
cait és metszeteit kiállitáson mutatták be. 301.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet
20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs.1964

Gáspár Álfonz

Folyamenti táj
két csónakkal
kréta rajza
A Marastoni aka-
démia növendékei
nek rajza a Székes-
fővárosi Múzeum-
ban.

BUDAPEST
836 NOV. 27-6
Sa

Gáspár Alfonz, festő; szül. 1835 körül Zalaegerszegen. 1856-ban Nádasdy Lipót gróf alapítványából Pesten a Marastoni-féle akadémiában végezte tanulmányait. Működéséről nincsenek adataink.

Az első magyar festészeti akadémiát gyámolító társulat évkönyve. 1854—56.

Gáspár Alfonz

A Marastoni festészeti akadémia végzett növendéke kiállitott müvére első foku kitüntetést és oklevelet kapott,-közli az Intézetek c. rovat.

Családi Lapok, Pest. 1854. II. félév. 5. sz. 235-236. lap

Gáspár, fest5

Sopronban Lackner Kristóf temetésekor, 1632. jan. 4.
a Szt. György templom kórusát díszítette a zenéhez.
168. old

Kovács József: A Lackner Kristóf felett tartott
gyászbeszéd és temetésének számadása 167. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965
Sopron

Gáspár

munkássága ez alkalommal Liányzik

az „Ezer karikatura" c. kiállitásom

(Mult és Jövő helyiségében.

(S.F.): Két kiállitás.

Est, 931. XI. 15.

Gáspár Alfonz

A második foku oklevelet kapták az alant felsorolt müvészek, az Első Magyar Festészakadémia növendékei:
Rosos Klementina veszprémi, Puksch Pauline pesti, Gerhardt Alajos pesti, Grau Ottó budai, Sajósy Alajos gyöngyösi, Bernwaller Mór budai, Gáspár Alfonz aradi, Perlaki Kálmán temesvári lakosok.
A fentiekre vonatkozó értesitést "Tárgyhalmaz miatt" a belső boritólapon közli a lap.

DÉLIBÁB, Bp. 1855. szept. 23. 15. sz. belső boritólap.

Gáspár Alfonz

II. foku oklevelet nyert olajfestmény másolatával a festészeti akadémiai növendékek kiállitásán.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév.
5. sz. 231. lap

Gáspár Aladár festő

A negatív utópia csapdája

Csak képek

Ha vannak írók, akik bármibe fognak, mindig ugyanazt a mondatot folytatják, amelyet a múltkor félbehagytak, biztos léteznek festők, akik mindig ugyanazt a képet festik. Megkockáztatom, *Gáspár Aladár* ilyen alkotó.

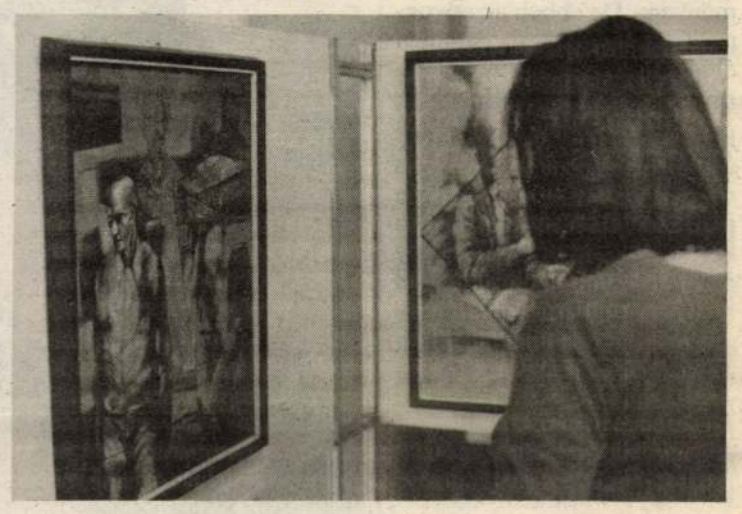

Furcsa — elrajzolt, hideg és némiképp rémisztő világba kalauzol minket — a Bartók aulájában most látható művek a „negatív utópiák" hangulatát idézik. Azt a világot mutatják be érzékletesen, amelyekről az egyik „ősapa" Swift, valamint Orwell, A. Huxley és némiképp Karinthy urak (és persze sokan mások) festettek változatos képet: a ridegen kiszámíthatatlan, ugyanakkor gépiesen/-re redukált, rémületes „szép új világ", aminek alapjait talán — de csak talán! — éppen mostanság rakja le a „gondolkodó"-nak becézett — csúfolt emberfaj.

A fent említett — sajnos minőségében meglehetőst távoli — rokonság, az érzések és elképzelések azonossága nyomja bélyegét a mostani Gáspár-tárlatra. Az eredmény mégis más. Gáspár sem oldja fel a szorongást, ő sem varázsol munkáiba reményre jogosító apró jeleket, mégis: a munkái sugallta reménytelenség foka hihetetlenné teszi a szorongás valódiságát. Csak képeket látunk, mindig ugyanazt a képet — és egyre erősebb a gyanú: pusztán a mesterségbeli tudás lenyomatai a munkák, üres mívesség csupán. Lehet mindez természetesen egy jövő-metafora is — de annak (így) kevés.

A művek alakjai, színei, hangulatai túlontúl egysíkúra sikeredtek: legyen szó a „magánmitológia" lényeiről („És akkor ők...", „Bent", „Atrocitás", a sor közel sem tekinthető befejezettnek) vagy újragondolt bibliai történetről („Zsuzsánna és a vének"), netán a művészettörténeti hagyományban sokszor rajzolt jelenetekről (mind egy egy metafora „kibontása"), mint a Tánc, a Viszony vagy a Társaság című kép esetében — hasonló a kép egészét meghatározó hideg izzás, az alakok elrajzoltsága, a reménytelen hangulat. Egyetlen kivételként említhető az Érintés című kép, valamint kilógnak a sorból — valóságosan is, hiszen a többitől külön kapnak helyet a tárlaton — a fej-tanulmányok („Fej I—II.," „Hármas önarckép"). Mégsem tematikus válogatást látunk — Gáspár Aladár ehelyett egyetlen gondolattal operál végig, oly „sikeresen", hogy végeredményként ezen gondolat is eltűnik a művek szövetében. S helyette marad mindvégig a bizonytalan, hiteltelen üresség.

Amint az első képet megnézzük, mindent tudunk — és valahol ez a baj. Hiányzik a változatosság, az alkotó belépett a negatív utópia csapdájába, erőssé vált a sugalmazott világvégehangulat: a pokoljárás borzalmas ígérete viszont önmagában nem túl csábító alternatíva. Tudván persze, hogy a pokol feneketlen mélységű kúttal bír, kicsit szomorú vagyok, hogy Gáspár Aladár szerint ezen építmény kövei teljesen egyformák...

— ny —

Rosmersholm: az utolsó előadások

Ibsen-finálé

Januárban utoljára mutatják be Ibsen Rosmersholm című darabját: a tavalyi sikeres premiert követő előadássorozat „fináléja" a jövő héten kezdődik városunkban.

A Rosmer család sarjának történetével január 23-án és 24-én találkozhat még a közönség: a *Valló Péter* rendezte Ibsen-drámát (a Bartók Kamaraszínház és a Radnóti Színház közös produkcióját) az eddigi bemutatókhoz hasonlóan a kamarateremben láthatja a közönség. Utoljára tapsolhatnak vasárnap és hétfőn az érdeklődők a főszereplő Johannes Rosmert játszó *Bálint Andrásnak*, valamint *Kovács Adélnak*, *Végvári Tamásnak*, *Haumann Péternek*.

Az előadások mind 23-án, mind 24-én 19 órakor kezdődnek.

Iskolaszék és szülői munkaközösség

Féltett értékek

Az iskolaszék megalakításának első mozzanata az iskola igazgatóját, s vele együtt a testületet érinti. Aligha lehet hát kétséges: kinek a hátán csattan az ostor még akkor is, ha az iskolaszék működésében vagy működtetésében cseppet sem elhanyagolható szerepe van és lesz a helyi önkormányzatoknak.

Mindezt, és a gyakorlatot szembesítve nem nehéz megjósolni, hogy számtalan gondra kell most megint figyelni. Többen ugyan semmitmondó frázisokkal igyekszenek a „hozzáértő" köntösében tetszelegni, míg mások — a megfontoltabbak — teszik a dolgukat: kapkodás nélkül fogalmazzák meg a hogyan, a mit és a miért kérdésekre válaszaikat.

Nem kétséges, hogy az utóbbiaknak van/lesz igazuk. Egyrészt azért, mert az iskolaszéknek legfőbb rendeltetése: értéket közvetítsen a diákoknak. Másrészt azért is, mert az oktatás és nevelés egyik legfontosabb törvénye — *Pestalozzit* idézve — a „sokoldalú mérlegelés". Az sem baj, ha a jó gazda gondossága is megnyilvánul vállalkozásainkban, miközben méltányoljuk mindazt, ami jó volt az eddigi gyakorlatban, és figyelembe vesszük külhoni szakemberek véleményét. Talán okulhatunk a példákból!

Hazánkban 1923-ban jött létre a Szülők Iskolája (jelentős szerepet játszott a Szülők Genfi Szövetségében), amely a szülői munkaközösségek egyik előd-jének is tekinthető. Az oktatási törvény 59. paragrafusa megerősíti a munkaközösségeket. Ezek a szervezetek járhatnak el a szülők képviseletében. Az iskolaszékbe delegált szülőket is ők választhatják, amennyiben bírják a szülőtársak több mint felének támogatását.

Sokan megfogalmazzák — és nem ok nélkül —, mennyivel tehet többet és jobbat az új szervezet, mint az osztályok szülői munkaközösségére épült iskolai választmány. Ezek is a demokrácia szabályai szerint születtek. Úgy vélem, nem feltétlenül szükséges fenekestül felforgatni azt, ami eddig jó volt, ami hosszú ideje jól működik.

Sobor István

Agykontroll gyerekeknek

Tanfolyam

Háromnapos agykontroll-tanfolyamot szerveznek a 9 és 14 év közötti korosztálynak az Arany János Általános Iskolában.

A tanfolyamra január 22-én, 23-án és 29-én reggel 9 órától 15 óráig kerül sor, az előadó *Mészárosné Fodor Klára* lesz. Az általános iskolában *Németh Márta* tanárnőnél, valamint a Barók Kamaraszínház szervezőirodájában iratkozhatnak be az érdeklődők január 20-ig.

Közalapítványok — szakmai alapon

A kultúra autonóm

Az állam a kulturális szférának csak egyik szereplője, ki kell építenie a kapcsolatot az autonóm művészeti-szakmai szervezetekkel és egyéb intézményekkel. Többek között ezt javasolják a szabaddemokraták a kultúra finaszírozásnak megoldására. Szükségesnek tartják a kormányzattól elkülönült, az országgyűlés által ellenőrzött szakmai alapon szerveződő kulturális közalapítványi rendszer létrehozását is. Ezek a közpénzeket felhasználó kulturális mecenatúra elsődleges intézményei lehetnének. Az állam nem befolyásolhatja működésüket, de gondoskodnia kell fenntartásukról. Az SZDSZ fontosnak tartja a közpénzekből életre hívott magánalapítványok vizsgálatát: vagy szüntessék meg ezeket, vagy alakítsák át kuratóriumukat a pártsemlegesség elve szerint.

Óvónők és tanítók

Pedagógus klub

Újabb találkozót rendez a dunaújvárosi pedagógus klub. Ezúttal elsősorban az óvónőket és a tanítókat várják a rendezvényre. Szó lesz a kölcsönös elvárásokról, a következő tanévben induló tagozatokról és első osztályokról. A résztvevők a beiskolázási gondokról, az iskolaérettség kritériumairól is tájékoztatják egymást. A pedagógus klub találkozóját január 19-én délután négy órától tartják az Arany János iskolában.

Ami még a városligeti szórakozásokat illeti, mindig szerettem volna felülni, vagy inkább gyakrabban felülni a hullámvasútra, mert az jelentette az igazi izgalmat; no meg a szellemvasút.

Ezekre azonban igen ritkán sikerült felülnöm, mert a parki belépő árából több „szolgáltatást" is igénybe lehetett venni a Mutatványos soron.

Természetesen ültem én is a fentieken, de a hullámvasút több volt, amit vártam, a rendkívül félelmetesnek elmesélt szellemvasút meg kevesebb. De hát ilyen az élet. Nem?

Külön kell szólnom az Elvarázsolt kastélyról. Ez igen! Azt hiszem ez ellen senkinek sem lehet kifogása. A földszinten különböző torzító tükrök voltak, amelyekben hol igen soványnak, hol igen kövérnek láthattuk magunkat, mozgó szőnyegeken lehetett közlekedni, voltak rázó székek is, sőt folyton billegő hajószoba, amelyben bizonyára a tengerészeket képezik ki a viharok kiállására.

Az első emelet közepén (mert emelet is volt!) egy kis beszögelésnél volt a „felfúvó", amely teljesen rapszodikusan, alulról felfújta az útkereséssel elfoglalt hölgyek szoknyáit. Alaposan! Ezt kívülről szépszámú tömeg figyelte, remekül szórakozva! Hogy ezt a fúvókát szabályozták-e, vagy már akkor is valami automatika működtette, nem tudom. Annyi azonban feltűnt, hogy ha férfiember ment át a szakaszon, akkor mintha ritkábban működött volna. Talán valamelyik paraván mögül szabályozták?

Az Elvarázsolt kastélyból kijutni a Hordón keresztül lehetett. Ez tulajdonképpen egy 2-2,5 m átmérőjű henger volt, amely hosszanti tengelye körül forgott. Ennek a kijáratánál is csoportosan lesték a látogatók az elsőket, hogy hogyan hemperegnek a hordó fenekén. Ezeket aztán „hivatásos" hordójáró alkalmazottak segítették ki.

Voltak azonban itt is látványosságok. Az igazi az volt, ha az illető nekifeszítette kezeit a „mennyezetnek", és lábát szétterpesztve párszor körbefordult.

Ezt a produkciót esetenként a közönség akár tapssal is jutalmazta, s ha később a látványosságok között bolyongva feltűnt az illető, akkor a látogató csoportocskák maguk között mutogattak, hogy ez volt az, aki...

Én — bár jól elmagyarázták, hogy kicsit szembe kell menni a forgó hordóval — egyszer sem mertem átmenni rajta.

Hála istennek volt egy kis kijárati út mellette.

Nem hagyhatom ki a dodzsemet sem. Ezek a kis villanyautók nagyjából követték a bennük ülők kormánymozdulatait, de vagy késve, vagy nem pontosan; úgy ahogy ebből azután — ahogy manapság mondják — több „koccanásos" baleset származott, amelynek ismétlődése esetén akár becsületbe vágó minősítések is elhangzottak...

Szóval az Angol-park (később Hungária-park, majd Vidámpark) talán exkluzívabb szórakozó hely volt mint a városligeti Mutatványos sor, de mivel drágább is volt, ide bizony igen ritkán jutottam el.

A vidámságok után térjünk csak vissza az állapotbeli kötelesség teljesítésére: az elemi iskola I. osztályához!

P. FEKETE ISTVÁN

ÚGY, AHOGY TÖRTÉNT

23. rész

Ez meglehetősen jól alakult, mert a húsvéti bizonyítvány nem került kiadásra; az érdemjegyek helyén csak az alábbi szöveg szerepel: „járványszünet".

Ennek pontos okát elfelejtettem, de azt hiszem, hogy a himlőjárvány miatt történt ez a tanításkésés. Furcsa, hogy arra sem emlékszem, hogy milyen hosszú ideig nem kellett iskolába járni, meg azt is, hogy mivel töltöttem el ezt az ingyen kapot időt. Attól tartok, hogy nagyszüleimnél voltam a TANYÁN!

A mindennapi elemi iskola — ez volt a hivatalos megnevezés I. osztályában év végén a „következő osztályzatokat érdemeltem ki":

Magaviselete:.....dicséretes
Szorgalma:.....dicséretes
Hit- és erkölcstan:.....kitűnő
Magyar nyelv:
a) beszéd és értelemgyak.:.....kitűnő
b) olvasás—írás:.....kitűnő
Számtan és mértan:.....kitűnő
Éneklés:.....kitűnő
Testgyakorlás:.....kitűnő
Mulasztottam:.....négy félnapot
Nem igazolt:.....félnapot

Eme — ugy-e nyugodtan mondhatom — kiváló bizonyítvány 1932. június 13-án kelt és valóságát olvashatatlan vezetéknevű Károly igazgató úr; valamint Thuránszky Rezsőné tanító néni saját kezű aláírásával és az iskola igen nagy bélyegzőjével (bocsánat!) pecsétjével is megerősítette.

Ez volt tehát a városi életem, munkám, szórakozásom. De mindez semmi ahhoz képest, amilyen élményekben nekem mint fővárosi gyereknek részem volt, amikor nagyszüleimhez Pentelére látogattunk a TANYÁRA.

Írásom első részében — amikor őseimet mutattam be — írtam a tanyáról. Most már — az egyszerűség kedvéért nem írom nagybetűvel, de kérem az olvasót, hogy mindig csupa nagybetűkkel olvassa.

Ez a tanya jóval délre Pentelétől volt elrejtőzve. Tulajdonképpen egyike volt a ún. Duna-dűlői tanyáknak, amelyek a falutól számítva Kádár-tanya, Farkas-tanya, Naszvadi-tanya, Török-tanya sorrendben következtek.

Megközelíthetőségük két módón is történhetett; vagy a hosszabb utat jelentő országúton, vagy a rövidebb, de földes utat jelentő „Ri-úton", majd onnan letérve tovább a Duna-dűlőn.

Amikor Pista bátyámat kérdeztem, hogy tulajdonképpen milyen messze is vagyunk a várostól, kb. olyan válaszokat adott, hogy:

— Tudod, Pistikám, az országúton öt km, a dűlőn meg négy.

De, hogy a falu szélétől mérettetett-e, vagy a közepétől, vagy akár a templomtól, arra nem tudott válaszolni. Egy volt a lényeg: az országút hosszabb, de könnyebben járható, tehát esős, sáros időben ott kell hajtanunk, viszont a nagy forgalom miatt kicsit körülményesebb, mert lovaink nem szeretik a motoros járműveket, és ilyenkor a kocsisnak bizony kézben kell tartani őket.

Egy ilyen esemény számomra izgalmas élmény volt. Ha szembe jött az autó, azt már jóelőre láttuk, és ilyenkor nagybátyám már kézben tartotta a szorosabbra húzott szárat, én meg vártam, hogy a jobb oldali Lidi lovunk mikor kezd idegesen balra kepesztetni.

De soha nem történt semmilyen galiba. Pista bátyám kemény kézzel fogta a pejkókat; legfeljebb ha hátul jött a jármű és vezetője rendes ember módjára váratlanul ugyan, de ránk dudált akkor már rendszerint késő volt a kézbe vevés, mert mire ez megtörtént, addigra a jármű elrobogott mellettünk. Volt amikor 50 kilométeres sebességgel is!

Ha már a közlekedésnél tartunk, hadd mondjam meg, hogy írásom idején — már kíváncsiságból is — katonai térképen lemértem a fenti távolságokat.

Hát ezek nagyon nem egyeznek!

A tanya az országúton több, mit hét kilométer. A Duna-dűlőn több, mint hat, és légvonalban 5,5 km, mindez persze a katolikus templomtól számítva.

(Folytatjuk)

Az elmúlt harminc év nyomában

Zorán-ünnep

— Ágálok az apolitikusság ellen, mert aki hallgat, az elveszti a jogát ahhoz, hogy később véleményt mondjon — véli *Zorán*, aki harminc éve lépett a pályára. Az ünnepelt énekes-zenészt számvetésre kértük.

— Már tavaly januárban hozzáfogtam egy programcsomag összeállításához — mondta. — A Pesti Vigadóban öt koncerttel kezdődött, majd egy országos koncertturnéval folytatódott, és a Budapest Sportcsarnokban is közönség elé léptünk. *Az elmúlt harmic év* címmel nemrégiben jelent meg egy kazetta, egy video és az anyag CD-re is került. A három évtizedről szóló könyv első részében Koncz István, pécsi újságíróbarátom ír benyomásairól, majd Zalatnay Cini szólaltat meg olyan embereket, akikkel valamilyen kapcsolatban álltam. A harmadik részben sajtóemlékek, különböző dokumentumok kaptak helyet, végül pedig sok-sok kotta. A válogatás ötven dalát kicsit hézagpótlónak is szánom, mert a kották, úgy-ahogy megjelentek, de a szövegek nemigen. Az volt ugyanis a koncepció, hogy a dal elénekelve elmegy — a problematikus dalokról van szó —, de leírva már fennakadna a cenzúrán. Nos ez a programcsomag az én számvetésem.

— A forró hangulatú, teltházas koncertek, lemezeid azt bizonyítják, sztár vagy. A sikert, ezt a jó értelembe vett sztárságot, miként éled meg?

— Némely szakíró antisztárnak tart. Ez egyébként engem nem sért, és sohasem tiltakoztam ellene. Éppen azért, mert a sztárság fogalma ma már gyakran vegyül a botrányosság bizonyos színezeteivel. Én mindig óvakodtam attól, hogy bármilyen botrányba keveredjek. Ez nem került különösebb megerőltetésembe, egyszerűen ilyen vagyok. Egy nagyobb nyilvánosság előtti szereplés után — ami jelenthet színpad vagy műsorvezetést a Calypso Rádióban — furcsának tűnhet, pedig így van: szeretek magánember maradni. Ez persze nem sikerül, csak a lakásba zárva maradhatok meg magánembernek.

— Ha hazatérsz, mit csinálsz? Milyen a magánember, Zorán?

— Nagyon szeretek otthon lenni. Barkácsolni, számítógéppel foglalatoskodni, zenét szerezni, olvasni, színházba járni. Kislányommal szemben viszont óriási restanciáim vannak, hiszen ő már alszik, amikor vidékről megérkezem, és amikor iskolába indul, akkor pedig én vagyok még az ágyban.

— Visszatérve a harminc év dalaira: némely szöveg jelentéstartalma jócskán változott az évtizedek alatt...

— Dusan azokat a témákat írja meg, amelyeket az adott pillanatban aktuálisnak érez. Ez külön szerencse, és az ő tehetségét dicséri, hogy ilyen szempontból nemcsak időtálló gondolatok kerülnek papírra, hanem sokszor még új értelmet is kapnak a szövegek. Így több síkon működő mondanivaló van elrejtve a sorok között. Ahogy változik a világ, néhány dal valóban más és más értelmet kap. Új életet kezdenek el élni... Tudatosan próbálom távol tartani magam a napi politikától, bár abszolut politizáló alkat vagyok. A környezetemben mindenki tudja, hogy miről, mi a véleményem. De ebben az agyonpolitizált világban, amiben élünk, és ami logikus velejárója mindenféle fordulatnak, úgy érzem, hogy a dalok csak akkor maradnak hitelesek, ha nem csatolódnak valamilyen politikai irányzathoz. Mert ha így történne — belépnék egy pártba, például —, akkor attól kezdve hiába születnének ezek a dalok, és íródnának magánvéleményként, akkor már soha többé nem maradnának azok. A legtöbb ember azt hinné, hogy én annak a politikai irányzatnak a szócsövévé váltam. A múlt renszerben sikerült megőriznem a párttól, a hatalomtól való függetlenségemet, úgy érzem, megéri ezt ma is megtartani. Ágálok az apolitikusság ellen, mert aki hallgat, elveszti a jogát ahhoz, hogy később véleményt mondjon. Az én eszközöm az, ami a színpadon zajlik, és ami lemezeken jelenik meg.

— Mi a véleményed a parlamentben ülő művészekről, alkotókról?

— Becsülöm bennük azt a bátorságot, hogy politikai szerepvállalásukkal művészi pályafutásukat képesek valamilyen módón kockáztatni. Mert nem csak az idejüket rabolja el ez a munka, hanem megnehezíti a művészi karrierjüket is.

A politikai szerepvállalással járó kockázatvállalás óhatatlanul átvetődik művészi munkájukra is. Ma még távol vagyunk attól, hogy a politikából való kiszállást ne bukásnak érezze a közvélemény. Jogosak tehát azok a félelmek, amelyek egy-egy művészemberben megnyilvánulnak.

(Lőrincz)

Az évtized divatsztárja

Szép Helena

Nem Helenének, Zeusz és Léda lányának (aki hattyútojásból kelt ki, Menelaosz felesége volt, s Párizs, miután Aphrodite az aranyalmáért neki ígérte a legszebb asszonyt, elrabolta Helenét, miatta tört ki a trójai háború) a történetét kívánjuk most feleleveníteni, korunk szép Helenáját mutatjuk be.

Helena Christensen „topmodel", a 90-es évek divatsztárja, nem konvencionális szépség, érdekes arcú, érzéki szájú, álmodozó szemű, hihetetlenül vonzó jelenség. No és az alakja! „Helena teste tökéletes. Nem ismerek nála szebb lábú nőt" — esküszik Karl Lagerfeld, s ha a divatcsászár állítja ezt, akkor ez tény és valóság.

A perui-dán szülők lánya egzotikus szépség, ilyen modellről álmodoznak a fotóművészek, a nagy divatkreátorok.

Ma a világ legdrágább és legkeresettebb modelljei közé tartozik.

A szép Helenák úgy tűnik veszélyes asszonyok: Michael Hutchence rock-sztár, meglátva e szoborszépségű nőt, rövid úton menesztette pop-királynőjét, Kylie Minoguet.

Korunk szép Helenájának a története, a karrierje csak most kezdődik.

Sz. É.

Szőnyi István centenáriumára

A zebegényi remete

Január 17-én száz éve, hogy Újpesten megszületett *Szőnyi István*, a modern magyar festészet iskolateremtő mestere, akinek művészete meghatározza századunk első felének képzőművészeti stílusát. Rendkívüli tehetsége már gyermekkorában megmutatkozott.

Indulását meghatározza, hogy a Képzőművészeti Főiskolán a századelő legendáshírű nagybányai szabadiskolájának vezetőjénél, Ferenczy Károlynál tanult. Nagybányán is dolgozott. Itt az erdélyi hegyek között babonázta meg egy életre a természet szépsége. Ferenczy Károllyal együtt vallotta, hogy az életet a művészet, a szépség nemesíti meg. Fejlődése törést szenvedett az első világháborúban, ahonnan súlyos tüdőbajjal szabadult. Testi-lelki gyógyulást a nagybányai hegyek közt, majd a Duna-menti Zebegényben talált, ahová 1924-ben kötött házassága után telepedett le. Visszaemlékezéseiben írta: „Életem alakulására és munkásságom kifejlődésére elhatározó és döntő jelentőségű esemény volt, hogy ...kikerültem Zebegénybe, ahol megtaláltam a művészetem kibontakozásához szükséges minden élményt. A táj és az ember összefüggő és elválaszthatatlan egységét láttam meg itt olyan miliőben, mely nagyon megfelelt alkotásaimnak. Észrevettem, hogy összefonódnak a táj motívumai az emberi sorsokkal"

Művésszé érése idejében ismerkedett meg a felbolydult Európa forrongó avantgard mozgalmaival, köztük a kubizmussal és a dadaizmussal is. A Nyolcak mozgalma, Uitz Béla robusztus emberábrázolás-módja átmenetileg hatása alá kerítette ugyan, de a húszas évek elejétől kezdve az időtálló monumentalitás felé fordult. Visszahúzódott Zebegénybe. A felületek, a formák, a fényhatások törvényszerűségeit tanulmányozta. Útját töretlen következetességgel építette haláláig, egy-egy témában elmélyedve egész variációsorozatokat hozott létre. Már 1921-től - amikor a legmagasabb festői díjjal, a Szinyei-díjjal kitüntették - felé fordult az általános figyelem, akaratlanul is ő lett a fiatal nemzedék vezére.

Kevés Rembrandt hatására valló kitérő után rátalált sajátos hangjára: „Nem vagyok világpolgár. Úgy érzem, teljesen bele vagyok gyökerezve az itthoni, a mi világunkba, és nagy tragédia volna számomra, ha hazát kellett volna cserélnem... csak a magyar emberek érdekelnek, csak azok keltenek bennem visszhangot, ezekből a hazai motívumokból tudok érdemleges munkát összehozni, mert ezekkel eszmélésem első pillanatától összeforrtam, eggyé válva velük. Önmagamon keresztül megtanultam megismerni legbelsőbb lényegüket."

A zebegényi táj szelíd lankái, a Dunakanyarban megbúvó falucska, a Duna ezüstös csillogása évtizedek során minden titkát felfedte számára. Magávalragadó lírával ábrázolta a falusi élet mindennapi jeleneteit. Világa újfajta Árkádia, a munka, a béke, a csend dicsérete, minden pátosz nélkül.

Zebegényi temetés

A paraszti élet mellett főtémája volt saját családja, az anyai szeretet, az élet alapjait képező szoros emberi kapcsolatok. 1928-ban festett egyik főműve, a Zebegényi temetés, a havas téli tájban kirajzolódó, éles kontúrú sötét alakokkal szűkszavúságában is megrázó. A harmincas évektől gyors egymásutánban sorjáznak főművei: Eladó a borjú (1933), Udvaron (1934), Este (1934), Tavasz (1935), Anyaság (1935), Aratás után (1936), Uszályok (1939). 1937-től kezdve a Képzőművészeti Főiskola tanára. Nemzedéktársaival és barátaival, Bernáth Auréllal, Berény Róberttel, Pátzay Pállal az úgynevezett posztnagybányai iskola vezető egyéniségeivé váltak.

A harmincas évek közepétől kezdve technikája megváltozott. Képeit olajpasztellel és temperával festette, fényben oldódó, laza foltokkal, látomásszerű festőiséggel. A negyvenes évek végétől kezdve sorra érték a csapások. Fia, aki az üldözöttek egész sorát mentette hamis keresztlevelekkel, meghalt, majd egyetlen lánya disszidált Rómába. Mindjobban visszahúzódott Zebegénybe. Barátai, Bernáth, Berény meghaltak: „Most öregségemre már megint oly egyedül vagyok Zebegényben, mint akkor, amikor idejöttem. Amíg lehet, kinn is szeretnék már maradni, a kertben, kedvenc padomról figyelve a felhők járását, a madarak vonulását és a Duna időtlen idők óta tartó, medret alakító folyását."

Kívánsága teljesült. 1960-ban a zebegényi kis temetőben néhány barátja vitte vállán egyszerű fakoporsóját. A magyar hagyományba ágyazott természetelvű, modern festőiség képviselője már életében klasszikussá vált. Egykori háza ma múzeum, őrzi vonzó egyénisége fényét és néhány főművét. Születésének centenáriumi évében nagyszabású kiállításokra készül a hazai múzeológia.

Brestyánszky Ilona

MDK

MDK

Gáspár Miklós sz.Kaba 1885. festőm.

Előőrsharc, kr.

Kilátás a Dómhegyről Tirolban, vf.

Taragnövölgye, vf. 16.

N.Szal.csop.kiáll. 1920. márc.

MDK

Gáspár Miklós, sz.Kaba 1885. festőm.

Táborozás, vf.

Velencei síkság, vf.

Kórházkocsit toló katonák, vf.

N.Szal.csop.kiáll. 192o. márc. 3-4.l.

MDK

Gáspár Miklós, sz.Kaba 1885. festőm.

Pergine látk. Tirolban. vf.

Hegyi falu Merán mell. toll.

Ebédkiosztás, ecset

N.Szal.csop.kiáll. 1920. márc. 3-4.l.

MDK

Gáspár Miklós, sz.Kaba 1885. festőm.

Udvar Perginében, ~~xfx~~ kr.

Tiroli parasztcsalád, kőrajz

Piadza részlete, vf.

M.Szn.csop.kiáll. 1920. márc. 3-4.l.

MDK

MDK

Gáspár Miklós sz.Kabe 1835. festőm.

A Domhegy csucsa Tirolban, vf.

A kereszt utján, vf.

Telitalálat

N.Szal.csop.kiáll. 1920. márc.

3-4.1.

MDK
MDK

Gáspár Miklós sz.Kaba 1885. festőm.

Tiroli tájkép, vf.

Olasz falu, vf.

Kolostor romja, vf.

N.Szal.csop.kiáll. 1920. márc.

MDK

Gáspár M. Miklós

Potrik falu Roveretonál, vizf.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

25 l.

MDK

Gáspár M.Miklós

Falurészlet Déltirolban, vizf.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
25 l.

MDK

Gáspár M. Miklós

Bombavető magyar baka, vizf.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

25 l.

MDK

Gáspár M. Miklós

Vizimalom Udinében, vizf.
Olasz falu a Tarnoguslo-völgyben, vizf.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
24 l.

MDK

Gáspár M.Miklós

Borus hangulat Galíciában, vizf.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. Márc.
24 l.

MDK

Beszédes Lászlo

Miklós gyerek, gipszszob.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

~~xxgxxx~~ 17 l.
xxx

MDK

Gáspár Miklós

Oderzu falu a Piave mellett, vizf.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc. 1.

24

MDK

Gáspár Miklós, sz.Kaba 1885. festőm.

Vizimalom, vf.

Przemisl környéke, vf.

Olasz városrész, vf.

N.Szal.csop.kiáll. 192o. márc. 3-4.l.

MDK

MDK

Gáspár Miklós sz.Kaba 1885. festőm.

Frontszolgálatos öszvér, r.

Olasz parasztudvar, vf.

Délelőtti napsütés, vf.

N.Szal.csop.kiáll. 1920. márc.

3-4.1.

MDK

Gáspár Miklós festő

Házak a velencei síkságon, vd.

Téli hangulat Déltirolban, vf.

Hunor és Magyar sz. karton.

N. Szal. csop. kiáll. 192o. márc.

MDK

Gáspár Miklós

N.Szal. csop.kiáll. 192o. márc.

MDK

Gáspár Miklós, festőm.
XIX. sz.

Nimródok. Színezett szénarajz.
166 x 255.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I. aukciója. Bp. 1921.
Kat. 12. l.

M.D.K.

Gáspár Miklós

A müvész arcképe szerepel a Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitó müvészek arcképei között.

Cserna Andor: A Szinházi Élet. Tavaszi Tárlata c. Szinházi Élet. Bp. 192o. május 9-15. IX. évf. 19. sz. 24. lap.

Gáspár Miklós, festöm.

MDK

Rovereto környéke.	Vizf.
Taraguolo völgy.	"
Magyar katonák egy déltiroli faluban.	Tempera.
A Taraguolo völgyben.	Vizf.
Rutén parasztudvar Galiciában.	"

Nemz. Szs.- A MAPE VI.kiáll. Kat. 1919.febr. 11.1.

MNK

Gáspár Miklós,

a N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll. egyikén szerepelt.

1 92o.

a Nemz. Szal. 4oo-ik jub. és a KÉVE XX-ik kiáll.-a.
1929. febr.

Gáspár Miklós MDK

Tiroli tájkép, vizf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Gáspár Miklós MDK

Vízimalom romja, vizf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Gáspár Miklós

Hangulat egy tiroli faluban, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Gáspár Miklós.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1920-ban.

Bende J:

A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat

Gáspár Miklós MDK

Oderzo falu a Piave mellett, vizf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Gáspár M. Miklós MDK

Udvarrészlet Nagyszebenből, vizf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Gáspár M. Miklós MDK

Olasz falurészlet Déltirolban, szines rajz

Műcsarnok 1919-2o téli tárlat

Gáspár M. Miklós MDK

Fürészmalom Galiciában, vizf.

Lángvetők a Piave-fronton, rajz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Gáspár M. Miklós MDK

Olasz falurészlet Dăltirolban, szines rajz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Gáspár M. Miklós MDK

Borus hangulat Galiciában, vizf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Gáspár M. Miklós MDK

Vizimalom Udinében, vizf.

Olasz falu a Tarnogusloévölgyben, vizf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Gáspár M. Miklós

MDK

Potrik falu Roveretónál, vizf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Gáspár M. Miklós MDK

Bombavető magyar baka, vizf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Gáspár M. Miklós, festőm.

Olasz falurészlet. Szines tolltrajz.

Tiroli tájkép. Vizf.

Olasz parasztházak egy déltiroli faluban. Vf.

Nemz. Szal. okt. kiáll. 1919. Kat. 5.1.

Gáspár M. Miklós

MDK

Udvarrészlet Nagyszebenből, vízf.

Műcsarnok 1919-2o téli tárlat

Gáspár M. Miklós MDK

Fürészmalom Galiciában, vizf.

Lángvetők a Piave-fronton, rajz

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Gáspár M. Miklós MDK

Falurészlet Déltirolban, vizf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

An Exhibition of Some of the

Paintings

OF

MIKLOS GASPAR

1885-1946

at THE LITTLE GALLERY
of the ESQUIRE THEATRE
Oak Street near Michigan

OCTOBER 26 *to* NOVEMBER 8, 1947

Exhibit arranged by Mrs. Miklos Gaspar
829 W. Lill Avenue, Chicago, *Bittersweet 0529*

Biographical Sketch

MIKLOS GASPAR, born at Kaba, Hungary, in 1885, studied at the Art Academy and the Industrial Art School of Budapest under Körösfoi Kriesh Aladár and Ujváry Ignácz, continuing his art education in Venice, Florence and other Italian cities. After studying the two masters, Giotto Bortticelli and Durer, his attention turned toward Puvis de Chavannes, Monet and Hodler. He observed with keen interest the pictures of Walter Crane and Axil Galien Galellat.

Recognition in Europe was accorded Miklos Gaspar through membership in the Hungarian Art Institute and exhibition of his works with prize awards at the Gallery of Arts and the National Salon of Budapest.

During World War I he was sent by the Hungarian Government as war painter to the Imperial and Royal Press Headquarters and in that capacity painted in Russia, Italy, Serbia, Roumania and Bulgaria.

He came to the United States in 1921 and here, too, he soon achieved recognition. In the painting of large murals of historical subjects, Gaspar displayed his highest degree of skill and talent. In 1922 he won The Chicago Tribune prize in a historical mural painting competition with his rendering of "Peter Zenger Before the Bar." This was followed by two large murals in the Knights of Columbus Building, Springfield, Illinois, depicting "The Landing of Columbus" and "Columbus

One of Gaspar's largest murals, "Tournament between Saracens and Crusaders," 95 feet long, 7 feet high, with more than 200 life-size figures, is on the walls of the Sheraton Hotel, Chicago (formerly Medinah Athletic Club). In the Union League Club of Chicago some 24 pieces of his paintings are mounted in a room dedicated to the Boys' Clubs movement. At Terre Haute, Indiana, another of his large historical murals, "The Landing of the Pilgrims," is on the walls of the impressive banquet room of the Terre Haute House. At the "Century of Progress Exposition" at Chicago, 1933-34, he was represented by 48 large mural paintings in some of the most important exhibition buildings.

For the last 8 years before his passing, his attention turned toward the field of ecclesiastical art and a great many of his mural paintings of religious subjects adorn the churches of Chicago and nearby cities.

In mural painting Miklos Gaspar demonstrated his expansive imagination, flexibility of handling either the classical or modern, mastery of detail and color, and an almost unbelievable capacity to render a subject regardless of size.

For many years he was an exhibitor at the Art Institute of Chicago with smaller works. With a painting entitled, "Refugees in World War I," he was awarded the Edward B. Butler Prize. The paintings in the present exhibition reflect the capacity Miklos Gaspar had to interpret a scene or situation with versatility, power and beauty—and to render a wide range of subjects with

Gáspár Olga
Nyári ruha

Ernst Muzeum. I. iparművészeti kiállitás.,1952.
lo 1.

1770 körül. Magassága 25.
Pacificale, ezüst, vert é
veles ágak között négy ék
teres nódussal; gombban v
jén négy aranyozott, vése
aranyozott corpussal. Mag
15 cm, talpátm. 12.7 cm.
Antependium, hossznégyszög
lyem alapon, részben arany
applikált, plasztikus aran
övezett keresztöltéses szi
század vége.
Szemfedő, négyzetalaku, fe
kal diszitett virágos szeg
monogram. Osztrák, klasszi
Miseruha, ujabb, eperszinü
fehér sávozott selyemszöve
átszőtt elszórt virágcsokr

MDK

Gáspár Olga

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

MDK

Gáspár Olga

Gáspár Olga / ruhaterv/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitas.Műcsarnok Budapest 1959 Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Gáspár Olga, ruhaterv MDK

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

Gáspár Olga M.D.K.

Brokát estélyi ruha. repr.

)ari művészet ^p. 19[illegible]0.

MDK

Gáspár Olga

ruhaterv

4. Orsz. Ipamműv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

Gáspár Péter

Müve szerepelt a Debreceni Üzemi Tárlaton - emlitve

Népszava 1972 november 11
8.old.

Gáspár Péter

Dózsa 1514. fres.

Tavasi Tárlat 1972
Nyíregyháza – Debrecen

Gáspár Péter

igéretes, de egyelőre még önállótlan.

Részt vett Debrecenben a Magyar Képzőművészek Szövetsége Belet-Magyarországi Szervezete által rendezett területi tavaszi tárlaton.

Bayer Iván: Két országos kiállítás

Magyar Hírlap 1971/128 10 old.

Gáspár Péter

Dózsa rex.

Tavaszi Tárlat 1972
Nyíregyháza – Debrecen

Gáspár Péter

A mai studió-tagok, ill. hivatásos művészek közül többek közt Gáspár Péter nevével is találkozunk a kiállításokon.

Sz. Kürti Katalin: A Debreceni Képzőművészeti Kör huszonöt éve

Alföld 1972/5 89 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Gáspár Péter
1973 SEP 9
Hajdúbihari Napló

1021

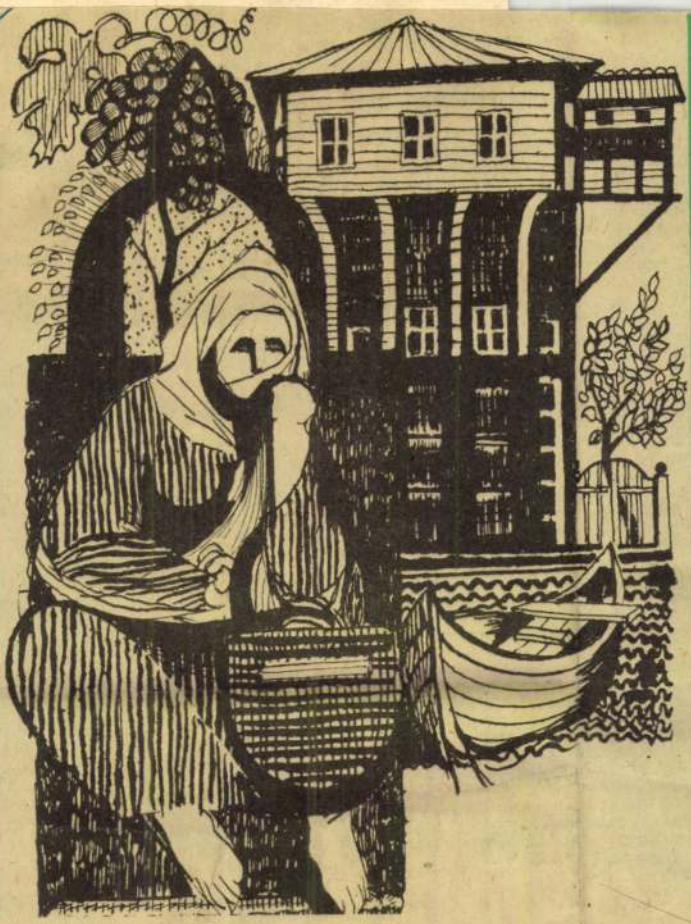

Gáspár Péter rajza

rohogott, mert azt hitte, ez is ben
Azután a nagybajuszú álőrm
őrmesternek, hogy most már b
A fiatal anyakönyvvezető nő
szemét, nemsokára elhangzott
amit alá kellett írnunk.
A bajuszos ajtónálló nem eng
várjunk, „láthassák, hogy folyik
Kisvártatva, úgy 12 óra tájt el
a cirkuszt, mindahányan bevon
kar és a statisztéria elfoglalta
rendező a mi boxunkban talált
csöt kért, az iménti ijedtségre
vén, hogy a sok ordítozással tö
kot, elvégre mi esküdtünk. Eg
az anyakönyvvezető, civilben
kának szólítottta és azonnal ho
fogott, itallal kínáltuk, elfogadta, csillogott a szeme.
— Örülök, hogy nem kérték, és nekem nem kellett esküvői beszédet tartanom. Én nem szeretem azt a bauxitos sódert nyomni, már úgy unom. Alig tudom a nevetést visszatartani, amikor ahhoz a szakaszhoz érek: „A nő olyan hegedű, amelyen a férfinak úgy kell játszania stb. stb." — mondta, és közben többször is koccintott az egészségünkre.
A rendező fáradt, szórakozott ember, e pillanatban tudta meg, hogy mi násznép vagyunk és nem statisztéria. A művésznő finoman sóhajtott, eddig négyszer ment férjhez, mind a négy esküvő nagyon szép volt, kért még egy nagyfröccsöt. A magyarnak álcázott cigányfiú felállt, és a fülünkbe skálázott klarinétján: „Akácos út..."
Amikor befejezte, hívás nélkül mellénk ült, és megszólalt:
— Egy százast kaptunk a filmesektől, bátyám. Nagy a család, kell a lóvé...
Amikor kimentünk, szakadt az eső. Bőrig ázva szálltunk a villamosra. Csodálkozva néztünk szét, miért üres a kocsi? És mi ez a nagy füst, bűz? Mitől meleg a padló?
Nyomtuk a csengőt, megállt a szerelvény, jött a kocsivezető és ordított:
— Miért szálltak ide? Nem látják, hogy begyulladt a tengely? Ide nem lett volna szabad.
Szótlanul leszálltunk, szakadt az eső, a másik kocsi ajtaja nem nyílott, nem nyitották, talán nem is akarták. Visszamentünk a Postakocsiba. A pikolófiú a primadonnával táncolt, felkértem a kenyereslányt, sorstársam a szubrettet. A rendező a Coláról átállt a rumra. Fellinit szidta. Azt mondta: kiégett. A klarinétos abbahagyta. A kenyereslány azonnal otthagyott, felvette tálcáját, tortával, cigarettával kínált, két forint borravalót adtam, azt mondta: smucig pali.
No lám, gondoltam magamban, pedig milyen szépen táncolt. A pikolófiú kedvesen hozta a művésznőnek a nagyfröccsöt, azt mondta, hogy ezért nem kér pénzt.
No lám, a férfiak...

Suha Andor

— Néni ké
„Többet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 14

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Gáspár Péter

1021

GÁSPÁR PÉTER ● CSÓNAKJAVÍTÓK

ben 4003 Debrecen, Postafiók 7.

Eladó 2 szobás, etázsfűtésű, 300 négyszögöl kertes ház, beköltözhető. Nyulas, Úrrétje u. 44.

Külön bejáratú, két családnak is alkalmas családi ház eladó. „300 négyszögöl" jeligére a kiadóba.

Eladó beköltözhető családi ház. Magyar u. 20.

Kertes családi ház eladó. Lóverseny u. 16. Érdeklődni minden szombaton és vasárnap.

Nyulason, Úrrétje u. 30. sz. alatti 3 szoba, összkomfortos, etázsfűtéses ház eladó, esetleg lakást beszámítunk.

Kis családi ház, téglaépület, nagyméretű, cseréppel, 70 fm. drótkerítéssel, lebontásra eladó, ezenkívül asztali tűzhely, cserépkályha, katlan üsttel. Olajütő 26.

Ké
kert
u. 1

Ke
dúsz
végi
nyes
5 ór
ka
útjá

El
csal
u. 5

K
adó. Damjanich u. 2.

Félház készpénzért vagy lakásbeszámítással sürgősen eladó. Komlóssy út 22.

Három szoba, hallos, gázfűtéses, kertes családi ház eladó, vagy hasonló méretű lakásra cserélendő. Érdeklődni este: 15-634-es telefonon.

Homok u. 109. alatt utcai házrész beköltözhetően eladó.

Hétvégi ház 200 négyszög-

Kisfaludy u. 14.

Elcserélem központban levő egyszoba-összkomfortos lakásomat 2, esetleg másfél szobás szövetkezeti vagy öröklakásért. „Kossuth utca környékén" jeligére a kiadóba.

Új Élet parkban IV. emeleti, 1+2 fél szoba, étkezős (55 négyzetméter), gázfűtéses, tanácsi lakást cserélek kisméretű, 1 1/2 szobásra a környéken. „Park" jeligére a kiadóba.

jeligére a ...

Pacon fiat
mölcsös elad
u. 8.

Miskolc-Ta
hoz közel
panorámás
adó. „500
548 003" jeli
ci Hirdetőbe

Lakható h
négyszögöl
csös, Kond
Villany, m
„Lakható"
adóba.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-749, 340-726

Hajdúbihari Napló
1973 ÁPR 15
Gáspár Péter

1021

Gáspár Péter: MUNKÁS

BÉLYEGEK

Mi várható?

A legközelebbi újdonságok április 16-án kerülnek forgalomba és a gyűjtőknek éppen 16 forintot kell értük fizetni. Ezen a napon jelenik meg az apró énekesmadarainkat ábrázoló nyolcértékű sorozat és az Egészségügyi Világszervezetet köszöntő bélyeg. Május 9-én a baráti hadseregek filatelistáinak Budapesten megnyíló kiállítására adnak ki bélyeget, két nap múlva az idei bélyegvilágkiállításokat blokk és nyolcértékű sorozat örökíti meg. Tavasszal Münchenben IBRA néven, augusztus végén Poznanban Polska '73 elnevezéssel vonulnak fel a világritkaságok, a bemutatókon a magyar filatelisták is részt vesznek. Az új kiadás érdekessége, hogy olyan bélyegeket ismétel meg, amelyek korábban megjelent bélyegeket ábrázolnak. Viszontlátjuk az 1971-ben kiadott blokkot az 1947-, 1953-, 1958- és 1965-ben kiadott bélyegek ábrájával. A negyedévet Csontváry Kosztka Tivadar festményeit bemutató kiadás zárja, a blokkon a 120 éve született mester Sétalovaglás a tengerparton című alkotásában gyönyörködhetünk.

Vigyázat! Utánozzák!

A posta kárára tevékenykedők a legközönségesebb értékekkel foglalkoznak, 1927-ben hazánkban a 8 és 16 filléres bélyegeket hamisították. A gyűjtőket érintő manipulációk mindig csak ritka bélyegekre terjednek ki. Magyar kiadványokból is a legbecsesebbeket, többek között a kőnyomatosokat, a fordí- hamisítás, most azonban az 1952. évi MABEOSZ-bélyegből és az 1945. évi tízpengős értékből bukkantak fel olyan példányok, amelyeknek felülnyomását illetéktelen személyek, valószínűleg nem is nyomdai úton készítették. A kezdetleges hamisítványok rátekintésre felismerhetők a betűk

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gáspár Márta
gyermek-rajzoló

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1980 MÁJ 24

1021

GYERMEK-SZEMMEL

Csodavilág a gyermekfantázia tértől és időtől elszabadult meseországa. Órákig eljátszanak, elrajzolgatnak akár egyedül is, ha elszabadul gyermeki fantáziájuk. A gyermekrajzok tükrözik legplasztikusabban a gyermeki lélek tisztaságát, egészséges játékosságát. Öröm látni ügyesedő kis kezüket, amikor a vonalak segítségével fejezik ki önmagukat, tükrözik környezetüket. A szülőket, nagyszülőket, barátokat, játékokat, az óvit, később az iskolát, no meg az elmaradhatatlan autót és a televízióban látottakat.

A nemzetközi gyermeknap alkalmából az átlagosnál jobban sikerült gyermekrajzokból állítottunk össze kollázst, bizonyítván, hogy mennyire korán megmutatkozik a rajzkészség, a tehetség. A magyar gyerekek rendszeresen a legjobbak között szerepelnek a nemzetközi kiállításokon. Kollázsunkat a balatonalmádi és vörösberényi iskolások, Gáspár Márta, Mester Ferenc, Dankó Ági, Molnár Zoltán és Szelényi Zsuzsa rajzaiból, nyomataiból állítottuk össze.

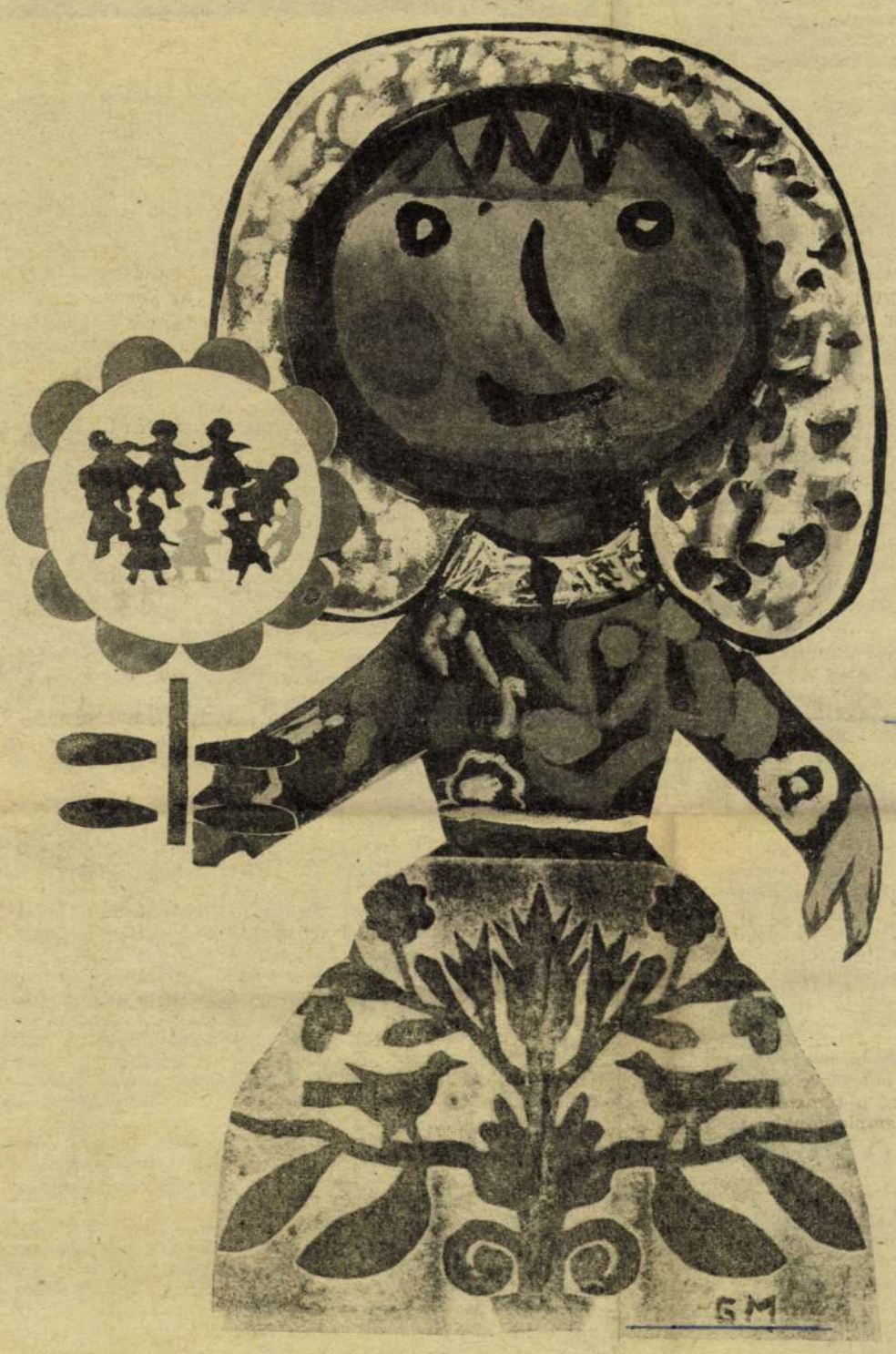

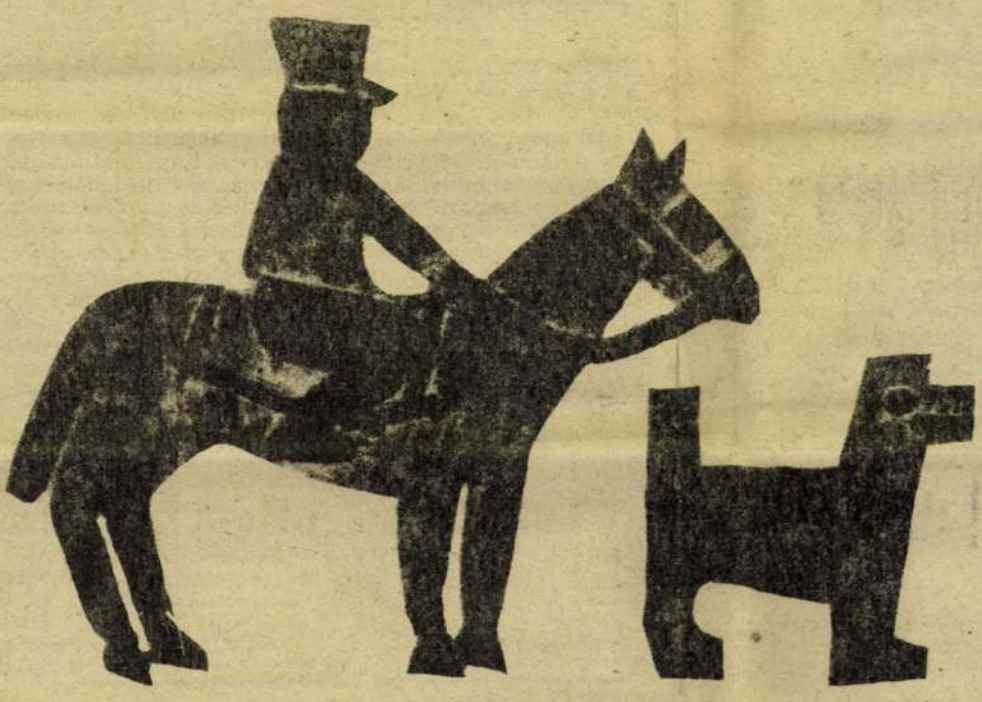

győzőek, gyengébbek is. *(Tragédia, Es add meg nekünk, Harangszó).* Tájékozódásában megérintette a sok szólamú mai magyar líra. Míg korábbi versformálása Radnóti és József Attila megközelítéseit idézték fel, addig az újabbak Weöres, Pilinszky, Tandori, Oravecz és egyáltalán a fiatal lírikus nemzedék(ek) verseszményéhez közelítenek. Böröczki verseiben nő az egy sorra jutó ellentétes érzelmi-gondolati információk száma, s ezáltal hatása is. Bonyolultabb szerkesztés, a szabad vers prozódiájának mind biztosabb használata, a köznapiság „felfedezése" jellemzik új műveit. Érdekes módon a „műszaki-természettudományos logika és szaknyelv" átlényegítésével Böröczki elkerüli a mesterek árnyékában tenyésző epigonizmust — képinfláció nélkül követheti saját hajlamait és törekvéseit. Ennek legkiforrottabb példája az Időnk az időben. (Egy másik irány: a rímes lírai paradoxonok — melyekben a Pilinszky-hatás túl direkten rettenérhető — véleményem szerint csupán „termékeny tévedésnek" tekinthető.)

A Fénytörések — bár „helyi" kiadású — egyáltalán nem „helyi értékű", megállja helyét az első könyvesek mezőnyében.

„ . . . dalt hallok . . . " — írja Böröczki Mihály egyhelyütt. Ám verseiből ennél több derül ki: modern líra nyugtalanító hívását hallja valójában. S enyhe a „bonyolultabb" vádakozásnak igézetében — kiléphet csillaga alól (szabadon idézve egyik verssorát), „távolabb, messzibb tárki másnál."

Péntek Imre

Apámról

a hatvan éven,
n gondján innen.
át a réven,
réven innen.

jra-kezdés.
it űzi, hajtja?
ctól menekvés
rokra csalja.

sürgetőbben.
ittére várnak
, szögletekben,
kön, a tárgyak.

tesz-vesz dohogva,
zlan tanúkkal
örülfogja
a, az udvar.

régi hévvel
ccal fog karja,
kevéssel,
csak akarja.

iztatja holtig,
lni röstell,
vigasztalódik,
örömökkel.

ma sem érti,
enesre görnyed,
nézi, nézi
lemlett csöndet.

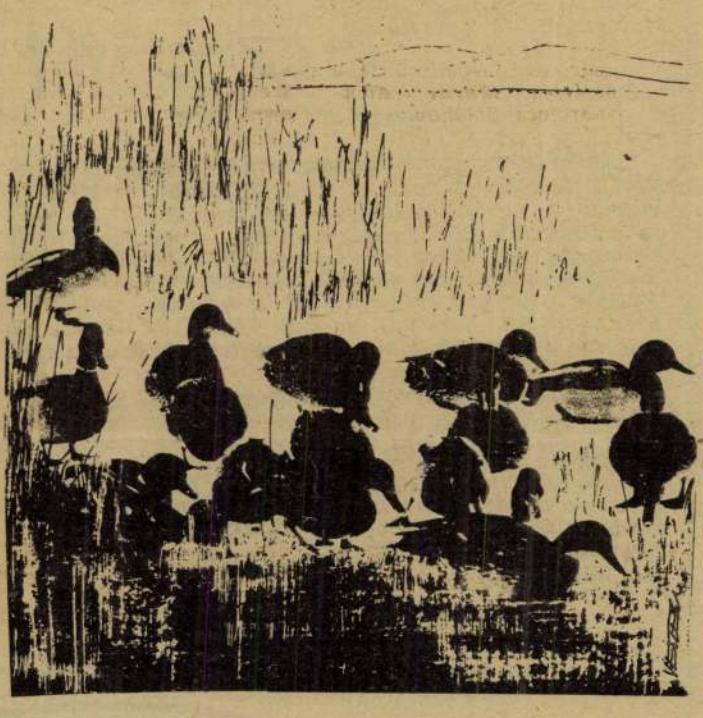

Vízrekelés. Veszeli Lajos rajza.

Május 24:

Cirill és Metód napja

A mai napon az összes szláv nyelvet beszélő országban a szláv műveltség megalapítóit, Cirillt és Metódot ünneplik.

Az a laikusoknak is feltűnő, hogy Cirill neve és a cirill írás között valami alaki kapcsolat van. Nyilván tartalmat is hordoz ez a formai egybeesés. Mint Csernorizec Hrabar A betűkről című munkájában említi, a szlávok először valamiféle rovásírást használtak. Ez nem újdonság a magyaroknak, hiszen a mi elődeink is hasonlóan készítették gazdasági és egyéb feljegyzéseiket. Az sem kizárt, hogy a bolgárok és a magyarok ősei által használt rovásírás azonos gyökerekből ered. A mi régi feljegyzéseink is türk hatásra utalnak és az óbolgárok is török származásúak. Ez az írás kevéssé alkalmas szövegek lejegyzésére.

A bolgár írásbeliség fejlődésének első jelentősebb szakasza arra az időre tehető, amikor megismerkedtek a görög írással. A IX—X. századból maradtak is ránk ilyen görög betűkkel lejegyzett óbolgár nyelvemlékek. A bolgár állam elszlávosodása, amely a IX. században már teljesen befejeződött, szükségessé tette a szláv nyelv és írás hivatalossá válását. Ennek a fejlődésnek egyik — igen fontos — alapja a kereszténység felvétele. Az új vallás terjesztése tette szükségessé a szláv írásbeliség fejlesztését.

Ezt a feladatot a két testvér oldotta meg. Vizsgáljuk meg, miért éppen ők voltak a legalkalmasabbak elvégzésére?

Cirill és Metód a IX. század elején született a bizánci birodalom egyik legnagyobb városában, Theszszalonikében. Apjuk Thesszaloniké katonai és adminisztratív kormányzójának volt a helyettese. Anyjuk a kutatók véleménye szerint szláv származású volt. Kitűnően beszélték a szülőföldjükön használatos szláv nyelvjárást. Cirill Bizánc legjobb iskolájában, a konstantinápolyi Schola Magnaurában végezte tanulmányait. Tehetségére korán felfigyeltek, ezért az érvényesülés korlátlan lehetőségei nyíltak meg előtte. Ő inkább szerzetesi csuhát öltött és a híres Hagia Szófia könyvtárosa lett. Később a Schola Magnaurában filozófiát tanított. Ebben a tudományban olyan szaktekintély volt, hogy tanítványai és életrajzírói Filozófusként említik.

Metód gyermekkoráról semmilyen forrás sem tájékoztat bennünket. Azt tudjuk, hogy tanulmányai befejezése után Bizánc egyik macedóniai tartományának kormányzójává nevezték ki. Politikai pályáját azonban hamarosan a kolostori szolgálattal váltotta fel.

A két fivér 860 körül kapott közös megbízatást, amikor Photius konstantinápolyi pátriárka a kazárokhoz küldte őket. Céljuk a kereszténység terjesztése volt. Tudták, hogy a kazárok között zsidó hittérítőkkel is vitázniuk kell, ezért Cirill megtanult héberül.

Rasztiszláv nagymorva fejedelem is felismerte, hogy csak a szláv egyház és kultúra vethet gátat a német papok hódító, asszimiláló törekvéseinek. 862-ben a bizánci császártól szláv nyelvhez és íráshoz értő papokat kért. Cirill és Metód kelt útra, akik előzőleg már elkészítették a szláv ábécét és lefordították a legfontosabb egyházi szövegeket az általuk ismert szláv nyelvjárásra. A nagymorvák földjén azonnal szláv egyház- és iskolaszervezetet alakítottak ki és folytatták a liturgikus könyvek fordítását. Hamarosan érdekeik összeütköztek a német papsággal, akik nem voltak hajlandók felszentelni a két testvért és tanítványait. Együtt a tanítványokkal indultak Bizáncba, hogy megkapják a szükséges egyházi rangot. Útjuk Pannónián vezetett át. Kocel szláv fejedelem örömmel fogadta őket és lehetőséget biztosított arra, hogy mintegy ötven embert megtanítsanak a szláv ábécére és a könyvek másolására.

Cirill 869-ben bekövetkezett halála után Metód folytatta a szláv egyház és kultúra terjesztéséért vívott harcot. Bár kettejük tanítványai közül sokat hajtottak rabszolgasorba, mégis ők teremtették meg a lehetőségét annak, hogy az akkori Bulgária földjén kialakuljanak a híres ohridi és preszlávi kulturális központok. A bolgárok ezért ma nemcsak a két mestert ünneplik, hanem a tanítókat, nyomdászokat és újságírókat is.

Varga Ibolya

Az irodalmi mellékletet szerkesztette: Horváth György

Gáspár Péter
grafikus

M.D.K.

Ipari táj

Élet és Irodalom, 1964. julius 4. – 2 lap

Gáspár Péter

a megyei képzőművészeti kiállításon
3 rajza szerepelt.

Tükörmegyei Néplap, Debrecen, 1952. dec. 2.

M.D.K.

Gáspár Péter
grafikus

„Őszi táj"

Élet és Irodalom, 1965. okt. 16 - 8 lap

Gáspár Péter MDK

Kalarébás csendélet, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gáspár Péter.

Debrecenben, a Déri Múzeumban rendezett Megyei Képzőművészek Kiállításán három szénrajzát láttuk.

Hajdu-Bihar megyei Néplap, Debrecen, 1952. Nov. 16.

MDK

Gáspár Péter

Kalarábés csendélet, o.

X. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

Gáspár Péter

Szerepel a X. hagy. Kép mův. kiállításon

Körner Éva: A X. hagy. Kép mův. kiáll.

Tiszatáj 1965 XII n. 925 old.

Gáspár Péter

Csendéletekkel és Várakozó nő
c. művével (ennl.) és „Parabola"
c. képével "
szerepel az alábbi Tárlaton

Magyari Vilmos: Tavasri Tárlat
1969

Hajdu Bihari Magyar Napló
1969 Ü. 11

Gáspár Péter festő

Terepel a tavaszi tárlaton
a debreceni Déri Múzeumban

N.N.: Megnyílt a tavaszi tárlat

Hajdú Bihar megyei Napló 1969 IV. 29

Gáspár Péter

Szerepel a tavaszi Táslatou
a debreceni Déri Múzeumban

N.N. Holnap nyílik a
tavaszi Táslat

Hajdu Bihari Napló 1971 IV. 28

Gáspár Péter
grafikus

M.D.V.

„Táj"

Élet és Irodalom, 1965. ápr. 24 – 12 lap.

Kortárs Művészeti Intézet - Dunaújváros

Tisztelettel meghívjuk

Gáspár Aladár

festőművész kiállítására,
amelyet

Szoboszlai János
művészettörténész

nyit meg 2001. május 18-án, 18.30-kor.
A kiállítás megtekinthető 2001. május 18 - június 15. között, hétfő kivételével naponta 10.00-tól 18.00-ig

Közreműködnek: Petky Árpád, Késmárky Kata - hegedű,
Oláh László Olivér - vers

INSTITUTE OF CONTEMPORARY ART
MODERN MÜVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY
KORTÁRS MÜVÉSZETI INTÉZET
Vasmű u. 12. Dunaújváros, H-2400 HUNGARY
Tel: 25 412 220, e-mail: ica-d@dunanet.hu

Támogatók: OPEL Dunapentautó Kft., Suzuki Allegro, Green System Bt., Lux Világítástechnika, Widman Építőipari Kft., KGYV

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
1965 ÁPR 24

helyeknél a gazdaságpolitikai problémák éppúgy hozzájárultak, mint a helybeli

maga részéről felmondottnak tekintette." Néhány napi gondolkodás után már

szes hibáját. (Mert ismétlem, abban gazdaságpolitikai problémáktól kezdve a téesz-

Gáspár Péter: Táj

parasztság nemtörődömsége

rázta magasra tupirozott fejét, hogy nem, nem, nem!

— Küldj akárkihez, Tamáskám, az öreghez nem megyek. Ez a bogaras vén tudós már annyiszor utasított vissza, hogy ha százszor riporter vagyok, akkor sem próbálkozom. Lesül a képemről a bőr.

— Ide hallgass, Licókám, most nem fog visszautasítani. Új technológiát dolgozott ki a műanyaggyártás nem tudom melyik szektorában. Évi húszmillió megtakarítás!

— Tudom, de...

— Az új műanyaggyárnak pedig ő lesz az igazgatója. Ilyen esetekben nincs az a mogorva vén medve, aki közlékennyé ne válna.

Egy pillanat szünetet tartott, aztán folytatta:

— Látom gyönyörű orrodról, hogy így se tetszik. Ha fölhívom, megbeszélem vele, elmégy?

Egy óra múlva már taxi suhant Licókával a Hűvösvölgybe. Az udvarias sofőr a lakás

[illegible] a mes-
[illegible], minden kíváncsiság nélkül —, hogyan képzeli a rögtönzést.

Licóka arca, hangja egyre hivatalosabb kifejezést öltött:

— Ismertetem az interjú menetét. Mielőtt a kérdésekre kerülne sor, egy kis hangulat, kulőr lokál. Ilyenformán: kedves hallgatóink, most Talmár Sebestyénhez látogatunk el a mikrofonnal. Ki ne ismerné ezt a nevet, mely elválaszthatatlanul összeforrott a rohamléptekben fejlődő magyar műanyaggyártással. A dolgozószobában vagyunk... Mindenütt könyvek, könyvek, könyvek... Így illik ez egy nagy tudóshoz... Nagy tudóshoz nagy könyvek, de vannak itt kicsi könyvek is, sőt ha jobban megnézzük: — más is akad... Az íróasztalon papírlapok,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Gáspár Péter
ÉLET ÉS IRODALOM
1985 OKT 16.
1021

Gáspár Péter: Őszi táj.

bultan.

— Keresem a papucsomat.

Az emeletek elnémultak. Aztán valami döbbent suttogás.

— Keresi a papucsát...

Most már látták, hogy Halász bácsi pizsamában van. Egyik lábán papucs. Kifeszített tenyerével a havat paskolja, akárcsak valami paplant.

Halász bácsi fölfelé hunyorgott. Egyik lábát mereven kifeszítette és két tenyerével paskolta a havat. Föltérdelt, s a mutató ujjával kavarta a havat. Mintha alagutat akarna fúrni.

Csönd volt az emeleteken. Aztán egy férfi.

— Jöjjön már fel, Halász bácsi!

Ebben a pillanatban kivágódott az ajtó az elsőn, és egy fiatal női hang. — Ugyan, apa, hagyja már abba ezt a cirkuszt!

Kis csönd. Majd valaki fentről.

— Cirkusz! Az apja leveti magát, és ez neki cirkusz?!

Halász bácsi felült a kupacon, tátott szájjal körülnézett. A pizsamáját gombolgatta. Olyan mozdulatot tett, mintha oldalt akarna lecsúszni.

Fentről pedig újra megszólalt a hang. — Halálba kergetik az öreget! A lánya, meg az a...

Ny
po
füles sa
(Mészs

Csatá
tette rá

— A

Kezek
ták kör

Az ré
anélkül

Kezek, kezek és kezek.

Az öreg meg hirtelen rátenyerelt a hóra. Mintha most már igazán be akarná fúrni magát.

— Apa... mit akarsz még?! Apa!

— Maga csak hagyja az apját! Maga is, meg az a... Ne féljen, Halász bácsi, majd bejön hozzánk.

— Kap egy teát.
— Lefekszik.
— Előbb fürdik.
— Apa! Apa!
— Csak hagyja az apját!
— ...kap egy teát!
— ...lefürdik!
— ...ledörzsöljük!

Pillanatnyi mozdulatlan csönd. Aztán megrohanták a kupacot.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 JUL 4.

1021 Gáspár Péter

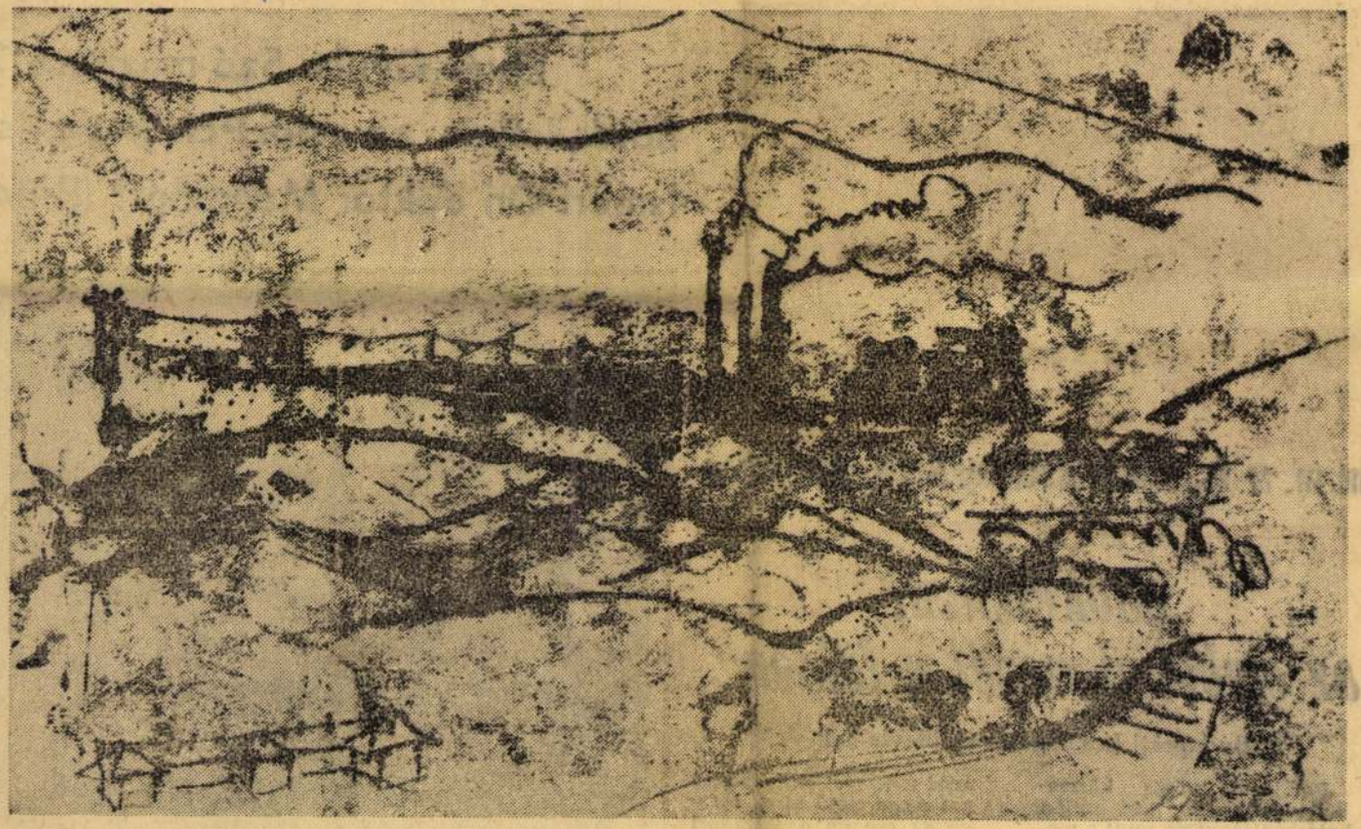

Gáspár Péter: Ipari táj

ILLYÉS GYULA:

Élet és Irodalom

VIII. ÉVF., 27. SZ. IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP 1964. JÚLIUS 4.

Illyés Gyula: Szó-múzeum (2

Sőtér István az oslói PEN-kongres

Ismeri Ön doktor Mengelét? (Ripo

„Előkészíteni az ember ünnepét a földön"

Budapesti beszélgetés Guillevic-kel

Pipájával, vörös körszakállával inkább fest breton hajóskapitánynak, mint a modern francia líra kiemelkedő egyéniségének, a magyar

svéd kritikus, aki szerint a Carnac című híres versciklus óta ön a jelenkori francia líra egyik legérdekesebb alakja. Hogyan ér-

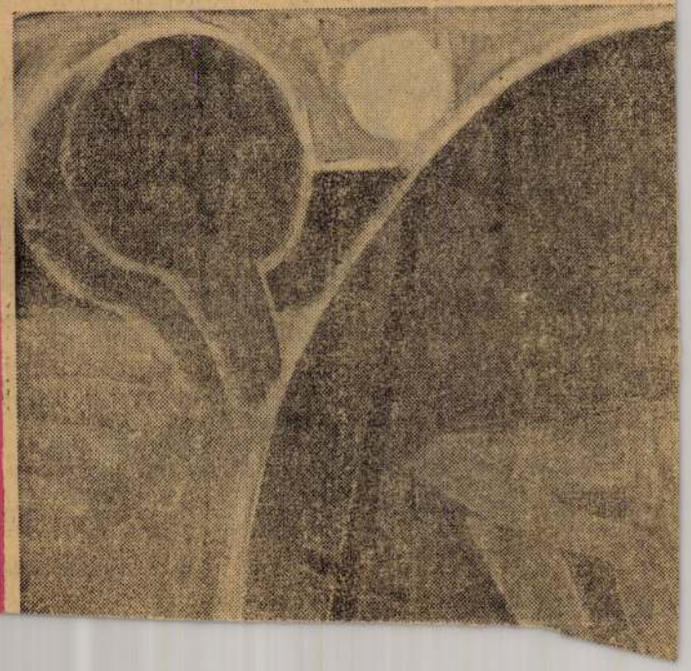

Gáspár Mór

festő

l.

Deres Jenő

Körösfőt Kriesch

Aladár

Bp. 1939. 106 l.

107. l.

Magy. Képt. 437.

i pálczát

de vissza néz, áll. Jobbkezét, melyben
csipőjére támasztotta; balját pedig az
ja. Prémkalpagját ékköves forgó disziti;
bajusza barna; arcza leberetvált. Vé-
nak ujjain a hajtóka kék, a derekát szori-
tett palástja prémes, kardhordója zsinór
k ékesitik. Balról hegyes vidékre nyerünk
evont függöny tünik szemünkbe.

. Képt. 437.
5 cm. ~~Testője ismeretlen.~~ Lelt. fa. 12. —
1883. novber 9. (79/984).

ntkoró adatok a Tört. Képcsar-
. 73.

Mk. 437

Niedermann Pál aj 1883

Gáspár (Ganfried) Mór

az izr. kézmüegyletről
266 K68f.
Értimisk 1910/11.

16. l.

Printz Ferenc dr. III. 145.

Gáspár Mór

300 K államsegély

Éttimisk

1911/12.

24 l.

és 15. t.

keppel

Gáspár Mór

Book államsegély

Éimisk 1912/13. 28. l.

Csatabárd XIV. n.

VIII. 186.

GÁSPÁR MÓR,grafikus

A Néprajzi Muzeum Adattárában,a rajzraktár leltárában számos müvével szerepel.Ugylátszik hivatásáos rajzoló.-Debrecenből hozott rajzokat. 292.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

H. D. K.

Gáspár Vestő
Kassa

Nagyszállós – Selvinš (Ugocsa m.) A
Szemlőm altárképe. XV. sz. eleje

Radocsay Dénes: Eltelejtett és elveszett közép-
kori Magyarországi táblaképek 9.8.l.
Művért. 1953. 1-2. sz.

Gáspár "pictor comprobatus de Cassa" a nagyszőllősi oltárképet festette 15.sz.e.

Kenény Lajos: A kassai Szt.Erzsébet egyház történetéhez. Arch. Írt. 1897. 45 l.

M.D.K.

Gáspár kőműves

1464 jun. 18. lejár

mint adós szerepel.

Iványi: Bártfa levéltára. Bp. 1911.

235.

Gáspár kassai képiró 144o k.

Kemény Lajos: A kassai képirócéh. Müvészet, 19o9.
253 l.

M.D.K.

Gáspár aranymüves

1450 jan. 12. Eger. Neve egy pere ügyével kapcsolatban fordul elö.

Iványi: Bártfa levéltára. Bp. 1910. 95.

H. D. K.

Gáspár (Ötves) minor ötvös

1616 Nagykálló

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Művészet. 1953. 1-2. sz.

M. D. K.

Gáspár (Ötves) major ötvös

1616 Nagykálló

Horváth Tibor tanul.: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Művészet. 1953. 1–2. sz.

M. D. L.

Gáspár (Ötvös) ötvös

1569. Szatmár

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI – XVII. században 179. l.

Művárt. 1953. 1-2. 17

MDK

Gáspár ötvösmester.

1572. okt. 25.
Miután királyi szolgálatban nem áll, házára
és szőllejére semmiféle mentesitést nem kaphat.
197.o. 304. adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. II. XVI.sz. (Közzéteszi Bánrévi György.)

Műv. Ért. 1956. V. évf. 2-3. sz. 190-197.o.

M.D.K.

Gáspár

Csillag Máté: "Lilike mesél" c. meséhez készitett illusztrációt.

Képes Családi Lapok, Bp. 19o4. ápr. 17.
26. évf. 16. sz. 287, 289. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Gáspár

nevű régi magyar
művészek
időrendben

Gyöngyös

Bártfai ötvös

Bártfa város 1434-ben
Zsigmond királynak
ajándékozott egy arany
edényt, melyért fejenként
46 arany forintot fizettek

Fejérpataky László dr

Magyarország városok régi
számadáskönyvei. 340. l.

Groszmann Mátyás

Bártfa város 1418—1444-ik
számadáskönyvei műveltségtörténeti szempontból.
Bp. 1911. 28. l. 93. l.

Gáspár mester

Kassa.

1412 – 1419

(lásd) kört.

Fejérpataky. Egy magyar festő a XV. s. első felé-
ből. Századok. 1880.
161 – 164 l.

Genthon István
A végi magyar festő-
művészet. Vác 1932
40. l.

legyzet.

Szekrényóra „Georg Höllmayr, Al-
mütz. 1780 körülről.

Gáspár

kassai művész

Bécs 1420-as

évek

l.

Hekler Ung

60. l.

78

Jüger követője: Eleonora császárné.
Miniatűr, 78 × 72 cm.

Gáspár festő

(Caspar pictor Comprobatus de Kassa)

nagyszöllősi oltárképe

XVI. sz.

irod

Hekler Ung

78. l.

IRODALOM

Karl Šourek.
„Kunst in der Slowakei"

JEGYZET

Lemez: CLXXIX. 40.

Gáspár

Kassaifertő

XV. sz.

1.

Hoffmann Pozsony 19.1

43

9.

5.

(Gáspár) festő

1439–1443

l.

Hoffmann Pozsony 43 l.

Hoffmann Südost

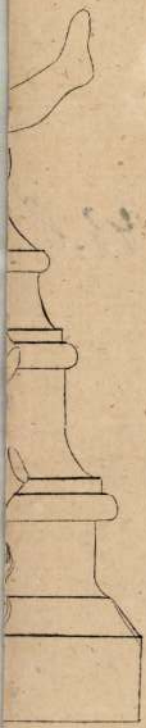

Gáspár
Caspar, festő

1434-1439

b.

Hoffmann Pozsony

43-l-

Hoffmann Südost

Gáspár festő

Kassa 1412-1419.

l. Horv. Zsigmond

152. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gáspár

Kassai festő

XV. sz.

Szőllősvégardói fal-
képekről

lásd

Rómer. Falképekről
szóló művét.

Műv.

A. 68

1 köt. 8r.

Szana
Tamás

Markó Károly és a
tájfestészet

I–VI + 1.–160. l.
7 rejes tábla

Budapest

Gáspár, festő *(Caspar pictor comprobatus de Cassa)*. A XV. század első felében Kassán élt. A budapesti kir. tud. egyetemi könyvtár kéziratai közt egy, a XV. század első feléből származó codexnek 205. lapján fennmaradt Johannes literatus szőlősi plébánoshoz s a szőlősi polgárokhoz intézett levelének másolata, amelyben tudtukra adja, hogy a szatmári templomban lévő falfestmény mintájára szívesen fest képet a szőlősiek templomának, ha e szándékuk mellett megmaradnak, erről őt biztosítják, s tudtára adják, mikor kell a munka megkezdéséhez fognia. A levél Kassán kelt Úr-napja után való kedden. Évszám nincs rajta, az írás jellege azonban a XV. század első felére vall.

Fejérpataky László dr.: Egy magyar festő a XV. század első feléből. *Századok.* 1880. 161—164. l. — *U. az:* Gáspár festő. *Képzőművészeti Szemle.* 1880. 45—46. l. — *Kemény Lajos:* A kassai szt. Erzsébet egyház történetéhez. *Arch. Ért.* 1897. 45. l. — *Myskovszky V.:* Arch. Ért. 1901. 392. l. — *Stuhlmann Patrik dr.:* Képzőművészeti alkotások Kassán. *Jelentése* a jászóvári prem. kanonokok kassai főgymnasiumának az 1900—1901. évből. Kassa, 1901. 18. l.

Gáspár

XV. sz.

l.

Wickkassaidóm

21. l.

Gáspár

bártfai ötvös

XVI. sz

l.

Diviparmtört

243. l.

Teje elöl kopaszodik, ála kiberetvált s
Jobb kezét az asztalon fekvő két könyv-
rdját fogja. Öltözete: álló gallérú ing,
mente prém gallérral. Ez jobb vállától
vodó, a mente kötője s a derekát szo-
kirakva. Feliratai a kép alatt négy-

És Fraknói
ey Pál
rás, És Val. Bel. Tit. Tanácsos
Juli 1877."
ma"
. Bécs"
Tilos."
k nagysága 27.4 C/m.
chinai papiros)

N° 11.

Gáspár mester

Bárfai kelyhe XV. 27

Divfelsétak 223. l.
(Képpel)

227. l.
228. l

Alighanem Budáról Erdélt
(itt meg nőszült, itt maradt élte, fogtaig s)
Bártfára, lett a város egyik
leggazdagabb polgára s mint
Ötvös Zsigmond királyon kívül
főuraink számára is dolgozott.

Érsekujvár.

E lap, a melyhez Interpr
che sono nel soprascrito pomo
ritratto del pomo ouer Cimier
Bassa Generale del Armata tur
d´Argento dorato et da tutte
lettere turchesche, il qual
di Venetia, Per m. Paulo et m.
alla insegna della madonna in
uolte magior di questo disegn

Rm., mér. a rl. 16.

140-95.

Gáspár
Bártfai ötvös
1434–1438.

l.

Flor Zsigmond
193. l.

151. WAROQUIER, HENRI DE: Spanyolország.

Gáspár

ötvös

XV. st.

Kehely, bástfai

nem Egyed templom

Inul

Római tésztasütő fémből

V. 246.

Gáspár

bartfai stróż XV. sz.

1430 – 50

Munczati lexikon

53. l.

MÁJUS

3

Gáspár

bártfán ötvös

1450 Eoml

lásd Pokv

Diviparmtört

96.l.

97.l.

keppel

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Gáspár

Gáspár István

Budára és Hatvanba árut szállít

Gerevich L.:Budapest művészete a későbbi középkorban
a mohácsi vészig

Budapest története II.kp.Fővárosi Tanács 1973

286.old.

Gáspár

Kassai ötvös

1431 — 1444.

ha Lell, lásd

Div. művnemz

410. l.

9.: Caspar Goltsmiden, von eyn coppe den man dem keysser geschanckit hot fl. 46. 1443 júl. 10-én a következő tétellel szerepel: Item das man stat czeichen (czímer) gemacht hat in eyn zilberen becher Caspern fl. 2. Valószínű, hogy G. azonos azzal az ötvössel, aki 1455-ben a bártfai szent Egyed-egyház nagy keresztjét készítette s kiről a Liber Eccl. Hospitalis S. Aegidii cz. könyv a következőképen emlékezik meg: »Anno 1455. Item Caspar aurifabro pro labore magnae crucis fl. 4.«

Ballagi Aladár: Arch. Ért. 1886. 172—174. l. — *Fejérpataky László:* Magyarországi városok régi számadáskönyvei. Budapest, 1885. 321, 325b, 328a, 340a, 403b, 411a, 419a, 426a, 435b, 443b, 446a, 453a, 457a, 459a, 460a, 466b, 518b, 520ab, 521a, 522b, 534a, 617. h. — *Iványi Béla dr.:* Bártfa szabad királyi város levéltára. 1319—1526. Budapest, 1910. I. 41, 90, 95. l.

Gáspár, Etelka

Gáspár, ötvös *(Caspar Aurifaber, Casper Goltsmid)*. A XV. század első felében Bártfán működött. Neve az egykorú okmányokban és számadáskönyvekben 1430—1450-ig fordul elő. 1430-ban városi esküdt volt, 1437-ben a »Vor Rewffer thar« táján lakott s egy és fél arany forint adót vetettek ki reá. 1441-ben neve előtt ott találjuk a »Herr« szót, ami arra mutat, hogy ez évben a tanács tagja volt. 1450-ben ismét esküdtpolgár. A számadáskönyvekből kitünik, hogy a város számára gyakran szállított ötvösműveket, amelyekért elég tekintélyes összegeket kapott. 1433 szept. 25-én: Item aurifabro Caspar de labore cupparum fl 50. Érdekesebb ennél a következő adat, mely arról tesz tanuságot, hogy a város által Zsigmond királynak ajándékozott kupát szintén ő csinálta. 1434 máj.

Gáspár ivegen

1434-ben Pozsonyban a poroszló házán levő ivegablakokat javitotta meg. 8 táblácst 48 denárt kapott

Rakovszky Ztrán –

Das Pressburger Rathaus.

17. l

350

Gáspár)
(Caspar) ungs

1434-1444

l.

Hoffmann Posony 43 l

Hoffmann Südost

Gáspár

puskamester

1438-ban a városi puskák javitásáért 2200 denárt és 11 köböl gabonát kap. Bártfa városától.

1439-ben 25 denár és 8 köböl gabona fizetésért önt egy mázsa rézből puskákat és készit puskaport.

1440-ben puskák javitásáért 3600 denárt és 25 köböl gabonát kap.

1441-ben kap 5761 denárt

Fejérpataky László dr.

Magyarországi városok régi számadáskönyvei. Bp. 399. l. 481, ~~[illegible]~~. l. 497, 514. l.

Groszmann Malvina:

Bártfa város 1418-1444-iki számadáskönyvei művelődéstörténeti szempontból. Bp. 1911. 50. l.

gett azzal küldöm meg, hogy a
mellékletét vegye fel.

Budapest, 1944. évi

Valamennyi OM. szervnek.

Gáspár festő

Pozsony XV. sz.

l.

Horn Zsigmond

153. l.

Gáspár festő

Pozsony 1439-1443

l. Pozsonyi Gáspár

és Caspar festő alatt.

l. Hoffmann Pozsony

43. l

Hoffmann Südost

Gáspár

fertő

Porsony 1439.

Fin. 1168

a porsonyi városház
vagy terme mennyiére
fertett épet.

Gáspár

festő 1434 – 1443

(Gaspar Maler)

a XV. század első felében Pozsony

ban

L.

Szendrey-Szentiványi

552. l.

Csontváz, emberi VIII. 203

Gáspár, festő *(Caspar Maler)*, a XV. század első felében Pozsonyban. Az 1434. évi adólajstromban szerepel először s adója után ítélve, a város négy festője között a legvagyonosabb. G. egy frt adót fizetett, míg a többiek jóval kisebb tételekkel voltak megróva. A városi számadáskönyvek nehány kisebb jelentőségű munkájáról is megemlékeznek. 1434-ben: »Item von den panyer dem Caspar maler dovon zu Maln auf den Rotturm 21 ß«, amiből kitünik, hogy ez évben a tanácsház tornyának óráját ő festette meg. 1439-ben a város 15 rőf vásznat vett, hogy abból a tanácsterem részére ablakfüggönyöket csináltasson. (Item und umb 15 elln leynbatt zu Sliemen (függöny) in dy gross stuben In das Rathaws per 9 ß). A következő tétel: »Item und dovon ze malen den Caspar Maler 75 ß.« A város tehát e függönyöket befestés czéljából G.-nak adja át, aki munkájáért 75 denárt kapott.

Bredetzky, Sámuel: Beyträge zur Topographie des Königreichs Ungern. Wien, 1805. IV. 77. l. — *Henszlmann Imre:* Magyarország csúcsíves stylü müemlékei. Budapest, 1880. 178. l. — *Honművész.* 1833. 102. l. — *K. A.:* Töredékek a magyar művészség történeteiből. *Magyar Kurir.* 1823. II. 72. l. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 190. l. — *Nyári Albert báró:* A modenai Hyppolit codexek. *Századok.* 1874. 15. l. — *Ortvay Tivadar:* Pozsony város tört. Pozsony, 1900. II. k. I. r. 354. l., II. k. III. r. 183. l. és 1903. II. k. IV. r. 302—303. l. — *Rakovszky, Stefan v.:* Das Pressburger Rathhaus. Pressburg, 1872. 9, 11. l.

Ø

Gáspár győri

aranyműves

Mihály mecséri molnár
1439 körül a lébényi bencés apátságnak
hagyta baráti szöllejének
felet s egy kelyhet, mely
azonban zálogban volt,
mert, midőn már hálala
után felesége a baráti szöllő
másik felét is az apátsá-
gnak adta, ez kikötötte,
hogy Bertalan apát gondos-
kodik a Gáspár győri arany-
művesnél levő kehely
kiváltásáról és monostorá-
nak jövedelméből ő,
federi a meghalt Mihály
molnárért végzendő
egyászistentisztelet költségeit.

Sörös Pongrác Az elemyé-
szet bencés apátságok | Bp. 1912
212. l.

d B. pannonhalmi szent Benedek-
rend tört. XII. B. Kötet.

Gáspár, érczöntő. 1439 körül Bártfa város ágyúöntő mestere volt. Ez évben egy mázsa érczből köteles volt új kézi puskákat önteni s ezenfelül egy mázsa puskaport készíteni.

Demkó Kálmán dr.: A felsőmagyarországi városok életéről a XV—XVII. században. Budapest, 1890. 82. l.

azonos puskamüvesel.

Gáspár

ércöntő

1439 körül Bártfán

L.

Szendrey – Szentiványi

552. l.

Csontvári emberi VIII. 204

Gáspár

építő

a XV. század közepén Bártfán

L.

Szendrey-Karácsonyi

552.1.

Czéhláda, körmendi könnüverczéhé

VIII. 187

Gáspár

ágyumester

(pixidarius)

1444. Eperjes

l.

Hadtort Kösl

324. l.

sége és a közérdek diktálta kötelesség zagyván és kuszán olvadtak egybe A Nap hasábjain.

A régi sajtó bizonyos hüvös idegenséggel nézte egy ideig A Nap térhóditását s ez az idegenség lassan idegességé vált. A Napból fogalom lett, az emberek nem tudták miért, valami atavisztikus ösztönnel azt felelték, ha valaki valami iránt érdeklődött: Ugyan, hagyjon nékem békét! Majd benne lesz A Napban, majd elolvashatja! A Nap a rohanó sajtót reprezentálta, a rohanó élet A Napból tükröződött vissza az olvasók arcába.

Sajtóellenes hangok támadtak a parlamentben, kezdték a sajtót kritizálni, a régi szakállasok felhördültek és az uj titánok gunyosan és csufondárosan nevettek maguk elé. Sem a sajtót támadó kisérletek, sem a parlamenti közbeszólások nem állithatták meg A Napot, mert a közönség követelte ezt az ujságot.

Gáspár
ágjúsztő

1444-ben Eperjesen

L.

Szendrey-Szentiványi

552. l.

Csontvár, emberi VIII. 205.

Gáspár, ágyúöntő. 1444-ben Eperjesen dolgozott.

Iványi Béla dr.: Eperjes középkori ágyúöntőháza és puskapormalma. *Hadtört. Közl.* 1913. 120. l.

Gáspár

(Caspar) kőrmiels

1455.

l.

Hoffmann Porsony.

27. l.

Hoffmann Südost

6.

8.

Gáspár
pénzverőmester

l.

Házi-Sopron tört
II. r. 4. k.
1461. 161. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

ÁPRILIS

30 nap — 14. hét

2 Vasárnap	
3 Hétfő	
4 Kedd	
5 Szerda	
6 Csütörtök	
7 Péntek	
8 Szombat	

Gáspár, érczöntő 1475-ben Kassán.

Kemény Lajos: Magyarországi ágyú- és harangöntők. *Arch. Ért.* 1903. 216. l.

Gáspár
rézöntő

1475 Kassa-

l.

Arch. Ért

1903. 216. l.

-.-	-.-	175.64
5.036.-	-.-	5.081.45
4.051.-	-.-	4.165.28
0.000.-	8.139.18	31.228.11
1.800.-	3.799.32	2.339.06
850.-	7.808.60	.940.-
1.500.-	9.652.08	4.388.58
1.000.-	12.539.10	10.569.30
6.000.-	16.000.-	10.000.-
4.000.-	2.400.-	3.000.-
-.-	1.000.-	1.000.-
-.-	400.-	400.-
-.-	700.-	700.-
300.-	300.-	300.-
300.-	200.-	200.-
3.100.-	43.191.18	30.557.88

Gáspár

érczöntő

1475 - ben Kassán

L.

Szendrey - Szentiványi

550^{2} - 1.

Czéhbádák, székesfehérvári VIII. 185.

sa által megállapitott feltételek:

örténni; azonban a tárgyak ismertetését és az árverési
indig csak a magyar ismertetés után.
eségben való osztozkodás, vagy jutalom vagy előny
olná; hasonlóképen tiltva van mindennemü összebeszé-
harmadik személyeket szerfeletti magas vételár kiná-

sen, sem alkalmazottja utján, vagy más megbizottja

dók és csak kivételesen bocsáthatók tömegben árve-

hatók.

1893. 67. f.

grády Testvérek, Budapest.

A műtárgyak szakértői meghatározását vég

CSÁNYI KÁROLY
Budapest
muzeumi igazga

Igazgató:
ERNST LAJOS

Kiállítás: 1920. február
Aukció: 1920. február 3-tól naponként délelőtt 1/2
Az illusztrált katalógus ár

BUDAPEST, 19
ERNST-MUZEUM KIADÁSA, VI.

Gáspár antalos

Bártfa 1484

l.

Arch. Ert. 1915

324. l.

rete, amelyinek finom színfelépítése élénk ellentétet alkot a mélyből felgomolygó szinek meleg sfumatojához.

A kép mestere *Franz Xaver Wagenschön* a 18. századi osztrák egyházi festészet egyik legtöbbet foglalkoztatott alakja volt, kinek müködése a monarchia egész területét behálózta. A kutatás idáig személyével nem foglalkozott bővebben, müveinek jórésze ma is feltáratlan, igy pályafutásáról, müvészi fejlődésmenetéről kimeritő képet még nem tudunk alkotni.

Születési helye is bizonytalan.[229]) Soká bécsi származásunak tartották, mig az ujabb kutatás szerint 1726-ban született a csehországi Littischben. Apját Paul Friedrich Wagenschönnek hivták, aki 1715-23 között Prágában müködött. Festészeti tevékenységéről azonban mit sem tudni. Fia kiképzését Bécsben nyerte. 1751-ben beiratkozott a császári müvészeti akadémiára. Wurzbach adata, hogy itt Peter Johann Brandel lett volna a mestere, már azért sem helytálló, mert midőn ez a jeles prágai mester 1739-ben meghal[230]) Wagenschön mindössze 13 éves. Tanulmányai befejezése után tanulmányutra megy Itáliába és Németországba, ahol a nagy klasszikusok remekmüveit másolja. Visz-

Gáspár
festő
1489–93. Lőcsén

Nyáry A.: Magyarországi
képírók a XV. és XVI.
században.
Századok.
1875. 134. l.

Henszlmann I.
Lőcsének régiségei.
Bp. 1878. 80. l.

Gáspár festő

Lőcse 1486–1493

Iványa Béla. Közlemények Szepes vármegye multjából. 1911.

Dívald Kornél:

Lőcsei Pál mester és köre.

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 746-l.

Gáspár
festo (?) Lőcsén
1489 – 1493.

Kompanyik Coelestin:
A sz. Jakabról cimzett
lőcsei plébániai templom
rövid leírása. Lőcse,
1891. 30. l.

l. Hensolmann: Lőcsénes rejtegen

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Gáspár

festő

Csíd

Közlemények Szepes vár-
megye múltjából

III. 140, 193, 194, 200. l.

Kiváló tisztelette

Vermes Pál

Gáspár

festő

1489 - 1493 között Lőcsén

L.

Szendrey - Szentiványi

552. l.

Czéhlädák, esztergomi VIII. 60

Gáspár, festő. 1489—1493 között Lőcsén élt. Neve a lőcsei Úr testéről nevezett társulat számlakönyveiben fordul elő.

Fraknói Vilmos: A Hunyadiak és a Jagellók kora. 1440—1526. (Szilágyi Sándor: A magyar nemzet története. Budapest, 1896. IV.) 612. l. — *Henszlmann Imre:* Lőcsének régiségei. (Mon. Hung. Arch. III. k. II. r.) Budapest, 1878. 80. l. — *Nyáry Albert báró:* Magyarországi képírók a XV. és XVI. századból. *Századok.* 1875. 134. l. — *Osztrák-magyar monarchia írásban és képben.* V. k. I. r. Felsőmagyarország. Budapest, 1898. 121. l. — *Vajdovszky János dr.:* A szepesvármegyei középkori egyházi műemlékek jellemzéséhez. *A Szepesmegyei Tört. Társ. évkönyve.* Szepesváralja, 1888. 196. l.

Gáspár

(Caspar pixidarius)
puskanüves
1491.

lásd

Iványi Béla dr:
Eperjes sz. Kir. város
levéltára II. r.
Szeged, 1932. 263. l.

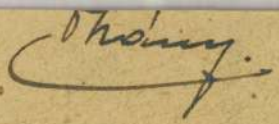

Gáspár, ötvös. Beatrix királyné udvari ötvöse volt. A királyné 1493 okt. 24-én kelt rendeletével Scheyder Péter körmöczi kamara gróf útján 33 aranyat fizettetett ki neki.

Berzeviczy Albert: Aragoniai Beatrix magyar királyné életére vonatkozó okiratok. Budapest, 1914. 302. l.

d. Cassovia 1921. I. 80-b

szombat, Cassovia e Beregszász. Il più importante ramo industriale del Felvidék è costituito dagli zuccherifici della Piccola Pianura, di cui il più grande, lo stabilimento di Nagysurány, con mille operai, lavora annualmente 1—1½ milioni di quintali di barbabietola; seguono in importanza gli zuccherifici di Magyardiószeg e di Oroszka: la produzione annua di tutti e tre arriva a 250,000 quintali di puro zucchero raffinato, ciò conduce ad un aumento del 20% nella produzione di tutta l'Ungheria di fronte all'incremento del 10% nella popolazione.

Le distillerie sono rappresentate nel Felvidék liberato da circa 100 stabilimenti minori e dalle fabbriche di Losonc, Érsekujvár, Cassovia e Ungvár. Distillerie di rum, di liquori e fabbriche di spumanti si trovano a Galánta, Komárom, Losonc, Cassovia, Munkács e Ungvár, mentre fabbriche di birra e di malto a Cassovia e a Munkács. Le concerie del Felvidék erano nell'anteguerra fiorentissime con più

Le industrie siderurgiche invece sono debolmente rappresentate, e lo stesso si dirà per il resto. Menzioneremo tuttavia le seguenti fabbriche: raffinatoio (Munkács), asfalto (Cassovia), concime artificiale (Munkács), crema per scarpe, sapone, candele, amido (Cassovia, Munkács e Léva), specchi (Cassovia), ceramica (Cassovia), mattoni (Érsekujvár, Léva, Losonc, Ungvár e Beregszász), stufe di maiolica (Losonc), industrie di magnesite (Cassovia, Jolsva), cemento (Cassovia, Ungvár), cartiere (Érsekujvár, Cassovia, Ungvár, Munkács), cellulose (Gömörhorka, Özörény), industria tessile (Losonc), segherie (Komárom, Rozsnyó, Rimaszombat, Ungvár, Beregszász), filande (Érsekujvár), mobili (Érsekujvár, Losonc, Cassovia, Munkács), sughero (Cassovia).

Passiamo ora a considerare la vita commerciale e finanziaria del Felvidék. Nel commercio l'importanza maggiore va ascritta senza dubbio al Centro «Hangya» di Galánta che dispone di alcune centinaia di succur-

del Comitato Bars e Léva, Prima Banca di Léva, Banca Popolare del Comitato Hont a Ipolyság, Cassa di Risparmio di Ipolyság e Banca di Rimaszombat.

Anche le associazioni di credito, costituitesi con appoggio statale, hanno una parte importante nella vita economica del Felvidék. Le società di assicurazioni che desiderano di svolgere nel futuro un'attività nelle zone riannesse, hanno di già precisato le loro sfere d'interessi.

Dal punto di vista delle comunicazioni, il Felvidék liberato è di gran valore perchè dispone di una buona rete ferroviaria che lo congiunge alla Madrepatria. Un'importanza particolare va attribuita alla linea Budapest—Párkány—Érsekujvár—Posonio—Vienna che, nella maggior parte del suo percorso, è divenuta ungherese. Seguono in importanza la linea Sátoraljaujhely—Csap—Beregszász, unica congiunzione ferroviaria tra la Rutenia e la Cecoslovacchia, e le linee lungo le valli del Sajó e del le strade fluviali che vengono ad accrescere le linee navigabili dell'Ungheria.

Rozsnyó e dintorni formeranno nel prossimo avvenire un'attrattiva turistica poiché vi si trovano i due punti più alti della nuova Ungheria mutilata: il Monte del Bove (Ökörhegy) (1286 m) e il Pipityke (1226 m), che daranno occasione ad un probabile costituirsi anche di stazioni climatiche. Più importanti ancora sono le grotte di Aggtelek, rivali di quelle di Postumia, con gallerie della lunghezza complessiva di 15 chilometri, un tratto e un ingresso delle quali si trovava finora sotto dominio ceco.

Accanto all'unificazione degli assetti economici del Felvidék liberato e della Madrepatria, si presenteranno anche altri problemi da risolvere, e precisamente quelli che nascono dalle diversità del sistema monetario e tributario, della legislazione sociale, della politica commerciale e industriale ungheresi e cecoslovacchi. Ma le [illegible]

Gáspár
ötvös

1493. okt. 24.

L.

Szendrey-kintivánnyi

552. l.

Patzko Ferencz, pozsonyi nyomdász

VIII·163

Gáspár mester, építő *(Caspar murator magister)*. 1497—1506-ban Nagyszebenben élt s ez idő alatt a városi tanács megbízásából több építkezést végzett.

Quellen z. Gesch. Sieb. Rechnungen a. d. Archiv d. St. Hermannstadt. Nagyszeben, 1880. I. 52, 80, 254, 257, 440, 589. l.

Gáspár mester

építő

(Gaspar murator magister)

1497-1506-ban Nagyszebenben

L.

Szendrey-Kemény könyv

552. l.

Pozsonyi egyesületek régi műsorai

V.III.163.

Gáspár
Kőfarago

l.

Házi. Sopron tört
II. r. 5. k.
1509. 111, 112 114 l.

GURK (*Krajna*) székesegyház, oszlopfő 143
GUTHKELED-biblia l. csatári biblia
GUTOR (*Pozsony m.*) Szt. Kereszt-templ., torony 41, 104, XLIX 3
— torony 41, 104, XLIX 3
— párkány 167
— épít. anyag 36
GÜSSING l. Németújvár
GYARMONOSTOR (*Magyargyermonostor, Kolozs m.*) sárkányos oszlopfő 147, 187. jegyz.
GYÖNGYÖS (*Heves m.*)
—ről származó gyűrű (Nemz. Múz.) 245
GYŐR székesegyház 45
— — freskótöredék 45, 225
—i káptalan pecsétje 212
— egyk. ágostonrendi kolostor, burgundi bibliája 231
— Római Flóris Múzeum, bronz csat 147, 202 CCXXXII 2
— — bronz veret 202, CCXXXII 3
— — feszület 200, CCXXXII 1

Gáspár, ötvös *(Casparus aurifaber)*, 1541—42-ben a brassai ötvös czéh czéhmestere volt. 1541-ben Brassó város ajándékozás czéljából egy ezüst kanalat vett tőle.

Gyárfás Tihamér: Brassai ötvösök a XVI. század közepén. *Arch. Ért.* 1908. 123. l. — *U. az:* A brassai ötvös czéhmesterek könyve. Századok. 1909. 234. l. — *U. az:* A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 89. l. — *Qellen z.* Gesch. d. St. Kronstadt. Rechnungen. III. k. Brassó, 1896. 121. l.

Gáspár ötvös

Caspar aurifaber

l.

121. l.

Gáspár

ötös

1541-42-ben Brassóban

L.

Szudrey - Szentiványi

152. l.

Pozsony város Közkönyvtárának
működése 1913-ban VIII. 162, 163

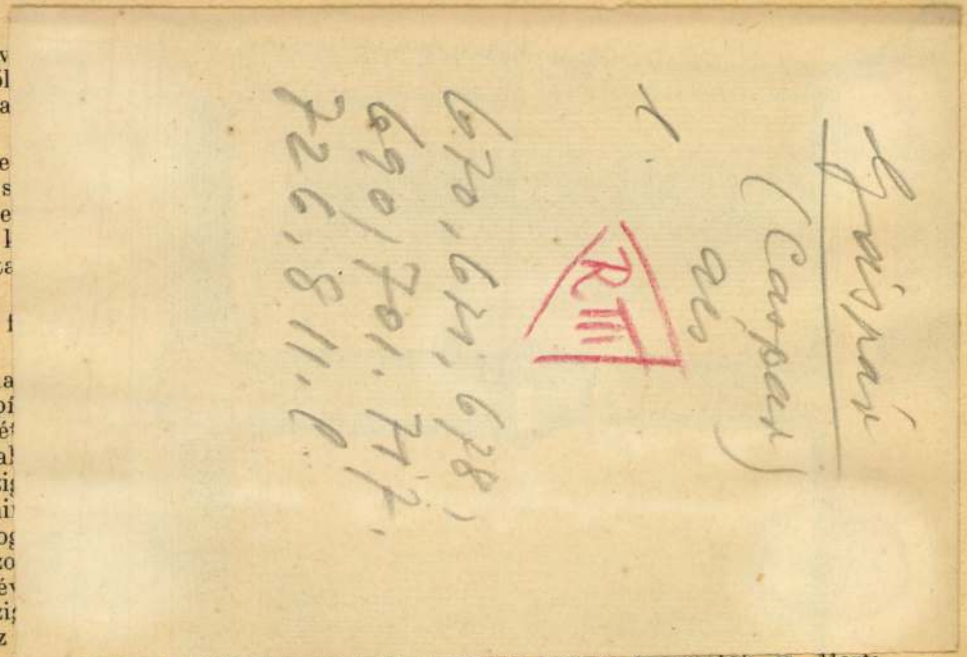

Ugyanilyen korai eredetűek az amerikai francia gyarmatok is. Martinique az ő fából faragott dómjaival, ősi bungalow-ival. Igaz, hogy a leprások

katolikus térítők s nemcsak leprás-kórházak szent apácái. Hanem buddhista-papok is, akik meghaltak az ellenkező oldalon. Hajcsomók és selyemkimonó egypár piros folttal . . .

Nagy élmény az, amit a halál művészetének ez a Pantheonja nyújt. Az exotikus népek pavillonjait csupa gyarmati katona őrzi. Itt ápolónővérek szelid tekintete fogadja a látogatókat. Nyájasak és beszédesek. Hivatásuk csodálatosan megszépíti őket.

3.

Fáraó gyermekei

Sok hiánya van természetesen ennek a kiállításnak is. De nem lehet elvitatni, hogy az életet adja kívül és belül. Bent az egyes pavillonokban fülkék, szobrok, festmények, tárlók. Kint az erdőben, ligetekben, vizen, fákon nagy egzotikus ritmus. A tóparton egy korlátnak támaszkodva nézem, amint a zöld vizet paskolja egy néger-kajak. Görbe fatörzs, kivájva, orra felgörbül a csónaknak. Hat szénfekete szudáni hajtja, röhögve és lángolva a napfényben. Két perc mulva: egy nyugatafrikai sátortetős házban sokféle fonott kosár, gyékényszőnyeg és tevehátú cserépkorsó között egy fafaragást látok. Pontosan ugyanilyen kép, miniatür szobrocskán előadva. Ugyanezek a fejek, ugyanez a görbe csónak, ormótlan evezőkkel. S mindjárt mellettük más négerek: hófehér elefántcsontból faragva. Mily kedvesek ezek az aethiopok, szögletes koponyájukkal, furcsa guggoló ülésükkel. Valami halk visszaütés a fáraók világára. Az író, a sétáló, az ülő egiptusi figurák — talán csak a vérségen át örökölve.

Gáspár
ágyúöntő
1528 körül

l.
Hadtört. Közl
1928. 422. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út
33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) disz-
termében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Gáspár lőcsei
fegyverdékgyártó
1565.

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

L. Arch. Ért.
1906. 189. l.

Franklin-Társulat nyomdája

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

.....

úrnak
úrnőnek

.....

Budapest

.....

Gáspár *(Caspar)*, harangöntő a XVI. század közepén. Ő öntötte a tóbiási templom harangját.

Müller, Fr.: Zur älteren siebenb. Glockenkunde. *Archiv* des Vereins für sieb. Landeskunde. VI. 200. l. — *Roth, Victor:* Geschichte des deutschen Kunst-

Gáspár
Harangöntő

gewerbes in Siebenbürgen. (Studien zur deutschen Kunstgeschichte.) Strassburg, 1908. 8. l.

Gáspár (Caspar)

harangöntő

a XVI. század közepén

L.

Kendrey Szentivanyi

552. l.

Pozsony VIII. 164

Ø Gáspár-család

Korond, keramikus

l.

Bund Gra

77 l.

SUDAN
91.5-MAJ.20-23
4
Ms.F.a.b.

Dr. Gáspár amatőr festő MDK.

Kisgrafikáival tűnt ki.

„Grafikai kiállítás."

Dunántúli Néplap. 1947. III. 16. máj. 11. 5. l.

Gáspár
grafikus.

Népszava XXXV.évf.1907 okt.19.
248 sz. 5 lap.

Karrikatura kiállitás.

Gáspár festő MDK

Az Egyetemi Könyvtár egyik kódexében fennmaradt egy levél a XV.század elejéről, melyet Gáspár kassai festő irt János szőllősi /Nagyszőllős?Szőllősvégardó?/ plébánosához. A levél szerint hajlandó a munkát a szatmári templomban lévő festmény mintájára és módjára vallalni.Eszközeit is elképzitette,csupán értesitést kér, hogy mikor lásson munkához.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.49.l.

MDK

Gáspár kőfaragó (1478 körül)
a szentvérfalvai-ma Kassa-Béla
templ.-restaur. dolgozott.

MMÉE-Közlöny, 1904, 38 k. II. füz. 43. l.
Kemény Lajos: Kassai ép. mesterek.

Gáspár MDK

kassai festő, a xxxxxxxx szőllősi plébánoshoz intézett levelében a szatmári templom festményének mintájára vállal munkát.

/Fejérxxxpataky L. Egy magyar festő a XV.sz.első feléből. Századok XIV./188o/ 161-164/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.36,194.l.

Gáspár MDK

az elpusztult pozsonyi oltárok mesterei közé tartozott. A XV. sz. első feléből származó írások megemlékeznek róla /1434-1439/
Mint középkori mestereink általában, zászló, cimerfestést, üvegezést és más kézművesjellegü feladatot is vállalt. /1439-1443/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.36-37.l.

Gáspár MDK

kassai festő, a XV. sz. elején a nagyszöllősi templom oltárképét készitette.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.36.1.

Gáspár

"A groteszk humor régi mesterének uj, kitünő képe, közöttük Truman képmása a békegalambbal",- irja Szilágyi Jolán a Nemzeti Szalonban rendezett, "Harmadik Magyar Karikatura Kiállitás"-on szereplő müveiről.

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. nov. 6.
II. évf. 23. sz.

M.D.K.

Gáspár

"A közönségről" c. jelenetet illusztrálta.

Szinház és Élet, Bp. 1906. okt. 21. IV. évf. 6. sz. 125. lap

M.D.K.

Gáspár

"Frivol darab" c. tréfás jelenetet illusztrál
ta.

Szinház és Élet, Bp. 1906. juni. 1o. IV. évf.
24. sz. 388. lap

M.D.K.

Gáspár

Ila: "A kaució" c. elbeszéléséhez készitett illusztrációt.

Szinház, Bp. 1906. május 13. IV. évf. 20.sz. 325. lap

M.D.K.

Gáspár

"Locsolják a primadonnát" c. közlemény illusztrálására készitett rajzait bemutatja a lap:

"A primadonna és a néző"
"A primadonna és a direktor"
"A primadonna és a babája"

cimmel.

Szinház és Élet, Bp. 1906. ápr. 15./IV. évf./16. sz. 245-246. lap

M.D.K.

Gáspár

"A Szinmüvészeti Akadémián" cimü tréfát illusztrálta.

Szinház és Élet, Bp. 19o6. febr. 4. IV. évf. 6. sz. 9o. lap

M.D.K.

Gáspár

Karikaturái Szirmai Imre és Ujvári Károly művészekről, melyeket bemutat a lap.

Szinház és Élet, Bp. 1906. jan. 7. IV. évf. 2. sz. 23. lap

M.D.K.

Gáspár

"Főpróbán a Vigszinházban" cimmel közölt be-
számoló illusztrálására készitett rajzot
"A bolygó görögök" cimmel és egy karikaturát
Hegedüs Gyula szinmüvészről.

"Jelenet" c. tréfás jelenetet illusztrálta.

és Élet/ nov. 12. III. évf. 31.sz
Szinház,/Bp. 1905. nov. 19. III. évf. 32.
sz./405-406. lap
386. lap/

M.D.K.

Gáspár Antal

"Vázlatok "A bolygó görög"-ből cimmel rajzok a szereplőkről szerepeikben: Horváth Kálmán, Németh József, Körmendy János, Környei Béla, Bársony István, Kazal Biri szinmüvészekről.

Szinház és Élet, Bp. 1905. nov. 5. III.évf. 30. sz. 373. lap

M.D.K.

Gáspár

"Szinház után" /A néző és a kritikus" cimmel készitett rajzot tréfás jelenet illusztrálására.

Szinház és Élet, Bp. 1905. okt. 8. III. évf. 26. sz. 310. lap

M.D.K.

Gáspár

"A legujabb lovag" cimmel karikatura Ujházi Ede szinművészről.

Szinház és Élet. Bp. 1905. május 28. III. évf. 22. sz. 343. lap

M.D.K.

Gáspár

Plakátrajza "Megjelent könyvalakban "SZINÉSZEK" cimmel "Vajda László könyve" a mü reklamirozására.
Repr.a cimlap belső oldalán.

Szinház és Élet, Bp. 1905. junius 11.
III. évf. 24. sz. cimlap belső oldalán

M.D.K.

Gáspár

Cimlap rajza: „Somló Sándor: Consumatum est!" cimmel.

Tréfás rajz "Hogyan lehet az Operánál fizetésjavitást "kieszközölni" cimmel.
Karikatura Mader Rezsőről ugyanazon a rajzon.

Szinház és Élet, Bp. 1905. május 21.
III. évf. 21. sz. cimlap és 33.lap

M.D.K.

Gáspár

"Papp Mihály" cimmel ir a lap a szín/művészről és ennek illusztrálására készitett rajzot Gáspár Antal.

"János vitéz megviv az ifju óriással" cimmel karikatura Fedák Sáriról és Szász-ról.

"A kikapós Francine megfutamitja az ájtatos Szentbernáti barátokat" cimmel karikatura szindarabokról.

Szinház és Élet, Bp. 1905.ápr. 16.III.évf. 16. sz. 245., 248., 251. lap

M.D.K.

Gáspár

Rajz "A "János vitéz" sikere után" cimmel.

Szinház, és Élet, Bp. 1905. ápr. 30. III. évf.
18. sz. 285. lap

M.D.K.

Gáspár

"Krecsányi Ignácz bevonulása a Városligeti Szinházba" cimmel tréfás cimlaprajz és karikatura Krecsányi Ignáczról és Feld Mátyásról.

Szinház és Élet, Bp. 1905. ápr. 9. III. évf. 15. sz. cimlap

M.D.K.

Gáspár

"Add meg Uram nékünk a mi mindennapi telt házunkat" cimmel karikaturák Faludi G. Ditrói Mór és Faludi M. müvészekről "A szentbernáti Barátok"-nak nevezve őket.

Tréfás rajz "Vidor tata eldobja a Koldusdiák ruháit - telik már jobbra is" cimmel.

Szinház és Élet, Bp. 1905. márc. 26. III. évf. 13. sz. 195., 203. lap

M.D.K.

Gáspár

"Mader Bécsben: Raoul – Budapesten : Rezső" cimmel készitett karikaturát a müvészről.

Szinház és Élet. Bp. 1905. márc. 19. III. évf. 12. sz. 181. lap

M.D.K.

Gáspár

A lap belső cimlapját készitette az egyik aktuális szinházi tréfa illusztrálására.

"Toll Tamás a szinházban"c. tréfás közleményt illusztrálta képzelt alak karikaturájával. Ez a„Toll Tamás"több példányban szerepel a tréfás szövegek illusztrációjaként.

Szinház és Élet. Bp. 1905. márc. 5. III. évf. 10. sz. 154. lap

M.D.K.

Gáspár

Pók: "Sziklai Kornél" c. versét illusztrálta Sziklai Kornél szinmüvész karikaturájával.

Szinház és Elet, Bp. 1905./febr. 5./ III. évf. 6. sz. 89. lap

M.D.K.

Gáspár

"A János vitéz századik előadása az igazgatósági irodában" cimmel készitett cimlaprajzot.

"Zsazsa a századik előadás után " c. rajz a János vitézből.

Pók: "Solymosi Elek nyugdijban" c. tréfás versét illusztrálta a szinmüvész karikaturájával.

Szinház és Elet. Bp. 1905. febr.19.III.évf. 8. sz. 120., 121. lap

M.D.K.

Gáspár

Vir: "Gyorsfényképek Gáspár rajzaival" cimmel karikaturák:
"Habitue primadonniensis Senior"
" " " Junior"
"Epés kritikus" cimekkel.

Francois Coppée: "A fehér ruha" c. novellát illusztrálta: "Arisztokrata páholy", "Plutokrata páholy", "A második emelet" és "A karzat" cimekkel.

Rajz.
Szinház és Elet. Bp. 1906. dec. 30. IV. évf. 16. sz. 305-306., 307-309. 313. lap

M.D.K.

Gáspár

"Fedák Sári hazament ökröket árulni" cimmel tréfás rajzot készitett a müvésznőről.

Szinház és Élet, Bp. 1906. dec. 22. IV. évf. 15. sz. 286. lap.

M.D.K.

Gáspár, asztalos

és társa Keresztély, egy 1489-évi Bártfai hiradás szerint perlcredésbe keveredtek, mert egy másik asztalos műhelyében segédkertek.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai Akadémiai Kiadó, Bp.1967.

59. old.

M.D.K.

Gáspár

"A Vigopera, – A Népszinház igazgatója" cimmel tréfás rajz Máder Dezsőről.

Szinház és Élet, Bp. 19o7. juli 2o. V. évf. 29. sz. 5. lap

M.D.K.

Gáspár

"Szirmai Imre, a selyemfiu" cimmel tréfás rajz a müvészről.

Szinház és Élet, Bp. 19o7. juli. 6. V. évf. 27. sz. 4. lap

Gáspár MDK

1489,149o és 1493-ban 24 dénár és 3 forint között ingadozó összeggel tartozott a confraternitásnak.

/Nyári A. Magyarországi képirók a XV. és XVI. századból. Századok IX,1875,134.Iványi B.:A lőcsei Krisztus Teste testvérület jegyzőkönyve 1431-1584.Közlemények Szepesvármegye Multjából III /1911,14o/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.88,2o3.l.

K. D. U.

Gáspár mester

Löcsei mester

A Corpus Christi számlakönyvben 1489-

93 rozött szerepel

Daun, B.: V. Stoss... Lepzig. 1903. 112. l.

112.

M.D.K

Gáspár, kőfaragó

a kassai városi jegzőkönyvek tanusága szerint a szentvérfolvai (később Kassa-Béla-i) templom restaurálásán működött körze, melyet Janos Albert lengyel király hadai a XV. sz. végén feldúltak.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38.köt. 43.old.

Gáspár MDK

Kiállitó müvészek

Ujságrajzolók második karikatura kiállitása.
Nemzeti Szalon 1947. okt-nov.

MDK

Gáspár bártfai ötvös

Bártfa. E.G. I. 75.l.

Gáspár MDK

grafikus

Tréfamesterek, akiket nagyon komolyan kell venni.
Magyar Nemzet 1947. okt. 14.

M.D.K.

Gáspár

"Megalakult az Egyesült Színész- és Segédszínészpárt" c. tréfás irást illusztrálta hat rajzzal.

Szinházi Élet. Bp. 1922. május 28.-juni.3.
XI. évf. 22. sz. 34-35. lap.

M.D.K.

Gáspár

"Megalakult az Egyesült Szinész- és Segéd-
szinészpárt" c. tréfás iránt illusztrálta
hat rajzzal.

Szinházi Élet. Bp. 1922. május 28.-juni.3.
XI. évf. 22. sz. 34-35. lap.

M.D.K.

Gáspár

Szomaházy István: „Tizenhat éjszaka" c. folytatásos szinházi regényét illsuztrálta rajzokkal a következő számokban:

Szinházi Élet. Bp. 1922. év. XI. évf.

Január	8-14.	2. sz.	48-49. lap.
"	15-21	3. "	44-45. "
"	22-28	4. "	44-45. "
"	29- febr. 4.	5. "	40-41. "
febr.	5-11	6. "	44-45. "
"	12-18	7. "	44-45. "
"	19-25	8. "	44-45. "
"	26-márc. 4.	9. "	42-43. "
márc.	5-11	10. "	50-51. "
"	12-18	11. "	44-45. "
"	19-25	12. "	52-54. "

M.D.K.

M.D.K.

Gáspár

A "Szerencsténc" c. operett folyt. közl.-t illusztrálta három rajzzal.

- - -

Fenti operett közl.-hez két rajz-illusztráció.

- - -

Színházi Élet. Bp. 1921. aug. 13-2o. K. évf. 33. sz. 41., 43. és 45. lap.
K. évf. 34. sz./1921 aug. 21-27./ 43-44. lap.

M.D.K.

Gáspár

"Kaszinó-verseny az Otthon-körben" cimü közl.-t illusztrálta öt rajzzal.

Szinházi Élet. Bp. 1921. szept. 11-17. X. évf. 37. sz. 14. lap.

M.D.K.

Gáspár

Négy rajz "Don Diego borzalmas halála" c. tréfás közleményhez.

Szinházi Élet. Bp. 1921. nov. 27.- dec. 3.
X. évf. 48. sz. 22-23. lap.

M.D.K.

Gáspár

Szomaházy István: "Tizenhat éjszaka" c. regényét illusztrálta rajzokkal a következő számokban:

Szinházi Élet. Bp. 1921. X. évfolyama:

41.	szám	okt. 9-15.	52-53. lap.
42.	"	" 16-22.	52-53. "
43.	"	" 23-29.	48-49. "
44.	"	" 30. nov. 5.	57-58. "
45.	"	nov. 6-12.	47-47. "
46.	"	" 13-19.	48-49. "
47.	"	" 20-26.	56-57. "
48.	"	" 27-dec. 3.	46-47. "
49.	"	dec. 4-10.	54-55. "
50.	"	" 11-17.	48-49. "
51.	"	" 18-24.	48-49. "
52.	"	" 25-31.	76-77. "

M.B.K.

Gáspár

Szomaházy István: "Tizenhat éjszaka" c. regényét illusztrálta rajzokkal a következő számokban:

Szinházi Elet. Bp. 1921. X. évfolyama:

41.	szám	okt.	9-15.	52-53.	lap.
42.	"	"	16-22.	52-53.	"
43.	"	"	23-29.	48-49.	"
44.	"	"	30. nov. 5.	57-58.	"
45.	"	nov.	6-12.	47-47.	"
46.	"	"	13-19.	48-49.	"
47.	"	"	20-26.	56-57.	"
48.	"	"	27-dec. 3.	46-47.	"
49.	"	dec.	4-10.	54-55.	"
50.	"	"	11-17.	48-49.	"
51.	"	"	18-24.	48-49.	"

M.D.K.

Gáspár

A "Szerencsetánc" c. operett folyt. közl.-t illusztrálta két rajzzal.

Szinházi Élet. Bp. 1921. juli. 31. -aug. 6. X. évf. 31. sz. 40. és 44. lap.

Kassa

Pécsi ötvös Gáspár 1554-1567

Arch.Közl.1899. XXI.163

Kassa

Pataki Ötvös Gáspár 1569

Arch.Közl.1899. XXI. 187

M.D.K.

Gáspár

A "Szerencsetánc" c. operett folyt. közl.ét illsuztrálta egy rajzzal.

Szinházi Élet. Bp. 1921. juli. 24-3o. X. évf. 30. sz. 40. lap.

M.D.K.

Gáspár

Három rajzzal illusztrálta a "Szerencsetánc" c.operett folytatásos közl.-it.

/29.sz.

Szinházi Élet. Bp. 1921. juli 17-23. X. évf./ 39. és 44-45. lap.

M.D.K.

Gáspár

Két rajz-illusztráció „A kis grizett" c. operett folytatásos közl.-hez.

Szinházi Élet. Bp. 1921. juli. 10-16. X. évf. 28. sz. 41. és 44. lap.

M.D.K.

Gáspár

A kis grizett c.szindarab folytatásos közléséhez készitett illusztrációkat.
Két rajz.

A kis grizett. c. operett folyt.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juli. 3-9. X. évf.
27. sz. 44-45 lap.

M.D.K.

Gáspár

Két rajzzal illusztrálta "A kis grizett" c. -a Szinházi Életben közölt- szindarab részletet.

A Kis grizett. c. szindarab részlete.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.- juli. 2.
X. évf. 26. sz. 41. és 42. lap.

MDK

Bissz Margit és Gáspárné Erdélyi Aranka

4 papírmappában 42 rézkarc. Kat. 773.sz. 61.l.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója. Bp.1936. Árv.Közl. 1936. 5.sk.sz. melléklete. 61.l.

Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.

Gáspár, építő *(Maurer Caspir aus Rosenau)* a XVI. században Brassóban.

Quellen z. Gesch. d. St. Kronstadt. Rechnungen. II. k. Brassó, 1889. 25. l.

Gáspár

építő

(Maurer Gaspar aus Rosenau)

a XVI. században Brassóban

L.

Szendrey-Szentiványi

552. l.

Poprád-felkai takarékpénztár r. t.

V III. 162.

Gáspár

kőműves

aus Rosenau

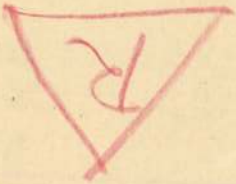

25. l.

2891

4. A. le Dreux:

(Sz. Parisban 1808-ban. + Ugyanott 1860

Pihenő paripák.

Az előtérben a
fordult ló van körre.
hevedér szorítja s két ball
takarója piros. A köze
át, a mellette haladó v
hős. Jelzése alól jobbra

Vászon, méret

Vétetett 1877/
~~M. kép. 357.~~
~~Ly 250.~~
IV:4.

IV:175.

Sz. Gáspár Ágnes
Hajdú Bihari Napló
1993. 1. 30

Sz. Gáspár Ágnes: Sámánvilág

- Sz. Gáspár Ágnes és Szopos Gyopár Ágota grafikusművészek kiállítása február 5-ig tekinthető meg a **debreceni,** Víztorony utca 3. szám alatti Brassai-galériában.

F.Gáspár A.

Album készül a KK válogatott müveiből

Magyar Nemzet
1950.VI.é.210.sz.
Széch.kvt.

F.Gáspár A.

I.Magy.Képzőmüv.Kiáll.

Magyar Nemzet
1950.VI.é.196.sz.
Széch.kvt. Végvári Lajos

Gáspár Aladár festő

Szőrény említi tiszvételét a gyöngyösi képszőműrészek kiállításán

Említet mű: Szid
Kompozíció
Epilepszias

1966. Sel. 3 Heves Megyei Népujság

Gáspár Aladár
festőművész

Kiállítása április hóban nyílik a
Dunaújvárosi MMK Galériában.

Dunaújvárosi Hírlap
1981 jan. 13.

Gáspár Aladár

Az 1943-ban alakult Dunaújvárosi Amatőr Műhelynek tagja.

Németh Edith: Ötéves az amatőr Műhely. (Dunaújvárosi Hírlap, 1948. febr. 3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gáspár Aladár

NÓGRÁDI NÉPUJSÁG

1965 MÁR 28.

Daphnis és Cloe

1021

GÁSPÁR ALADÁR TUSRAJZA

megakadályozását tűzte ki céljául. A felszabadulás után is a kommunisták jártak elől az áldozatvállalásban, a torlódó feladatok végzésében. A tényekhez hűen állapítja meg ezzel kapcsolatban Bakó Ágnes, az előszó írója: „Ez természetesen nem jelenti azt, hogy más párt, elsősorban a Szociáldemokrata Párt, illetve annak tagjai nem munkálkodtak lelkesen és nagy aktivitással azon, hogy Magyarországon megindulhjon az élet, a szocialista kibontakozás... 1944 végén és 1945 elején az illegális, majd a legális Kommunista Párt állt a harcok élén és mutatta a helyes utat a magyar nép felemelkedéséhez."

Ezt az utat járták és egyengették a dokumentumkötet szerzői is. Megjárták a Horthy-fasizmus börtöneit, a büntetőszázadokat és koncentrációs táborokat, mégis teljes erőbevetéssel, lankadatlan energiával vettek részt a földreform végrehajtásában, az anyagi és szellemi újjáépítésben, az új állam, az új hatalom kialakításának sokrétű munkájában.

Ugyan kedves kollégám,
szél fújd el a hóport,
szél menjünk fel
a hegyekbe,
szél kóstoljunk óbort.

Mustok után pincében
most a bor marasszon,
szép mellű kis lányok u...
jöjjön el az asszony.
szél fújd el a hóport.

Cinkék pörlekednek

Meleg szél jött meg éjjel.
Délben kis csitri nőt
láttam kacagni rőt
tavasz lesz — mondta
telten

villantva zsenge mellét.
Az után friss csatak
napfényt lobbantanak
a kék üveglapok szét.

Harang kiált a félig
kész rügy pattogva érik
és cinkék pörlekednek

a szél zsibongva nyelvel —
jó most őrülni ketten
az ében-kékeletnek.

Elindulának egyszer

Elindulának egyszer
három szegénylegények

sej fütyörészve
haj dudorászva

Hogy soiba ne kerülne
gyalog menének
Szegények
A messze városokba
így el nem érkezének

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÓGRÁD

1980 MÁR 2 3

Gáspár Aladár, grafikus

(102)

Gáspár Aladár: Kerítés (tus)

Pályakezdés előtt álló fiatalok

Jelentkezni lehet húsipari szakmunkástanulónak!

Szakmunkásképzés: 3 év

uttatások: a kollektív szerződés szerint (ösztöndíj, kollégiumi elhelyezés)

Gáspár Aladár

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÓGRÁD

1980 JAN 6.

1021

Gáspár Aladár: Emlékezés.

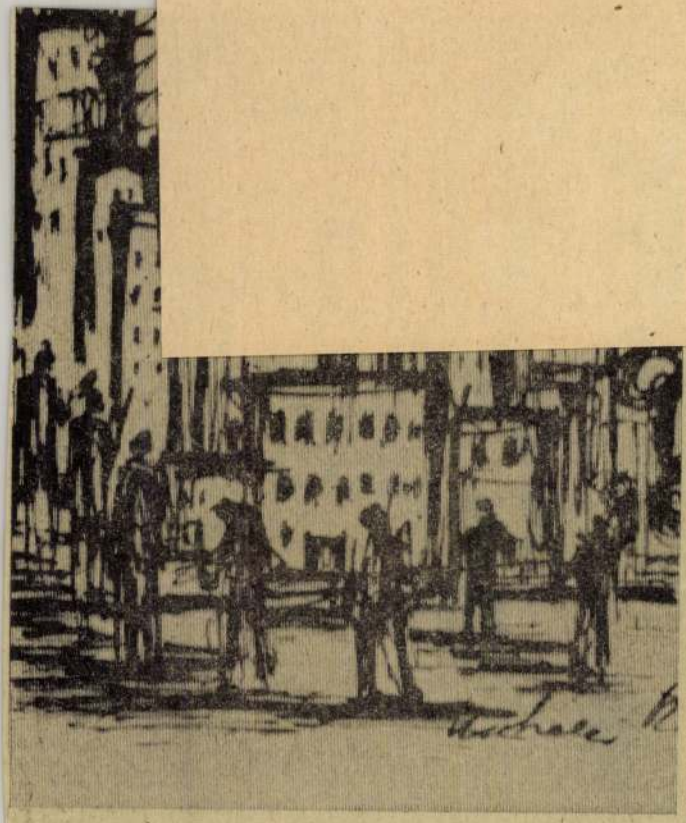

Mohácsi Regős Ferenc rajza.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 OKT 20

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Gáspár Aladár

Gáspár Aladár: Vízparton

ahol *az üres s*
ritja a dolgo
felelősségteljes
nemcsak feljeg
zőkönyvekben
zók véleménye
van a szavukn
is.

In memo

Simon Zoltán

Közlekedési baleset következtében hatvanegy éves korában elhunyt *Simon Zoltán*. Pályáját 1939-ben kezdte. A többi közt a gyöngyösi 4. számú, majd — nyugalomba vonulásáig — az 1. számú általános iskolában tanította

mi és szakmunkásképző intézeti KISZ-alapszervezeteknek, és az általános iskolai pedagógusok nemrég alakult KISZ-alapszervezetei szintén sokat tehetnek azért, hogy az úttörők és a dolgozó fiatalok kapcsolatai tartalmasabbá, az üzemlátogatások pedig szervezetebbé és gyümölcsözőbbé

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 DEC 20

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Gáspár Aladár

1021

Gáspár Aladár: Téli fák

megfelelhessen, de *mintha a család is és nevelésügyünk is megfeledkezne arról, hogy a felnövekvő ifjú férfit szintén kettős hivatásra kell felkészítenie*, s hogy ehhez jelentősen módosulnia kell a férfi és a nő társadalmi és

Gáspár Aladár

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyulfi Kiss

1984 MÁJ 5

NÓGRÁD

1021

Gáspár Aladár: Kettesben

lodési Ház,
több játék
eszményi
kecsegtetni
al fel nen
ház, hogy c
nkább egy-
sek azok kö
ményben (
enne. *De*
színpadra?

„*Nagy szá*
ató *akarás*
ik érték, jelentős műsor a
színpad világában sem" —
zól az említett „vitairat" egy
elyütt, de bármennyire is
gyetért az ember ezzel is,
rra gondol, hogy már egy
isebb akarás is érdekes le-
etne. Sőt, talán még értékes
s legalább a *példaadás szint-*

ilyen kevesen vagyunk, hogy
átmentünk kamarába, mert a
mai megváltozott körülmények
a társadalom átrétegződése és
az igények differenciáltsága
meg a televízió, meg a meg-
változott k' 'urálódási szoka-
sok, meg a közösségi létezé-
sek csökkenő vonzereje, meg

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gáspár Aladár, grafikus

1984 APR 14

NÓGRÁD

1021

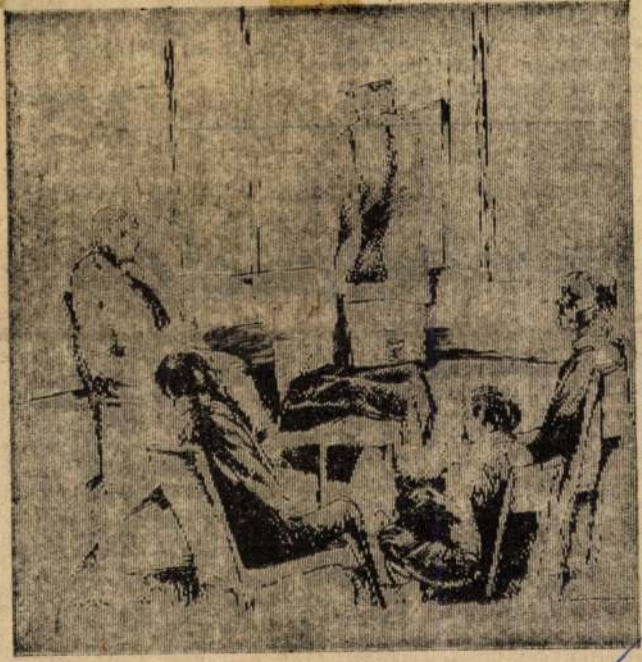

Gáspár Aladár: Társaság

rém megyei Múzeumi Ig
gatóság rendelkezésére.
kiállítás tervezője és ö
szeállítója Nagy And
grafikus, a költő fia.
eredeti szobabelső és a n

re vihe

nt a csoportvezetőnk a vá-
ba, én léptem a helyére.
m tudom, milyen kisördög
nyítja az. ember lépteit a
ɔművelőpálya felé, de amíg
lt osztálytársaim, baráta-
szépen haladtak a szak-
ıjukban előre: főiskolát,
gy egyetemet végeztek, be-
tak egy benzinkúthoz vagy
apjuk műhelyébe, üzleté-
, én még mindig admi-
ztrátor voltam életem
zéppontjában az amatőr-
ɔporttal. Ők kocsira gyűj-
tek, lakásépítkezéshez ké-

azt mondani, hogy nekik volt igazuk, vagy nekem volt igazam. Azt hiszem. Később művelődési ház igazgatója lettem, elvégeztem a főiskolát. Van olyan, akinek a szemében ez semmit sem ér. Mert még mindig nincs kocsim, és a lakásom szolgálati.

Szilveszterkor jól sikerült bált tartottunk. Egy hónapig szerveztem. Jó volt a műsor, a zene, a hangulat. Eljött a fél falu. Ott voltak az egykori osztálytársak közül is jó néhányan. Egyikük

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gáspár Aladár
grafikusművész

NÓGRÁD
1984 JUL 28

1091

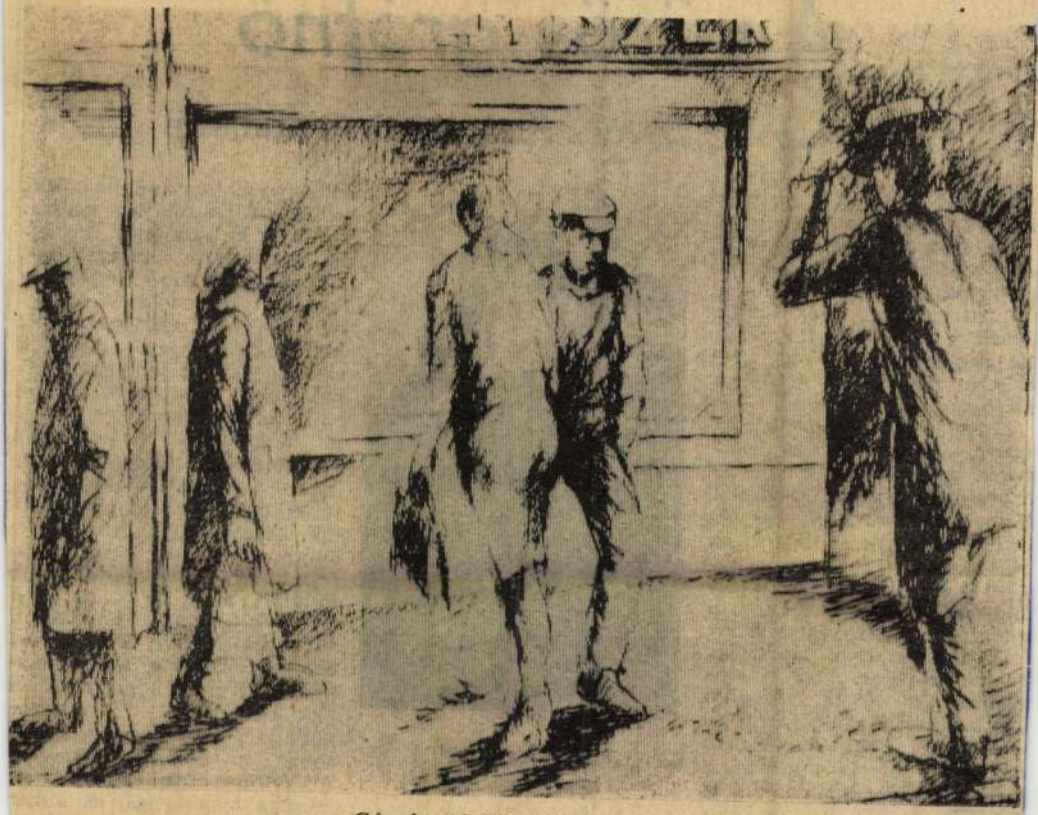

Gáspár Aladár: Utca.

A vörö

Beszélgetés Kovács Andrással, új filmjéről

Háborúból hazatért magyar akák vonulnak a Lánchídon páncélautó fedezékében. A esti hídfőnél boldog polgár-sszonyok szaladnak elébük a arikád mögül, őszirózsát űznek a borostás fegyvere-ek sapkájára. Az enyémre kerül egy szál. Győz az szirózsás forradalom.

Előkelő nemesek, bárók, rófok, vezérkari tisztek, ban-árok, gyárosok táncolnak a ényes bálteremben. Közöttük átjuk Károlyi Mihályt és el-űvölő feleségét. Ünnepel az risztokrácia. Frakkos, úri fi-súr társaimmal magam is ölgyvadászatra indulok a endezőasszisztens intésére.

De mindez csak játék, je-enetek Kovács András elő-eláthatóan őszig készülő agyszabású filmjéből, mely-en amatőr szereplőként vet-em részt. A vörös grófnő a Dialóg Stúdió, az MTV, a MOKÉP és a Hungarofilm özös produkciója, hat folyta-

Básti Juli, a címszereplő

sonlít hozzá, de ez nem sike-

él egy életkorban hozzáillő, de férjes asszonnyal. Károlyi nem forradalmár, de ellenzéki. Az arisztokrata családban politizáló légkörben felnövő, minden iránt érdeklődő Katinka számára az alkat nagyon vonzó. Kettőjük szerelmének az lehetett a titka, hogy felismerték azokat az értékeket, amiket egymástól kaphattak. A kölcsönös megbecsülés, és a szellemi rokonság segítette át őket a későbbi nehézségeken. Szakítottak környezetükkel, vállalták döntéseik következményeit, óriási vagyonról mondtak le fiatalon, majd 1945 után a felkínált magas társadalmi státusról, hiszen Károlyi érdemeit elismerte az országgyűlés. Károlyi azonban a privilégiumokról lemondva, vállalta a szegénységet, a második emigrációt. Kapcsolatuk fontos eleme ez a következetes magatartás, és abban is kiegészítik egymást, hogy

/1021

GÁSPÁR ALADÁR

Gáspár Aladár rajza

1982 FEB 6.

NÓGRÁD

MSMH
MSZMP KISCELLŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tervező

Talá

a minde

Az írás előzménye karácsony előttre nyúlik vissza. A me-

ségtől el nem választhat
konkrét tartalom, például a
adott filmvetítések, előadóes
ető előadá
özérdekeltsé
ólva: *a mű
rogramjai a
az elmúl
kívánatosná
lődés — ha
szorosabba
berek min
ához, tevé
: ha egy te
legfőképper

zik, léteznek — *megyénk több településén nem készült el a középtávú közművelődési terv éves változata, sőt akadtak közművelődési intézmények is, amelyek lefektetett elképzeléseket nélkülözve végezték munkájukat.* Azt hiszem, arról, hogyan, ezek után fölösleges akár egyetlen szót is szóllani.

Tulajdonképpen akkor határoztam el: a tervezés időszakában közreadok azokból a gondolatokból, tapasztalatokból, amelyek elhangzottak az összejövetelen. Kárba semmi esetre sem vész.

ESZMEI TISZTASÁG

A műsorpolitika minden közművelődési intézmény tevékenységének alapvető, központi része. Rajta áll, vagy bukik az intézmény munkájának minősége, hatékonysága, tőle függ, hogy bejönnek-e a házba az emberek, vagy széles ívben elkerülik.

Tapasztalat szerint a művelődési otthonok eszmeileg tiszta, társadalmi, politikai céljainkkal megegyező programokat kötöttek le. Ez akkor is így van, ha esetenként előfordult ennek az ellentétje. A jelenlegi munkában arra kell törekedni, hogy a *korábbi tévedések, hibák ne ismétlődjenek. A műsorpolitika fejezze ki a szűkebb és tágabb közösség, az adott település és a társadalom érdekeit,* elégítse ki az indokolt kollektív igényeket, vagyis örömére szolgáljon a legszélesebb körőknek.

Ehhez a tartalmi követelményhez még egy fontos kívá-

a hatalmi gazdaságok munkája, sorsa foglalkoztatja, akkor ezt az érdeklődést igyekezzen kielégíteni az intézmény. Nyilván sajátos eszközeivel: előadásokkal, filmvetítésekkel, klubfoglalkozásokkal, szakkörökkel. Ha nincs igény a színpadi szereplésre — persze más példát is mondhatnánk, hiszen az elképzelések, a gyakorlati megnyilvánulások helyenként változnak —, ne erőltessük, a dacosság csak ellenérzést szülhet.

NAGYOBB ÖSSZEFOGÁST

Mindenki számára, aki csak foglalkozik a művelődés, a szórakoztatás szervezésével, világos, hogy a *„bölcsek kövét”* semmiféle irányítás nem adhatja a népművelő kezébe. Magának kell azt megtalálnia — kiindulva működési területének legsajátabb jellemzőiből. Ezért minden jó szó csak általánosságban hangozhat el, csupán — ám ez is nagyon jelentős — iránytűül használható.

A közművelődés egyik „iránytűje” az együttműködés, az összefogás. Bő teret szentel neki a közművelődési párthatározat és a közművelődési törvény is. Az együttműködés követelménye ma is aktuális feladat. Még mindig további területei, lehetőségei vannak, melyeket a jó szándék, a valóságos tenniakarás térképezhet fel és valósíthat meg.

Jelenlegi gazdasági helyzetünkben *még inkább szükség*

Gáspár Aladár

Szerepel a Fejér megyei művészek
tárlatán a székesfehérvári
István Király Múzeumban

Bojár Iván: Két kiállítás

Magyar Hírlap 1969 XI. 12

GÁSPÁR Mór festő

falkép festésében vett részt mint Kőrösfői Kriesch Aladár ötödéves tanitványa

SZABÓ Balázsné: Budapest, Szent István Közgazdasági Szakközépiskola. Bp. : TKM, 1990. 7.p.

Beſchreibun

des

Hochfürſtlichen

Schloſſes S

im

Königreiche Un

Gáspár Mór

a Sternthal-féle alapit-
ványból Σ66.68 K segély

Éimisk 1913-14.

Gáspár Mór

Kereskedelmi minisz-
teriumi Cook segély

Éimisk 1913–14.

Gáspár Mór

Dizitő festő szak

Kis aranydíj.

Évinisk 1913–14.

Gáspár Mór

részt vett a zebegényi
templom falképeinek
festésében. Bővebben
lásd Diósy Antal
alatt.

Éimisk. 1914-15.

63-67 (l bérlőkkel

t Jean et de sainte Catherine. (Remy-Gorget).

l de Champmol.

Gáspár (Ganzfried)

Mór

festő

1909–1913

Címisk 1930. 83. l.

lásd

Ganzfried

alatt is

Gáspár Mór

festő

A zebegényi templomot illetően lásd

Leszkovszky György

csomagját.

Magyar Iparművészet

1914. 428. l.

MDK

Gáspár Mór II. éves hallg.
béléspapir

Iparm. isk. Ért. 1911-12. képe 15. tábla

Gáspár Péter

Született a 24. magyar Őri
családban Hajdúnánáson

N.N: ha nyílik a magyar
Őri családban

Hajdu Bihari Napló 1969 XI. 30

Gáspár Péter

Bemutatott művek:

„Analógia," (parasztmenyecske), olaj,
45 x 70 cm.

Kabó László: Önarckép 1971.

Debrecen, 1971

Gáspár Péter

a Debreceni Képzőművészeti Kör stúdiótagja, a Kör kiállításain szereplések számai.

Sz. Kiss Katalin: a Debreceni Képzőművészeti Kör kiállítása.

Alföld Debrecen, 1972. május.

Gáspár Péter

Analógia olaj 45x70 cm

Őszi Tárlat 1971. Debrecen

MDK

Gáspár Sándor

bányász müvész 120 képen festi meg a dorogi szénbányászat történetét.
/fénykép/

Esti Hirlap 295 sz. 1959. dec. 16 2 old.
/S.a. cikke/

M.D.K.

Gáspár Sándor

Kaposvárott a Csiky Gergely Szinházban bemutatott "Szirmai Albert:- "Mágnás Miska" c. operettjéhez készitett diszletterveket.

"Krónika" c. rovat.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1966. ápr. 22.
X. évf. 16. sz. 23. lap

.

Gáspár Sándor, festő

BÁNYÁSZKÉPEK

Ötvenöt alkotását ajándékozta a soproni Központi Bányászati Múzeumnak Gáspár Sándor budapesti festőművész. A képek — valamennyi olajfestmény — a bányászok életét, munkakörülményeit ábrázolják. Az ajándékozó 1916-ban született, bányászcsaládban: maga is dolgozott a Dorog közelében levő Anna-völgyben, bányászból lett festő. A Képzőművészeti Főiskolára 1949-ben került. A múzeumnak adományozott festményeit — amelyeket hamarosan kiállításon mutatnak be — az 1940-es években alkotta. (MTI)

-: Bányászképek

8

Esti Hírlap, Bp. 1981 okt. 7.

Gáspár Piroska, náv művész

Kecskeméten működik a Magyar Náv Művészek Múzeuma, melyben állandó kiállítást rendezve a kezdetektől a ma élő művészekig terjed a hatalmasanyag. – Gáspár Piroska „gyermekrajzai"-t látjuk a kiállításon. (említve)

Dömötör János: A magyar náv művészek múzeuma.
Szolnok Megyei Hírlap, 1979. jan. 9.

Gáspár Piroska, náv művész.

a kecskeméti Múzeumban, a náv művészek állandó kiállításán szerepelnek a művésznő művei.

D. Gy.: Magyar Náv Művészek Múzeuma.
Napló /Veszprém/, 1949. jan. 20.

Gáspár Péter

A B M G Radúrti Miklós klubjában szept. 6.-án megnyílt üzemi tárlaton műnei szerepeltek.

Hajdu-Bihari Napló, 1971. szept. 7.

Gáspár Péter

Festményekkel

Szerepel az alábbi tárlatok

Debrecenben

Tóth Erwin: Gremi tárlat a

Rudnóti klubban

Hajdú Bihari Napló 1971 IX. 10

GÁSPÁR Péter szobrász

Időben és térben : Cseh-Szlovákia-i magyar szobrászművészek kiállitása, Duna Galéria, 1991. decmber 12. Megnyitja: Sz.Haltenberger Kinga.

Darázs Rozália,Ferdics Gábor,Gáspár Péter, Lipcsey György, Löffler Béla,Mag Gyula,Nagy János

GÁSPÁR Péter Szlovák

SZABÓ Lilla: Első közös bemutatkozás : A cseh-szlovákiai magyar képzőművészek bemutatkozása. =
Magyar Nemzet, LIV.évf. 41.sz.1991 febr.18. 6,p.

Bp.,Cseh és Szlovák Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központja, 1991

Gáspár Péter

A Hajdú-Bihari Őszi tárlaton „Analógia" (parasztmenyecske) c. műve szerepelt. (említve)

Székelyhídi Ágoston: Hajdú-Bihari Őszi Tárlat 1971.

Alföld, Debrecen, 1972. 2.

Gáspár Sándor, festő

ÖTVENÖT ALKOTÁSÁT ajándékozta a soproni Központi Bányászati Múzeumnak Gáspár Sándor budapesti festőművész. Az olajfestmények a bányászok életét, munkakörülményeit ábrázolják. Az ajándékozó 1916-ban született bányászcsaládban, s maga is dolgozott a Dorog közelében levő Anna-völgyben.

–: Hír

9.

Népszabadság, Bp. 1981 okt 8.

Gáspár Sándor grafikus

Szöveg közli, hogy a Gör-Sopron megyei képzőművészeti pályázaton 2. díjat nyert.

Művet nem említi.

M.T.i. 1966-aug. 4.

Gáspár Sándor, festő

□ A 26. BÁNYÁSZNAP ALKALMÁBÓL Gáspár Sándor dorogi bányászfestő képeiből rendezett kiállítást a Nehézipari Minisztérium. A festő, aki 1949—1954 között Pór Bertalan tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán, ötvennégy képen dolgozta fel a dorogi szénmedence történetét.

— : □ A 26. Bányásznap .... 2.

Esti Hirlap, Bp. 1970. szept. 17.

MDK

Gáspár Tibor a BUVÁTI tervező-mérnöke

dolgozta ki négy társával az Üllői út újjáépítésének részletterv-ét. (a terv rajza repr.)

G. J.: Az új Üllői út.
Érdekes Ujság, Bp. 1957. április 13. 6. l.

Gáspár Tibor

bútorasztalos

1933-34

Iparm.Is. Évk.
1930-34. 45.l

Magdolna

121. kép. *Simone Martini követője: Joachim elhagyja a várost.*

Gáspár Tibor

Terverte az Úri u. 41-et

Budai Aurél: A budai várnegyed fogyhy-beépítéseinek városképi problémái

Műemlékvédelem 1963/sz 17. l.

dőiv

ok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Gáspár Tibor, építész MDh

A József-városi öt toronyház tervezője.

– Öt toronyház, 750 lakás a József-
városban G.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. márc. 16.

M.D.K.

GÁSPÁR Tibor építész

Részvétel a pályázaton / I. kategória/ III. díj

b.j./ Vita az épitőművész- szövetségben a családiház-épitás uj megoldásairól
Kihirdették a sorház-tervpályázat eredményét
Magyar Nemzet 1962. március 4.4.l.

Gáspár Tibor, építész MDk

A Múzeum körút 23-25. n., a Thälmann u.-i lakótelep 15-ös, az Árpád-hídfői lakótelep 6-os jelű épületek s' iskolák tervezéséért az Ybl Miklós-díj I. fokozatát kapta.

-: Az idei Ybl Miklós-díjasok 6. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. ápr. 4.

M. D. K

GÁSPÁR Tibor építész

Fiastyúk utcai lakótelep egyik tér-
vezője

Gyöngyösi István: Budapest új lakó-
telepei
Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 1-2. sz
19. l

M. D. K.

GÁSPÁR Tibor építész

Calvin tér rendezése pályázat

(leegyszerűsítve)

Magyar Épőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. D. K.

GÁSPÁR Tibor építész
(BUVÁTI)

Ülbői út 79. sz. (Repr.)

Bene László: Lakásépítkezések Budapesten

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 157 l.

M.D.K.

Gáspár Tibor
építész

Múzeum körüti lakóépület
terveit kiállította

Körner József: A III. építészeti kiállítás.
Művészet, 1961. július. — 36 l.

MDK

Gáspár Tibor ép.

Thälmann telepi pontház

Felszabadult Bp. művészete. M.Gal. 1960.

Gáspár Tibor

Résztvesz a Pest - Buda egyesítésének 100 : évfordulójára kiírt emlékmű pályázaton

Nagyszava 1971 II. 13

Gáspár Tibor épitőmüv.

23. Fiastyúk utcai XV. ép.

Benjamin Károly és Boross Zoltán pályaterve alapján

terveste G. T. (szines rajz.)

üllői utik latóép. 79 sz.

Budapest városépítési Tervező Vállalat. 1949-59 (Tervek és jóg répet) Szerk. (Jónfossi István, Rajló Ervin) Bp. 1959.

Gáspár Tibor

1) Thälmann telepi ponthóz, 1956
2) Thälmann telepi magas hóz, 1956.
3) Múzeum krt. 2i lakóhóz, 1958.
4) Thälmann telepi ponthóz, 1959. tervek

A felnőttkadult Budapest művészete.

Budapest, 1960. 131
Kiállítás-katalógus.

Gáspár Tibor, építész MDK

A Józsefvárosban felépülő 19 emeletes, 53 m magas toronyház egyik tervezője.

(-ts): Tanácsot megkezdik az első torony-lakóház építését 3.

ESTI HIRLAP, hp. 1965. aug. 2.

Gáspár Tibor épitész M.D.K.

/Budapest Városépitési Tervező V. /

Az 1963. évben Ybl Miklós-dijjal kitüntetve.

I. fokozat

a Muzeum körut 23-25. sz.,

Thälmann utcai lakótelep 15.,

az Árpád hidfő 6. sz épületek és iskolák tervezéséért.

Magyar Építőművészet 1963/4. 5.l.

Gáspárné, minta-író, Mezökövesd.

Béke és Szabadság. 1953. 35. sz. aug. 26. 8. 9. 1

M.D.K.

GASPARD GERMAIN

1744-ben hívják meg Holicsra apját NICOLAS-t, GASPARD, más itt született. A nászári kerámia-manufakturában dolgozik. 1777-ben annibale PERNIANI faenzai manufakturájába hívják. 13 évig dolgozik itt. 1790-ben műhelyvezetője a Tatáról Budára költöző CUNY DONONKOS FAYENCE MESTERNEK, 1792-ben magon rövidáletű manufakturát nyit Budán.

/V.ö.: MIHALIK SÁNDOR a "Történetírás"-ban, 1939, 160.o./

AICH HUBERTNÉ, a magyar hobán fazekasműesség. H.n., é.n. 40. o.

Gáspár Tibor, építén

Magyar vénről aláír

↓

—: Aláírták a magyar és a novyet építőművének együttműködési munkatervét

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 18.

Gáspár Tibor építész

Az építő és építő anyagipar helyzetével, továbbfejlesztésének feladataival foglalkozott a hét csütörtökén tartott ülésén a Párt Központi Bizottsága. Az Építőipari Tudományos Egyesület a hét elején tartotta konferenciáját, ahol a téma a panelos hangjait építési rendszer továbbfejlesztése volt. – A mostani adásba Gáspár Tibor építész is bele kapcsolódik.

16 óra

1948. X. 14. Kossuth ~~16.00~~ 16.00

Gáspár Tibor, építén

L: Alpár Ignác

–: (– férykép – kőveg –) 8.

Esti Hirlap, Bp. 1980 jan. 17.

Gáspár Tibor, építész

Megnyitja Bor Pál kiállítását.

(III. L 8.)

— : Hallo Huk

2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. márc. 28.

Gáspal Tibor, épülész

Gáspár Tibor főtitkár beszámolójából kitűnt, hogy a legutóbbi közgyűlés óta növekvő aktivitás jellemezte a szövetség és a helyi szervezeteinek munkáját. Ennek jegyében számos javaslattal, vizsgálattal, állásfoglalással nyújtottak segítséget a tanácsoknak a települések, városok fejlesztéséhez.

– A Magyar Építőművészek Köv. Tiszteletbeli közgyűlése 7.

Népszabadság Bp. 1978 márc. 11.

Gáspár Tibor, Építész

L: dr Bőhönyei János

8

–: Hír

Népszabadság, Bp. 1978. m. árc. 15:

Gáspár Tibor

tervezte a bp-i Árpád hídfői lakótelep kilencemeletes lakóházait. 1964.
358. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1291

Gáspár Tibor.

és Pomsár János tervezték a Bp-i Árpád hidfői lakótelepet. 1964. 287 sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1141

Gáspár Tibor

Építőmův.

61. Lágmányosi lakótelep. (1952).
1100 lakás. Ponthás. (rajz)

73. Csató ulcai 8 tantermes ált. isk. (3 foto)

XVI. Táncsics lichály uti isk. 8 tantermes. 3. n. foto.

~~I. Cz. 10 foto: Csató. ... isk.~~
~~Budapest Városépítési Tervező Vállalat, 1949-59. (Tervek és jóg répet) Szerk. (Jónyosi István, Rajló Ervin) Bp. 1959.~~

Gáspár Tibor

a Thöllmann utcai lakótelep épületeinek tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1521

MDK

Gáspár Tibor, építész

Épül tervező.

— : Emlékezés

Pest-Buda egyesítésének 100. évfordulójára 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 12.

MDK

Gáspár Tibor, építész

Meghívták pályázatra.

—: Emlékmű Készül Pest-Buda egyesítésének 100. évfordulójára 8.

Népszabadság, B. r. 1971. febr. 13.

MDK

Gáspár Tibor, [egyítén]

A Pozsonyi úti új házsor

társtervezője.

Komornik Ferenc: Munkaasztalukon a jövő Budapestje 4-5.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 21

Gáspár Tibor

cikke: Larsen-Nielsen rendszerű panelos lakóépületek Budapesten (Gáspár Tibor építész) – Műszaki Tervezés, 1968. 10. sz. 6-10. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Irt. 1971. 2. sz. 149-182. l./

152. l

Gáspár Tibor

tervezte a bp.-i Fazekas utcai lakóházat. 1964. 375-ös reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

132/

MDK

Gáspár Tibor ép.

Thällmann telepi pontház

Felszabadult Bp. művészete. N.Gal. 1960.

Gáspár Tibor

G(áspár) T(ibor): Lakóépület, Budapest I. Csalogány utca. (Gáspár Tibor épülete) - Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 5. sz., 32-33. l. - Képpel

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

M.D.K.

Gáspár Tibor épitész

BVTV

Lakóépület, Bp. I.~~xCsalogányxu~~.Csalogány u

repr.

Magyar Épitőművészet 1966/5. 32-33.l.

MDK

Gáspár Tibor ép.

Thälmenn telepi magas ház

Felszabadult ép. művészete. F.Gal. 1960.

MDK

Gáspár Tibor - Boross Zoltán

Thälmann telep tervezői repr.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

MDK

Gáspár Tibor - Boross Zoltán

Thelmann telep tervezői

Felsőnádudvar Bp. művészete. M.Szal.-1960.

MDK

Gáspár Tibor, építész

Az Újpesten épülő kísérleti épület tervét készítette.

— : Helyszíni szemle a kísérleti házban

3

ESTI HIRLAP Bp. 1968. febr. 26.

Gáspár Tibor
és Baross Zoltán

Thälmann telep, 1955-56.
fekete-fehér táblón reprodukció.

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. kiállítás, katalógus.

Gáspár Tibor
építén

~ 9 emeletes lakóház-terve az Árpád-
-hídfői lakótelepre.

Magyar művtört. 10. 8.
Képzőmű v. Kiccol. 1971.

Gáspár Tibor
építén

Árpád-hídfői lakótelep, 9 emeletes lakóházak. 1964.

Repr.

Magyar műv. tört. 10. 3.k.
Képzőmű. kiad. 1971.

Gáspár Tibor
építész

- A felszabadulás utáni periódus egyik legfontosabb ismérve a nagyméretü lakásépités Budapesten és az országban mindenütt.
Lakótelepeket korábban is épitettek a felszabadulás előtt is munkáslakásokat, gyár körüli munkás lakótelepeket. A felszabadulás utáni lakótelepek épitkezése, épitése azonban jellegében tartalmában, minőségében egészen más.

Az 1956 előtt kezdett már néhány budapesti Lakótelep is épülni. Ha erről hallhatnánk Gáspár Tibor épitésztől a Fővárosi Tanács Városrendezési és Epitészeti Főosztályának helyettes vezetőjétől, népszerübb nevén Budapest főépitészének helyettesétől.

- Az első lakótelepek épitése megelőzte a szociál periódust és közvetlenül a felszabadulás után következett. Ezek kisebb egységek voltak, tehát korántsem a mai lakótelep méretekre kell gondolni, helyenként néhány épületet

Budapest világváros
1978. VII.31. Pétfi 12.33 |Kino|

alkotnak, idézem ezek közül mondjuk az Élmunkás téri házakat, vagy felemlitem a Csepel-i együttest, a Béke ut mellett épült néhány épületet.
Na most a szocreál váltás után, tehát az ötvenes években már megjelennek nagyobb egységek a városban, de ezeknek sem tul nagy a száma..
Példának okáért a Nagy Lajos királyné uti lakótelep.
Na most a Fiastyuk utcai lakótelep egy érdekes dolog, tudnillik a Fiastyuk utcai lakótelepen lemérhető a váltás. A szociál periódusban indult el az épitése és az első részei azok szociál jegyeket viselnek magán, a befejező épületei viszont már a szoc.reálnak hogy ugy mondjam az alkonyában épültek és egyfajta utkeresésről tanuskodnak. Tulajdonképpen a Fiastyuk utca vagy Thaillman utcai lakótelep a fordulópontja volt a szociált követő kibontakozásnak.

A Fiastyuk utcai lakótelep után már a nagyobb lakótelep egységeknek a története indul, ami a József Attila lakóteleppel, az Üllői uti lakóteleppel kezdhető.
Nemrégiben Budapesten megnyilt egy svéd épitészeti kiállitás.
A svéd épitészet közismerten rendkivül magas kulturával és különösen Magyarországon igen nagy szimpátiát kiváltó épitészeti formaalakitással rendelkező dolog, néha példaképnek is szoktuk magunk elé állitani az északi népek épitészetét köztük a svédek épitészetét.

Nagyon érdekes, hogy ez a lényegesen magasabb nemzeti jövedelemmel rendelkező Svédország az igen jó épitészeti minőséget produkáló svéd épitészet tulajdonképpen mennyire azonos problémákra bukkant a lakótelepei kapcsán, mint amilyen problémákat mi érzünk.
Talán azt lehetne itt mondani, hogy ez a harminc év aminek a végén járunk ez egy nagyon dinamikus változást hozott és talán nem volt mód eléggé felkészülni arra, hogy a nagy egységek épitése, a nagy mennyiségek, nagy tömegek épitése az milyen fajta épitészeti megközelitést igényel.

Elég csak egyetlen egy, szintén nemzetközi példát emliteni itt.
Az utóbbi évszázadnak egyedülálló vállalkozása volt az, hogy egy ország egy fővárost meg akar magának épiteni és ez Braziliában történt, ahol egy mesterséges főváros épült egy erre a célra kijelölt helyen azzal a teljes fegyverzettel, azzal az épitészeti felkészültséggel ahogy egy nagy metropolist meg kellene tervezni, meg kellene alkotni és igen kiváló épitészek dolgoztak rajta Nimejer irányitásával egy hatalmas épitész és nagy kérdés, hogy ez a Brazilia a hozzáfüzött reményeket beváltotta- e ?
Tehát általános kérdés az, hogy a XX.század épitészete eddig a ma használt eszközökkel a végső választ megadta- e a nagyarányu városfejlesztés, a nagy tömegekkel, nagy

léptékü épitéssel járó városépités kérdéseire.
De ez amit én mondok ez az egész elméleti fejtegetés nz
nem azonos a lakótelepeink értékeléseivel az egy külön -
ügy. Lakótelepeink értékelését bizonyos összehasonlitá-
sokban el lehet végezni és én azon a véleményen vagyok,
hogy ezek az összehasonlitások egyik másik lakótelepünk
esetében igen pozitivak és az összehasonlitásban arra az
eredményre mutatnak, hogy ezek a lakótelepek nem roszab-
bak, mint a nemzetközi példák, jobbak is talán.

Gáspár Tibor építész

1976. november 28. Kossuth 8,55 / /KGyné
Kulturális magazin

- Mi azonban most arra kérjük Önöket, hogy kövessenek Budapest megujhodó városrészében , szivében. Tegyenek velünk egy kis képzeletbeli sétát a Felszabadulás tér környékén,ahol nemcsak szükséges és merész, hanem szép és ujszerü épitészeti, városrendezési munka folyik napjainkban és még jó ideig. Gáspár Tibort, Budapest főépitészének helyettesét arra kértem, álljon gondolatban az épitkezés közepébe a már megnyilt aluljáró mellé és onnan vezessen körbe a ma és a holnap születő belvárosába.

- A Felszabadulás tér közkedvelt, nagyforgalmu hely Budapesten igen sok ember megfordul ott, mindenki mindig szivesen ment ott eddig is keresztül ,érdekes hangulata van,szép régi házai vannak,átlátunk az Erzsébet hidon keresztül a budai oldalra és több felé szétágazó utcákon, akár a Kigyó utcán, akár a Petőfi Sándor utcán keresztül el lehet jutni a belvárosba,jobbra a Kossuth Lajos utcán pedig ha éppen ugy képzeljük magunkat, hogy a templom előtt állunk, akkor pedig felmehetünk a kis körut ,nagykörut irányába, Budapest szivében van az ember ezen a ponton. Az a régi tér, amit még nagyon sokan évtizedekkel ezelőtti állapotból ismernek az elmult évek során olyan nagy forgalmat hordott a hátán, olyan mérhetetlenül sok jármü ment keresztül, hogy az igényeket kezdte már ../szalagváltás/..csomópont lehetett. Az egyik forgalmi vonala ami jelen esetben a Kecskeméti utcában, a Petőfi Sándor utca felé haladó, illetve a Kecskeméti utcából az Erzsébet hid felé haladó, azt el kellett választani a felszini forgalomtól. Emiatt készült lényegében ez az ipszilon aluljáró. A nagyvárosi forgalom másik lényeges kérdése is rendeződhetett, a gyalogosok utjának a forgalomtól való elválasztása is.Képzelje mindenki magát arra a kis térre , ami a templom előtt van, ha ott megáll az ember, akkor át tud menni a másik oldalra , a Duna felé eső oldalra, majd aluljárón áthaladva fel tud jönni a közhasználatu szóval Jégbüfé háznak nevezett épület előtt. Vissza felé haladva, ugyancsak szintben tud a Kossuth Lajos utca felé menni. Ebben a kis érdekes forgatagban, uj városias forgatagban, ami nagyobb forgalmat hordozóan, de sokkal kulturáltabban kialakult különböző tárgyak kerül-

tek az utca felszinére, virágyágyak, padok, egy-két hirdető oszlop. Keletkeztek kis hangulatos sarkok, szinfoltok ezek voltaképpen egy uj nagyvárosi környezetben. Ha megállunk a Kigyó utca torkolatánál, akkor átnézve a Duna irányába az uj lámpasort látjuk, egy uj burkolatot látunk, amely mintásan halad a tér felé és egy olyan hangulatot érzünk az utcában, ami sejteti azt, hogy a többi belvárosi sétányu utcák majd a későbbiekben hogyan fog alakulni. Talán ennek a mintája a Kigyó utca. Na, most egyetlen pillanatra vissza térhetek talán a Templom előtti térre, ott t.i. elhelyezésre került egy kut most, az ugynevezett Nereidák kutja, amely a templom homlokzata előtt szépen rajzolódik ki, bármilyen nézőpontból nagyon szépen dekorálja az ott lévő épületeket. A kutnak története van, valamikor nagyon régen, nagyon régen értem ezalatt, mondjuk, hogy a XVII.sz. óta a Ferencesek temploma előtt egy fakut volt, egy olyan kut, amiből hát vizet meritettek ha éppen vizre volt szükség és vizre mindig szükség volt. Annakidején azt mondták 1828 körül nyoma is van ennek az akkori lapokban, hogy az a fából készitett kut az rontja a városképet, ez egy ismerős kifejezés és elhatározták, hogy az ódon fakutat elbontják és helyette egy kőkut készül. Akkor kiirtak erre egy pályázatot és többen részt vettek és a pesti magisztrátus kiválasztotta a legmegfelelőbbnek tartott tervet, de aztán hát költség okokból mégsem az első dijas tervet viteleztek ki, hanem valamelyik olcsóbbat, ezt a bizonyos kutat, ezt a bizonyos Nereidák kutját, ahol egy Sze..l János nevü épitész tervezte a posta menset, az alépitményt, azokkal a vályukkal amibe a viz csörgedez és egy Orol nevü szobrát, a szobor alakokat. Amikor aztán a városi forgalom később a XIX.sz, második felében ezt a helyet utnak követelte mert a tér már nemcsak a gyalogos forgalmat kellett, hogy szolgálja, akkor már valamilyen módon növekedett a forgalom, sor kellett, hogy kerüljön a kutnak az eltelepitésére. Akkor tünt el innen a kut, kikerült Kőbányára, hosszu ideig a Zalka Máté téren volt, a háborus események alatt megrongálódott, a figurák tönkre mentek. Amikor a Felszabadulás tér elkészitésének a gondolata felmerült, akkor rögvest támadt az az ötlet, hogy valahová vissza kellene tenni az eredeti helyére, akkor még az Ipszilon aluljáróról nem volt szó, tehát nem kinálkozott az a kedvező véletlen, hogy a tér, a gyalogos tér éppen egy korszerü forgalmi kialakitás következtében ujból vissza alakul az eredeti megoldásként. Akkor ugy gondoltuk, hogy valahol a templom közelében, közelebb a templomhoz kerül elhelyezésre. Majd éppen egy huszárvágással és éppen ezzel a legkorszerübb forgalmi megoldással a tér kialakitása kapcsán pontosan az eredeti helyére sikerült vissza tenni. ujból kellett faragtatni a szobor figurákat, amelyek hát szinben is elütőek , de biztos, hogy majd hozzá érnek az öreg talapzathoz és most gyakorlatilag megint ugyanugy láthatják a pestiek azon a helyen ezt a kutat, ahogy a XIX. században volt. Én tehát nagyon érdekesnek éppen azt a véletlent tartom, ahogy egy korszerü, igazán nagyvonalu forgalmi megoldás éppen azt tette lehetővé, hogy a legrégebbi elemeit sikerült a városnak itt rekonstruálni és visszahozni, és a multnak és a jelennek nagyon érdekes kapcsolatát örökiti meg szemünk előtt.

Gaspár Tibor

Papachristos Andreas „Isaiád" szobrá-
hoz az építészeti részt Gaspár Tibor
építész készítette.

----:Köztéri munkák.

Művészet, 1976.április - 48.oldal

Gáspár Tibor

az Úri u. 41. sz. épület

~~helyreállításának~~ tervező építésze

Magyar Müemlékvédelem 1971-72
Bp.Akadémiai Kiadó 1974 73.old.

Gáspár Tibor építész

Árpád-híd pesti hídfő, lakóépületek

építészeként neve említve a 33. oldalon

Magyar építészet 1945-70

Gáspár Tibor

Hárgyári paneles épületek
építészeként neve említve a
34. oldalon

Magyar építészet 1945-70

Gáspár Tibor, [építén?]

Az Oud vezér tévi ház
tervéért

↓

Szikkai Júlia: Vívódíj a sávházért 3.

EST I HIRLAP, Bp. 1974. jan. 16.

Gáspár Tibor [építész]

A kerekasztal – beszélgetés egyik résztvevője.

↓

Orosz István: Lakásépítés, lakótelep, életmód 13.

Népszabadság, Bp 1973. dec. 24.

MDK

Gáspár Imre, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

GÁSPÁR Imre grafikus

Sághy Ildikó (1941-)
Szerelemtől a színpadig : Szubjektív beszélgetések és mellébeszélgetések kedvenceinkkel szertelenül sokféle műfajban / Sághy Ildikó ; [a karikatúrákat Gáspár Imre kész.]. – [Bp.] : Sághy I., [1985]. – 268 p. : ill. ; 21 cm
Példányszám: 50000
ISBN 963 500 408 7 fűzött : 48,- Ft
7(439)„19":929(0:894.511 – 92)
894.511(091)„19":929(0:894.511 – 92)
894.511 – 92

A kötet jó megtartású, a kötés ara
néhol oxidálódott. Irodalom: *Vásárhelyi J*
Judit a kötés címeréről ezt írja: „[a kö
címer látható, amely alapján valószínűleg
téből került Erdélybe, illetve Magyarors
pajzsot a Báthory-címerrel és az utols

48 *Julius Bielz:* Siebenbürgische Exl
Mitteilungen aus dem Baron Bruckentha
44.

49 Warsewicius, Christophorus: Men
num coaevorum descriptio . . . ad annu
Matthiae Wirzbiatae, 1585. ([136] levél,
Székesegyházi Könyvtár, jelzete: I. 8. 7.

Kötése színezetlen pergamen, aranyo
sárga; egyszerű aranymetszéssel diszíte
eredetileg bíborvörösek voltak. Az előtábl
között hullámos indakeret fut körbe, ben
körte (füge?), alma, makk, szőlő, apró lev
gabb motívumkincsű. de ugyanilyen típ
sárospataki Heidenstein-kötet diszítésére
A keret sarkaiban egy-egy virágtő. A kö
ugyanilyenek vannak elhintve, s olyan v

jelzetű Fauntenus köteten (46 jegyzet). A
6. jelzetű Fauntenus-kötet sarokvirágaiv
A tábla közepén hasogatott, felpöndörödő
kartusban a farkasfogas Báthory-címer
készült, mint az I. 8. 6. jelzetű Fauntenus
háttáblájának címere). A háttábla kompo
tábláéval, ennek közepén azonban nem cím
van a gyermek Jézus alakjával. Jézus bo
reszt. Jobbja mögött sugárkoszorúban I
mögött a kimondhatatlan istennév négy
keretében belülről olvasható antikvabetű

IN SOLE POSVIT TABERNACVLVM SV

(Zsoltáridézet: Ps 18,6)
Külső kerete lángkoszorú, hullámos és egy
gerince is rendkívül díszes, virágtövekből
állított a motívumkincse.

A kötet elég jó megtartású — rosszal
van: gyűrött és kopott. Az aranyozás néh

Irodalom: *Vásárhelyi Judit* i. m. 234.
tulajdonosáról ezt írja: „pergamenkötésén
címer Báthory András tulajdonosvoltát su
azért lehet Báthory Andrásé, mert sem K
mondé nem lehet (nincs benne a posses
Zsigmond bele szokta írni a nevét a kön
nem közli a hátsó tábla Krisztusmedal
András könyveiről lásd a 40. és 46. jegy

GA'SPA'R TIBOR

Újlipótvárosi lakótelep, Budapest XIII.

Építészek: Gáspár Tibor—Bene László—Dr. Valkó Gábor (BVTV)

Munkatársak: Gábriel Mihály
Ghiczy Emil
Beczner Mária
Statikusok: Dr. Ligeti Rezső
Simon Béláné
Gépészek: Formanek Ferenc
Lukács Aladár

A telepítés

Budapest, XIII. kerület Újlipótvárosi lakótelepe két ütemben létesül; a II/A építési ütem lakóépületei: A, B_1, B_2, C_1, C_2, C_3, D_1, D_2, E_1, E_2 egyazon feladatra kialakított variációs rendszer változatai, melyek a további években a II/B építési ütemben is meg fognak jelenni.

A felsorolt épületek a C_3 kivételével már megépültek, illetve közvetlen befejezés előtt állanak.

A telepítés egésze, azaz a II/A—B ütemben épülő újlipótvárosi lakótelep a Duna mentén az Ipoly utcától az Árpád-hídig elterülő keskeny, Margitszigettel szemközti területsávon épül, összesen 31,3 hektáron, kereken 4000 lakással és a szükséges alapfokú intézményekkel.

A lakótelep beépítési tengelye észak—dél irányú, a Dunával párhuzamos. A lakóépületek telepítésénél a tervezők arra törekedtek, hogy a ritka földrajzi és terepadottság érvényesülhessen, tehát a lakásokból a Dunára, a Margitszigetre, illetve a budai hegyvonulatra kilátás nyíljon.

A Duna-parti elhelyezkedésű, messziről látható és így igen fontos városképi hatású épületsor kellő tagoltságát a laza, szaggatott települési mód, az egymásra merőleges épületszárnyak, azok áttört kapcsolata, az épületvégek (bütük) kifordított szerkezetű loggiás megoldása, és a loggiák plasztikus kialakítása hozza létre.

A lábra állított monolitikus, szerelőtérrel növelt, mintegy 5,0 m magas fogadószint városias kialakítása, átjárókkal áttört, megnyitott megoldása kapcsolatot teremt az épületsorok mögötti területekkel, és hozzájárul a színvonalas városképi megjelenés kialakításához. Mindez együttesen bizonyítja azt is, hogy a tömeges lakásépítés nagyipari eszközeivel is lehetséges világvárosi belterületen színvonalas lakóépületek gazdaságos építése.

A kereken 4000 lakás nagyjából felefele arányban oszlik meg a két építési ütem között; az átlagos lakásalapterület kereken 57,0 m²-t tesz ki. A lakások egyirányban tájoltak, illetve átmenőek, így kb. 90%-uk dunai tájolású.

A lakóházak lakásnélküli földszinti fogadószintjeit csaknem teljesen a bejáratok, a lakóházak szerviz jellegű és egyéb funkcionális szempontból szükséges helyiségei, valamint a fedett átjárók töltik ki.

Az épületek általános alaprajzi elrendezése

A lakóépületek négyfogatú (a derékszögű kapcsolatnál ötfogatú) szekciókat tartalmaznak. A vertikális közlekedést szekciónként, a hátsó traktus két 2,70/5,40 m méretű szerkezeti cellájában elhelyezkedő kétkarú lépcső és négyszemélyes felvonó szolgálja. A lakások a közlekedési maghoz csatlakozó két oldalfolyosóról nyílnak. A lakószobák 21,9, a hálószobák 12,00, illetve 13,5 m² alapterületűek. Minden lakásban fürdőszoba, külön W. C. és beépített konyha van, a hálószobák előtt loggia létesült.

A lakásokat nem tartalmazó, a szerelőtér magasságával növelt földszintek, alápincézetlenek; a járható lapostetővel kialakított lakóépületek önálló lépcsőházas tíz lakószint szekciókból állnak, lépcsőházanként 40, illetve 50 lakással.

Első lakószint +4,77 m, emeletmagasság 2,80 m, legfelső lakószint +29,97 m.

A haránt- és hosszfalvázas, lábakon álló fogadószint nagytáblás zsaluzatok között teljes magasságban egy ütemben készült, öntött monolitikus vasbeton szerkezettel. A tíz lakószint a 43. ÁÉV 2. sz. budapesti házgyárában előregyártott ún. egységesített elemekből nagypanelos építéstechnológiával létesült.

Szerkezeti rendszer

Az épületek szobanagyságú előregyártott panelokból kerülnek összeszerelésre. A külső térelhatároló falelemek hőszigetelt szendvics szerkezetűek. Az épületek teherhordó váza harántfalas, 2,70 és 4,20 m tengelytávokkal, 2 × 5,40 méter traktusmélységgel.

Befejező munkák, felszereltség

A gyárban acél sablonokkal előállított elemfelületre javító glettelés után a helyiség rendeltetésének megfelelően tapétázás, enyves festés, vagy meszelés kerül;

a burkolat vagy általánosan kontakt, lépés-lágy (habalátétes) PVC-ből, vagy a meleg helyiségekben szőnyegpadlóval,

1

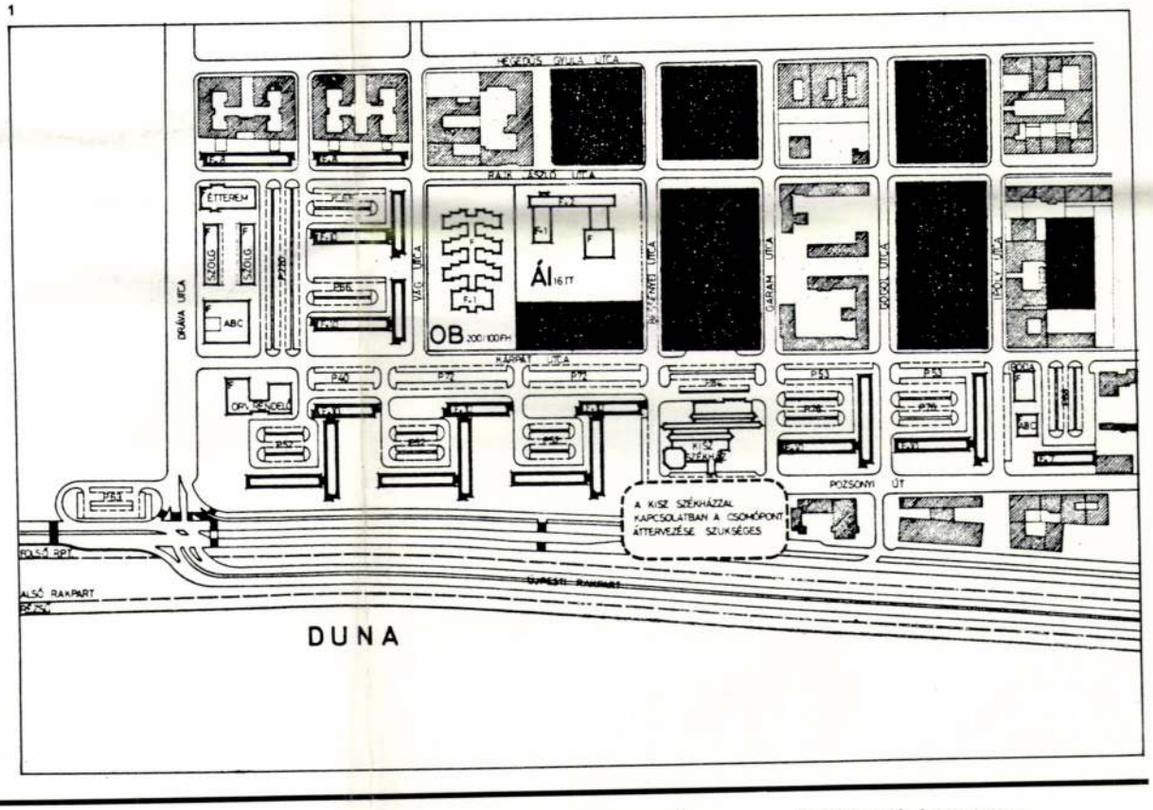

1. A lakótelep II/A ütemének helyszínrajza
2. A lakótelep Duna felöli nézete
3. Általános emeleti alaprajz
4. 34 jelű szekcióelem, általános emeleti alaprajza

1. Plan de situation du temps II/A du centre d'habitation
2. Vue du centre d'habitation du côté du Danube
3. Schéma général d'étage
4. Élément de section ayant le signe 34, schéma général de l'étage

1. План местности II/A этапа жилого комплекса
2. Вид на жилой комплекс с Дуная
3. общий план этажа
4. Секционный элемент под знаком 34, общий план этажа

1. Settlement, II/A cycle, site plan
2. View of the settlement seen from the river
3. General ground plan, upper levels
4. Section element, type 34. General ground plan, upper levels

Centre d'habitation de Újlipótváros, Budapest

Architectes: Tibor Gáspár, László Bene Dr. Gábor Valkó

Le centre d'habitation de Újlipótváros, dans le XIIIe arrondissement de Budapest était construit en deux périodes; les maisons d'habitation de la II/A période de la construction: des variations formées d'un système de variation pour les mêmes tâches, qui se répéteront à la suite des anesné dans la II/B période de la construction.

Жилой комплекс в районе Уйлипотварош, г. Будапешт XIII.

Инженеры-строител: Гашпар Тибор—Бэне Ласло— д-р Валко Габор

Жилой комплекс Уйлипотварош в XIII р-не города Будапешта был построен на двух этапах: жилые дома строительного этапа II/A являются вариантами составленной для одних и тех же задач системы, которые будут видны и на предстоящем в последующие годы строительном этапе II/Б.

Residential quarter, Budapest XIII.

Architects: T. Gáspár, L. Bene, Dr. G. Valkó

This residential quarter in the 13th district of the Metropolis has been erected in two cycles. The apartment houses of the cycle II/A are the variations of a variability system created for the same purpose. They will appear again in later years during the cycle No. II/B.

The quarter will be erected on the narrow

Magyar Építőművészet 1981/2

4

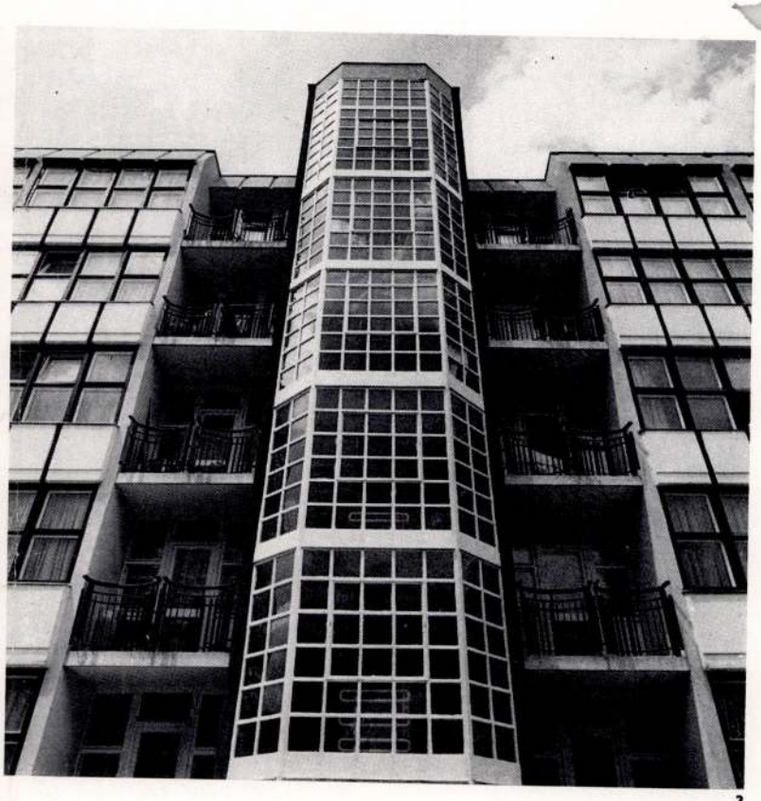

5

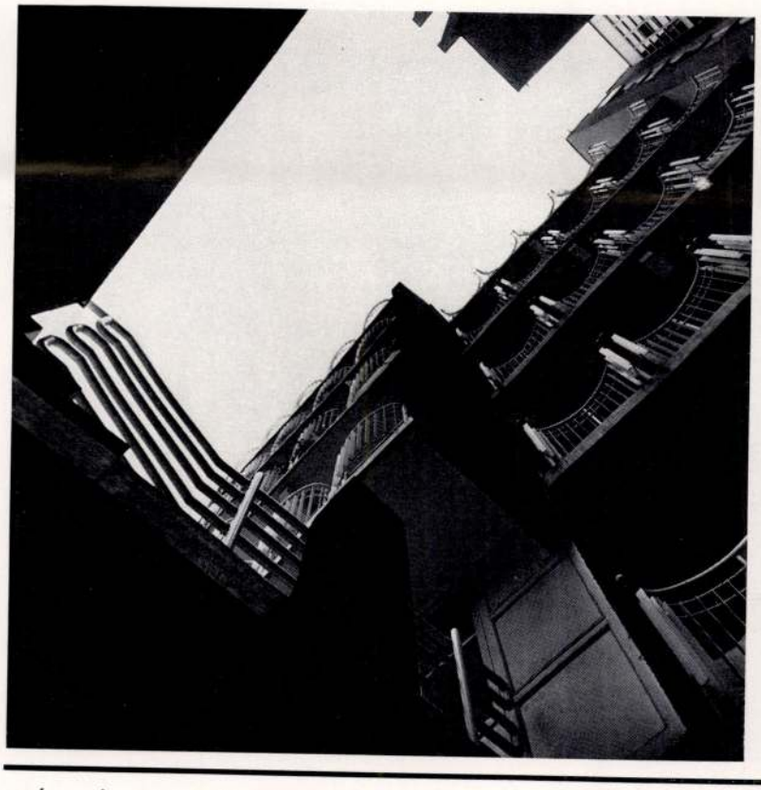

2

3

carrés — la moyenne des logements a 52,80 mètres carrés et le bâtiment possède une chaufferie sous les combles et des ateliers dans l'espace sous le toit.

La planification et l'exécution prévues au début pour deux grands temps et à l'intérieur de cela en deux sous-temps chaque subissaient, entre temps, une mutation de valeur, un changement.

Le désir de s'identifier à la conception initiale, mais en même temps, de produire quelque chose de nouveau et peut-être meilleur, qui ne soient pas moindres ou plus simples que ceux d'origine. Telle était la forma-tion du Ier/1.B temps.

дор — таковы составные части каждого из зданий этого блока.

В каждом здании — секции — размещается по 14 квартир при распределении на пять этажей.

Квартиры расчитаны на 4 человека, их размеры от 49,5 м² до 53,5 м², т. е. в среднем размер квартиры равен 52,80 м², на чердачном ярусе находится котельная и студии художников.

Ностальгия по первоначальной концепции лучшего, с меньшей громогласностью, более простыми средствами создать не менее значительное и упрощенное. Под такой эгидой строился блок I/I. Б.

storeys, 14 flats are placed in each section. The flats are arranged for four persons, their living surface is 49.5 to 53.5 sq.m. the average being 52.80 sq.m. The boiler-room is on its top floor and in its loft artists' ateliers had been arranged.

There remained however the nostalgy for the original designs, the will to identify with same, but at the same time the will too to produce something new even perhaps better though with less voice and simpler means, giving nevertheless no less and in no case simpler: in this way cycle I/1. B. was created.

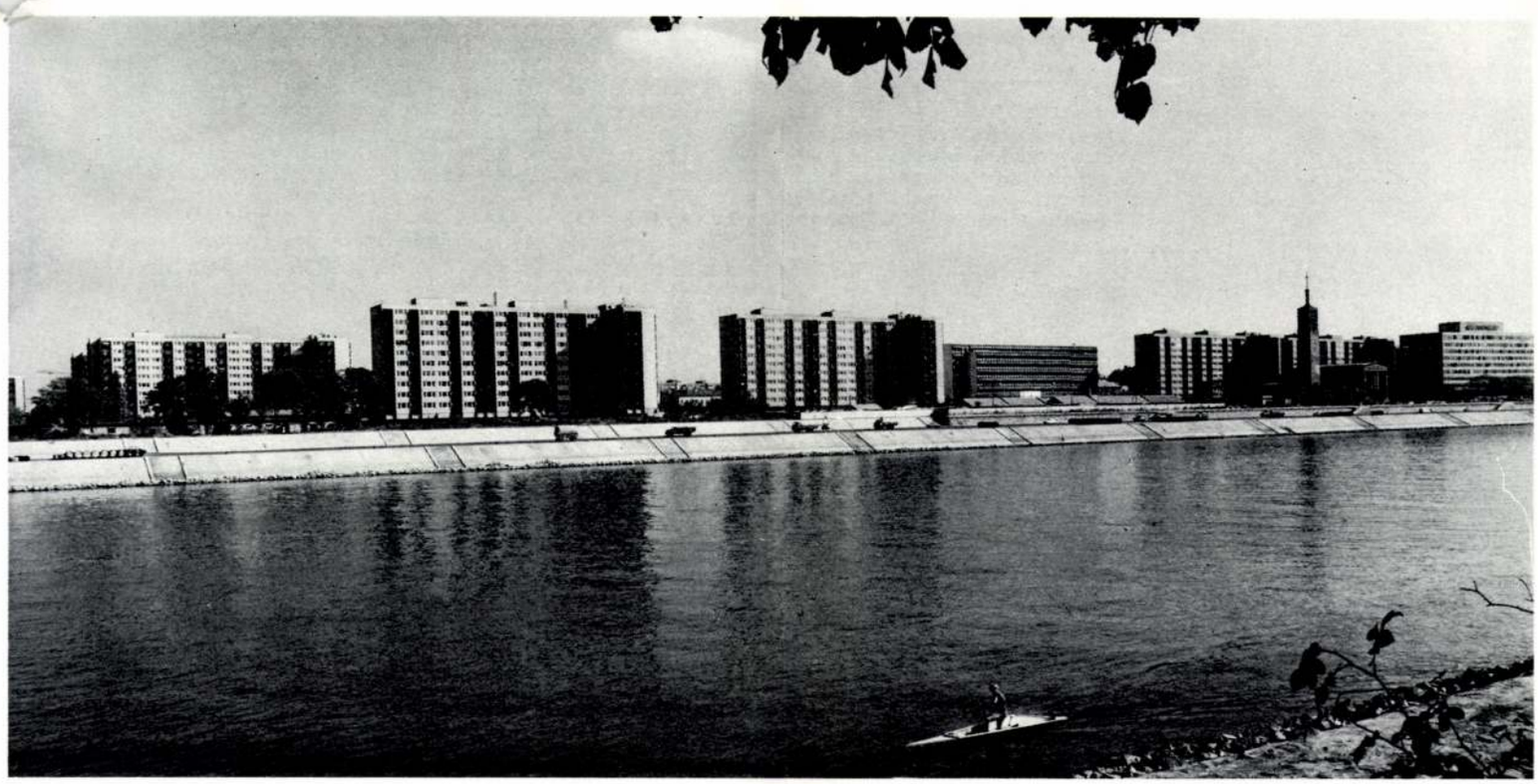

3

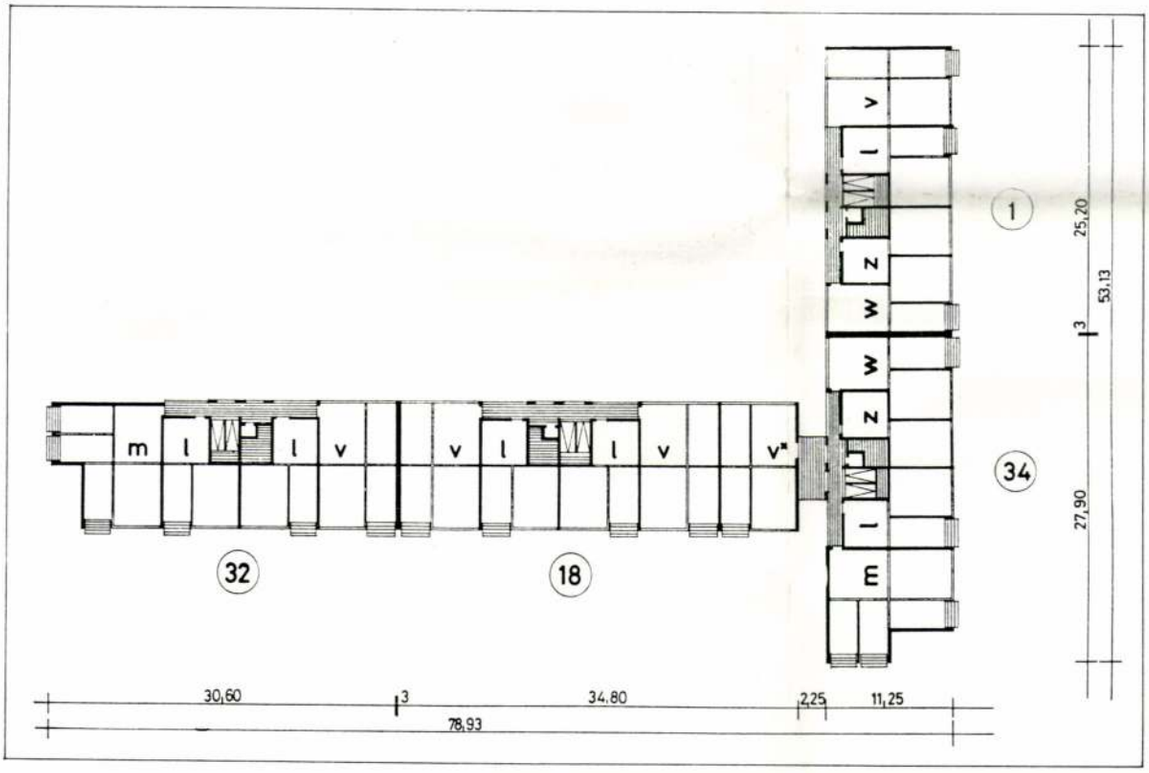

4

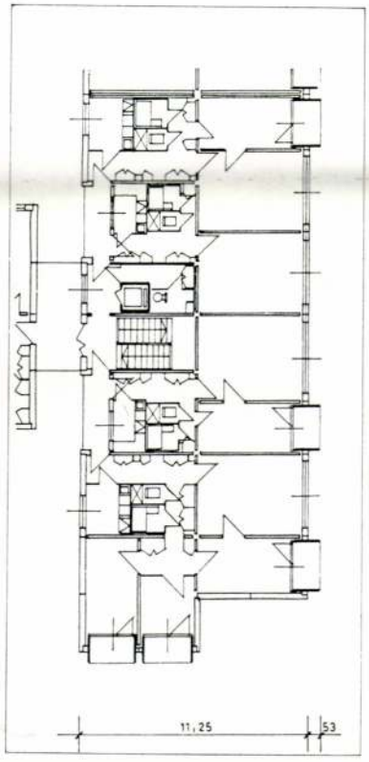

2

L'intégration entière se construira au long du Danube sur la zone de terrain qui s'étend en face de l'Ile Marguerite jusqu'au pont d'Árpád et laquelle a 31,3 hectares et où il y aura en tout 4000 logements et tous les établissements de base.

L'axe d'intégration du centre d'habitation a une direction de nord-sud et il est parallèle au Danube.

Les auteurs des plans aspiraient à avoir une vue sur le Danube, sur l'Ile Marguerite ou sur les montagnes de Buda. Pour que la série de bâtiments, très importante quant à son effet de paysage urbain, ait une formation plastique, il fallait que leur articulation soit lâche, le moyen d'intégration soit saccadé, que les ailes de bâtiment

Этот жилой комплекс простирается на узкой, находящейся напротив острова Маргит, полосе земли по берегу Дуная до моста Арпада. Площадь участка равна 31,3 га, количество квартир — 4000, здесь же получают размещение необходимые базисные учреждения.

Ось застройки жилого комплекса имеет северо-южное направление и идет параллельно Дунаю.

Проектировщики при размещении стремились к панорамному обзору на Дунай, на остров Маргит и на Будайские горы.

Необходимое членение очень важного с точки зрения картины города ряда зданий достигается посредством метода

strip of land situated along the Danube-shore and north to the town centre, opposite the Margareth-Island, reaching up the the Árpád-Bridge, on 31.3 ha in all. 4000 flats with all the necessary public institutions should be realized here. The main axis of the quarter is running from north to south parallel with the river.

The architects endeavoured to assure a favourable view on the river Danube, onto the Margareth-Island and on the Buda mountain range. The required articulation of the row of buildings possessing a very important effect on the town view is attained by the loose, intermitting way of the build-in, the wings of the building standing in right angle to each other, the loose con-

a térelemként előregyártott loggiákon elemgyártáskor kialakított végleges betonfelülettel, a lépcsőkön ragasztott PVC-vel, a kapubejáratokban márványnova lapokkal készül;

a nyílászáró szerkezetek a lakásokban az ÉPFA termékei, részben gyártáskor betonozott, részben utólag szerelt tokszerkezettel; közösségi helyiségekben fémszerkezetű nyílászárók készülnek;

a loggiák mellvédje fémszerkezetbe foglalt színes drótüveggel, szakipari megoldással készül;

szekciónként az ELMÜ kábelfejre csatlakoztatott, szintenként közös mérőszekrényben mért, a lakásokban a panelokba gyártáskor bebetonozott, panelszereléskor összekötött csövezésbe húzott vezetékes elektromos berendezés, valamennyi lakáshoz kiépített telefonvezeték, kaputelefon-berendezés, központi tv-antennához csatlakozás készül;

az érintésvédelmet nullázásra előkészített védő-földelő hálózat, az épületek védelmét szabványos villámhárító berendezés szolgálja;

a hidegvíz nyomó- és csatornaberendezése közműre csatlakozó, a térelemes vizesmagban előszerelt kivitelű; a melegvízellátás távfűtésre kapcsolt központi rendszerű;

az égésbiztosítós Modul gáztűzhelyeket szabadon vezetett gázvezeték mérők közbeiktatása nélkül látja el;

a központi fűtés-berendezés távfűtő hálózatra kapcsolt, épületenként telepített hőközpontokkal, alsó elosztású, szivattyús, egycsöves rendszerrel látja el a lakások pillangó-szelepes Radal fűtőtesteit;

alumínium kürtős szellőzőberendezés készül, állandó üzemű tetőventillátorokkal;

a 11 szintes épületekben szekciónként 1—1, 4 személyes, belső nyomógombos, szabványos felvonó kerül beépítésre.

Dr. V. G.

1

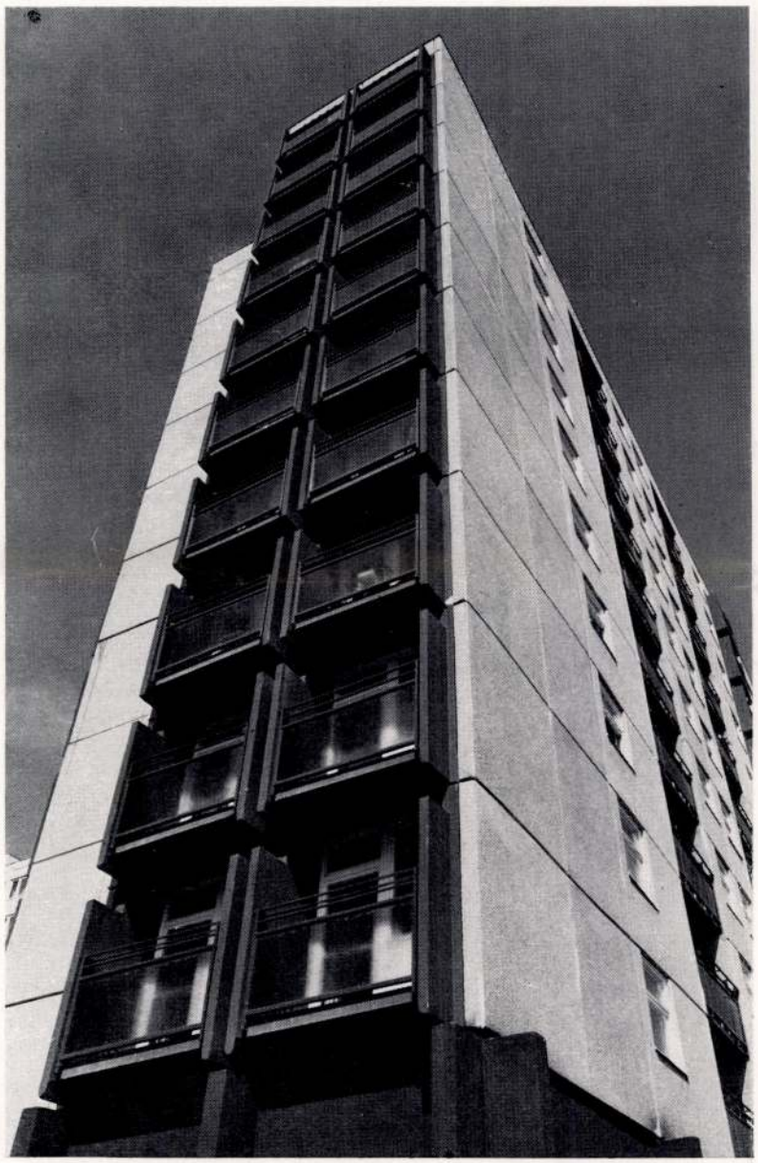

2

3

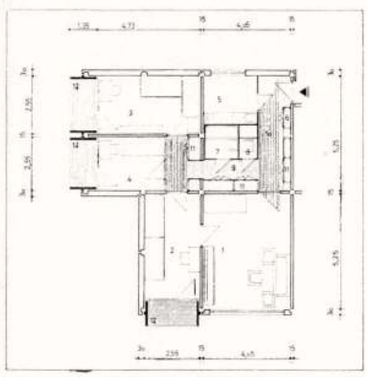

4

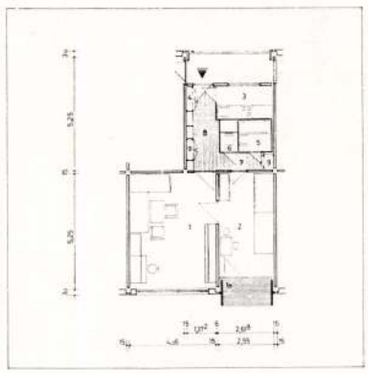

soient perpendiculaires les unes sur les autres, et qu'elles aient des rapports ajourés, que les extrémités de bâtiment aient une solution de loggias à structure renversée.

Le niveau de réception, haut d'environ 5,0 mètres, aggrandi par une place de montage monolithe, établi sur des pieds, avait une formation urbanisée et ses passages ajourés, sa solution ouverte créaient un rapport avec les terrains qui se trouvent derrière les rangées de bâtiments et de cette manière il contribue à la formation d'un aspect de physionomie urbaine de niveau élevé.

La superficie moyenne des logements est de 57,0 mètres carrés et les 90 pour-cent

производительного пунктирного размещения, за счет перпендикулярных друг другу крыльев зданий, их пробивного соединения, поджий оборотной конструкции по концам зданий и их пластичного оформления.

Городское оформление покоящегося на колоннах приемного яруса на высоте 5 метров, увеличенного за счет монолитичного монтажного пространства, с открытиями путем сквозных переходов создает контактную связь с находящимися за зданиями территориями и способствует созданию требовательного внешнего вида с точки зрения картины города.

Средняя площадь основания квартир

nection of these, the turned out structure of the termination of the buildings provided with loggias together with their plastical formation.

The urban formation of the reception level, which has been enlarged by an installation level, its monolithic structure standing on pedestals, further the open, with passages sectioned solutions is providing a connection with the areas behind the buildings, and is contributing to form an urban view appearance of high quality. The average living surface of the flats is about 57.0 sq.m. and 90% of them are looking onto the river.

The buildings are containing four section arrangement, though those standing in

már ifjúkorukban is arról ábrándoztak: lesz egyszer ott egy szép nagy Fórum.

Ma, vagyis ötvenegy éves korában leszámolt vele, szinte irgalmatlanul. S mint főépítész, pontot tett a budai óriás park ügyére is.

A budai óriás parkról — a Fórumtól eltérően — nem írtak a tanulmányokban meg a szakkönyvekben. Mintha maguk az építészek is érezték volna, hogy ez már igazán illúzió. De azért ettől függetlenül, több építésznemzedékben ott élt a kísértő gondolat: de szép volna, ha egyetlen, szinte teljesen összefüggő zöld sáv húzódna végig Budán, a Fogaskerekű végállomásától egészen a Gellért-szállóig. Nem kellene hozzá sok — mondogatták —, hiszen csak rá kell nézni a térképre, így is majdnem teljes. „Csak" a Városmajor és a Vérmező között kellene bontani egy kicsit, no meg el kellene tüntetni a háztömböt a Vérmező és a nótában megénekelt Horváth-kert között. Hogy hány jó lakás menne így kárba, azt nem részletezték.

Gáspár Tibor most megtette — és ez volt a második „bálványdöntés".

A reálisabb eszményekkel foglalkozott inkább, köztük a Madách sugárúttal.

Aki a főváros térképére néz, láthatja, hogy egy kis „útkunkor" indul el a Madách tértől, s hajlik a Dob utca felé, hogy megtorpanjon a házak előtt.

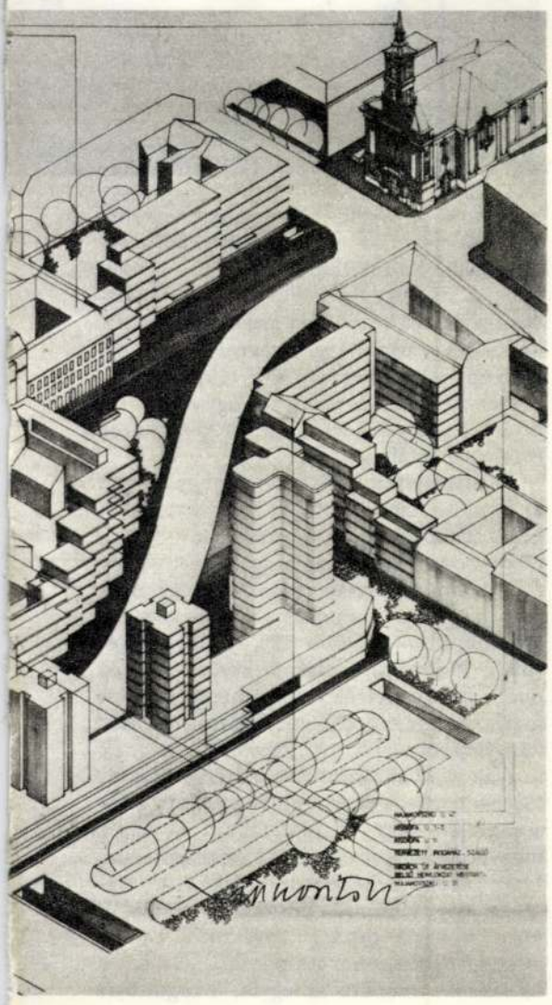

Vagyis zsákutca az már sok évtizede. Ezért a régi építész elődök — a mai, szédítő arányú gépkocsiforgalmat még csak meg sem sejtve — már egy-két emberöltővel ezelőtt arról álmodtak, hogy egyszer majd a Dob utcán át széles sugárutat „vágnak" a házak sűrűjébe, egészen a Városligetig.

A 30-as években a háborús készülődés miatt nem lett belőle semmi, aztán pedig — a felszabadulást követően — az újjáépítés volt sürgősebb. Csak most fújhatta le róla a port *Vinkovics István*, a BUVÁTI tervezőmérnöke, amikor már van erőnk arra is, hogy lakótömbtől lakótömbig haladva megkezdjük a Belváros régi utcáinak, házainak rendbehozatalát, gyógyítását. A mérnök tervet készített a Lenin körút—Tanács körút—Népköztársaság útja—Rákóczi út közé eső térség rehabilitációjáról. S minthogy ennek tengelyében haladna a sokszor megálmodott Madách sugárút is, most végképp dönteni kellett: mi legyen? Valóban sugárút? Vagy csak szerényebb útvonal?

A nagy dilemma híre eljutott az erzsébetvárosiak fülébe is. Amikor a Hazafias Népfront VII. kerületi bizottsága napirendre tűzte az építés ügyét, vagy háromszáz ember, ha nem több, szorongott a Hársfa utcai székházban. Még az ajtók bejáratát is elállták. Egymást követték a felszólalások. Egy őszhajú férfi, mint valami néptribun, szenvedélyes hangon szónokolt:

— Madách sugárútról beszélnek nekünk, de milyen áron? Mondják, építész elvtársak: hány száz házat akarnak „leradírozni", hogy úgy legyen, ahogy elképzelték? Hát hallják a véleményünket: nekünk lakások kellenek, nem pedig sugárutak!...

A dörgő taps zajában majdnem elveszett azoknak a hangja, akik azt mondogatták: nono, közlekedni is kell valahol!... Minden szem az elnökségben ülő Gáspár Tiborra szegeződött, aki azzal kezdte, hogy ők is megnézték a dolgot, s megállapították: jobb, ha nem a Dob, hanem a Majakovszkij utcában folytatódik a nyomvonal, s nem sugárút lesz, hanem „csak" egyszerű út.

Nem volna őszinte, ha elhallgatná, mennyire berzenkedett e megoldás ellen a szakmai önérzetük, hiszen nem csak a szemük követelné, hogy megépüljön a sugárút. Valahol haladniuk kell az autófolyamoknak is. De ha lassabban haladnak is kicsit, s ha kevésbé lesz szép és látványos, akkor is így kellett dönteniük, mert — minden ellenkező híreszteléssel elentétben — kiszámították, hogy ezzel a változattal több száz lakással kevesebbet kell lebontani, és számukra is ez az elsőrendű szempont.

Vesszen inkább az álom. Kárpótolja őket az a tudat, hogy ennek ellenében korszerűsítik majd a megmaradó erzsébetvárosi lakásokat, azaz senkinek nem kell majd itt még 2000—2010 táján is a folyósó végére járni a vécére és lavórban mosdani, mert komfortos, illetve összkomfortos lesz minden lakás. S ami nem elhanyagolandó: megőrizzük Budapest Belvárosát, annak patináját. Igen, megvédjük a mai városképet, a centrumot, mert tágabb értelmezésben északon a Róbert Károly körútig, keleten a Hungária körút vonaláig, délen pedig a Boráros térig terjednek a városközpont határai. Nem engedjük meg, hogy felhőkarcolók épüljenek ezen belül, azt akarjuk, hogy aki a belső kerületekben jár-kel, az láthassa a budai hegyek koszorúját, s hol itt, hol ott kandikáljon elő a Vár a Halászbástyával meg a Mátyás-templommal.

Tudtam eddig is, hogy sok mindenhez kell értenie az építésznek a szűkebb területén kívül, köztük a demográfiához, a joghoz, az épületlakatos szakmához, a művészettörténethez, a portálokhoz, s ki mondhatná meg még mi mindenhez. Most kiderült: ajánlatos, ha az ékesszólás művészetében is járatos, mert így jobban meg tudja győzni a hallgatóságot álmaik „természetrajzáról", arról, hogy kötelességük ugyan előre látni, merészen tervezni, de légvárakat ők sem építhetnek.

Egyébként a Duna-korzó táján is szóba hozta ezt, amikor a Belvárosban sétálva eljutottunk a Vigadó térig. A tér kis zöld oázisát nézegette, s megjegyezte, hogy valamikor régen szállodasor húzódott itt, a mai Intercontinentaltól kezdve egészen a most épülő Duna és Fórum hotelig. S minthogy az osztrákok jóvoltából gyorsan nőnek a két új Duna-parti szálló falai, többen megkérdezték: ha már itt tartunk, nem kellene-e egy füst alatt lebontani a Thonet-házat is, amely a Vigadó teret és a készülő Fórum Szállodát választja el? Még most, nem húzva-halasztva a dolgot, hiszen úgyis szálloda lesz előbb-utóbb annak a helyén is...

Valóban az lesz — fejtegette. De mivel még nem tudjuk pontosan, hogy mikor, ott kell hagyni az elkövetkező tíz-húsz évre, s különben is, egészen kitűnő állapotban van. Hiszen még a várost övező lakótelepek külseje is azt igazolja, nem a legszerencsésebb egy szuszra várost építeni, sokkal jobb, ha a különböző időket tükröző épületek „szomszédolnak", illetve „feleselnek" egymással.

Eközben éles csattogással haladt el mellettünk a 2-es villamos, majd dübörgő, tompa zaj adta tudtul, hogy lent a rakparton, ahol — a Duna-korzó névhez híven — valóban korzóztak valamikor az emberek, most sok-sok tonnás kamionok rettentenek el mindenkit az andalgástól. Gáspár Tibor megjegyezte, hogy valamikor 1981 végén, amikor a két új szálloda elkészül, kitiltják erről a helyről az autókat, s az Eötvös tértől a Petőfi térig ismét csendes korzóvá válik a Duna-part.

Minden tévhittel ellentétben, az építész legtöbb álma azért megvalósul. Persze nem mindig akkor, amikor elképzeli, s nem egészen úgy, ahogyan azt először papírra veti. Időközben változik, módosul az elképzelés, hiszen a házak és a városok mérnöke „csak" az „előálmodó" — vagy ha úgy tetszik a „főálmodó" — szerepkörét töltheti be. Vele együtt álmodik és alkot az egész társadalom.

KERTÉSZ PÉTER

Gulliver Bóvli-országban

— Háromszáz a vége — vágja ki a bőrkalapos, de mintha oda se figyelne. — Tudja, uram, van nekem egy rossz tulajdonságom. Szeretnék minél több pénzt keresni.

A szemüvegesnek arca se rezzen. Lupéval mustrálgatja a kiválasztott érmét. Aztán, mint aki jól végezte dolgát, így szól:

— Rendben van, uram, vevő vagyok. A feléből mennyit enged?

Szemben egy asszony, akinek olajkályha összkomfortosítja a butikját, ezerkétszázra tartja a Kunmadaras környéki bokályt. Mondom neki, hogy húsz kilométerrel odébb, a szülőfalumban Kántor Sándortól nyolcvanért kapok ilyet. „Akkor vegyen attól". Rám se hederít, látja, nem vagyok komoly vevő. Van türelme kivárni az igazi külföldi palimadarat. A házalósoron nagy darab asszony használt zsebkendőket árusít fennhangon: „Három forintért darabját!" A hülyének is megéri — mondja Ecetképű Ulkusz Géza, aki az imént sokallott ötven forintot egy „békebeli" férfiöltönyért. Mellette két jónevű színésznő turkál az uraságokról levetett holmik között. Nézd, milyen cuki, kiált fel az egyik, kétes tisztaságú horgolt pruszlikot tartva maga elé. A siker nem marad el — két nepper összekacsintva megtapsolja.

A századeleji, többször felújított díszletek között mintha megállt volna az idő. Kamásnit, lornyont, keménykalapot, lányt hattyúval, gramofont, réz menórát, Cronint, Herczeg Ferencet kínálnak alkalmi áron, s zománctáblát, szükség szerint Egyházközségi Iroda, Kártyabarlang vagy éppenséggel Night Club felirattal.

Lúdtalp bácsi csoszog át a színen, kávét visz Cápa úrnak, két ruppó üti rundónként a markát. De vállal kirakodást, eső elől elrámolást, standmegőrzést egy csákóért, s ha megfizetik, akár le is köphetik. Régi bútordarab az öreg a piacon, hamisítatlan nullára írt ember. Afféle self-made man ellenes reklám, „*mert itt aztán kunszt, ha valaki nem viszi semmire*". Nem egy milliomos pöffeszkedik a fősoron, aki maga is földön árult, mint mostanság az ezer forint nyugdíjból gazdálkodó hadiözvegy nénikék, kukákat fosztogató asszonyságok, akiket legszívesebben kutyával kergetnének ki a külföldi cuccokat hobbiból árusító „naccságák", prímásnék és más előkelőségek.

Használtcikk-piac — tizennégyezer-egyszázötven négyzetméternyi rezervátum a főváros egyik peremén, a Nagykőrösi út legutolján. Valóságos állam az államban, s mint ilyen, egyetlen az országban, bár, mifelénk, Karcagon annak idején volt ugyanilyen, csak persze kisebb, s ócskás piacnak hívták. A névváltozás alighanem azért történt, mert a *használt* jelző mégis korszerűbb, mint az *ócska*. Arról nem beszélve, hogy az alig használt, ha akarom, majdnem új, az alig ócska meg legjobb esetben is csak nagyon használt.

Hogy miért nem tűnt el a hírhedt „tangó" a múlt megannyi polgári s egyéb csökevényével együtt, azt ma már nehéz lenne megmondani. Pofon egyszerű viszont annak a megválaszolása, hogy napjainkban miért éli reneszánszát. Bolhapiac ugyanis mindent, magára valamit adó metropolisban van: Párizsban, Helsinkiben, New York-ban. Miért éppen Budapesten ne lenne? Az élelmesebb utazási irodák beveszik programjaikba az ide zarándoklást, így nem nehéz megjósolni, hogy a nem kis titkokat őrző piacot hamarosan valamilyen szépséges, nyugati csengésű fantázianévre keresztelik.

Kell, nem kell: van. Fennmaradásának teoretikusai szerint mindig is lesz, hogy az emberek túladhassanak kacatjaikon, s olyan holmikhoz, alkatrészekhez jussanak, amikre az állami kereskedelem már nem is emlékezik. Mondhatnám, hogy ezt a küldetést felvállalhatnák a lényegesen kiterjedtebb hálózattal — ám távolról sem jobb kapcsolatokkal — rendelkező bizományi áruházak; ha érdekeltségük hasonlítana akár a legcsóróbb használtcikk-kereskedőéhez. Bárki próbát tehet: bóklászása közben nyisson be a piac területén lévő áruházba, s menten tapasztalhatja: itt bizony levegőnek nézik. A hatalmas üzlet kong az ürességtől, s a négy-öt eladó azt se tudja, hova nézzen, hogy észre ne vegye a vevőt. Kint, a sikátorok közt ezzel szemben elég csak lelassítani a léptet, máris öt felől hangzik fel a mitetszik-uram vagy a tessék-csak-közelebbfáradni-nagyságos-asszonyom.

A használtcikk-kereskedelem bölcsője a pesti Duna-parton volt. Később, ahogy a város terebélyesedett, az ócskások mindig kijjebb kerültek. Egyidőben az Andrássy úton, az Operaház helyén, az akkori periférián árusították portékáikat, majd az első világháború idején a Tisza Kálmán, azaz a mai Köztársaság téren. A hurcolkodás nem múlt el nyomtalanul, hiszen a piac mindenütt maga mögött hagyta a névjegyét. Gondoljunk csak a Kazár, a Király vagy a Paulay Ede utcai, ma is virágzó kereskedőnegyedre, vagy a Józsefvárosban, a Rákóczi úton és a Népszínház utcában továbbélő ószeres hagyományokra. Vagy a következő színhelyre, a Teleki térre, a tangók tangójára, ahol a felszabadulás után előbb indult meg az üzleti élet, mint bárhol a sok vért vesztett Budapesten. Aztán a Telekin is nemkívánatos személyiségek lettek az ószeresek és zsibárusok, a piacot 1952-ben szépen áttelepítették a Mária-Valéria telep szomszédságába, az Ecseri útra, ahol, a rossznyelvek szerint, a korábbi gyakorlatot meghazudtolóan nem a piac hatott a környezetre, hanem ellenkezőleg: „a lumpen enteriőr" rontotta a piac addig sem éppen szeplőtelen hírnevét. Bizonyság rá, hogy amikor az „Ecseri" továbbköltözött, írmagja se maradt a nyomortanyák helyére épült József Attila-lakótelepen. A kitelepítésről 1963-ban született a határozat, s a rákövetkező évben, augusztus elsején

zajlott le az újabb honfoglalás, ha lehet így fogalmazni: a minden eddiginél komfortosabb, kulturáltabb jelenlegi telephelyen. A mintegy 14 millió forintos fejlesztés egy részét kezdetben magukkal a kereskedőkkel akarták megfizettetni, ám ők, érdekképviseletük révén, kijárták, hogy ne kelljen fizetniük semmit. Amúgy egy állandó árusítóhely akkori értékben 25—35 ezer forintot kóstált volna.

Az áttelepítés úgy történt, hogy akinek az Ecserin standja volt, az itt is kapott. A közel 300 állandó árusítóhely elosztását a Csarnok és Piac Igazgatósággal karöltve egy társadalmi bizottság végezte. Méghozzá úgy, hogy aki korábban hátrább volt, az hátrább, aki meg előbb volt, az előbbre került. Mondhatni, csak a korábbi status quot szentesítették. Ami népszerűbben fogalmazva az erősebb kutya bizonyos tevékenységéről kialakított népi bölcsességnek a gyakorlatban való alkalmazását jelenti. Márpedig távolról sem mindegy, hogy a fősor elején vagy a „*falu végén*" kínálja-e megvételre magát egy és ugyanaz a portéka. Mert bizony a házalósor vidékén „*a legszebb lány is könnyen pártában maradhat*". Mire a vevő odaér, „*kivérzik*", elkölti minden magával hozott pénzét. „*Ha hiszi, ha nem* — mondta az egyik, inkognitóját

A Duna-korzó eklektikus házsora 1905 körül

Az 1930-as évek derekáig raktárak és kikötők lepték el az alsó rakpartot

(1939-ben), a további építkezést megakadályozta a háború. Valamit azonban mégis nyert a város és a Duna-korzó is e terv által: a személyhajó-állomásokat a mai Erzsébet-híd és a Szabadság-híd közötti, a teherhajó-állomásokat és raktárakat a Margit-hídtól északra eső partszakaszra telepítették ki.

A háború után egyre-másra születtek tervek, javaslatok a majdnem teljesen lebombázott Duna-parti szállodasor és a korzó újjáépítésére is. Az „álmodozások kora" volt ez, s az építészek szabadjára engedték fantáziájukat. 1946-ban *Gádoros Lajos* és *Preisich Gábor*, 1958-ban *Granasztói Pál* és *Polonyi Károly*, a Hotel Duna-Intercontinental és a Fórum szálloda tervezésekor *Finta József* készített tervjavaslatot az új Duna-korzó kialakítására. Minden hozzászóló a korzó kiszélesítését javasolta, a 2-es villamos föld alá helyezése árán. Az, hogy a Duna-parton szállodasornak kell lennie, erre az időre olyan megszokottá vált, hogy a „Promenade des Anglais" gondolata föl sem merült.

Legutóbb folyóiratunk 1980. 7. számában *Heim Ernő* foglalkozott a kérdéssel *Álom a Duna-korzóról* címmel. Az elmúlt év nyarán már nyilvánvaló volt, hogy a korzó ügye időszerű, mert rövidesen felépül az új Duna-parti szállodasor. Az sem volt kétséges — Heim Ernő is tudta —, hogy az ideális megoldás kivitelezésére nem lesz pénz. Azóta részletes vizsgálatok, számítások igazolták ezt. A 2-es villamos föld alatti vezetéséhez másfél kilométer hosszúságú, kettősvágányú alagutat kellene létesíteni a Lánchíd és a Dimitrov tér között, három közbenső földalatti megállóval. Nem lenne értelme ugyanis annak, hogy a villamost a Március 15. téren ismét a felszínre vezessék, s az több, jelzőlámpás csomóponton át folytassa útját a Szabadság-hídig. Ennek a munkának a költségei 1,2—1,3 milliárd forintot emésztenének föl. Mindaddig, amíg nincs elég lakás, kórház, iskola, s égetően sürgős feladatok várnak megoldásra Budapest közlekedésében, érthetően luxusnak számít ennyi pénzt beleölni a Duna-korzóba.

Heim Ernő javaslata, a 2-es viliamos pályájának az alsó rakpartra helyezése, lényegében ugyanilyen költséges, mert az alsó és felső rakpart között a villamos űrszelvénye számára elégtelen a magasságkülönbség, ezért az alsó rakpart szintje alá süllyesztett, teljes egészében vízhatlan keretalagútra lenne szükség. Heim Ernő időközben elhunyt, már nem volt ideje arra, hogy javaslatát részletesen kidolgozza, ahol szükséges, változtasson rajta, s esetleg új javaslattal álljon elő a szívéhez oly közel álló Duna-korzó jövőjével kapcsolatban. Emléke előtt tisztelgünk, amikor e témával ilyen részletesen foglalkozunk.

A *Fővárosi Tanács V. B. Közlekedési Főigazgatósága* a METROBER tervezőit bízta meg a Duna-korzó rekonstrukciós tervének elkészítésével, vállalta a kivitelezés irányítását, és biztosítja a szükséges pénzt a munka elvégzéséhez. A sétány átépítése elválaszthatatlan része a Belváros egészére kidolgozott rendezési tervnek. Az elmúlt években aluljárók sorozata, a gépjárműforgalom elől elzárt, belső vásárló-sétáló utcák, ún. passzázsok épültek a Belvárosban. Díszburkolatot kapott a Felszabadulás tér, a Deák tér és a Kígyó utca. Ez a munka folytatódik az elkövetkező öt—tíz év során, elsőként éppen a Duna-korzó rekonstrukciójával.

Nem lehet már vita tárgya, hogy a 2-es villamosra is és az alsó rakparti útra is szükség van. A korzót viszont úgy szélesítik ki, hogy kitiltják a járműveket a szállodák előtti útról, ahol csak az új Erzsébet-híd megépülése óta közlekedhetnek gépkocsik. Összefüggő, díszes járófelületet létesítenek az épületek falsíkja és a 2-es villamos korlátja között, részeként a belvárosi sétálóutca-rendszernek, amelyik a Vigadó utcán át csatlakozik a Vörösmarty térhez, illetve a Váci utcához. Ezek burko-

Újból elkészítik a slágerben is megénekelt Buchwald-székeket

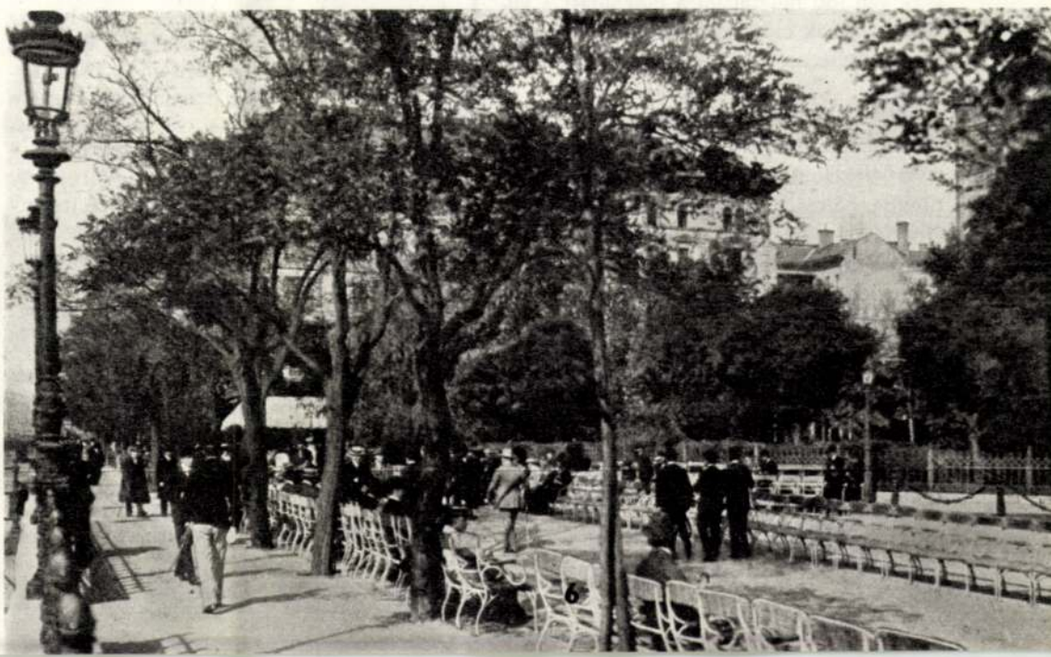

latát előreláthatólag 1985 után cserélik ki. A korzó díszburkolatát negyvenszer negyven centiméteres világos- és sötétszürke műkőlapokból készítik.

Néhány utca forgalmi rendje megváltozik majd. Az Apáczai Csere János utcát a Március 15. térig egyirányúsítják; a Galamb utca egyirányú marad, de a maihoz viszonyítva ellenkező irányban. (Az új forgalmi rendről a napilapok részletesen tájékoztatják majd olvasóinkat.) Hogy a járókelők folyamatosan és biztonságosan közelíthessék meg, illetve hagyhassák el a korzót, a Vigadó utca—Apáczai Csere János utca sarkán nyomógombos gyalogos átkelőhely lesz.

Megőrzik és felújítják, ahol szükséges újraöntik, a korzó korlátját és a hozzátartozó régi lámpatesteket. Mivel ezeknek az öntöttvas kandellábereknek a fénye kevés a korzó megfelelő világására, a Kígyó utcai lámpatestekhez hasonló, kétkarú, bronzszínű alumínium oszlopokat helyeznek el. Egyedileg tervezett, a legjobb szecessziós és eklektikus hagyományainkat felújító víznyelő- és fa védőrácsokat szerelnek föl. Az eredeti minta alapján újból elkészítik a századelő kényelmes, ülőbútorait, az egykor slágerben is megénekelt Buchwald-székeket. Arra is ügyeltek, hogy a Fórum-szálló Roosevelt téri oldalán újból felállításra kerülő Eötvös-szobor lánckorlátja stílusos, a míves környezetbe illő legyen, ezt is egyedileg tervezték.

Belátható ideig nem bontják le a hajdani eklektikus házsor utolsó mohikánját, a *Thonet-házat*. Tatarozzák, földszintjén kis üzleteket, hangulatos eszpresszókat nyitnak, utcai teraszokkal, ahová ugyanúgy ki lehet ülni, mint régen. Ilyeneket létesítenek máshol is a környezetbe nem illő, kitelepítésre kerülő üzletek, irodák, raktárak helyén. A 2-es villamos acélviaduktja alól elköltöztetik a raktárakat. A Műemléki Felügyelőség munkatársai szeretnék megmenteni ezt a vasszerkezetet. Helyreállítása némileg növelné a költségeket, de sokkal szebb lenne egy helyette épített vasbeton alkotmánynál. A viadukt alatt remek parkolási lehetősége lenne az amúgy is szűkölködő belvárosi autótulajdonosoknak és a szállodák vendégeinek. De ez már egy másik téma, mert a 2-es villamos felújítására csak később készülnek el a tervek. Még van idő megtalálni a megoldást a villamos zajának csökkentésére. Erre ma már számos lehetőség kínálkozik.

Milyen lesz az új Duna-korzó? A korzó fénykorának hangulatát akarják a tervezők visszavarázsolni alaposan megváltozott életünkbe. Fölmerül a kérdés: divatba lehet-e újra hozni a korzózást? Vajon nem tűnt-e el örökre az az életforma, amelyhez hozzátartozott? Hamarosan választ kapunk majd a kérdésre, hiszen a munkát már elkezdték. 1981 végére elkészül a Fórum-szálló, 1982 tavaszára az Átrium, ezért a Roosevelt tér és a Vigadó közti szakasz befejezése a legsürgősebb. Aztán a Petőfi térig terjedő rész következik, és végül, 1982-ben a Vigadó téren is befejeződik az átépítés. Újból birtokukba vehetik a pestiek a Duna-korzót.

MAGYAR LÁSZLÓ

A főépítész álmai

Minden szakmáról él valami leegyszerűsített kép a tudatunkban, köztük az építészről is. Ahogy mondani szokás, ő az az ember, aki megálmodja a jövőt. Fehér köpenyben ül a tervezőasztalnál, zörgő és áttetsző pauszpapírok, hegyes ceruzák, redisztollak fölött. Szép új házakat, városrészeket rajzol le, s azok úgy épülnek meg, ahogy elképzeli...

Az ember évtizedeken keresztül átsiklik az ilyen mondatok felett, ám egyszer megáll — és eltöpreng. Igaz lehet ez? Valóban úgy alakul minden, ahogy eltervezi, nem szól bele sehol senki és semmi?

A kérdésfeltevésben már benne volt a gyanú is! *Gáspár Tibor*, Budapest főépítésze is észrevette, s már elöljáróban megjegyezte: kissé naiv felfogás él róluk a közvéleményben. Ugyanis minden álmunkat „megzavarja" valahogy a valóság. Hogy miként, milyen mértékben és milyen következménnyel, arról szívesen elmond néhány történetet.

A legjobb, ha sétát teszünk Budapest Belvárosában, s megnézzük először a Fórumot.

Ilyen Fórum nincs ugyan, de az ne zavarjon bennünket. A szakmabeliek már egy emberöltő óta arról álmodoznak, hogy egyszer majd lesz. Akkor, ha lebontják a Szent István tér, az Alpári Gyula, a József Attila és a Bajcsy-Zsilinszky út által határolt épülettömböt. Ez esetben — írták le már az apáink idejében — kialakul a Belváros szívében egy óriási térség, amely összefüggő egésszé formálja a Szent István teret a Deák s az Engels térrel, egészen a Városházáig. S ezzel egyidőben kiszabadítja a Szent István-bazilikát is a házak gyűrűjéből. Erre már azért is szükség volna — fejtegették —, mert az impozáns barokkos szentélyű egyházi műemlék csak a hátsó, félkörívű részét tárja a Kiskörút felé, miközben elrejti az oldalhomlokzatát és főként timpanonos főbejáratát.

Az építészek annyira komolyan vették ezt a gondolatot, hogy harmincöt esztendeje nem engedték beépíteni az Engels tér és a Deák tér között fekvő, hajdani Marokkó-udvar helyét, s ma is gépkocsiparkolásra használják. S ugyanez okból üresen maradt a Bajcsy-Zsilinszky út—József Attila utca sarkán fekvő telek is. Így, ilyen várakozások között jött el az 1980-as év, amikor *Gerő Balázs*, a BUVÁTI tervezőmérnöke azt javasolta: vessék el ezt a tervet, mindent, ami ezzel együtt jár — építsék be a területet mutatós irodaházakkal vagy hasonlókkal. Az ok: sok lakást kellene lebontani, szanálni kéne a postahivatalt meg több más intézményt. Hát szabad ilyesmit csinálni a mai lakáshelyzetben egy álomért?

Fel kell ébredni egyszer már!

Gáspár Tibor is belátta: bizony, fel kell... De milyen nehéz egy mély álom után! Hiszen ő is azok közé tartozott, akik

Egy álom, ami megvalósul: a tervezett Madách Imre út

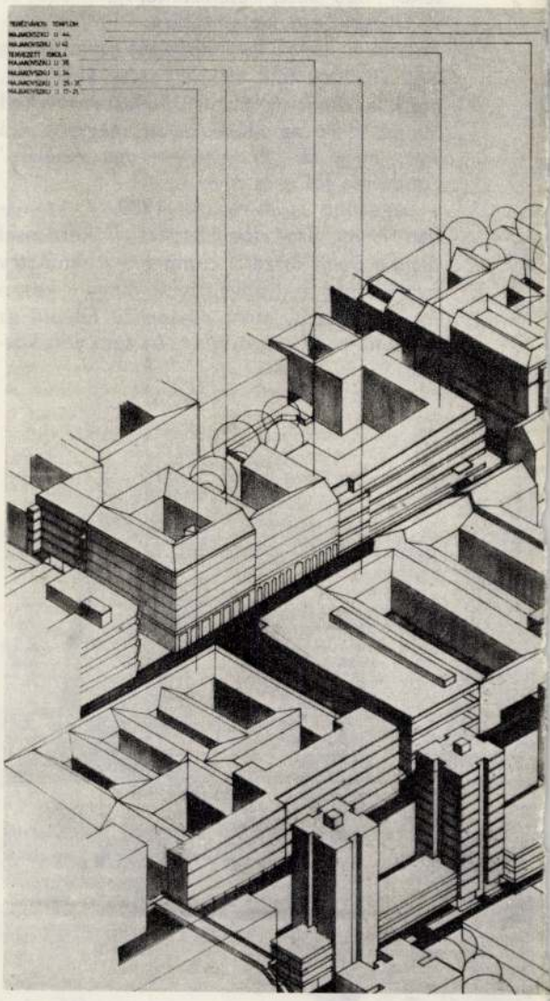

GÁSPÁR TIBOR

Budapest 1981/6

Budapest 1982/1

GÁSPÁR TIBOR

A főépítész jegyzetfüzetéből

Tavasz óta gyakran utazom vonaton. Sokat hall, lát az ember, még ha azonos is az útvonal. Gondolatok, vélemények, szóbeszédek. Ráz a vonat, és útitársam már sok mindent elmondott magáról, tudom, mit csinál, hol dolgozik, mi az úticélja, amikor nekem szegezi a kérdést — és maga hol dolgozik? Csak annyit felelek — a fővárosnál, a városrendezésen. Azt már elhallgatom (helyesebben, nem mondom), hogy a vezetője vagyok. De ebben nincs szándékosság, csak akkor éppen nem tartom fontosnak.

Útitársam arca felderül.

„A városrendezésen? Hát akkor figyeljen ide! Én kinn lakom az M3-asnál, ahol most építik. Hát annyit mondok magának, van ott rumli! Ott kéne egy kis « rendet » csinálni!"

Már nyelvemen van, hogy magyarázzam: „városrendezés" mit is jelent, milyen értelemben szolgáljuk a város rendjét, de meggondolom magam, és bólintok. Hirtelen úgy érzem, igaza van, a magyarázkodás felesleges lenne. Amit ő ért „városrendezés" alatt, az is az én munkám, a „mienk". Azt is csinálni kellene. És ahol a rumlit látta, ott is „rend"-nek kellene lenni. Városrendezés: megteremteni a város rendjét minden értelemben.

□

Augusztus elején egy dunántúli kisvárosban töltöttem néhány napot. Rendszeresen visszalátogatok oda, ha nem is évről évre. Keresem is az alkalmat, hogy ismét lássam. Szeretem az utcáit, a környékét, a hangulatát. Szeretem az embereit. Úgy érzem, kedvesek, mosolygósak — kedvesebbek, mosolygósabbak, mint másutt. Tévednék? Ugyanezt érzem a városka terein is. Gondozott, ápolt parkjaiban sok a virág. A füvet szépen rövidre vágják. Szemetet, hulladékot elvétve sem találni. A dombon álló emlékmű mellett állva messze kalandozik a tekintet. Távolabb kéklő hegyek, a város irányából pedig felkígyóznak a pompázó rózsa ágyások. Virág-virág mindenütt, szép kertek, fasorok.

Néhány nappal később, nyár végét sejtető napsütésben ismét Budapestet járom. Megszokott útvonalamtól kis kitérővel sietek egyik hivatalból a másikba, ügyesbajos városi gondokat fontolgatva magamban, amikor megtorpanok a József nádor téren. A szobor körül muskátliözön. Valószínűtlen élénkséggel virítanak felém a virágszirmok, és jóleső érzéssel töltenek el. Találtam valamit, amit régóta hiányoltam. Virágot a mi városunkban. Sok virágot, élénk színt, ápolt rendben. Sok helyütt lenne jó ugyanezt látni. A parkok kivételes, gondozott ágyásain kívül is a városi tereken, szegélyeken vagy a szobrok körül. Menynyire hiányzik ugyanez a szomszédos téren, a Vörösmarty-szobor kis szigetéről, pedig hely ott is volna.

Virág, sok virág kellene a városba. Ablakok, erkélyek, teraszok és kertek zöldjébe. De zöld is kellene, mert helyenként csak kelletlen elhagyatottság, kopott üresség árulkodik hiányáról.

□

A városi élénkség felüdít és vidámmá tesz. Nemcsak engem — gondolom, minden utcán járó ember így van ezzel. Sokféle élénkségre gondolok. A sétálóutcák tarka sokasága, a pezsgő élet elevensége, a város szívének lüktetése. Ebben a városi környezet a meghatározó. Maga az utca, a járda, az úttest. Egyenes vagy tört vonalával, felületeivel, környező épületeivel, kirakataival és természetesen padjaival, lámpáival, fényeivel. A galambok is idetartoznak, meg a szobor körüli vízcsörgedezés. A parkolóórák is. Még talán a hangok, a zaj is. Mindez a felsorolhatatlan elevenség együtt alkotja a várost. A városrendezés eszközeivel mindezt természetesen és kedvezően elő lehet mozdítani, felfokozni. De lehet olyan feltételeket is teremteni, amelyek nem kedveznek, tompítják az ilyen effektusokat — vagy legalábbis: nem emelik ki őket. Ami mindennek érdekében történt, az új vérkeringést és életet hozott Budapest Belvárosába. Az a kis erjedő és terjedő színtér, amely a Felszabadulás tér és a Kígyó utca vonalán a Váci utca felé nyúlik. Amelynek éppúgy része a Párizsi-udvar újjáélesztett árkádja, mint a Ferenciek temploma előtti tér a kúttal vagy az útfelületek áramlástól mentes zónáiban a padok, vagy a portálok megvillanó üvegjében az autóforgalom színes reflexei. És idetartoznak a teraszok, a napvédő ernyők, az utcai árusok kavalkádja. Csak örülni lehet annak, hogy egy-két év óta berendeződik az utca, hogy újból lettek teraszok, kis asztalokkal, székekkel, emberekkel. Még akkor is ez a véleményem, ha egyik-másik szigorú mércével mérve, vásári formavilágával, komolytalan (ez ebben az esetben talán helyénvaló kifejezés) építészetével nem állja a szigorúbb kritikát. Kisebb baj! Nagyobb baj lenne a steril, már-már barátságtalan üresség, élettelenség, ami néha nagyon is kísértett. Nem tudok haragudni az utcán virágot, gyümölcsöt, főtt kukoricát árusítókra. Persze csak akkor, ha tiszta, rendes körülmények között kínálják portékájukat. A szennyezéshez ne legyen menlevél. De fehérköpenyes árustól szívesen vennék ropogós friss perecet — csak lenne.

□

Szokták mondani, hogy új köntöst kapnak a főútvonalak. Nagy siker volt a Rákóczi út. Csendesebb, némi disszonanciától sem mentes elégedettség kísérte a Mártírok útját — az elfeketedett szentek miatt. Majd pedig hallgatás, sőt, elégedetlenség a Bajcsy-Zsilinszky út sorsa. Szeretném védelmembe venni. Az elmúlt hetek egyik délutánján végigsétáltam a Deák tértől a Marx térig. A Nagymező utca táján a hirtelen jött eső elől egy kapumélyedésbe húzódtam. Az égre fölpillantva a párkányokat néztem, az ablakok keretét, az épületdíszeket. Az eklektikus homlokzatsor eredeti szépségében, eleganciájában „pompázik". Kicsit visszafogott előkelőséggel néznek az utcára a hajdani „palota"-homlokzatok. Mennyi gondosan kidolgozott részlet és nagyvonalúság, formaszépség tárulkozik fel a szándékoltan tompább színekben, a fehérek, drappok és szürkék árnyalataiban! A szerencsére még elég ép és sok helyütt megfiatalított fasor zöld glédában őrködik az utcafalak mellett, és a hajdani antikváriumokra gondol — a soha nem volt túl előkelő, de árnyas utcára, ahol oly sok látni-néznivaló akadt. A földszintek megújulni vágynak, és ennek mintha itt-ott már mutatkoznának a jelei. Talán remélni lehet, hogy a Marx tér elkészültével a megújuló városi áramlás varázsütésére is-

A szerkesztő bizottság elnöke: FARKASINSZKY LAJOS, a Fővárosi Tanács elnökhelyettese. Tagjai: BOSTAI KÁROLYNÉ, a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának titkára: BUZA BARNA szobrászművész; GARAI GÁBOR költő; GÁSPÁR TIBOR Budapest főépítésze; GRANASZTÓI PÁL író, építészmérnök; Dr. HOLDAS SÁNDOR, a Fővárosi Állat- és Növénykert főigazgatója; Dr. HORVÁTH MIKLÓS, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója; PAIZS GÁBOR, az MSZMP Budapesti Bizottsága agitációs és propagandaosztályának vezetője; Dr. SÁGVÁRI ÁGNES, a Fővárosi Levéltár főigazgatója; SZABÓ LÁSZLÓ, a Népszabadság rovatvezetője; SZÁRAZ GYÖRGY író; SZILÁGYI LAJOS építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes; Dr. TRAUTMANN REZSŐ, az Elnöki Tanács tagja.

BUDAPEST
a Főváros Folyóirata

XX. ÉVF. 1. SZÁM
1982. JANUÁR
ÁRA: 18 Ft

A tartalomból

Gáspár Tibor:
A főépítész jegyzetfüzetéből 2

Interjú

Szakolczay Lajos:
A 700 éves Rákospalota mai gondjai 5
Szántó Piroska: A Bowden-zsinór 8
Csenki Imre:
Emlékek, anekdoták a Tanár Úrról 12

Riport

Kertész Péter: „Negatív szolgáltatás" 14
Seregi László: Keserű pirulák 18
Pelle János: Egészségünk védelmében 20
Dobos Ilona:
Újra Budapesten a nagymama teteme! 21
Földes Emília: „. . . három angyalfej és virágkoszorúk . . ." 23
Tandori Dezső:
„Lebontották a házat, hol születtünk" 26
Aczél Kovách Tamás:
Városházi tudósítások 27

Fórum

Ambrus Péter: Pillantás a kocsmába 28
Benyó Bertalan—Miklóssy Endre:
A Munkás körút
és a csepel—budafoki-híd 31
Bertalan Vilmosné:
Az óbudai piactér feltárása 33

Honismeret

Gyáni Gábor:
Az el nem tolt Dreher-palota 36
A főváros
válogatott bibliográfiája XXVII. 38
Zolnay László: Egészen a szűztalajig 2. 39
Oswald György:
A Tisztelt Ház a Sándor utcában 42

Ki látott engem? (Rejtvény) 47

A Budapest postája 48

Csigó László felvételei és reprodukciói a B/III., 1., 3—4., 13., 23., 28—29., 31., 36., 48. oldalon

Fehér István felvételei és reprodukciói a 8—11., 13., 42—43. 48. oldalon.

A címlapon *Csigó László* felvétele. Cikkünk a 18. oldalon

A belső borítón: Porus király fogságba esése, 1850. Domborműrészlet. Budapesti Történeti Múzeum. *Bakos Ágnes* felvétele. Cikkünk a 23. oldalon

A hátsó borítón: A Metropol-szálló. Századfordulós plakát az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményéből. *Csigó László* felvétele

— Ne ízetlenkedj, kérlek, ez nem tréfa. Az aranybicikli tűnt el. Ötszáz napóleon volt beépítve egy biciklivázba

(8. oldal)

Egy-egy főnyomóvezeték eltörése mégiscsak nagyobb ügy, mint az a dilemma, hogy miként lehetne növelni a vécés nénik társadalmi megbecsülését

(14. oldal)

Az első lóverseny alkalmából Pesten tartózkodó előkelőségek egymásnak adták a műhely kilincsét, hogy megcsodálhassák a készülő remekművet

(23. oldal)

Az orvostudomány saját csapdájába esik: olyan társadalmi feladatot vállal fel, ami nemcsak hogy messze meghaladja hatáskörét, de amit még betegségként sem tud leírni megnyugtató módon

(28. oldal)

mét életre kelnek a most még csendes, üres utcarészletek. Kevés olyan szép, ma is ünnepélyes helye akad a városnak, mint az Alkotmány utca és Bajcsy-Zsilinszky út sarka. Az Alkotmány utca talán többet és hívebben őrzött meg eredeti hangulatából, amelyből most — úgy látszik — valamit visszanyerni készül a Kiskörút.

A három megújított útvonal háromféle. A módot, a megoldást, amellyel „új köntöst" kaptak, sem összecserélni, sem egységesíteni nem lehetett. A szín és a forma, a groteszkbe hajló tarkaság (Rákóczi út) jelleg- és hangulatformáló, a harsány és a tompa a hely szerint való. Erről győzött meg Bajcsy-Zsilinszky úti sétám.

Sok rosszat mondtak és írtak már a lakótelepekről. Azokról, amelyeket — talán éppen emiatt — szívesebben emlegetünk „lakónegyed"-ként. (Hátha nem veszik észre, miről van szó!) A sok rossz között sok mindenről szó esett már. Hogy van rossz értelemben vett „lakótelepi tudat": közöny, elszigeteltség stb. Hallottam (olvastam), hogy a lakótelepek a szocialista tudatformálódásnak is gátjai, és hogy az ott felnövő emberek — mai emberpalánták — nem lesznek olyanok, amilyeneknek lenniük kelléne.

Nem ezekről akarok itt szólni, ezekhez képest csupán egy marginális kérdésről, amely azonban a vádak között szintén vastag betűkkel szokott szerepelni. Hogy milyenek is a lakótelepek. A látványról. „Betondzsungel . . . Betonerdő . . . Betontojások . . ." Bár ebben a folyóiratban is leírtam (Mire kötelez a panel? 1980/8.), hogy a beton is építőanyag — nem is olyan utolsó, mégsem e pejoratív szóképekhez fűzöm mondanivalómat. Nem is a „szép"-ről szólnék, mert hát az valamilyen ünnepnapi dolog. Elég, ha az emberi szemnek kellemes látványról esik szó, amelyben sok mindennek része van. Nem tagadom, még az őszi napsütésnek is.

Kispest kedvenc vesszőparipája az ellenpéldák felsorolóinak. A Vörös Hadsereg útján végighaladva kevés örömben van részünk. Az új városrész valahogy nem bontakozik ki „úgy", hogy a figyelem kicsi piros lámpái örömteli érzéssel gyúlnának ki. Igaz, még kész sincs, az építés sok kellemetlensége összetorlódik az út mellett.

Vissza, a város belseje felé tartok az Ady Endre úton. Balról a Wekerle-telep „védett" épületei, jobbról a lakótelep. De milyen más! A hosszú, párhuzamos tömböket ötszintes, alacsonyabb házak fogják le, a barátságos méretű épületek erkélyeinek üvegjei prizmatikus lezárással, ismétlődő sávban tagolják a felületeket. Az épületek párhuzamos vonulatai megtörnek a távolban (valahol a Vörös Hadsereg útjánál), váltakoznak a gyermekintézmények halmazai,

A rózsakerti lakótelep a XXII. kerületben

feltűnnek a középmagas pontházcsoportok. A délutáni nap éles árnyékot vet, a színek csillognak, még a zöld is virít. A Wekerle-telep és a lakótelep az Ady Endre út pántjával észrevétlen egybe kapcsolódik. Felfigyelek, elismerően morgok — ez kitűnően sikerült! Utca, teresedés és rend, mind egyszerre van jelen, és mindez átgondolt együttesben. És eszembe jut: a jót is észre kell venni.

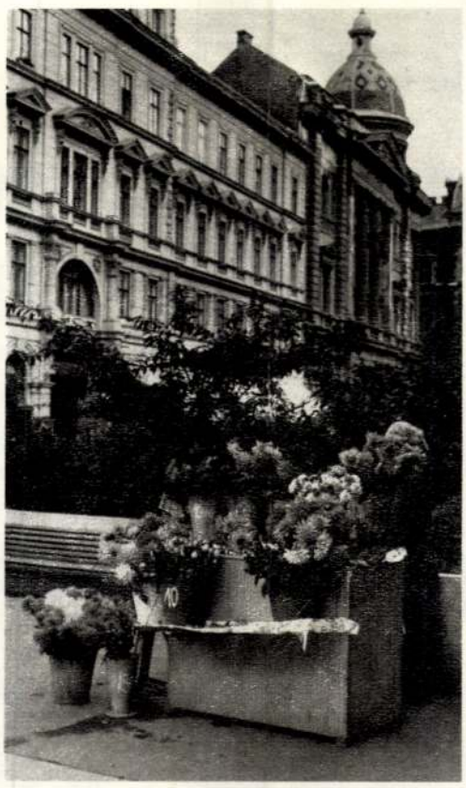

A másikról — a Pozsonyi úti lakótelepről — viszonylag kevés szó esett. Kicsit túlhallgatták, tudomásul vették. Az egyik baráti ország fővárosának idelátogató vezetője mondta nekem, amikor körbevezettem, hogy méltán büszkélkedhetünk vele, mert véleménye szerint (sokfelé járt) minden összehasonlításban előkelő, talán első helyezést érne el. Sokan nem vették észre, hogy „bütük" helyett homlokzatok néznek ránk a végfalakon is, hogy megoldása a legsikerültebb „lábraállítás" mind formailag, mind szerkezetileg, hogy az épületek nemcsak tömbök, de sarokkal átforduló szegletekből álló, tereket lehatároló, organikus alakzatok. És a kialakuló terek arányosak, kellemesek. Persze az is igaz, hogy a Duna menti két utca közötti sáv a város talán

utolsó, páratlan adottságú partszakasza. Újlipótváros. Új — Újlipótváros.

□

A nagykanizsai vonat még el sem hagyja Budapestet, amikor a tavaszi rózsakiállítások ismert parkja mögött, a park felett húzódó dombot koronázó fekete fenyők egy csoportja után vidám színű épületcsoport tűnik szembe. Lakótelep, de nem a legnagyobbak közül: Rózsakert. A szép nevű, szép fekvésű terület a legsikerültebb budapesti kislakótelepet rejti. Kétezer lakása úgy helyezkedik el, ahogy két tenyér karéja kulcsolódik, összefogva a köztes parkot, a zöldet és levegőt. A megkerülő útról kellemes betekintés nyílik a változatos látványok sorára, szinte tapintja az ember a teret, a levegősséget. Magába szívja, érzi, érzékeli: ez más mint a többi. Emberibb, szebb, jobb és otthonosabb. A látvány nemcsak az építészeti megoldást, az építést is dicséri. A panelokat Győrből hozták. Egy törékenynek látszó asszonyka, Ürmössy Teréz „álmodta meg". Szép, hogy nem maradt álom.

□

Kelenföldön kezdődött a loggiaháború. Tízéves története most azzal zárul, hogy Óbudán megengedtük, és általában (esete válogatja) sem zártuk ki a loggiák beüvegezésének lehetőségét. Persze, annak rendje és módja szerint, mivel ilyesmihez engedélyt kell kérni. Most már azonban meg is lehet kapni az építési engedélyt. Óbudán és Kelenföldön bizonyos tipizált megoldások alkalmazásával, másutt pedig megfelelő tervek készítésével. Nem egyszerű dologról van szó.

A loggia természeténél fogva arra való, amire kitalálták. Ez a kétoldalról védett „beugró" az ajtó-ablak előtt a lakószoba szabadba nyíló meghosszabbítása, amely védett, pihenésre, kiülésre alkalmas hely, s a szabadtér illúzióját adja, mégha sokszintes épület sokadik emeletén van is. És természetesen „díszíti", motiválja, tagolja a homlokzatot, mint építészeti elem ritmikus, változatos ismétlődéssel az architektonikus megoldás egyik nemes eszköze.

Mindebből tehát az a lényeg, hogy a loggia funkcionális (használati) és egyszersmind építészeti (architektonikus) elem. Persze mindehhez bizonyos feltételek szükségesek. Például, hogy a loggia valóban a lakás szabadlevegős kiegészítő területe legyen, ahhoz megfelelő méretek kellenek! Sajnos, azokon a helyeken, ahol a beüvegezés igénye elemi erővel tört föl, ott mind a lakóhelyiségek, mind pedig a loggia területe olyannyira az alsó határon mozog, hogy sem az egyik, sem a másik nem képes megfelelni a térigénynek. Ebből következett, hogy a két tér — ahol összekapcsolták —, kényszerházasságra lépett egymással. És együtt kétségtelenül többet adtak.

Helyénvaló lett volna kitartani a látszat mellett? A loggia maradjon az, ami — a használat, a célszerűség vastörvényétől függetlenül, nyújtsa végül is az architektonikus illúziót: minden megvan, ha kicsiben is? A hosszú, sokemeletes házak klaviatúráján itt-ott elhelyezett fekete-billentyűk pedig maradtak volna erőszakoltan is a szerény skála kényszerű tartozékai.

Meggondoltuk, és az ésszerűség alapján döntöttünk. Igaz, több százan — akik beüvegezték — megelőztek bennünket. Mentségükre legyen mondva — ebben nem gátolta őket a szakmai vakság, mint bennünket.

Nyílt kérdés: vajon a végtelen homlokzatfelületek veszítenek-e esztétikai értékükből, ha azokat a loggiák új üvegszemei vibrálóvá teszik?

Másik kérdés: a loggiabélések színeinek a választékostól eltérő tarkaságában mi a nagyobb baj — a városképi sérelem vagy az öntevékeny lakásdíszítők, lakáscsinosítók igénytelensége — ha úgy tetszik, érzéketlensége — valamilyen összhang irányában? Vagy az öntevékenységért, az abban rejlő önkifejezésért átmenetileg áldozatot is kell hozni? Hogy ízlés és öntevékenység harmóniája végül is majd természetesen kifejlődhessen?

□

A város építészének lenni: nehéz sors. Legnehezebb a saját véleményemmel, sőt, a szilárd meggyőződésemmel is megküzdeni néha. Mindennapos küzdelem. Aki csak magára hallgat, magára marad. Megfigyelni, megtudakolni (mégpedig idejében!), hogy szakma, a városi polgár, a várospolitikus miként vélekedik valamiről. És ezt összhangba hozni mindazzal, amit az ember tud (tudni vél), amire felesküdött: a szakmájával. De hát ez nem mindig sikerül. És nem sikerülhet azért sem, mert a szakmai meggyőződésnek van valamilyen belső kényszere. Van vétójoga.

Ház épül a Gellérthegy oldalában. Olyan telken, ahol korábban is ház állott. Lebontották, és most újat emelnek. Mást is, nagyobbat is — ez kétségtelen. De jobbat is. Építészibbet is, odavalóbbat is. Ez is kétségtelen.

Valakik a Hegedüs-villát féltik. Azt olvastam: eltakarják a Hegedüs-villát. Hát nem takarják — ha akarnák sem takarhatnák —, mivelhogy a Hegedüs-villa oly derekas méretűre sikerült, hogy ház legyen a talpán, amelyik azzal konkurrál. Persze konkurrenciáról nincs szó. Ma már nem úgy nézi az ember a tornyos, várkastélyszerű építményt, mint az építészeti giccs látványos helyre kerekedett példáját, a prepotens nagypolgáriság kivagyiságának rekvizitumát — hanem úgy, ahogy megszoktuk, ahogy az Erzsébet-hídról látjuk. Talán már meg is bocsátjuk talmiságát. Feledteti a tégla szép színe, némileg takarják a megnőtt lombok. De hát, hogy „ezt" féltik az újtól: ez meglep. Ebből városképi vitát kerekíteni — a szokásos beadványgyártással, a burkolt (valamit sejtető) vádaskodásokkal — ez már egyenesen rosszízű. Pedig ilyesmik történnek a Gellérthegy örvén, ahol az én szememben nem formálódik egyéb, mint egy jó értelemben vett „mai" bátor és szép épület. Azzal a szemlélettel épül, amelyben nem a Hegedüs-villa előtti alázatos meghunyászkodás dominál, hanem minden adottság figyelembevétele. Ebben a kérdésben „ez" a város főépítészének a véleménye. Levetkezve már-már kínos mértéktartását, íme, határozottan védelmébe veszi az új épületet: alaptalanok az ellene fölhozott érvek.

Csigó László felvételei

Gál-díjas építész

-Ne most az épület,városképi szerepéről nem esett még szó,pedig azt hiszem,hogy ebben a kis barokk városban ez sem elhanyagolható szempont? Gáspár Tibornak mi erről a véleménye?

-Hát közvetve esett erről is valami szó,mert azt hallottuk,hogy talán most az épület szoketlan,de ha majd ezen a környéken 6-8-10 emeletes,magasabb épületek épülnek,akkor majd ez jobban illeszkedik be a saját környezetébe.Megmondom őszintén engem a 6-8-10 emeletes épületeknek a valószínüsége,néni aggodalommal tölt el,és én kevéssé hiszem,azt hogy a 6-8-10 emeletes épületekkel kellene ezen helyen majd rendet teremteni, én ugy gondlom hogy ennek az épületnek, önmagában kellett volna,ezen a helyen ahhoz a jellegzetes környezethez igazodni,ami Győr is éppugy mint nagyon sok magyar kisváros képvisel.A tetők és a tornyok, egy sajátos látványt nyujtanak és ebben a látványban ennek az épületnek nem ezzel a furcsa sárkányszerü tömeggel kellett volna hivalkodóan felhivni magára a figyelmet. Megitélésem szerint akkal több alázat kell,alázat egy épület tömegének a megformálásánál,ahhoz az adottsághoz, amit a magyar kisváros jelent és,amit nem kell feltétlenül mindenfajta eszközzel elpusztitani éskiirtani.Néhány évvel ezelőtt valamennyien harcoltunk a toronyházakra és azt mondtuk,hogy a toronyházak azok nem valók ezekbe a kisvárosokba,toronyházakat most az utóbbi időben valóban nem is csinálunk,de ennek ellenére még igen sok eszközünk van,amivel érthetunk a városainknak.Megitélésem szerint védenünk kell a magyar városok sziluettjét és ovakodni kell azt robbantani ovakodni kell attól,hogy olyan konkurenciát csináljunk épület tömegekkel,amik aztán később helyrehozhatatlanok és a motivumokat kell tallózni ahhoz,hogy valamifajta

1949. VI. 27. Televízió, 22.25 /Mhé/.
Unokáink is látni fogják

egyensuly alakuljon ki,

-Ne haragudjon hogy közbevágok,de a Magyar Építőművész Szövetség vajon nem tudott volna-e közbeavatkozni, illetve milyen lehetőségek vannak,hogy a véleményük érvényre jusson?

-Hát ha megkérdeznek bennünket,hogy mi a véleményünk, akkor rendszerint elmondjuk,és hát többé kevésbé most is mondtuk a véleményünket,ahogy ez az épület elkészült, hangosabban is meg halkabban is,de azt hiszem nem ez az eredményes dolog,hogyha a véleményünket a kész dolgokra mondjuk,mert a kor már nagyon nehezen lehet azon amire a véleményünk vonatkozik segiteni,vagy javiteni. Mi nagyon szivesen közbe is szólnánk kellő időben,és hát az a véleményünk,hogy ezért ez a nem nagy társadalmi szövetség mégiscsak képvisel olyan tekintélyt,és tudást, ami egy megfelelő fázisban, a tervezési folyamat, a megvalósitási folyamat,megfelelő fázisában megkérdezzék a véleményét,és ha ez nem is zár ki eze a közbenső véleményt mondás mindenfajta tévedést,ezért nagy valószinüséggel, a mü optimumát engedné érvényre juttatni.Szóval mi ajánljuk a segitségünket minden hasonló esetben.

-Nem mindig veszik igénybe?

-Hát pillanatnyilag talán nem eléggé.

-Ne most én ugy gondolom,hogy egy ilyen jelentős középület,nem épitenek ilyen jelentős középületeket nagy számmal Magyarországon,vajon nem érné-e meg,hogy egy országos tervpályázaton döljön el végül is ki kapja meg a megbizást?

-Ez a másik dolog amit mi mindig mondunk.Hogy mondjuk ez nem mindennapos feladat.Szinházat még nálnuk sokkal gazdagabb országok sem hoznak létre minden kisvárosban és és ahogy Finta Józska mondta,Magyarországon nem is csináltak ilyen nagy szinházat az utóbbi időben,de vonatkozik ez minden jelentős középületünkre is.A kiválasztás az egy döntő fontosságu dolog,és a legjobb kiválasztási módszer a tervpályázati.Minden alkalmat megragadtunk eddig,és mindig azt kértük,hogy ilyen esetekben ne sajnálják a közbevetett időt,az országos tervpályázat kiirására,ne sajnálják azt,hogy a legjobb kollektiva tervpályázat utján nyerhessen kiválasztást. Egy jó kollektiva az mindenképpen ezért, erős garancia arra,mind városképi,mind épitészeti szempontból maga a megoldás végül is nem,vagy alig hogy maga után kivánni valóket.

-Nagyon szépen köszönöm a beszélgetést.

1021

1980.II.26. TV. 22.lo /Z.
Unokáink is látni fogják

- Gáspár Tibor a Fővárosi Tanács Városrendezési és Építészeti Főosztályának helyettes vezetője. Ön szerint a budai Vár negyed, a budai Vár értékének megfelelő bánásmódban részesül-e?
- A budai Vár negyed a főváros egyetlen müemlékileg védett területe. Tulajdonképpen nemcsak Budapestnek értéke, hanem értéke az egész országnak, és ennek történelmi okai vannak. Igazság az, hogy a fővárosnak a háború alatt legjobban megsérült és elpusztult területe volt. En érzésem szerint az elmúlt években, sőt évtizedekben igen sok erőfeszités koncentrálódott arra,hogy a Vár negyed méltóképpen kerüljön helyreállitásra, ezen a téren az egész rekonstrukciós folyamatot értem, tehát a polgárváros helyreállitásának módját, ahogy a régi épületsorok kiegészültek az új és korszerü foghij épületekkel, és azt hiszem,hogy az a mód, ahogy ez történt, az méltán érdemelte ki a hazai közönségnek az elismerését, de a nemzetközi elismerést is. A-mellett úgy gondolom, hogy a palota együttesnek az eddig megvalósult része szintén méltóképpen egésziti ki az egész váregyüttest.
- A budai Várhegy, a palota és a lakónegyed történelmünk egyedülálló krónikása. Mindannyian magunkénak érezzük és büszkék is vagyunk rá. De vajon mennyit tudunk róla? Gondjairól, további sorsáról. Mai müsorunkban megkiséreljük közelebbről szemügyre venni és egy kicsit bepillantani a kulisszák mögé. Talán kevesen tudják, hogy a budai Várhegy a várfalak által határolt terület két önálló részt képez. A budavári palota-együttes határa észak felé a Disz térig terjed. A volt királyi pdota épületétől északra helyezkedik el a Szent György tér. Jobb oldalán áll, a Dunára néz a Sándor palota ma még romos épület tömege. A Sándor palota mellett áll a már helyreállitott Vár Szinház és Karmelita kolostor épülettömbje. A Szent György teret és a Disz teret a Honvédelmi Minisztérium ugyancsak romos területe köti össze. A szép arányú Disz tér átvezet bennünket a vár lakónegyedében, melynek határa északon a Bécsikapu tér, a Levéltár épülettömege. A terület az I.kerületi Tanácshoz tartozik. De mint a főváros egyetlen müemlékileg védett területe, a Fővárosi Tanácshoz. A budavári palotaegyüttes gazdája egyébként a Kulturális Minisztérium. Ezek után engedjék meg, hogy bemutassam studiónk mai vendégeit, Szanyi József épitészt, a Kommunális Beruházó Vállalat igazgatóját. A Kommunális Beruházó Vállalat a palotaegyüttes épitésének beruházója, és a már átadott épületek üzemeltetője, fenntartója. Hinter Béla /fon/ kétszeres Ybl-dijas épitész, a Hilton Szálló tervezője. És Dragonics Tamás,Ybl-dijas épitész, az 5o-es években meginduló vári helyreállitások egyik vezető tervezője volt, ma is a várban lakik, s a várnegyed szinte minden épületét nagyon jól ismeri. Ezek után kezdjük el téli sétánkat a budavári palotaegyüttes területén. Az épitészeti helyreállitásokkal párhuzamosan a terület régészeti feltárása évtizedek óta folyik.

- Éppen hat évvel ezelőtt az ország izgatottan figyelte,hogy vajon hány gótikus lelet kerül elő a föld mélyéről. Vajon azóta, az eltelt hat esztendőben nyilván nagyon sok lelkes támogatója akadt az ásatások folytatásának, és pénz is akadt a befejezésére. Nem?
- Hát a befejezéstől talán még mindig nagyon távol vagyunk.
- Milyen ütemben tudták itt az ásatásokat végezni?
- Hát az már egy nehezebb kérdés. Az anyagiaktól függően, ezek elég redukált létszámmal véghezvitt munkák voltak.
- Hány emberrel dolgoztak az elmúlt években?
- Ez a létszám maximálisan elérte a 1o embert, és nyilván volt idő, amikor két emberrel turkáltunk.
- És vajon ilyen ütemben mikor fejeződhet be a budavári palotaterületének teljes feltárása.
- Hát erre nagyon nehéz volna felelni, pillanatnyilag én csak azt tudom mondani, ami az én szükebb, és az életkoromhoz képest is belátható időmből véghezvihető munka, gyakorlatilag hát ennek az úttengelynek, amit hát most már birtokunkba vettünk, ennek a feltárása.Ebbe beleeshet még az a szerencsés véletlen is,hogy találunk további ilyen plasztikai emlékeket, hát ezt előrelátható an egy-két év alatt, a jelenleg,hát rendelkezésre álló,vagy kilátásba helyezett hát anyagi fedezet mellett meg tudom oldani. Továbbiakban hát beláthatatlan, hogy miket kell még csinálni,mert az egész Szent György térig, a szent Zsigmond,ez a gótikus XV. századi templom, ennek a feltárása, hát ez azt hiszem, nem rám, hanem már egy jövendő nemzedékre vár.
- A budavári palotaegyüttesben a már átadott múzeumokat, a Vár Szinházat, és az épités alatt álló Széchenyi könyvtárat kivéve a Szent György tértől a Disz térig terjedő terület beépitésére sok-féle alternativa volt az elmúlt években. Van-e ma jóváhagyott elfogadott terv a palotaegyüttesnek erre a részére is?
- Van. A mindenkori beavatkozás e területre valamilyen jóváhagyott elképzelés alapján történik. Ahogy most dolgozunk,az a következő programot próbálja megvalósitani. A Krisztinavárosi várfalra az eredeti állapotnak megfelelően, kisléptékü, zömmel középület funkció épületeket irányoztunk elő, ezek sorába kap majd helyet az egész palotaegyüttes funkcióját ellátó szervezet is. A Szent György tér másik oldalán, a mögöttünk álló Sándor palota végre úgy tünik,megtalálja rendeltetését, az épület a magyar klasszicizmusnak az egyik legjelesebb darabja, igy célszerünek látszott,hogyha ezt a jellegét felhasználva a magyar klasszicizmus múzeumaként hasznositjuk. Ez által úgy gondolom, egy kicsit épitészeti múzeum is lesz. Az előttünk lévő nagyon csúnya romépület helyére egy koncert palotát tervezünk, és ugy gondolom, hogy ez a koncert palota a két tér, a Szent György tér és a Disz tér csuklópontjában egyaránt betölti az elválasztó és az összekötő szerepet is. Ezekkel az épületekkel ez az utolsó ütem, ami még hátra van, kikerekiti, kiegésziti a Vár épitészeti arculatát.
- Szerencsésnek tartja-e, hogy egy ilyen nagy közönségforgalmú épületet tervezzenek ide a Vár területére?

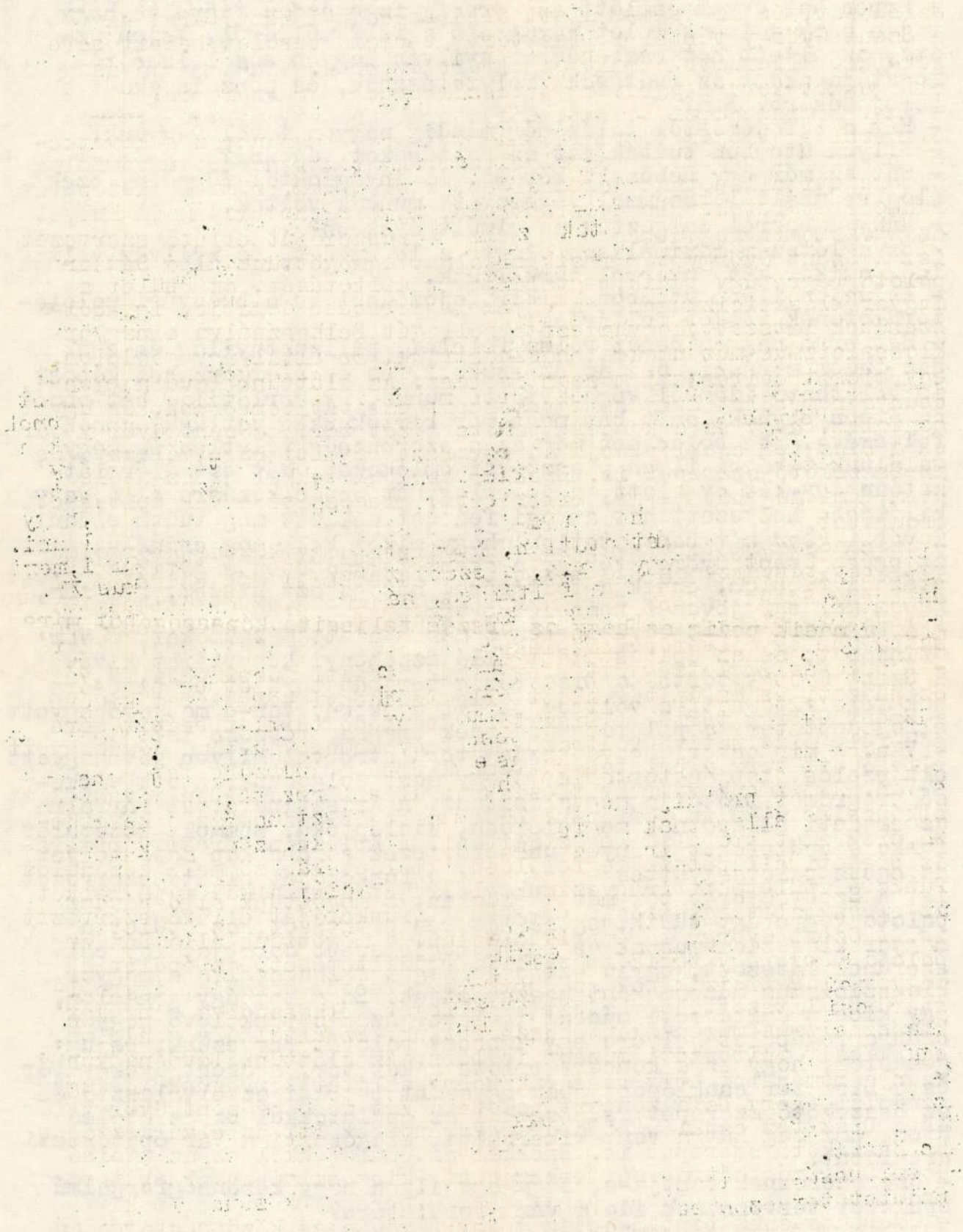

- A mai tervezési metodika nem annyira érzések, mint vizsgálatok alapján dönt ilyen kérdésekben. Forgalomszámlálás, statisztikai vizsgálatok mind azt mutatják, hogy nem jelent különösebb problémát. Egyébiránt azt az ostromot, amit a vári lakónegyed a tömegek szempontjából kiállt, fel lehet fogni próbaüzemnek is. Nincs semmi aggodalmam a-felől,hogy ide egy ilyen nagy lélekszámot jelentő középület kerüljön.
- A budavári palotaegyüttes és a vári lakónegyed két mereven elválasztott egységként épült az elmúlt 3o év során. Vajon szerencsésnek tartja-e ezt a merev Disz téri elhatárolást a várfalakon belüli területnél?
-Semmiképpen nem tartom szerencsésnek, de nem is ez a végállapot. Ez az épitésből adódó jelenlegi helyzet bizonyos szempontból kényszer,és ahogy az épités előrehalad, ez a kényszer megszünik, és az a karakter rajzolódik majd ki, valószinü az kerül megvalósitásra, hogy a Szent György tér, a vári lakónegyed nyilvános területe, része, közterület, gyalogosan, járművel járhatóan megközelithető, mig a palotaegyüttes egy nagy múzeumegyüttesként külön egységet képvisel.
- Vajon az emlitett koncertterem a Sándor palotából átalakitott Épitészeti Muzeum mikor valósul meg?
- Itt ketté kell választani a gondolatainkat. Egyik a hitem,és az, amit szivem szerint szeretnék, és a másik az,hogy mire vagyunk képesek. Hitem szerint azonnal kellene csinálni, készen is állunk rá, a másik pedig az,hogy az ország teljesitő képességéből mire futja. Ez a hatodik ötéves tervnek lesz a döntési köre. Akkor fog kiderülni,hogy mikor fogunk hozzáfogni, és mikorra készülhet el.
- Vajon ezekből a nagyszabású elképzelésekből az elkövetkezendő időkben mi valósul meg a várpalota területén?
- Azt lehetne mondani,hogy vannak közelebbi és távolabbi célok, amit szeretnénk megvalósitani. A közelebbi céljaink az,hogy a megkezdett épületeket minél előbb befejezzük, és bizonyos mértékig az egész együttesnek az arculatát városképi szempontból rendbe tegyük.
- Itt a Széchenyi könyvtárra gondol elsősorban.
- Részben a Széchenyi könyvtárra, részben pedig a Sándor palotára gondolok. Az egész palotaegyüttesre most készült az ÁTV előterjesztés, ez döntésre vár, ebből nem is kivánok elmondani, de ezt a két objektumot mindenképpen szeretném kiemelni olyan formában,hogy a Széchenyi,vagy a Nemzeti Könyvtár befejezése talán néhány év, 2-3 éven belül biztosan megtörténik, a hitel rendelkezésére áll, csupán a kapacitás ütemeit kell ehhez kis mértékben fölgyorsitani.Erről annyit lehetne elmondani, hogy ha a Széchenyi könyvtár tulajdonképpen nemcsak az országunk,hanem Európának is az egyik legkorszerübb könyvtára lesz.
- Bocsásson meg, de én csak azt akartam megkérdezni, hogy amit amik már eddig elkészültek, tehát a Nemzeti Galéria, a Budapesti Történeti Muzeum és a Munkásmozgalmi múzeum, ez mekkora légköbméter,vagy hány négyzetméter,amit az elmúlt 3o évben helyreál-

litottunk, és átadtunk a nagyközönségnek?
- Ez összesen egy 675 ezer légköbmétert tesz ki,
- S mennyi a Hilton, csak összehasonlitásként?
- 12o ezer köbméter. Tehát a Hiltonnál körülbelül hatszoros nagyságrendről van szó.
- Na most itt a palota területén még az is nagyon sokakat érdekel, és a müsor készitése során többen is kérdezték,tőlem, hogy ez az egy időben nagyon sokat emlegetett sikló, amely a vár közlekedését hivatott megoldani, vajon mikor készül el? Tervezik-e?
- Távolabbi,cél lenne a visszaépitése, sikló gondolatával régóta foglalkoznak az illetékesek, de azt hiszem, hogy azt a funkciót,amit be kellene tölteni, már nem képes. Tervezők régóta dédelgetett álma, hogy amikor teljes egészében befejeződik, akkor ezeket a távolabbi feladatokat is meg kellene oldani,ilyen például a közlekedési kérdés, sikló helyére mindenképpen egy korszerü mozgólépcsőt kivánnak betervezni.
- Na most itt felmerült, a Középület Tervező Vállalat igazgatója Mányoki László elmondta,hogy a volt Honvédelmi Minisztérium helyére egy nagy koncert termet terveznek. Ez a vágy,ez az elképzelés. A háború után a legnagyobb középületet a Várban Pintér Béla tervezte. S meglehetősen sok kritikát, majd később sok dicséretet kapott az épületért. Vajon a várnegyed, a vár területe elvisel-e még egy ilyen nagy középületet?
- Megengedi,hogy mielőtt erre a kérdésre válaszoljak, visszatérjek a várpalota komplexumára? Ugyanis,amikor rátekintünk a vár panorámájára, vagy ott járunk éppen bent, mindig egy hatalmas müemlék együttest tekintünk a Vár cimszó alatt. Holott most hallottunk, hogy ez egy óriási közintézmény, egy hatalmas közintézmény komplexum,tehát, megmerném kockáztatni,hogy a jelenleg épülő középületek között ez a legnagyobb. Na már most mindig úgy tekintünk erre a várpalotára ismétlem, mint egy müemléki egységre, holott a müemléki egységen túl ennek a napi funkciója teljesen megváltozott. A királyi várból egy hatalmas közintézmény, múzeumokkal, képtárakkal, és a Széczenyi könyvtár hatalmas épület kubaturájával, egy a régi, mondjuk lo-es 2o-as nagyságrenddel szemben egy napi lo ezres személyforgalmat fog majd jelenteni, amikor az egész együttes müködésbe lép. Szeretném azt az aspektusát fölvetni a várpalota problémájának, amely a közlekedéssel és egyátalán az infrastrukturájával jelent. Ugyanis a várpalota megközelitése, a parkolóhelyek, a szolgáltatási és ellátási létesitmények tekintetében ez előbb, vagy utóbb mint egy teher jelentkezni fog, és ugyan Mányoki László helyesen mondja, hogy a várpalota tulajdonképpen, a várpalota funkciója és terhelése a várnegyed eddigi gyakorlata szerint el fogja látni majd mindazzal, amire szüksége van,mégis az az érzésem, hogy ezzel nem foglalkozunk eleget.
- Na de az is lehetséges, hogy ezt talán nem lehet megoldani a várpalota területén, a budavári palotaegyüttes területén,hanem ehhez a nagyobb környezetét kellene igénybevenni.Tehát az egész

várat egy picit talán együtt kellene kezelni,hiszen ez egy nagyon kicsi terület. A várfalakon belül levő terület önmagában nagyon kicsi.
- Én úgy vagyok ezzel, hogy mi épitészek mi úgy szeretjük megfogalmazni a gondolatainkat, hogy olyan tömbök legyenek, és meglegyen a statikájuk. Pedig azt hiszem,hogy szóban többet lehet a gondolati kiegészitésre bizni, mint ami anyagainkban, és most itt egy kicsit ez ellen a fogalmazások ellen lázadni szeretnék, Nem ilyen logikusan szeretném fölépiteni, hanem egy kicsit érzelmileg. Hogy mi is ez a vár tulajdonképpen a közönségnek, bevezetőben azt mondta, hogy többet akarunk tudni róla. Vajon mi, akik annyit foglalkoztunk a várral, akik ott élünk hosszú évtizedek óta, mennyit tudunk erről a várról, és csak a feladatokat látjuk-e,vagy pedig ennek az egész történésnek a folyamatát,ahogy ez kialakult. És megvallom őszintén,hogy most,amikor először beszélgetünk erről a témáról, hogy most merült föl magamban is az, hogy miről is van itt szó.
- Tulajdonképpen a budai vár
- Igen,és hogy hogy,és ki és mért nyúlt hozzá, és ebből próbáljunk valamilyen tapasztalatot leszürni a magunk számára. Mert amikor én poétikusan fiatalon, 49-ben odakerültem, akkor egy csomó romos házat láttam, mondtam van 3o-4o évem erre, hát ezt lo év alatt megesszük, és aztán minden nagyon rendben lesz. Hát most látjuk, hogy a feladatok talán még többek,mint a kezdetben. De mi is ez? Hát legelőször is volt ugy-e egy igazgatási centrum, a királyi székhely, stb. Utána jött a török, akkor nem volt semmi. Utána nem folytatódott igy ez a dolog, hanem egy barok kisváros lett.Ami már nem volt igazgatási centrum.És akkor visszakerült a főváros megint Budapestre. És ez a főváros megint igazgatási centrum lett. És ezen belül viszont egy kis barok kisváros volt, Sosem gondoltam azt,hogy valamikor meg fogom érteni a Sziáto /fon/ miniszterünknek, aki az első épitési miniszter volt,akinek a keze alatt itt dolgoztam,azt a gondolatát, hogy azt a barok kisvárost be kell egy dózerral innen tisztitani tulajdonképpen, hát természetesen ma sem értenék egyet, de most már megértem a gondolatát, minthogy a XIX.századnak nem az volt talán a fő oka,hogy itt eldöntsön, és épitsen újakat, itt most főleg a lakóépületekre gondolok, hogy telekspekuláció, ez nem egy terület,amire spekulálni lehet, hanem az országnak a fővárosának az akkori időkhöz méltó, modern köntöst akartak adni, akkor még nem értékelték annyira ezeket a müemlékeket,ezeket a hangulati elemeket,mint most tesszük, akik meghagyjuk őket. De tulajdonképpen,amit Pintér Béla csinált a Hiltonnál, az is azt jelenti, hogy ez a barok kisváros egy Magyarország igazgatási centruma rangján emelt épületet kapott. Tehát a XIX.század végét is meg lehet érteni,és hogyha igy gondolkozunk, akkor juthatunk el tulajdonképpen ahhoz, amit nekünk kellene csinálni, és még egyet. Én mint emlitettem, azt hittem, hogy egy feladat,amit megeszünk, és ma már látom, hogy ez nem egy ilyen feladat,hanem mi tulajdonképpen csak utasok vagyunk, a vár az van, és a generációk egymás mellett mennek el,és a vonatablak-

ból kinyúlunk, és valamit ide-oda a helyére teszünk.
- Hát amit Dragonics Tamás mondott, ez a gondolat már áthatott bennünket a vár lakónegyedében, úgy hogy javaslom,hogy téli sétánkat folytassuk a várnegyedben.
-Ritka pillanatokban jártuk a vári lakónegyed utcáit. Téli álmát alussza a várnegyed. Behavazott utcái nyugodtak, csendesek. Ez a békés kisváros képe él bennünk, ha a budai polgárvárosra gondolunk. Ez a hangulat illik igazán a keskenyvált barok házakhoz, a kedves vári utcácskákhoz. A második világháborúú után féltő gond nyilvánult meg e rommá lett város helyreállitásában. S a történeti város megvédésén. A történeti hitelesség megőrzésén túl a tervezőket az a szándék vezette, hogy múzeumváros helyett igazi, élő városrész alakuljon ki a müemléki környezetben. Ez a csend és nyugalom azonban mindössze néhány hónap a várnegyed életében. Tavasztól késő őszig turisták ezrei járják a vári utcákat. Annyi idegen fordul meg itt egy szezonban, mintha országunk apraja nagyja évente egyszer idezarándokolna. Hogyan türik a turisták ostromát a várban lakók?
- Az az érzésem, hogy a vár eljutott a teljesitőképessége csúcsára. Megértem,hogy a Várhegy,vári lakónegyed az országnak egy olyan gyöngyszeme, ékszere, amelyet a turistáknak be szeretnénk mutatni. De nem mindegy,hogy ezt hogyan tesszük. Ilyen körülmények között közel a veszélye annak, hogy forditott hatást érünk el, s elborzasztjuk az idelátogató idegeneket, azokkal a körülményekkel, amelyek itt uralkodnak.
- És mit lehet tenni ellene?
- Valamilyen szétházással kellene ideterelni a turistákat. A magyar utazási irodák bizonyára beszélőviszonyban vannak egymással, és meg tudnának állapodni, hogy ne egyszerre zúditsák ide a tömegeiket, ez volna az egyik megoldás. A másik pedig, egy csomó dolgot épiteni kellene, létesiteni kellene, ami vele-járója, infrastrukturája az ilyen nagy volumenü idegen forgalomnak.

- Hát én nem tudom, hogy Baráth Etele pontosan mire gondol, talán nem vendéglőkre gondolt, mert az tényleg zavarná mondjuk az első emeleten lakók nyugalmát, nem, de esetleg kis műhelyeket, iparművészek műhelyeit, vagy kis üzleteket talán hellyel-közzel talán lehetne kialakitani
- Hellyel-közzel, de nem, ezekre nem általában nem az épületek

földszintjei,vagy nem minden földszint alkalmas, vagy lehetséges, hanem éppen a várnegyednek az idegenforgalmát nem csakis időben lehetne elhúzni, mint ahogy erre Mányoki László célzást tett, hanem térben is, és erre az utcákon kivül, amit ma használnak általában, ott van egy csomó belső tér, egy csomó belső udvar, a Vár legszebb részei, amit nagyjából senki sem ismer, és ezeket lehetne úgy összekapcsolni, hogy itt aztán kis kereskedelmi létesitmények, vagy pedig olyan iparosok, akik kihalófélben vannak, itt fönt tarthatnák az iparukat, ez mind viszont az élethez tartozik. Aminek ez egy megfelelő környezete.
- Ha szabadna,és itt nem haragusztok,hogy bekapcsolódok ebbe a gondolatmenetbe, ugy-e arról van szó,hogy a várpalota,és a Vár hegyet, ahogy a kezdetben elhangzott,mint hogyha két önálló egységet képviselne, és miután a funkciók alapvetően megváltoztak a várpaolotában, kulturális funkciót kapott, és ugyanilyen értelemben a várnegyed is, a Magyar Tudományos Akadémia sok intézményének az odatelepitésével szintén egy kulturális tevékenység szinhelye, valahogy óhatatlanul fölmerül az emberben az a lehetőség,az a tartalmi lehetőség, hogy a kettőt próbáljuk egymáshoz közeliteni. És nem vitás,hogy ennek a két egységnek a csomópontja éppen a Disz tér és a Szent György tér között van.
- Azt szeretném elmondani, hogy talán ezt a feladatot nem ismerjük teljesen, ezt a vár rekonstrukciót sem teljes méretében, mert ez sokkal nagyobb szabású, mint ahogy mi most erről beszélünk. Összepróbáltuk hasonlitani más városokkal, Ha a súlyát nézzük,de ehhez azt is kellene látnunk, hogy tulajdonképpen az országunknak minden problémája itt csúcsosodik a fővárosban, akkor ez nagyon nagy szabású rekonstrukciós elképzelés. Például a várpalota rekonstrukciója eddig 1,6 milliárdot tesz ki. Ha most megnézzük, és megvizsgáljuk, hogy körülbelül mit jelentett az eddigi helyreállitása a lakónegyednek, és számonkérnénk, ez is egy másfél milliárdot tesz ki. Ezt nem lehet egyik várossal sem összehasonlitani. Nagyon nagy. Én azt mondanám, hogy itt vannak még hátralevő dolgok, vannak fehér foltok,biztos a várnegyedben is vannak, mint ahogy mondtam közelebbi és távolabbi feladatok, inkább azt kellene most megnéznünk, hogy ehhez a szépen helyreállitott palotarészhez, és várnegyedhez mi az,amit még a közeljövőben meg kellene csinálni. Én a magam módján annakidején,hát munkaköri kötelességem is volt, hogy ezzel foglalkozzam, s úgy látom, hogy ehhez most már bekellene léptetni, és párositani a várnegyedet, a várnegyed alatt lévő várlejtőket is.
- Azt hiszem,hogy ez az egyik legnagyobb probléma is, hiszen a filmen láttuk és Baráth Etele is utalt rá, hogy a vároldalak rendkivül elhanyagoltak. Ezeket a képsorokat, amiket ott felvettünk, akár a belső Erzsébet városban is felvehettük volna. Szóval egészen meglepő, hogy párszáz méterre a városfaltól és egy nagyon szépen helyreállitott várnegyedtől ormótlan tüzfalak és üres telkek csúfitják itt a környéket.
- Rengeteg az üres telek, ez az egyik problémája,másrészt

azok a régi házak egy kicsit nem illeszkednek ahhoz a környezethez, tehát olyan rekonstrukciós folyamatot kellene ott a régi házak között is elindítani, ami méltóbbá tenné ezt a területet a Várhoz. Én magam, annakidején azt szerettem volna, hogyha úgy lehetett volna beépíteni a várlejtőt, hogy tulajdonképpen ilyen teraszos házakkal rásimítani a lejtőre, aránylag kevés beépítéssel, és nagyon sok zölddel, így a várhegynek ez az egykori karaktere, jellege, ez mindenképpen a városképben megjelenhetne.
- És még egy dolog talán, hogy a várlejtőkön, az építészeti, szépépítészeti kialakitáson túl nagyon sok mindent lehetne elhelyezni, ami mondjuk a várnegyedből hiányzik. Tehát amik itt a riportban felmerültek, tartalmilag is olyan épületeket, üzleteket, vendéglőket lehetne a vároldalakra telepiteni, amelyeket egyszerüen nem lehetne megoldani a szükreszabott városfalakon belül. Egyébként a maga gondolatához kapcsolódnék, amikor is azt mondta, hogy jó volna, ha a budavári palotaegyüttes és a lakónegyed valahogy beszélő viszonyba kerülnének egymással. Ma két gazdája van ennek a területnek, és talán jó volna, hogyha ezt az egészet valakik, egy vár bizottság, vagy egy vár gondnokság, nem tudom pontosan, hogy kicsoda, az egészet együttesen kezelné, és együtt vizsgálná meg a két területnek az igényeit, és a jövőbeni lehetőségeit.
- Majdnem biztos vagyok benne, hogy ez elkerülhetetlen lesz, mert a Kulturális Minisztériumot nem lehet arra kényszeriteni, hogy foglalkozzon az egész Vár problematikájával,
- Nem is az ő feladatuk.
- Nem is az ő feladatuk, az I.kerületi Tanácsnak ehhez ereje nincs, tehát kétségtelen, hogy valamilyen olyan szervezet felállitására van szükség, amelyik az egész vár területén, beleértve a domb lábait is, uralja és megfelelő koncepciót alakit ki a végleges miheztartásra.
- Igen. Na itt van a rehabilitáció, a város rehabilitáció kérdése, és most tulajdonképpen irigykedve gondolhatunk azokra a korokra, amikor a városok nőttek, és nem rajzasztalnál kellett megtervezni, mert akkor minden, ami hiányzott egy városnak, arra saját maga automatikusan gondolt, és igy alakult ki. Azt hiszem, itt az időnek nagyon nagy szerepe van, és ez egy nagyon jótékony szerep. Jó is, hogy egyszerre nem lehet mindent megcsinálni. Igy biztositjuk mi is a kontinuitást.
- Igen, de gondolom, azért nem arról van szó, hogy tervezni nem kell. Mert amennyiben csak arra gondolunk, hogy a múlt század végén elképzelt, és tervben ábrázolt körüti, körutak, sugárutak, és hidak hordják a mai teljes Budapest fejlődését, és forgalmát, akkor azért egyetérthetünk abban, hogy valamilyen egységes koncepció kialakitása mégis szükséges.
- Természetesen. Minden erőfeszitést meg kell tenni rá. Igazán nem lehet senkiyikünket azzal vádolni, hogy nem tervezünk, minden erőfeszitést meg kell tenni rá, és az, amennyi ebből majd az utókorra marad, az is egy jó dolog lesz.

- Azt hiszem, a turizmus minden gondja, baja ráhárul most már a várra. De sok távoli elképzelés él. Én tudom, hogy foglalkoztak behatóan azzal, hogy ezt a napról napra növekvő gépkocsi forgalmag hogy lehetne megoldani, tudom azt, hogy körgyűrűvel szeretnék ellátni, egy ilyen kör-körös forgalommal az egész Vár területét, parkolóhelyeket terveznek be, van egy olyan elképzelés is, hogy majd a közel jövőben az egész várpaolotát kiszolgáló,többszintes parkolót is épitünk, természetesen mindez majd a további lehetőségeinknek a fügvényében realizálódhat.
- Én azt hiszem, hogy müsorunk végére értünk és arra kérem Önöket,hogy egy-egy mondatban foglalják össze, hogy mi az,amit a legfontosabbnak tartanak? A várnegyed és a budavári palotaegyüttes jövőbeni sorsával kapcsolatban. Dragonics János.
- Én azt hiszem,hogy összefoglalhatom,amit eddig igyekeztem sugallni, hogy ahogy Mátrai Betegh Béla mondta, őseink is látták, ősieink is dolgoztak, mi is láttuk, mi is dolgoztunk, unokáink is lássák, és ők is dolgozzanak.
- Szanyi József.
- Én azt hiszem, a Vár lejtőket tartanám a legfontosabbnak, hogy mielőbb rendbehozzuk.
- Pintér Béla.
- Egységes szervezetet a teljes várterület kialakitásához.
- Köszönöm szépen a beszélgetést, ezzel búcsúzunk.
Kedves nézőink! Most pedig egy felhivással szeretnénk Önökhöz fordulni. Az idei következő Unokáink is látni fogják sorozatban szeretnénk jobban az Önök segitségére, közreműködésére számitani. Ezért kérjük, irják meg nekünk, melyek azok az épitészeti, városépitészeti, esetleg szociológiai témák, amelyekkel szivesen találkoznának a képernyőn. Cimünk, Magyar Televizió,Budapest, Postafiók 25o. Kérjük a boritékra irják rá, Unokáink is látni fogják. Köszönöm a figyelmüket, a viszont látásra.

vany, ez a magyar mecénás! Hatvany versekre tüzelte Adyt, két Ady-verset egyenesen neki köszönhet a magyarság: Sappho szerelmes énekét és Az utolsó hajók utolsó versét, melyet a háborút követő összeomláskor írt Ady. Mind a kettőt Hatvany ösztönzésére írta meg. De persze, nem erről a két versről van csak szó, hanem Ady egész költészetéről. Eltöprenghetünk rajta, hogy ez a merőben új hangú, új szellemű költészet megszülethetett volna-e és ha igen, mivé fejlődhetett volna Hatvany nélkül. Ezt se felejtsük el, mikor Hatvany mecénási működéséről beszélünk.. És még valamit. A *Nyugat* írói, akikért annyit áldozott és annyit hadakozott, nem voltak hajlandók meglátni benne az alkotóművészt. Pedig felfedező erejű esszéin, tanulmányain, cikkein túl, megjelent három kötetre tervezett regénye is, 1927-ben. Ady ekkor már nyolc éve halott. Ha valaki, ő aztán meg tudta volna látni, fel tudta volna mérni: mi ez a könyv: három emberöltőnyi pillanat rögzítése, hatalmas társadalomkémiai kísérlet, zsigerekbe markoló könyörtelen jellemrajz mind a feltörő pénzarisztokráciáról, mind a letörő fő- és köznemességről: a magyar úri osztályról. Pontosan ebben az évben, 1927-ben jelent meg Zilahy Lajos *Két fogoly* című regénye. Érdemes megolvasnunk Török Sophie erről szóló kritikáját, mely ebben a megállapításban jut tetőpontra: Zilahy regénye tiszteletreméltó, becsületes munka, derék ambícióval s mindvégig úri ízléssel megírva..." Csoda-e hát, ha ugyanezek a körök elutasították Hatvany regényét, amely eleitől végig ennek az úri ízlésnek szembeköpése! Páratlan mű egész irodalmunk történetében: Eötvös József komolyságával és Heine gonoszságával megírt könyv, melyet, mint Thomas Mann regényeit a rajtuk végigvonuló irónia tesz megismételhetetlenné.

Az elismert külföldi nagy írókkal, akikhez barátság fűzte egyenrangú társként, de azt is hozzátehetjük: fölényes szellemességgel vitázott az élet, a művészet és a politika kérdéseiről. Thomas Mann-nal való barátságáról ma már könyv áll rendelkezésünkre, egyelőre németül, az idevágó dokumentumokkal. Aki megromlott emlékezetére hagyatkozva ennek a barátságnak tényeibe belepiszkálna, az a kiadott és mindenkinek elérhető dokumentumokkal találja magát szemben... Thomas Mannról Hatvany sok mindent elmondott, ami mindmáig megíratlan történet. Ilyen az az irodalomtörténeti tény is, hogy Thomas Mann Hatvany rábeszélésére írt előszót Kosztolányi *Véres költő* című regénye elé. Hatvany mutatta be Thomas Mann-nak József Attilát is, akit *Tiszta szívvel* című verséről írt lelkes cikkével Hatvany vitt be az új magyar költészet első vonalába. József Attila, akit Thomas Mann Herr Attilaként emleget — gondolván, hogy ez a vezetékneve — Thomas Mannhoz írt híressé vált versében bízvást beszélhet Kosztolányi haláláról, akit a nagy német író Hatvany révén már ismert. József Attilának a későbbiek folyamán atyai jóbarátja lett Hatvany, akinek Bécsi kapu téri házában és a Hatvanban levő Hatvany-kastélyban a költő sokszor talált menedéket köz- és magánélete gondjainak-bajainak üldözése elől...

Hatvanytól hallottam az egész magyar történelem legrövidebb és legnagyobb hatású politikai szónoklatának szövegét, melyet Károlyi Mihály mondott el 1918-ban Parádon, a földbirtokán élő és roppant tömegben köréje sereglett parasztok előtt: „Barátaim! Körös-körül ez a föld mind az enyém volt. Ez mostantól fogva mind a tiétek!" És ezzel leszállt a szónoki emelvényről. Jómagam sokszor idézem ezt a beszédet, amely a szólampufogtató magyar szónoklatok történetében kétségtelenül új stílust teremtett...

Még egyetlen esetet ragadok ki Hatvany kimeríthetetlen példatárából.

Amikor Gerhardt Hauptmann, Hatvany régi barátja, beállt Hitler rajongói közé, Laci bácsi egy olaszországi váratlan találkozáskor nem fogott vele kezet. Hauptmann szükségét látta a kimagyarázkodásnak. Egyebek közt ezt mondta: „Mit kíván tőlem? Hogyan tartóztassam fel a Niagarát?". Laci bácsi csak ennyit mondott, Hauptmann esernyőjére mutatva: „Például ezzel az esernyővel!"

Ez a tanítás nekem felejthetetlen. Igen, esernyővel. És ha még az sincs, hát kinyújtott puszta tenyérrel...

Sok mindennel foglalkozott, de igazában csak egy dolog érdekelte: jó-e a vers. Élete utolsó szakaszán még megadatott neki, hogy rámutasson egy költőre, úgy ahogy annak idején Adyra és József Attilára: „Ecce poeta!" — mondta és írta a fiatal Juhász Ferencről.

MÁTYÁS FERENC

Kétes áldomás

Születésnapomon

Öntsetek bort a poharamba,
hadd gyöngyözzön ajkamon pár szóm,
ha már a líra cirkuszában
megmaradtam s bohócnak látszom.

Elvem oltáráról néztem szét,
életem nem volt csak alázat,
de az őszinteség itt mit ért,
a fölényesek megaláztak.

Hiába jöttem könnyes arccal
puszták kengyelfutójaként én
s kerestem köztetek oltalmat,
megfagytam szívek melegénél.

Csapdákba csaltak minduntalan
mint farkast, ha hajszolja éhe,
s csak egy ösztönös paraszt vagyok
most is pártfogóim szemébe.

Őrült, aki a józanságot
elétek tárja ideálnak,
olcsó az ige azoknak, kik
posztjukon más kincset találnak.

Ha ringyó lettem volna, – tudom,
bordély-házam fölkeresnétek,
de Szent Ferencként s mezítláb járok,
nem bárca védi tisztességem.

Névtelen csillagom, új álmok
hullámain te sodorj tovább,
nem ázik el hitem a borban,
vérembe tán Bacchus tüzet ád.

Öntsetek hát bort a pohárba,
szikkadt testem el ne boruljon,
szívem húsából van a pohár,
hadd sírjon még vonóm a húron.

Mosolyom körbejár

Nézd csak a kezem, számat,
megkékült rajta ifjúságom,
mint szilva az őszi fákon,
becserepezte a lázas idő
bőrömet, akár jéggel a tél a tavat
ráncaim megriasztanak,
szívembe a vér alva jár.
Hazafelé tartok a rengetegbe,
mint kiszabadult fogoly, akit
vár az örök szabadság s nem érzi többé
a valóság korbács-csapásait, –
sápadt nevetésem, mosolyom körbejár
mielőtt neved kimondanám, szerelem,
s úgy megyek én el mellőled
néma szárnysuhogással,
mint egy lelőtt madár.

GÁSPÁR TIBOR épített
47 TÜKÖR 1982. XIX. évf. 28. sz.

A DUNA-PART VISSZAVÉTELE

Utam, munkába menet, naponta Budáról Pestre visz. És mindegy, hogy autón, buszon, a Lánchídon át, vagy az Erzsébeten, a pesti Duna-part látványát nem kerülhetem el. Szeretem ezt a látványt. Vagy csak megszoktam, mert életem minden szakában volt valami jelentése számomra? Az első talán: anyám a korzó széksorában, amint igyekszik elkerülni a Buchwald-nénikék tekintetét... És a legfrissebb: történetesen egy bécsi kollégának és feleségének mutogatom a kész épületsort a Halászbástyáról, s a látvány olyan kápráztató, hogy ők legalábbis egy pillanatra elképednek, én pedig napokig hordozok egy kis örömpirulát. Ám az osztrák hitellel és kivitelezésben fölépült szállodák láttán aligha jut eszükbe, hogy négy év híján 300 esztendeje fővezérletükkel került vissza Buda magyar kézbe. A történelmi emlékezet véges. Így mai kölcsönös gazdasági bajainkról értekezünk, miközben úgy találom, hogy a „felix Austria" idegenforgalmi házasságaival elégedettek.

Élvezem tehát a beépült partot, és az újjászülető sétányt, a korzót. Ez a kis írás pedig jó ürügyül szolgál, hogy beüljek az új Atrium Hyatt csarnokának teraszára — húsz forint a kávé, annyi, mint egy feslett presszóban a rossz sör —, körülödöngjem a nagyszabású épületet, bekukkantsak a Forum Bécsi kávézójába, aztán elballagjak az Intercontinentalig és vissza, ámulván, hogy sétálnak, igen, sétálnak a pestiek, majd át a néptelen budai partra, onnan föl a Várba a Savoyai-szoborhoz, hogy innen is, amonnan is megízlelhessem az új látványt és figyeljem magam az új szituációban.

Nincs szándékomban „építészeti bírálatot" írni Zalaváry Lajos és a belsőépítész Németh István Atriumáról, valamint Finta József és Király László Forum hoteljéről. És különösen nem szeretném összehasonlítani, „versenyeztetni", a két vadonatúj épületet. Az építészetkritika halott, legjobb esetben mélyen alszik, ráérünk fölébreszteni. Hisz maga az építészet is kolosszális zavarban van. Annyi tény, hogy még egy valamirevaló lakás megítélésének is jót tesz egy kis idő, mennyivel igazabb ez az élő városra s annak ilyen páratlan pontjaira, mint a Roosevelt tér és a központi Duna-part. Sorjázzanak csak el fölöttük az évek! Aztán meglátjuk. Finta Intercontinentalját születésekor méltányoltam, váltig dicsérve, máig is állom, de akkor a megrökönyödöttek hadának haragját zúdítottam a fejemre, kik közül sokan mára elfogadták, ha ugyan nem kedvelik a tömegében és mozgalmasságában oly merész, ám a Dunának alázatosan hódoló szállodát.

Amint arról sem érdemes vitatkozni, vajon szüksége van-e ennek az eddig is vonzó nagyvárosnak jó, sőt kiváló szállodákra egy olyan világban, amelyben az idegenforgalom még a huzamos recesszió közepette is virágzik.

Budapest főépítésze, Gáspár Tibor, akit nem nyilatkozattételre, csupán egy kis baráti beszélgetésre invitáltam az Atriumba, úgy véli, nemcsak a hely igen exponált, hanem az időpont is roppant kényes: az építészet a tanácstalanság, az útkeresés, de mindenképpen a változás állapotában van. És ha ebben a helyzetben nem ellenérzés, hanem figyelem, méltánylás jellemzi általában a fogadtatást, az már eredmény. A többit — hiába, mindenki ezt mondja — bízzuk az időre.

Egyelőre tehát kóstolgatjuk az Atrium szépen szervírozott kávéját és még mindig élvezzük az attrakciót, amely már a belépés pillanatában megragadja a látogatót. Purista műélvezők kíméljenek: a szálloda — üzlet, amely a látványt is áruba bocsátja! Nincs bajom — egy füstölgő kollégámmal ellentétben — a szerkezetét nem palástoló belső tetőzettel sem, inkább szívesen nézegetem, akárcsak a valószínűtlenül szabadon surranó lifteket, mint a jövő század üzenetét. A még csupasz falakat pedig majd befutja a sok-sok zöld növény. Hiába, megint csak az idő...

Az idő, amely a Forum belsejében finom gesztusokkal, hacsak egy nád újságtartóval is, inkább a múltat emlegeti. Mértékkel, eleganciával. Így hát itt is, ott is sajátságos az atmoszféra, amely megfogja az embert.

A külső megjelenés? Az Atrium tervezőjének „csak" a kissé egyensúlyát vesztett térhez (lásd az ismét nagyra becsült Greshamet és a tagolatlan, spenótzöld Tervhivatalt) kellett alkalmazkodnia, Fintának a Thonet-udvarhoz, az Intercontinentalhoz, félig megvalósuló szállodasor-koncepciójához és — újból bizonyítani. Alighanem neki volt nehezebb dolga.

De ne merengjünk a pillanatnyilag megoldhatatlan terveken. A közönség, mondhatnám, a pesti nép — még ha meg is orrolnak érte száraz szociológusok — ellepi a korzót és megtölti az új kávézókat, sörözőket. Figyelem: túlnyomó többségük magyarul beszél. Akcentus nélkül.

BALOG JÁNOS

1

2

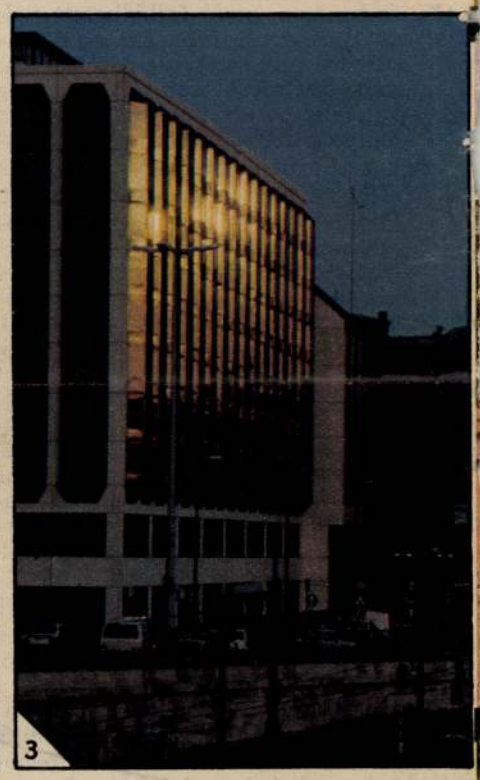
3

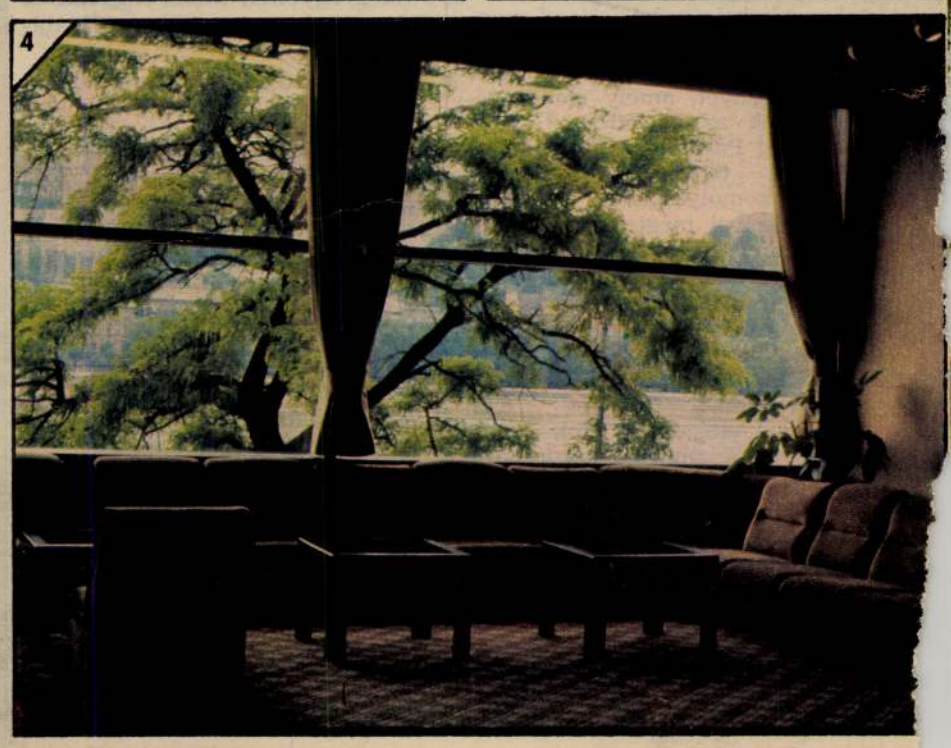
4

GÁSPÁR Tibor építész

CET Budapest Kft. tagja

ld. munkáját M. Építőművészet 1981. 5/6. 73. p.

bela (carabella) valaminő szerencsejáték volt. Hausner Gábor azonban arra hívta fel a figyelmemet, hogy Esterházy Pál 1651. évi tudósítása szerint a *Karabela (Carabella)* is lónév: *„Pozomba érkezvén penig, Pálffy Pál palatinushoz mentem kürüntent [illegible] ajándékon, kit [illegible] Carabella [illegible]* [illegible] mert nagyon valószínű, hogy meg [illegible] VESZEDELEM leghíresebb ló- [illegible] Az olaszra érzékeny fül a [illegible] hallja (s ez nőnemben [illegible] fordítva" kancát je- [illegible] a ‚Fekete felhő' jelen- [illegible] áll kö- [illegible]

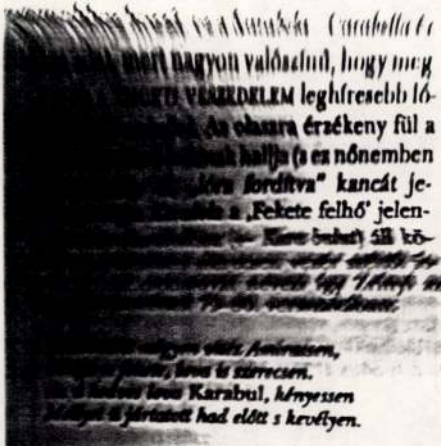

[illegible] *Amiraesen,* [illegible] *lova is szerecsen.* [illegible] *lova* Karabul, *kényessen* [illegible] *jártatott had előtt s kevélyen.*

[illegible] *hogy Karabul nagy Apáhiában* [illegible]

jekkel" kedveskedett nekik (109., 134. o.). Czobor Imre tárnokmester pozsonyi kertjében pedig nemcsak megnézegették *„az vízimesterségeket"*, hanem *„bocsátották meg"*, azaz működtették is azokat (123., 129. o.).

[illegible] naplójából. Akárcsak a kertjeire szintén nagy gondot fordító Zrínyi, ő is küld és kap ajándékba vagy vásárol magvakat, gyökereket, palántákat, oltványvesszőket: *„Az kerteket megnézegettem"* (28. o.); *„Látogattam zborói kertöket odaérkezvén"* (55. o.); *„Nézegettem meg kertjeimet"* [illegible] *Lécsére virágokért [...] fundáltam kiskertet, [illegible] fákat"* (25–26. o.); *„Ilyen páter küldött [illegible] keret"* (255. o.); *„küldött Malonyai kendermagot"* (256. o.); *„Hoztak leveleket Kistapolcsányról oltanivaló gyümölcságakkal és holmi magokkal együtt"* (282. o.); *„Ültettem be oltványokkal az [illegible] felett való kertecskét"* (215. o.); [illegible]

- Nyomtatás
- Küldés e-mailben
- Betűméret csökkentése
- Betűméret növelése

Mozsár, fémből

Népszabadság

GÁSPÁR Tibor

A Gáspár Tibor által tervezett Mozsár Trade Center jelentősen változtat az eklektika és szecesszió uralta utcaképen
Kép: Szabó Barnabás

Adatok

Épület:	Mozsár Trade Center
Hely:	Budapest, VI., Jókai tér

Van egy utca a Jókai tér, a Jókai és a Nagymező utca ölelésében, amelynek nevét szinte csak a környéken lakók ismerik, holott délutánonként autók tömege használja menekülőútként, estéről estére meg több százan vonulnak végig rajta estélyiben és öltönyben.

Azt még kevesebben tudják, hogy az utca egy híres fogadóról, a Három Mozsárról kapta a nevét még kétszáz éve, vagy hogy itt volt régen a kerületi rendőrkapitányság.

A Mozsár utca a közelmúltban egy high-tech irodaháznak, a *Gáspár Tibor* (CÉH Kft.) által tervezett Mozsár Trade Centernek adott otthont, jelentősen változtatva ezzel az eddig megszokott eklektika és szecesszió uralta utcaképen. Elöljáróban leszögezhetjük, hogy ez az acél-üveg dominanciájú kompozíció, mely még szerkezeti elemeit is díszítés gyanánt tárja szemünk elé, szinte egyáltalán nem volt hajlandó a kompromisszumra, még annak dacára sem, hogy két házzal arrébb - már a Jókai téren - egy Spenótházat idéző panelhotel 30 éve nem képes beilleszkedni az épített környezetbe. A Mozsár utcában egyébként már épült egy irodaház tíz évvel ezelőtt, akkor a minimalista külső nem sokáig bontotta meg az utca jellegét: ott a vakolt fal volt a lényeg, amely az évek során elvesztette harsány színét, és a légszennyezéstől a régi házakhoz szürkült.

Szinte megborzong az ember az éles acélrudaktól, melyek feszülő kardok mintájára keresztezik egymást átlósan.

A Mozsár Trade Center nem csupán az uralkodó anyagoknak - mint az acél, a nagyméretű üvegablakok és kőlap burkolat - köszönhetően nem juthat erre a sorsra. Szinte megborzong az ember az éles acélrudaktól, melyek feszülő kardok mintájára keresztezik egymást átlósan, a teraszokat tartó vízszintes és függőleges acélgerendák tömkelege, melyet csak itt-ott fed kőlap, provokálva a harmóniáért könyörgő szemlélőt, már burkolat után kiált, és előszeretettel használja az egyik

legzordabb fémből készült dolgot, a rácsot. A berácsozott teraszok alulról nézve egészen futurisztikus látványt nyújtanak, ahogy a hat egymás felett lévő balkonon átnézve is felsejlik a kék ég. Ez a rengeteg fém azt sugallja, mintha a ház fele még nem készült volna el: az erkélyek úgy kapcsolódnak az épülethez, mintha csak állványul szolgálnának az építkezés idejére.

Az építész fantáziáját abban sem keresztezte a megrendelő, hogy egy tekintélyes méretű trapéz alakú hasábot egyszerűen kivágjon a házból, ezáltal mintegy kettészelve az épületet, és így több száz négyzetméterrel csökkentve az eladható irodák hasznos alapterületét. Ebben a vákuumban aztán minden szinten elrejtett a fent említett - háromszögbe foglalt - teraszokból egyet-egyet, amelyek csak a homlokzat síkjáig húzódnak ki, hogy aztán a ház tetején lévő pengéről ne is beszéljünk, amely ha nem lenne újfent rácsos, azt gondolhatnánk, hogy az ötödik emeletnek szolgál napellenző gyanánt.

A rendelkezésre álló területtel való nagyvonalú bánásmódot tükrözi a földszinti "taxiváró" - ilyet láthatunk az Operánál -, amely itt négy méterrel beljebb tolja a ház alsó szintjét az utcafronttól. Ez a helypazarló alkotási folyamat bent sem csillapodik, ennek eredménye az épület közepén található fedett átrium - a gangos bérházból átalakított Inter-Európa Bankban látni ehhez foghatót -, és az itt kialakított panorámaliftekből csodálhatjuk meg a belső kertet, amely a leendő bérlők komfortérzetét szolgálja.

Mind a hat emeleten azonos, közel 400 négyzetméteres az irodáknak szánt terület, melyet az összes hűtés-fűtési, illetve elektronikai és kommunikációs berendezéssel, valamint a funkcióra jellemző kazettás álmennyezettel láttak el. Annál rendhagyóbb egy ilyen közepes méretű ház esetében a háromszintes mélygarázs, amihez olyan mélyre ástak, hogy a munkálatok közben állítólag előkerült egy középkori hajómaradvány.

Bár nehezen illeszkedik be az irodaház a századfordulós környezetbe, mégis talán pont ez inspirálja az elemzését, mert - szinte szó szerint - szúrja a szemet.

nol ? www.nol.hu/octogon

Gáspár Zoltán, gyermekrajzoló

8 éves.

Rajz:

Repr.

Maros Dénes: A gyerek örömmel fiatnek

M. 3.

Népszabadság, Bp 1973. máj. 27.

Gáspár Zoltán (8 éves)

Rajz (repr).

Maros Dénes: A gyerekek örömmel fizetnek.
Nepszabadság, 1973. máj. 27.

Gáspárné Kis Jankó Bori, népművész

Példaként említve.

Lengyel György: Hagyomány és népi iparművészet M. 7.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 15.

Magyar Hirdető
SAJTOFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Gari Margit

1963 AUG - 1

1021

MAGYAR NÉPMŰVÉSZET CÍMMEL KIÁLLÍTÁS NYÍLIK A MŰCSARNOKBAN

Szerdán a Műcsarnokban *Bodrogi Tibor*, a Néprajzi Múzeum főigazgatója tájékoztatta a sajtó képviselőit az augusztus 2-án, a Műcsarnokban megnyíló *Magyar népművészet* című kiállítás anyagáról.

A tárlat — amely a magyar népművészet legszebb alkotásait mutatja be — az utóbbi húsz év legnagyobb szabású, hat termet megtöltő néprajzi kiállítása, amelyen a közönség megismerkedhet népművészetünk múzeumba gyűjtött gazdag anyagával. A bemutatott anyag több évszázad népi alkotómunkájának termése, s több mint fél évszázados gyűjtőmunka eredménye.

Újdonság, hogy külön teremben mutatják majd be a népművészek technikáját, a többi között a kerámiakészítést: az anyag megformálását, a díszítő műveletet, az égetést. Kiállítják a szűcs- és szűrszabó mesterség eszközeit, a szűrszabók teljes vásározósátrát. A látogatók bepillantást nyerhetnek a kender házi feldolgozása, a kosárkötés, a szövés-fonás, a népi hímzések és a textilfestés, a gyékényszövés és a bútorkészítés titkaiba. Változatosak a népi faragóművészet és a szarumegmunkálás bemutatott módszerei is.

A kiállítás egyik érdekessége, hogy a magyar fazekasművészet több évszázados alkotásai mellett megismerteti a mai fazekasok újabb termékeit is. Láthatók a tárlaton a népi textíliák, és viseletek legszebb darabjai, az egyszerű fehér vászontól a színekben tobzódó női ruhákig.

A kiállításon bemutatnak egy mezőkövesdi, egy sárközi és egy hódmezővásárhelyi szobát, amelyekben bútorok, faragások és kisebb berendezési tárgyak adnak képet egy-egy vidék sajátos arculatáról. A belső építési munkákban az ábrázolt vidék falusi kályha- és kemenceépítő mesteremberei, az öltözékek és a berendezés összeállításában pedig a népművészet mesterei segítettek. A matyóterem berendezéséhez például Gari Margit mezőkövesdi asszony adott szaktanácsokat.

A kiállítás előreláthatólag augusztus 25-ig tekinthető meg. (MTI)

ÍTŐ DIÁKOK

hét méter széles betoncsík épül meg.

Martonvásárnál, a munka centrumában, őskori lényekre emlékeztető, hatalmas pullok dolgoznak. A pull: elöl két óriási gumiabroncs, közte a vezetőfülke. Hátul kilenc-tíz köbméter nagyságú acélláda, alja földre lógó élben végződik. A gép elindul, az él a talajba vág, és torlódik, torlódik a föld a ládába. Hátulról lánctalpas tológépek feszülnek a pull-

irodával és a szerelőműhellyel továbbköltözik, ott már az új út sima földalapja.

— Egymás után kapom a gépeket — mondja — s így mind gyorsabban épül az út. De azok a tervek, amelyek már a kezemben vannak, csak augusztus végéig biztosítják a munkát a gépeknek. *Tovább kellene menni, ki kellene tűzni a következő szakaszt. De még nincs itt a terv. Sürgősen kérjük tehát a további rajzokat!*

Lapátos műegyetemisták

A nyári hónapokban a gépeket a KISZ-isták is segítik. Tárnok közelében van a KISZ egyik építőtábora. Hatszáz egyetemista és középiskolás dolgozik a hatalmas útbevágáson. Három sínpáron eresztik a csillevonatokat a völgy felé, a töltéshez.

Hatalmas bakancs, felette hosszú láb, fecske-fürdőruha, pirosra égett felsőtest, háromnapos szakáll és félrecsapott partizánsapka: íme az önkéntes építőtáboros. Sátrakban laknak, munkaruhát kaptak, meg derékszíjat, alsóruhát, bakancsot, sapkát és — ballonkabát helyett — sátorlapot.

Megraknak egy csillesort, az legurul a völgybe, s ha kiürítették, a traktor visszahúzza. Újra rak-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gáspár Sándor

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1965 SZEP - 5

1021

Ünnepség a bányásznap alkalmából

A tizenötödik magyar bányásznap alakimából — szombaton ünnepséget tartottak a Nehézipari Minisztériumban. Simon Antalnak, a bányászszakszervezet főtitkárának megnyitó szavai után Haracska Imre nehézipari miniszterhelyettes méltatta a bányászok helytállását és munkájuk eredményeit. Az ünnepség végén dr. Lévárdi Ferenc nehézipari miniszter kitüntetéseket adott át a minisztérium arra legérdemesebb dolgozóinak. A Bányászat Kiváló Dolgozója kitüntetést négyen, a Nehézipari Kiváló Dolgozója kitüntetést tizenketten, a bányász szolgálati érdemérem bronzfokozatát tizenöten kapták.

Ezután festménykiállítás nyílt a minisztérium előcsarnokában, ahol Gáspár Sándor festőművész képsorozata feleleveníti a dorogi szénmedence történetét.

mányt alakítson, ha az általános választásokat az alkotmány előírta időn, 45 napon belül kiírja és ellenőrzi. A parlamenti többséget irányító, középutas polgári Centrum Unió vezére a párt döntéséről szombaton délelőtt tájékoztatta az újságírókat. Papandreu ezt követően telefonált Ka-

A baloldali e
De Gaulle ú

De Gaulle újrajelölteti magát a köztársasági elnökségre — hangoztatja a degaulleista Notre Republique. *„Aki józanul gondolkozik* — írja vezércikkében az UNR hetilapja — *nem kételkedhetik De Gaulle tábornok jelöltségében. Megkezdett műve — különösen a nemzetközi politikában — olyan nagyjelentőségű, hogy bizonyára folytatni kívánja.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gáspár Sándor

NÉPSZABADSÁG

1021

1965. szeptember 5. vasárnap

Ünnepség a Nehézipari Minisztériumban a bányásznap alkalmából

A tizenötödik magyar bányásznap alkalmából szombaton ünnepséget tartottak a Nehézipari Minisztériumban. *Simon Antalnak*, a bányászszakszervezet főtitkárának megnyitó szavai után *Haracska Imre* nehézipari miniszterhelyettes méltatta a bányászok helytállását és munkájuk eredményeit. Az ünnepség végén *dr. Lévárdi Ferenc* nehézipari miniszter kitüntetéseket adott át.

Ezután festménykiállítás nyílt a minisztérium előcsarnokában, ahol *Gáspár Sándor* festőművész képsorozata feleleveníti a dorogi szénmedence történetét.

Szombat délben adta át a Nehézipari Minisztérium bányászati műszaki főosztálya a mintegy 27 millió forint beruházással épült Bányászati Tervező Intézetet Budán, a Széna téren. Az ünnepség után Bercsényi János, az intézet igazgatója 71 dolgozónak adta át a törzsgárdajelvényt.

ÖTVEN ÉVE

A zimmerwaldi konferencián,

a háború második esztendejében, 1915. szeptember 5 és 8 között először találkoztak e svájci helységben az egymással harcban álló imperialista hatalmak proletariátusának képviselői, hogy megvitassák a munkásosztálynak az imperialista háború ellen, a békéért teendő akcióit.

A zimmerwaldi konferencián kiemelkedő szerep jutott Leninnek, a baloldal elismert vezetőjének. Az általa beterjesztett javaslat a szocialisták feladatait az adott helyzetben így határozta meg: „*... törekedjenek arra, hogy a népek közötti imperialista háborút az elnyomott osztályoknak elnyomóik ellen folyó polgárháborújává, a tőkésosztály kisajátításáért, a proletariátus politikai hatalmának meghódításáért, a szocializmus megvalósításáért vívott háborúvá változtassák át*". A Lenin által képviselt következetesen forradalmi álláspont nem nyerte meg a részvevők többségét, mivel akkor a 11 európai ország 38 küldötte közül mindössze nyolcan tartoztak a baloldalhoz.

A Lenin vezette csoport több fontos követelése végül mégis [illegible] formában elfogadott kiáltványba.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 SZEP 15

MAGYAR NEMZET

Gáspár Sándor

Ünnepség a bányásznap alkalmából

A tizenötödik magyar bányásznap alkalmából szombaton ünnepséget tartottak a Nehézipari Minisztériumban. *Simon* Antalnak, a bányászszakszervezet főtitkárának megnyitó szavai után *Haracska* Imre nehézipari miniszterhelyettes méltatta a bányászok helytállását és munkájuk eredményeit. Az ünnepség végén dr. *Lévárdi* Ferenc nehézipari miniszter kitüntetéseket adott át a minisztérium arra legérdemesebb dolgozóinak. »A bányászat kiváló dolgozója« kitüntetést négyen, »A nehézipar kiváló dolgozója« kitüntetést tizenketten, a bányászszolgálati érdemérem bronz fokozatát tizenöten kapták meg.

Ezután festménykiállítás nyílt a minisztérium előcsarnokában, ahol *Gáspár* Sándor festőművész képsorozata feleleveníti a dorogi szénmedence történetét.

TESÍTÉS

vet már elszállították a megrendelőknek.

— **Újfajta fogorvosi széket** alkalmaz Joseph Lunn amerikai fogorvos. Újításában abból indul ki, hogy amit a páciens nem lát, az nem nyugtalanítja. Ezért láthatatlanul és ész-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gáspár Sándor

DAILY NEWS
1984 JUN. 21

1021

GÁSPÁR IN SPAIN

Madrid, June 20 (MTI) — Sándor Gáspár, President of the National Council of Hungarian Trade Unions, arrived in Madrid on Wednesday. Gáspár was met at the airport by Marcelino Camacho, General Secretary of the Trade Union Confederation of the Worker Committees.

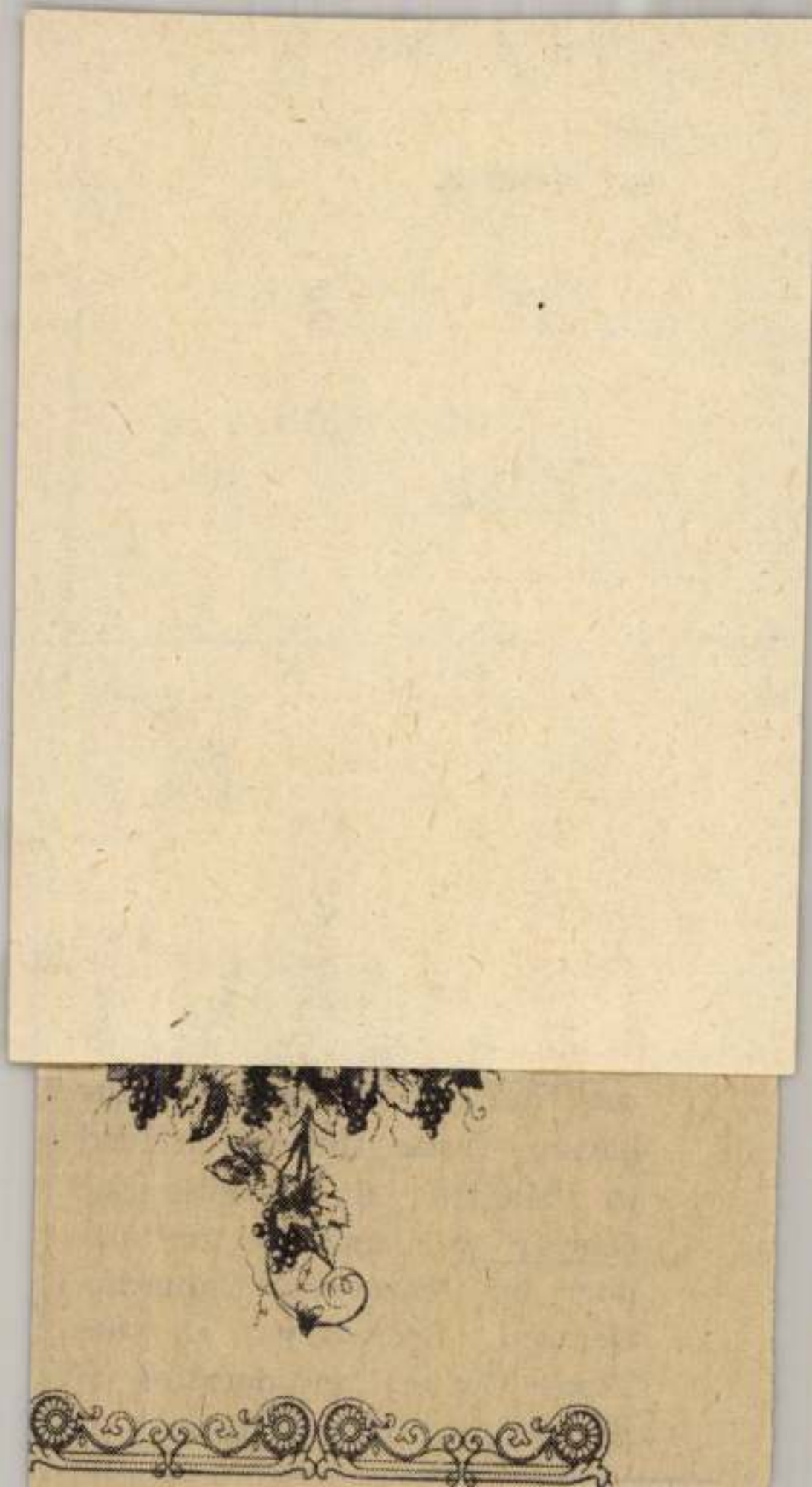

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 DEC 11.
Szabad Föld

Gáspár Péter
1921

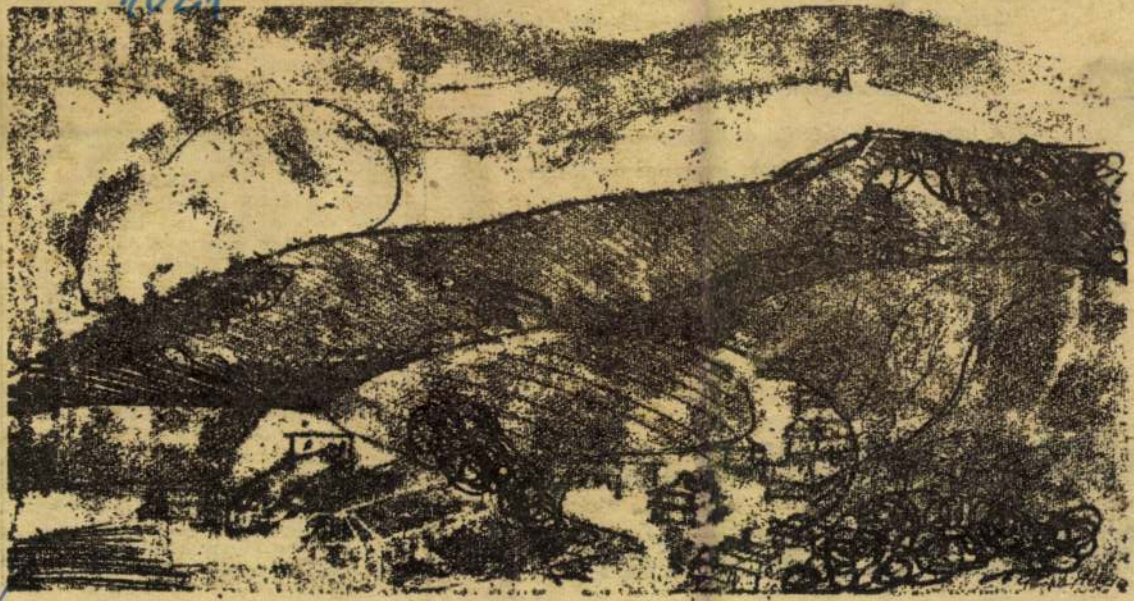

Gáspár Péter rajza

Felemelték a dohányfelvásárlási árakat:

Szabolcsi és Debreceni dohányét 25—30%-kal, Kertiért 22, Szuloki és Havanna dohányét 33, a Hevesi zölddohányét 50%-kal.

A felemelt felvásárlási árak, kedvezményes természetbeni juttatások, ingyenes védőszer és permetezési költségtérítés mellett ÉRDEMES DOHÁNYT TERMELNI.

●

KÖSSÜK MEG MIELŐBB AZ 1967. ÉVI DOHÁNYTERMELÉSI SZERZŐDÉST

[illegible]ben a halálos balesetek száma 40 százalékkal, az összes balesetek száma pedig közel 20 százalékkal *csökkent*, a halálos baleseteket szenvedettek száma még mindig 200 főre tehető évente. Elgondolkoztató továbbá, hogy évenként még mindig *300 ezer munkanap esik ki* országosan a termelőszövetkezetekben előforduló üzemi balesetek miatt.

„A most kiadott 10/1966. FM. számú rendelet célja az — olvashatjuk a füzetben —, hogy lépést tartva a termelőszövetkezetek gazdasági és technikai fejlődésével, a biztonságos munkakörülmények létrehozása útján elérje a termelőszövetkezeti üzemi balesetek számának csökkenését, elhatárolja az üzemi balesetek miatti felelősséget, szervezetté és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

JÚL 23

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1021 Gáspár Péter

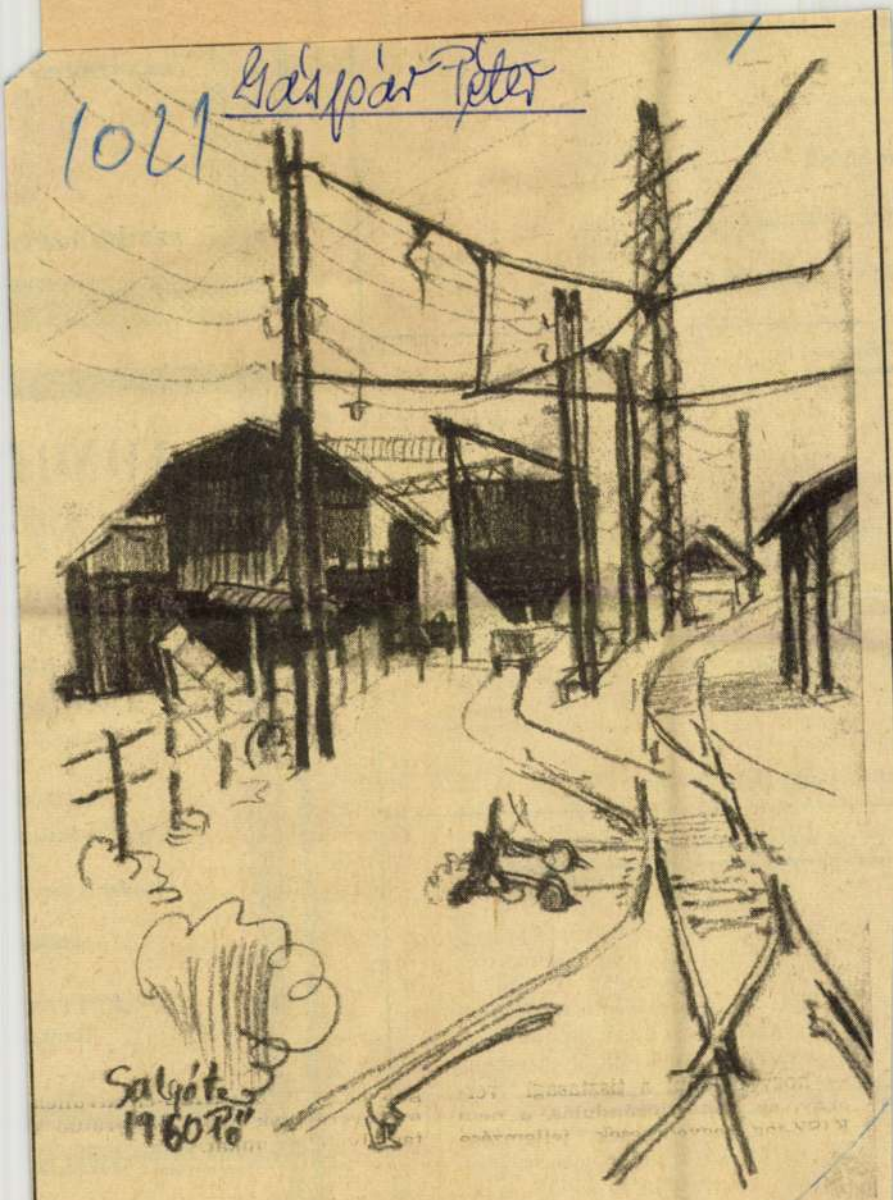

Gáspár Péter: Salgótarjáni részlet (szénrajz)

t?

m tilos?

ban az átmenő forgalom tilos

yban az átmenő forgalom tilo

lzőtábla?

ll,

ssítani kell.

ni kell.

blának?

k következik.

ző készülék következik.

közül melyik gépjármű hajthat be?

FONO

FE

FONÓ

és 16 évet

Bet

Bérezés

Betanulás

k

Kéthet

Vidéki dolgozó

Bővebb felvi

PAMUTTEX

Budap

A K

ÁLLAMI

a 314. sz. Ipari

8 általá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Gáspár Péter

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1021

GÁSPÁR PÉTER * LEVELEK

EMBER 21.

HAJDU-E

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Gáspár Péter

GÁSPÁR PÉTER * ŐSZ

1021

HAJDÚ-B

vágta a kritika, de az eg
megírta, hogy azért „va
zam van. Hát most ker
hol.

Benyitok az üzletbe, h
rohan felém. Meleg mo
vözölnek, az egyik feket
a másik az egészségem felől faggat,
a harmadik reméli, hogy a családom is jól van. Szíven üt a figyelmességük, könnyek gyűlnek a szemembe, összeszorul a torkom, alig tudom kinyögni, hogy egy pár cipőt szeretnék.

— Eladás az csak a Zimankó utcában van — tájékoztat sértődötten a főnök. — Mi itt csak udvariaskodunk.

Kürti András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gáspár Péter

SZABAD FÖLD

1965 JUN 27.

1021

Öreg vasutas

(Gáspár Péter rajza)

A SZÁZADIK

LÁTOGATÁS EGY FRANCIA

Amerre csak a folyam ezüsthurkokat vet, kastélyokat mutat föl a történelmi völgy. *Blois... Beaugency... Chambord... Chateaudun* — helységnevek zúgnak itt öblösen, minthogyha harang kondulna a Loire vize mélyén. Bádogtemplom harangjára hajtunk be a címeres falusi kapun. Kastélyt mímel a földszintes udvarház, dombormű nemesi plakettek támaszkodnak körben a falakhoz.

Régi épület — modern berendezés

Ám a négyszögű udvar pompás, tiszta rendje, a szabályos virágágy, a kavicson a friss gereblyenyom, amely mind dicséri a gazdát, — egyúttal ellentmond az ódonság ama látszatának, amelyet e kőlapok, pajzsok és címerek volnának hivatottak ide mesterkedni köribénk.

Bent a házban válogatott antik bútorok fölött, pipák pislognak s kardok fenyegetnek a falakról, de gépesített komfort és raffinált kényelem (fürdőszoba

leírások maradnak utána.

E farm berendezésének n
den részletét Jacques Dou
szerezte be, újította meg.
traktor a színben (mindhez
lön traktoros); most költözik
az új cséplőgép, s a 4,20 mé
vágószéles aratógép. Szellő
cső-rendszer, s minden munl
állomást a zsákolásig egybef
laló gépkomplexum a gabor
hoz; bent a raktárépületben.

Mind e mellé házi, miniat
meteorológiai állomás. És ki
a földeken — ez szintén saj
ötlet — még a madárijesztő
„gépesített": a varjú-hessen
látványhoz ijesztő hangot pr
dukál egy gázfejlesztő szerk
zet.

Csak a nagyüzem versenyképes

A gazda búcsúzóul pohar
emel, és nem issza ki addi
tartja, mi is a magunkét, am
szabatos szavakból nem ad h
útravalót. Úgy érzi, legjobb, h

A NAGYÜ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdúbiharmegyei Népujság

1965 Szir 5

1021

Ünnepség a Nehézipari Minisztériumban a bányásznap alkalmából

A tizenötödik magyar bányásznap alkalmából szombaton ünnepséget tartottak a Nehézipari Minisztériumban. Simon Antalnak a bányászszakszervezet főtitkárának megnyitó szavai után Haracska Imre nehézipari miniszterhelyettes méltatta a bányászok helytállását és munkájuk eredményeit. Az ünnepség végén dr. Lévárdi Ferenc nehézipari miniszter kitüntetéseket adott át a minisztérium arra legérdemesebb dolgozóinak. A bányászat kiváló dolgozója kitüntetést négyen, a nehézipar kiváló dolgozója kitüntetést tizenketten, a bányász szolgálati érdemérem bronzfokozatát tizenöten kapták meg.

Ezután festménykiállítás nyílt a minisztérium előcsarnokában, ahol Gáspár Sándor festőművész képsorozata feleleveníti a dorogi szénmedence történetét.

(MTI)

masik ideiglenes
piac új helyének
ben munkálkodott
te az új hely kivi

Ami a társadal
illeti, a legjobb me
egy táblázatot. E
mutatja, forintért
jezve, hogyan nő
földesi emberek aktivitása. Tehát a végzett társadalmi munka értéke:

1962: 68 ezer 725 forint, 1963: 100 ezer 700 forint, 1964: 157 ezer 683 forint, 1965 első felében: 355 ezer forint.

A társadalmi aktivitást még növelni lehet. Bár a cikk inkább az eredményekről szólott, a földesi tanács munkája sem hibátlan és még sokszor tennivalója van. Ezt csak a lakossággal együtt végezheti. Még a tanácstagok között is találni olyat, aki nem

előmeneteléért. Ismerkedjetek meg a különböző szakmákkal, foglalkozásokkal. Tegyetek minél többen szakpróbát. Keressétek meg a csapat régi tagjait, derítsétek fel, milyen hasznos tetteket hajtanak végre napjainkban. Tudjátok meg a

LAJOS-BIHARI NAPLÓ

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MANIA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-729

Gáspár Sándor festő-művésszel

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1982 JUN 09

1021

BÁNYÁSZSORS-KÉPEKBEN

Gáspár Sándor gyűjteményes kiállítása Zircen

A 800 éves Zirc jubileumi rendezvényeinek sorában is rangos eseményt jelentett a nagyközségi művelődési házban megnyílt „Bányászmúlt – bányászsors" című képkiállítás. A Bakony „fővárosa" és a soproni Központi Bányászati Múzeum ezzel a kiállítással tisztelgett nemcsak a környék bányászai, hanem a csilléskénti életpályát kezdő festőművész, a lókúti születésű Gáspár Sándor és az ősi település lakóinak, valamint Dudar, Jásd, Csetény, Csatka, Bakonyoszlop, Szápár, s valamennyi föld alatti dolgozóinak munkája, küzdelmekkel teli élete előtt.

A magyarországi szénbányászat kezdetének történetéről hazánkban kevés a képzőművészeti dokumentum. Talán azért, mert a több mint két évszázados szénbányászkodás időszaka telve volt kudarccal, egyéni és tömeges tragédiákkal, szenvedésekkel, társadalmi elnyomásokkal, egészen a felszabadulásig. Nemcsak a rendkívüli geológiai és tektonikai viszonyok, a tűzzel, a nagy nyomással, a vízzel, a gázzal való küzdelem, a természet vad és vak erejével vivott harc jellemezte az iparág munkásait. A föld alatti küzdelem mindig is együttjárt a bányászok emberi, társadalmi jogaiért, a létminimum kiharcolásáért vivott harccal. Gáspár Sándor, aki maga is csillésként dolgozott az 1930-as években, a fennálló társadalmi rend és az igazságtalan viszonyok tudatos bírálója lett. *Poór Bertalan* tanítványaként az egyszerű emberek „garasos festője maradt", mint ezt önéletrajzában írja. Műveiből 55 bányász-témájú alkotást a soproni Központi Bányászati Múzeumnak adományozott, s ebből rendezték meg Zircen a június 10-ig nyitva tartó kiállítást.

S. Nagy S.

Kézi vitlázás

Bányászcsalád

Szénszállítás Budára

Fotó: Péterfay Endre

NAPLÓ

alkalmas. Érdeklődni: Rózsa F. u. 2.

atonalmádiban családi építésére alkalmas 259 szögöl telek eladó. Érdek-: 17 órától. Veszprém, ácsy u. 3/B. VIII. em. 24.

szoba, konyhás, kertes di ház beköltözhetően el- Veszprém, Síp u. 26.

dó Mencshelyen a ma- egyen 600 n.-öl telek. Ér- dni: Ajka, Puskin u. 1. . Telefon: 12-676.

vecserben 2 szobás csa- ház eladó. Érdeklődni: nap Hunyadi u. 19.

ket vennék vagy bérelnék ion északi oldalán. Gyur- de Budapest, Naspolya u. 155.

négyszögöl telek eladó. lődni: Balatonkenese, henyi u. 32.

Érdeklődni: Németh Zoltán Zalaegerszeg, Kovács Károly tér 4. III/1.

Veszprémben, Dózsaváros központjában építési lehetőséggel régi ház eladó. Érdeklődni: Veszprém, Pázmándi u. 10.

Eladó Veszprémben kertes családi ház. Veszprém, Kertalja u. 13.

LAKÁS

Székesfehérvári 50 nm-es kétszobás, gázfűtéses, belvárosi, tanácsi lakást hasonló veszprémire cserélnék. Cím: Láng László, Veszprém, Stadion u. 22.

Eladó 54 nm alapterületű szövetkezeti lakás kp + OTP átvállalással. Érdeklődni minden nap 15 óra után. Veszprém, Endrődi u. 42/B. II/8.

MB 1000-s Skoda üzemképes, 8000-ért eladó. Veszprém, Killián út 14.

IG-s Wartburg 353-as tolótetős 2 éves műszakival olcsón eladó. Veszprém, Felszabadulás út 61/C IX. em. 58.

IX frsz. S 100-as 1984-ig érvényes műszakival sürgősen eladó. Érdeklődni: napközben, Veszprém, 13-291 telefonon, este Veszprém, Ady E. u. 52/A. Wagenhoffer.

PN-s Wartburg de Luxe 20 000 km-rel eladó. Veszprém, Stromfeld u. 9/C. II. 4.

Garázs Tapolcán szerelőaknával, pincével, padlással eladó. Pintér István, Dimitrov tér 9/604.

UG-s felújított S 100-as Skoda építkezés miatt sürgősen eladó. Irányár: 33 000 Ft. Dr. Pfeifer, Veszprém, Stromfeld A. u. 10. VI./84.

jelgére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalat, Veszprém, Szabadság tér 15.

Mozgássérült nő mellé napi felügyeletre idősebb nőt keresek. Balatonarács, Láczy L. u. 20/A.

Redőny-reluxa készítés javítás garanciával, ifj. Hegedüs Lóránt, Balatonfüred, Petőfi u. 53. CB-telefon 39-68.

Azonnal felveszünk szakképzett szakácsot. Panzióba, magas fizetéssel. Levelet: „Füredre" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Varrónőt keresek Zircen vagy Veszprémben, aki megtanítana varrni. Stolcz Erika, Zirc, Borzavári u. 23.

Eladó 3 ló, egy kétoldalra billenős, olajemelős gumis kocsi. Tászler Lajos, Balatonalmádi, Fűzfői u. 104.

Rádióamatőr
lők figyelem!
kai alkatrész
Zalaegerszeg,
szám alatt.

10 méter
kg teherbírás
pes eladó,
négykerekű
1 darab 1
hidraulikus
billenthető).
alkatrészek
lősi József
A. u. 3/B.

Eladó me
háromajtós
íróasztal, fiókos-p
rény, üveges könyvszekrény.
Veszprém, Komácsin u. 36/D.
IV. 14. 17–20-ig.

30 kilogrammos süldők eladók. Veszprém, Kert u. 15. Tüdőgondozónál.

szül: Farkas
életének 72. évében elhunyt. Temetése június 11-én, pénteken 15 órakor lesz Veszprémben, a dózsavárosi temetőben. A gyászoló gyermekei.

A rádió és a televíziók mai műsora

DIÓ

még... Librászművésszel Éva 8.57: Tüldözés 9.12: esek műsoráagyar néprajz evenson regéNóták 10.59: Portré Szege-05: Operaslá-29: Miska bá-Perlman Kreis- 10–14 16.05: 9: Magyar Iromiben érdeérdekeltségi zenei hangle-ítjük... 18.05: yli 19.15: Nép-20.30: A zene erbourgi eserjéből 21.30: c külpolitika énekel 22.45: 3.00: Zenekari cdalaiból

ar filmzene- külpolitikai án 9.30: Vá- Zenedélelőtt épi muzsika

12.35: Tánczenei koktél 13.30: Labirintus 14.00: A Petőfi Rádió zenés délutánja 17.30: Ötödik sebesség 18.35: Moszkvából érkezett 19.05: Darvas Iván sanzonfelvételeiből 19.16: Magyar anekdotakincs 19.45: George Duke felvételeiből 20.35: Rádiószínház. Detektívjátszma. Gyárfás Miklós rádiókomédiája 21.51: A Rádió Dalszínháza. A holicsi Cupido. Zenés játék 23.20: Verbunkosok, nóták

MAGYAR TELEVÍZIÓ

9.00: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) – színes 9.05: Bélyegvilág (ism.) – színes 9.15: Delta. Tudományos híradó (ism.) – színes 9.40: Komplexusok. Magyarul beszélő olasz–francia filmvígjáték (ism.) 11.25: Lehet egy kérdéssel több? Vetélkedőműsor (ism.) 16.40: Hírek 16.45: A Galapagosz-szigetek állatvilága – ismeretterjesztő rövidfilm – színes 17.25: Közlekedési pillanatképek. Az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács filmje 17.40: Reklám 17.50: 9-es stúdió. A szovjet televízió külpolitikai vitaműsora – színes 18.20: Eredmények, gondok a vízgazdálkodásban. Stúdióbeszélgetés 18.50: A Közönségszolgálat tájékoztatója 19.00: Reklám 19.10: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna – színes 19.15: Esti mese 19.30: Tv-híradó – színes 20.00: Harc a sínekért. Magyarul beszélő francia film 21.20: A Tv galériája – színes 22.00: Kockázat. A magyar gazdaságpolitika kérdéseiről 22.40: Tv-híradó 3. – színes

II. MŰSOR

20.00: Képmagnósok figyelem! Magazinműsor – színes 20.30: Kertünk, udvarunk. Riportfilm (ism.) 20.50: Tv-híradó 2. – színes 21.10: Reklám 21.20: A 22. miskolci tévéfesztivál díjnyertesei: Kolostor és barikád. Portréfilm Újhelyi Szilárdról 1–2. rész

MOSZKVAI TV I. PROGRAM

6.00: Időnk 6.45: Népművészet 7.35: Szárnyalás – dokumentumfilm 8.05: Hosszú út a dűnéken – 5. rész 12.30: Hírek 12.50: Dokumentumfilmek műsora 13.50: Nevelő. – tv-folyóirat 14.20: Koncertfilm 15.00: Sakkiskola 15.30: A munkadicsőség fáklyavivői 15.45: Szóljatok, harsonák! 16.30: Vidám hangjegyek 16.45: Ma a világban 17.00: A tudomány világa 17.45: Hosszú út a dűnéken 6. rész 19.00: Időnk 19.35: Dal–82

SZLOVÁK TV

9.05: Hírek 9.10: Iskolatévé (ism.) 9.30: Óvodások műsora 9.50: Zelenka: Csupa egyes. Tévéjáték (ism.) 11.15: Megérik-e a 2000-et? Angol természetfilm-sorozat 1. rész (ism.) 11.40: Gazdaságpolitikai magazin (ism.) 12.20: Hírek 16.05: Hírek 16.10: Iskolatévé 16.30: Az örökléstan titkai. Ismeretterjesztő műsor 16.55: Látogatóban a Meopta Optikai Művekben. Ifjúsági riportfilm 17.25: Szakmunkástanulók műsora (ism.) 17.55: Autósok-motorosok. Magazinműsor 18.30: URH-kocsival. Magazinműsor 19.10: Esti mese 20.00: Prágai tavasz 1982. Közvetítés a nemzetközi zenei fesztiválról 21.30: ... és mégis élnek. Azokról, akik túlélték a lidicei tragédiát 21.55: Ez történt 24 óra alatt 22.10: Arany Prága 1982. 19. nemzetközi tvfesztivál krónikája 22.25: A számítógép. Tvkomédia

JUGOSZLÁV TV

17.10: Magyar nyelvű tv-napló 17.30: Videooldalak (Zg) 17.40: Hírek (Zg) 17.45: Csináld magad! – gyermekműsor 18.15: Tv-naptár (Zg) 18.45: Aktualitások 19.15: Rajzfilm (Zg) 19.21: Reklám (Zg) 20.00: Riport a városról: Sibenik (Zg) 20.05: Sibenik: Játékok határ nélkül – szórakoztató adás (Zg) 21.30: Opera (Bg) 22.15: Tv-napló

OSZTRÁK TV

10.05: Iskolatelevízió 10.35: Magas, szőke férfi, felemás cipőben. Francia filmvígjáték 17.00: A megbabonázott telefon. Bábjáték 17.30: Pinocchio. Rajzfilmsorozat 17.55: Jó éjszakát gyerekek 18.00: Rendőrségi ügyelet 1. Filmsorozat 18.30: MI 19.00: Osztrák képek 20.15: Háború és béke. Olasz–amerikai film Tolsztoj művéből 23.40: Hírek

II. MŰSOR

18.00: Ország és emberek 18.30: Egy juhászkutya naplója. Filmsorozat 20.15: Szerdai kulturális melléklet 20.50: Versek Bécsről 21.50: Esti sportműsor